

T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI 2015 YILI İDARE FAALİYET RAPORU

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

2015 YILI FAALİYET RAPORU

2016

İÇİNDEKİLER

ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

I. GENEL BİLGİLER	1
A. Misyon ve Vizyon	1
B. Görev, Yetki, İlke ve Sorumluluklar	2
C. İdareye İlişkin Bilgiler	4
1. Tarihçe.....	4
2. Teşkilat Yapısı.....	5
3. İnsan Kaynakları	6
4. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi.....	7
II. AMAÇLAR VE İZLENECEK TEMEL SİYASALAR	9
A. Başlıca Dış Politika Amaçlarımız	9
B. Dış Politika Amaçları Doğrultusunda İzlenecek Temel Siyasetler.....	10
C.İnsan Kaynakları, Fiziksel Ve Teknik Altyapı İle Bütçe Konularındaki Öncelikler	11
1.İnsan Kaynaklarımızı Yeterli Düzeye Yükseltmek.....	11
2. Teşkilatımızın Fiziksel Altyapısını Güçlendirmek.....	11
3. Bilişim ve Teknoloji Altyapımızı Geliştirmek.....	12
III. 2015 YILI FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	13
A. Mali Bilgiler	13
1. Bütçe Uygulama Sonuçları.....	13
2.Mali Denetim Sonuçları ve Mali Kontrol İşlemleri	18
B. Performans Bilgileri	19
1. İnsan Kaynakları Alanında Atılan Adımlar.....	19
2. Fiziki Yapının İyileştirilmesi Alanında Atılan Adımlar.....	21
3. Siyasi, Kültürel, Konsolosluk ve Eğitim Faaliyetleri.....	31
Avrupa Birliği	32
Amerika Birleşik Devletleri	33
Rusya Federasyonu	35
Avrupa Ülkeleri.....	36
Balkanlar	52
Kıbrıs.....	59
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	61

Orta Asya	78
Güney Asya	82
Doğu Asya	87
Güneydoğu Asya	89
Afrika	91
Latin Amerika ve Karayipler.....	93
Çanakkale Savaşlarının 100. Yıldönümü Anma.....	95
Birleşmiş Milletler.....	96
NATO.....	96
Karadeniz’de Deniz Güvenliği.....	98
IMO Konsey Üyeliğimiz.....	99
AGİT, Silahsızlanma ve Silahların Kontrolü	99
Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları	100
Ülkemizde Geçici Koruma Altında Bulunan Suriyeliler ve Göç Krizi	102
İnsani Yardımlarımız.....	103
Terörizmle Uluslararası Mücadele	103
Uluslararası Ekonomi ve Bölgesel Örgütler.....	106
Enerji.....	110
Çevre ve Su	112
Kültür ve Tanıtım Faaliyetleri.....	113
Enformasyon ve Kamu Diplomasisi.....	113
Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlarımız	115
Konsolosluk Faaliyetleri	117
Stratejik Araştırmalar Merkezi.....	124
Diplomasi Akademisi ve Eğitim Faaliyetleri	125
Tercüme Faaliyetleri	127
Arşiv Faaliyetleri.....	128
Hukuk Müşavirliği	129
Teftiş Kurulu	129

IV. BÜYÜKELÇİLER KONFERANSI 131

V. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ 132

A. Güçlü Yönlerimiz 132

B. Güçlendirilmesi Gereken Yönlerimiz..... 133

TABLÖLER

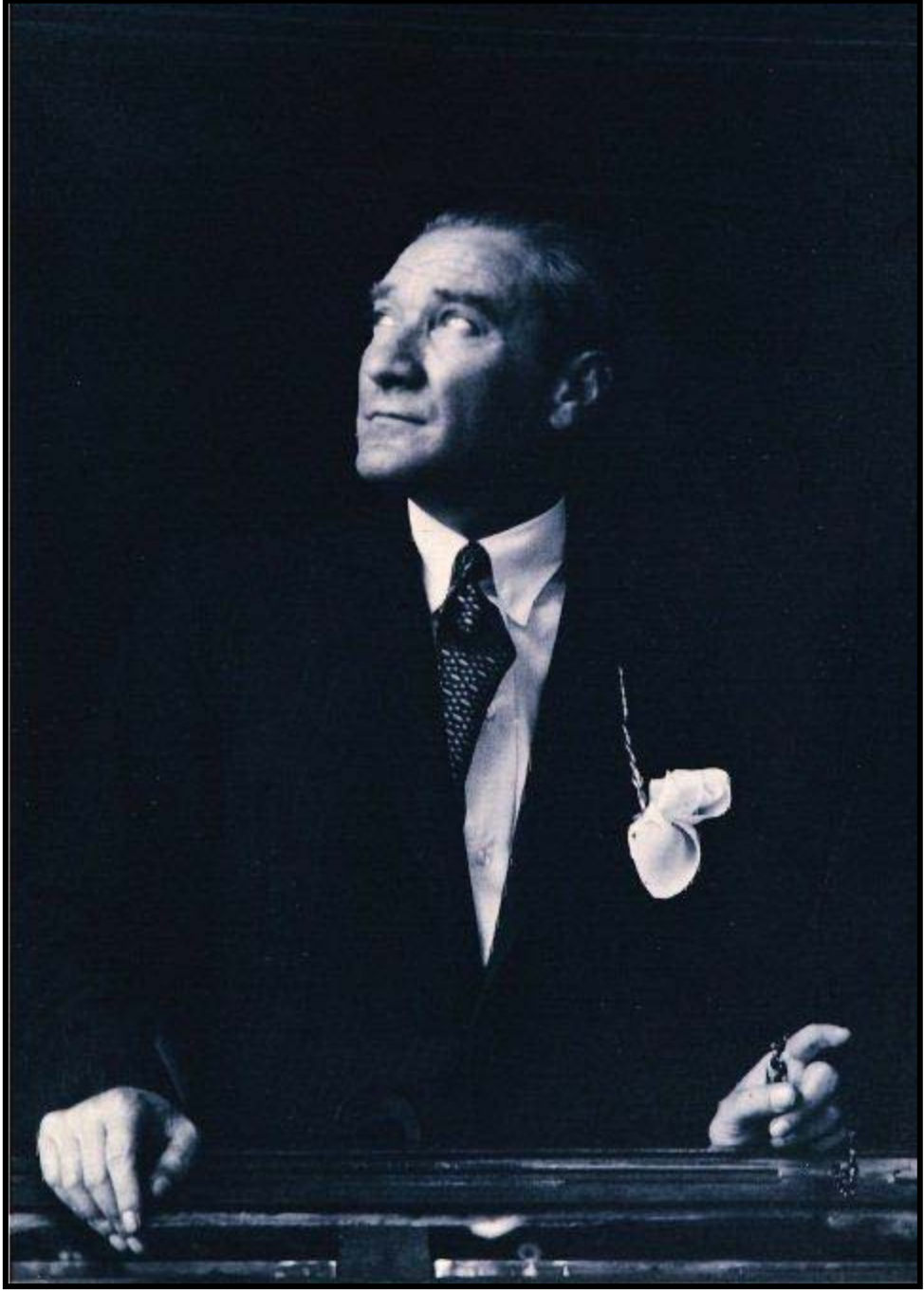
Tablo 1	Dış Temsilciliklerimizin Türlerine Göre Dağılımı	6
Tablo 2	Dış Temsilciliklerimizin Coğrafi Dağılımı	6
Tablo 3	Dışişleri Bakanlığı Personelinin Statüleri İtibariyle Dağılımı	7
Tablo 4	Dışişleri Bakanlığı Bütçesinin Yıllara Göre Genel Bütçe İçerisindeki Payı	13
Tablo 5	2015 Yılı Bakanlığımız Bütçe Teklifi ve Ödeneklerin Harcama Kalemleri	14
	İtibariyle Dağılımı (TL)	
Tablo 6	2015 Yılı Özel Ödenek Kullanımı	14
Tablo 7	Mal ve Hizmet Alım Giderleri (TL)	15
Tablo 8	Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Ödemeler (TL)	15
Tablo 9	Yıllar İtibariyle Kamu Zararı Dosyası (Adet).....	17
Tablo 10	2015 Yılındaki Kamu Zararı Fiili Durumu	17
Tablo 11	2015 Yılında Biten İnşaat İşleri	22
Tablo 12	2015 Yılında Devam Eden İnşaat İşleri	22
Tablo 13	2015 Yılında Devam Eden İnşaat Proje İşleri.....	22
Tablo 14	2015 Yılında İnşaat İhalesine Çıkılan İşleri.....	23
Tablo 15	2015 Yılında Tamamlanan Onarım İşleri	23
Tablo 16	2015 Yılında Devam Eden Onarım İşleri	23
Tablo 17	2015 Yılında İhale Edilen Onarım İşleri.....	24
Tablo 18	2015 Yılında Satın Alınan Bina ve Arsalar	24
Tablo 19	2015 Yılında Yeni Kiralanan Binalar	25
Tablo 20	2015 Yılında Bina Değişikliği Sebebiyle Kiralanan Binalar	25
Tablo 21	2015 Yılı İtibariyle Dış Temsilciliklerimizdeki Taşıt Durumuna İlişkin Veriler	27
Tablo 22	2015 Yılında Satın Alınan Taşıtlar	27
Tablo 23	2015 Yılında MYBK'na Ekli E-Cetvelinin 12. Maddesi Uyarınca Yeni Açılan	28
	Dış Temsilciliklerimiz İhtiyaçları için Satın Alınan Taşıtlar	

TEŞKİLAT ŞEMASI

EKLER

EK 1 İç Kontrol Güvence Beyanı

EK 2 Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı

"Yurtta sulh, cihanda sulh"

Mustafa Kemal Atatürk

ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

Türkiye, krizlerin yoğunlaştığı, fay hatlarının harekete geçtiği ve büyük insani trajedilerin yaşandığı bu dönemde savunduğu evrensel ve kalıcı değerler ile ulusal çıkarları arasında kurduğu dengeyi koruyarak bölgesinde ve farklı coğrafyalarda tüm güçlüklerle karşı yapıcı bir rol oynamaya kararlılıkla devam etmektedir.

Sosyal, siyasi ve ekonomik alanlarda temerküz ettiği güçle dış politikasında imkân ve yeteneklerini artıran Türkiye, etrafında devam eden sorunlara karşı ilkeli bir duruş sergilemiş, çözüm ve insan odaklı politikasını sürdürmüştür. Bu yaklaşımın bir neticesi olarak Türkiye, bölgesinde ve uzak coğrafyalarda barış, istikrar, güvenlik ve refahın tesisi yönünde varlık göstermiştir.

Balkanlar'dan Kafkaslar'a, Orta Doğu'dan Orta Asya'ya kadar geniş bir coğrafyada ikili ve bölgesel işbirliği süreçlerini daha da ilerletmeye ve bölgesel sahiplenme bilincini yerleştirmeye matuf gayretlerimiz 2015 yılında da sürdürülmüştür.

Akdeniz havzasının güneyinde 2011 yılından bu yana sancılı bir dönüşüm sürecinden geçmekte olan bölgede yaşanan ve Türkiye'ye doğrudan ve dolaylı etkileri de bulunan gelişmeler, ülkemizi bu coğrafyaya yönelik olarak, insan-odaklı ve evrensel değerler temelinde; birleştirici, yapıcı, ön alıcı ve gerektiğinde çok yönlü siyasalar izlemeye sevk etmekte, kriz ve çatışmalara adil, kalıcı ve sürdürülebilir siyasi çözümler üretilmek üzere aktif rol oynamaya mecbur kılmaktadır.

Nitekim, Orta Doğu'daki istikrarsızlık ve çatışmaların etkisiyle 2015 yılında büyük bir krize dönüşen göçmen sorunu, ülkemizin yanı sıra Balkan ve Avrupa ülkeleri için de yeni bir sınama teşkil etmektedir.

Öte yandan, AB, ABD ve NATO gibi geleneksel stratejik ortaklarıyla ilişkilerini 2015 yılında da geliştirmeye devam eden Türkiye, G-20 gibi büyük çaplı çeşitli uluslararası toplantılara ve Zirvelere de ev sahipliği yapmıştır.

Dünya çapında tüm İslâm ülkelerini buluşturan yegâne ortak forum olan İslâm İşbirliği Teşkilatı'na (İİT), gerek bölgesel gerek uluslararası gelişmeler bağlamından özel önem vermekteyiz. İİT çalışmalarına daha kuvvetli katkı yapmak ve katılım sağlamak amacıyla Cidde'de mukim Daimi Temsilciliğimiz 24 Temmuz 2015 tarihi itibarıyla faaliyete başlamıştır.

Bakanlığımızın dış teşkilatı, hâlihazırda son 20 yıl içerisindeki en büyük genişleme sürecinden geçmektedir. Bu çerçevede, 2015 yılında Guatemala Büyükelçiliği (Guatemala Cumhuriyeti), İslâm İşbirliği Teşkilatı Daimi Temsilciliği (Suudi Arabistan-Cidde) ile Şibirgan (Afganistan), Prizren (Kosova), Vancouver (Kanada) Başkonsoloslukları ve Süleymaniye (Irak) Konsolosluk Ajanlığı olmak üzere 6 yeni temsilciliğimiz faaliyete geçmiştir.

Afrika politikamızın uygulanmasında önemli rol üstlenen yeni Büyükelçiliklerimizin faaliyete geçirilmesi çalışmalarımız hızla devam etmektedir. Mayıs 2009'da 7'si Sahra'nın güneyinde olmak üzere kıtada toplam 12 Büyükelçiliğimiz bulunmaktayken,

hâlihazırda Afrika'da 39 Büyükelçiliğimiz faaliyet göstermektedir. Bu sayının, Afrika'daki ülkelerin tamamında temsilciliğimiz olacak şekilde 54'e yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Afrika'ya açılım politikamızla sağlanan ivmenin önemli bir göstergesi ise bu adımlarımızın karşılıksız kalmamasıdır. Afrika'ya açılım politikamızda dönüm noktası olan 2008 yılı başında 5'i Sahra'nın güneyinde olmak üzere 10 kıta ülkesinin Ankara'da Büyükelçiliği mevcutken, bu sayı 2015 yılında toplam 33'e yükselmiştir.

Son dönemde faaliyete geçen yeni temsilciliklerle birlikte, Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatını oluşturan toplam temsilcilik sayısı, 135'i Büyükelçilik, 13'ü Daimi Temsilcilik, 84'ü Başkonsolosluk, 1'i Ticaret Ofisi ve 1'i de Konsolosluk Ajanlığı olmak üzere toplamda 234'dür. Coğrafi dağılım bakımından, 234 dış temsilciliğimizin 92'si Avrupa ülkelerindedir. Avrupa'ya 68 temsilcilikle Asya, 43 temsilcilikle Afrika, 27 temsilcilikle Amerika, 4 temsilcilikle Okyanusya izlemektedir.

2015 yılında ayrıca, Kişinev Büyükelçiliğimizin kançılara ve ikametgâh binaları ile Mogadişu Büyükelçiliğimizin kançılara, ikametgâh ve personel konutunun inşaatları bitirilmiş olup, İslâmabad Büyükelçiliğimizin personel konutu, Strazburg Başkonsolosluğumuz ve Avrupa Konseyi Daimi Temsilciliğimizin kançılara ve ikametgâh binalarının inşaatları devam ettirilmiştir.

Yatırım harcamalarımız çerçevesinde, 2015 yılında Seul Büyükelçiliği, Kopenhag Büyükelçiliği ve Rodos Başkonsolosluğumuz için kançılara binası; Nairobi Büyükelçiliği, Addis Ababa Büyükelçiliği ve Cidde Başkonsolosluğumuz için yerleşke arsası satın alınmıştır.

Ülkemizin dış dünyayla olan resmî haberleşmesini yürütmekte olan Bakanlığımız, 2015 yılında son teknolojinin, genel bilişim ve haberleşme altyapımızda daha ileri bir düzeyde kullanılmasına yönelik çalışmalarına devam etmiş, yeni açılan dış temsilciliklerin bilişim ve haberleşme altyapısı kurulmuş ve mevcut dış temsilciliklerimizin güncel bilişim hizmetlerine cevap veremeyen bilgisayarlar değiştirilmiştir.

2015 yılında Bakanlığımız bilişim altyapısının yedeklenmesi amacıyla Arşiv binamızda Felaket Kurtarma Merkezi (FKM) faaliyete geçirilmiştir.

Vatandaşlarımızın yabancı ülkelere daha rahat seyahat etmelerini sağlamak amacıyla çalışmalarımız hız kesmeden sürdürülmektedir. Nitekim bu çerçevede 2015 yılı içinde Katar'la umuma mahsus pasaport hamilleri, Gabon ve Kamboçya'yla resmi pasaport hamilleri için vize muafiyet anlaşmaları imzalanmıştır.

2002 yılı itibariyle, umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarımız 42 ülkeye vizesiz seyahat edebilmekteyken, 2015 yılında bu sayı onay işlemleri tamamlanmak üzere olan hukuki düzenlemelerle birlikte 69'a yükselmiştir.

Bakanlığımız, merkezde 28 ana hizmet birimi, 14 yardımcı ve destek birimi ile yurtdışında 234 dış temsilciliğiyle "2015 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu"yla tahsis edilen 2.080.968.000.- Türk Lirası büyüklüğündeki bütçesiyle faaliyetlerini yürütmeye öncelik vermiş, bununla birlikte 2015 yılında yapılan G20, NATO Dışişleri Bakanları

Toplantısı, Çanakkale Savaşlarının 100. Yıldönümü Anma faaliyetleri kapsamında yedek ödenek kullanmak zorunda kalmıştır. Bu bağlamda, bütçemiz, 615.642.000 TL'lik ek ödenekle takviye edilmiştir.

Bakanlığımızın 2015 yılı faaliyetleri kapsamında, önceki yıllarda olduğu gibi genel bütçeden tahsis edilen kaynakların kullanılmasında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde etkinlik, verimlilik ve azami tasarruf ilkelerine uygun olarak hareket edilmiş, merkez ve yurtdışı teşkilatımızın harcamalarında malî disiplinin sağlanması ve etkili bir ön kontrol sisteminin yerleştirilmesine yönelik çalışmalarımıza da devam edilmiştir.

Yukarıda kısaca değinilen çalışmalarımıza ilişkin ayrıntılı bilgileri içeren 2015 yılı Faaliyet Raporumuz, ilgili kurumlarımızca yapılacak değerlendirmeler için takdim kılınmıştır.

Saygılarımla,

Feridun Hadi SİNİRLİOĞLU

Büyükelçi

Müsteşar

I. GENEL BİLGİLER

A. MİSYON VE VİZYON

Misyon

Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin hedefi Avrupa Birliği üyesi olmuş, komşu ülkelerle ortak güvenlik havzaları ve ortak ekonomik alanlar hâlinde bütünleşmiş, bu ülkelerle ve geniş bir coğrafyada çok sayıda ülkeyle mal, hizmet, sermaye, insan ve düşünce hareketliliğini sağlamış, ulusal çıkarlarımızı ilgilendiren bütün havzalarda düzen kurucu bir rol üstlenmiş, küresel alanda aktif faaliyet gösteren ve sorunlara çözüm oluşturabilen, dünyanın her köşesinde temsil edilen, uluslararası örgütlerde belirleyici rol oynayan, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda dünyanın en etkili 10 ülkesi arasına girmiş, küresel medeniyete Türkiye'nin özgün ulusal katkısını getirebilen, güçlü ve saygın bir ülke olmasını sağlamaktır.

Vizyon

Ulusal menfaatlerimiz ile evrensel değerler, özgürlük ile güvenlik arasında gözettiğimiz denge doğrultusunda, yapıcı, önalıcı, gerçekçi ve sorumlu bir dış siyaset uygulamak suretiyle Türkiye'nin ve Türk milletinin hak ve menfaatlerini ileriye taşıırken, tüm ülkelerin, halkların ve bireylerin insan hakları ve demokratik değerler temelinde güvenlik içinde yaşama hakkını savunmak; güç kullanımından ve gerginliği tırmandırıcı uygulamalardan kaçınmak, özellikle yakın çevremizde tarihi ve kültürel bağlarımız bulunan bölgelerde siyasi diyalog zeminini güçlendirmek, bölge ülkeleri arasında ekonomik ilişkileri pekiştirerek tüm tarafların yararına olacak şekilde karşılıklı ekonomik bağımlılık yaratmak; farklı kültürler arasında hoşgörüyü teşvik etmek yoluyla, barışçıl ve istikrarlı bir düzenin kurulmasına katkıda bulunmak; kıtasal ölçekli açılımlarla dünya üzerindeki tüm ülkelerle ilişkiler geliştirmek; küresel düzeyde işbirliğinin güçlendirilmesini teminen çok taraflı örgüt ve platformlarda etkin bir diplomasi yürütmektir.

B. GÖREV, YETKİ, İLKE VE SORUMLULUKLAR

7 Temmuz 2010 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen ve 12 Ağustos 2010 tarihinde yürürlüğe giren 6004 sayılı Dışişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2. maddesinde Dışişleri Bakanlığının görev, yetki, ilke ve sorumlulukları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

Görev ve Yetkiler

- Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politikasının tespiti için hazırlık çalışmaları yapmak ve tekliflerde bulunmak, Hükümet tarafından tayin ve tespit edilen hedef ve esaslara göre dış politikayı uygulamak ve koordine etmek;
- Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Hükümetini yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlar nezdinde yetkili makam olarak temsil etmek, yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlarla temas ve müzakereleri ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak suretiyle yürütmek, Türkiye Cumhuriyeti'nin dış ilişkilerini tüm boyutlarıyla ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak suretiyle tesis etmek, yürütmek, yönlendirmek, geliştirmek ve ülkenin çıkarlarını korumak;
- 05.05.1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca dış politika ile bağlantılı olarak yurtdışında yürütülen faaliyetlerin Hükümetçe saptanan dış politikaya uygunluğunu gözetmek, bu faaliyetleri koordine etmek ve bunlara katılım sağlamak;
- Hükümeti dış dünyadaki gelişmeler ve değişen şartlar konusunda bilgilendirmek;
- Yurtdışında yaşayan vatandaşların hak ve menfaatlerini korumak ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar yürütmek, ülke dışındaki vatandaşlara ve Türkiye Cumhuriyeti uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilere destek, yardım ve konsolosluk himayesi sağlamak;
- Türkiye Cumhuriyeti hakkında yurtdışında bilgilendirici faaliyetler yürütmek;
- Devlet organlarının uluslararası temaslarının yürütülmesinde bu organlara yardımcı olmak;
- Uluslararası hukukun ve uluslararası hukuk içtihadının gelişimine yönelik süreçleri takip etmek ve bu süreçlere iştirak etmek;
- Türkiye Cumhuriyeti'nin tarafı olduğu siyasi nitelikli uluslararası davaları ve Adalet Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki davaları ikame ve takip etmek;
- Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil yetkisine sahip olarak Bakanlar Kurulu kararı ile belli bir geçici görevle görevlendirilen temsilciler ve temsil heyetlerine Türkiye Cumhuriyeti'ni bağlayan hususlarda Hükümetin talimatlarını iletme, bu temsilci ve temsil heyetlerinin ihtisasa dair hususlarda ihtiyaç duyacakları talimatları ilgili Bakanlıklar ile istişare suretiyle tespit edip onlara iletme, heyetlerin başkanları diğer Bakanlıklardan ise bu heyetlerde temsilci bulundurma;

- 31.5.1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Antlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Antlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde, diğer devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla akdedilen antlaşmalara ilişkin temas, müzakere, yetki belgesi, imza, onay ve tescil süreçlerini ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde yürütmek, bu antlaşmaları veya tescil edilmiş kopyalarını muhafaza etmek ve sicillerini tutmak, antlaşma taslaklarının mevzuata uygunluğunu incelemek ve görüş bildirmek;
- Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yurtdışı teşkilatı kurulması ve dış temsilcilik açılması konusunda görüş bildirmek;
- Mali, iktisadi ve diğer teknik konularda ilgili kurum ve kuruluşlarca yürütülmesi gereken veya statülerinde, üyelerinin ve ortaklarının belirli bakanlık veya merci vasıtasıyla işlem yapacağı belirtilen uluslararası kuruluşlarla yürütülen dış temas ve müzakerelerin dış politikaya uygun olarak yürütülmesini gözetmek, gerekirse bunlara katılmak;
- Türkiye Cumhuriyeti'nin Devlet ve dışişleri protokolünü düzenlemek ve yürütmek;
- Diplomasi ve konsolosluk ilişkilerinin yürütülmesi ile bağlantılı olarak uluslararası antlaşmalardan kaynaklanan iş ve görevleri yerine getirmek;
- Uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek;
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

İlke ve Sorumluluklar

- Bölgesinde ve dünyada barışçıl, adil ve kalkınmaya imkân tanıyan bir ortamın kalıcı şekilde tesisi ve güçlendirilmesi;
- Ulusal hak ve çıkarların savunulması ve korunması;
- Her türlü toplumsal yaşamın temelini oluşturan insan haklarının ve demokratik değerlerin savunulması ve ileriye götürülmesi, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle yapılan her türlü ayrımcılık ile mücadele edilmesi;
- İnsanlığın kültürel mirasının, çevrenin ve yerkürenin doğal yaşam alanlarının korunması;
- Uluslararası hukukun ve ona olan saygının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi.

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

1. Tarihçe

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı, uzun bir geçmişe dayanan köklü Osmanlı diplomasisi geleneği üstüne kurulmuştur.

19. yüzyıla kadar Osmanlı İmparatorluğu’nun harici işleri Reis-ül Küttap’ın yönetiminde idare edilmiştir. 1793’te III. Selim döneminde ilk sürekli Büyükelçilik Londra’da açılmış ve Yusuf Ağâh Efendi ilk sürekli Osmanlı Büyükelçisi olarak atanmıştır.

Harici işlerin çok artmış ve önem kazanmış olması sebebiyle, Reis-ül Küttaplık makamı 1835 yılında nezaret seviyesine yükseltilmiştir. Son Reis-ül Küttap Yozgatlı Akif Efendi, müşirlik rütbesiyle ilk Umur-ı Hariciye Nazırı yapılmıştır.

Cumhuriyet dönemi dış politikamızın temelleri Milli Mücadele yıllarında atılmıştır. 23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının hemen ardından oluşturulan ilk Milli Hükümetle birlikte “Hariciye Vekâleti” de 2 Mayıs 1920 tarihinde resmen kurulmuş ve başına Bekir Sami Bey getirilmiştir.

Cumhuriyetin kurulmasının ardından Hariciye Vekâleti, hem iç hem de dış teşkilatını geliştirmeye başlamıştır. 1927 yılında Hariciye Vekâleti teşkilatına dair ilk kapsamlı hukuki düzenleme yapılmış ve 1154 sayılı Kanunla Bakanlığımızın günümüzdeki yapısının temelleri atılmıştır.

I. Dünya Savaşı sonrasında oluşan uluslararası ortam ve giderek yaygınlaşan uluslararası siyasi ve ekonomik işbirliği ve örgütlenme çabalarına uygun olarak, ikili ilişkilerin yürütülmesinin yanında, Bakanlığımızın işlevleri arasında çok taraflı siyasi ve ekonomik işler de ağırlıklı bir yer almıştır. Çok taraflı diplomasi faaliyetlerinin ve uluslararası örgütlerin çoğalması çerçevesinde Daimi Temsilciliklerimizin sayısı da arttırılmıştır.

1970’li yıllarla birlikte dış teşkilatımızda görevli memurlarımızı ve aile mensuplarını hedef alan planlı ve organize Ermeni terörizmi yaşanmıştır. Ermeni terör örgütü ASALA’nın gerçekleştirdiği suikastlara, Yunanistan’da faaliyet gösteren “17 Kasım” terör örgütüne hedef olan Türk diplomat ve görevlilerimiz de eklendiğinde, Dışışleri şehitlerimizin sayısı beşi Büyükelçi olmak üzere 39’u bulunmaktadır.

Soğuk Savaşın bitişi sonrasında ortaya çıkan yeni devletlerle birlikte dış misyonlarımızın sayısı artmış, uluslararası alanda yaşanan gelişmeler Bakanlığımız teşkilatlanmasında yapısal değişikliklere gidilmesini zorunlu kılmıştır. 2015 yılı sonu itibarıyla yurtdışında 234 dış temsilcilikle temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti, 1923 yılında kuruluşundan bu yana büyük önder Atatürk’ün görüş ve ilkelerini Türk dış politikasının yürütülmesinde rehber edinmiş, bu bağlamda “Yurtta sulh, cihanda sulh” özdeyişi dış politika faaliyetlerimizin temel hedefini oluşturmuştur.

Merkezde ve dış teşkilatımızda 2150 diplomatiyle görev yapan Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı, sınırlı insan kaynaklarına rağmen uluslararası siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerimizin ikili çerçevede ve çok taraflı platformlarda yürütülmesi ve daha da geliştirilmesi yönünde çaba göstermekte, başta kendi coğrafyamız olmak üzere tüm dünyada barış, istikrar ve refaha katkıda bulunmaktadır.

2. Teşkilat Yapısı

6004 sayılı Dışişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3. maddesine göre Dışişleri Bakanlığı, merkez ve yurtdışı teşkilatından meydana gelir.

Merkez Teşkilatı

Bakanlık merkez teşkilatı ana hizmet, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Ana Hizmet Birimleri; 7 Müsteşar Yardımcılığı, 21 Genel Müdürlük, 46 Genel Müdür Yardımcılığı ve 6 Müstakil Daire Başkanlığı'ndan meydana gelir. Danışma ve Denetim birimleri; Dış Politika Danışma Kurulu, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği ve Bakanlık Müşavirlikleridir. Yardımcı Birimler; İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı, Diplomasi Akademisi Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, Bilişim Teknolojileri Dairesi Başkanlığı, Diplomatik Arşiv Dairesi Başkanlığı, Tercüme Dairesi Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü, Özel Müşavirlik ve Bakanlık Komisyonundan oluşmaktadır. Bunlara ilaveten İstanbul, Edirne, İzmir, Antalya ve Gaziantep'te 1'er irtibat ofisi bulunmaktadır.

Yurtdışı Teşkilatı

Bakanlığımızın yurtdışı teşkilatı; Büyükelçilikler, Daimi Temsilcilikler, Başkonsolosluklar, Büyükelçilik Konsolosluk Şubeleri, Konsolosluk Ajanlığı ile Fahri Başkonsolosluk ve Fahri Konsolosluklardan meydana gelmektedir. İhtiyaç olması hâlinde, elçilik, konsolosluk, irtibat ofisi, büyükelçilik bürosu, başkonsolosluk bürosu, muavin konsolosluk ve konsolosluk ajanlığı ile diplomatik temsil ve konsolosluk hizmeti amaçlı benzer temsilcilikler, Bakanlığımızın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kurulabilir.

Türkiye Cumhuriyeti, 2015 yılı sonu itibarıyla yurtdışında 234 dış temsilcilikle temsil edilmektedir. Yeni dış temsilcilikler açılmasında, maliyet, gereklilik ölçütleri ve ulusal çıkarlarımız göz önünde bulundurulmaktadır. Bu çerçevede, 2015 yılında Guatemala Büyükelçiliği (Guatemala Cumhuriyeti), İslâm İşbirliği Teşkilatı Daimi Temsilciliği (Suudi Arabistan-Cidde) ile Şibirgan (Afganistan), Prizren (Kosova), Vancouver (Kanada) Başkonsoloslukları ve Süleymaniye (Irak) Konsolosluk Ajanlığı olmak üzere 6 yeni temsilciliğimiz faaliyete geçmiştir.

Dış temsilciliklerimizin niteliklerine göre sayısal ve oransal dağılımının yer aldığı Tablo 1'den de görüleceği üzere, dış temsilciliklerimizin 135'i Büyükelçilik, 13'ü Daimi Temsilcilik, 84'ü Başkonsolosluk, 1'i Ticaret Ofisi ve 1'i Konsolosluk Ajanlığıdır. Coğrafi dağılım (Tablo 2) bakımından, 234 dış temsilciliğimizin 92'si Avrupa ülkelerindedir. Avrupa'yı 68 temsilcilikle Asya, 43 temsilcilikle Afrika, 27 temsilcilikle Amerika, 4 temsilcilikle Okyanusya izlemektedir.

Tablo 1 - Dış Temsilciliklerimizin Türlerine Göre Dağılımı

Temsilcilik Türü	Sayısal Dağılım	Oransal Dağılım (%)
Büyükelçilik	135	58
Daimi Temsilcilik	13	5,5
Başkonsolosluk	84	36
Ticaret Ofisi	1	0,4
Konsolosluk Ajanlığı	1	0,4
TOPLAM	234	100

Tablo 2 - Dış Temsilciliklerimizin Coğrafi Dağılımı

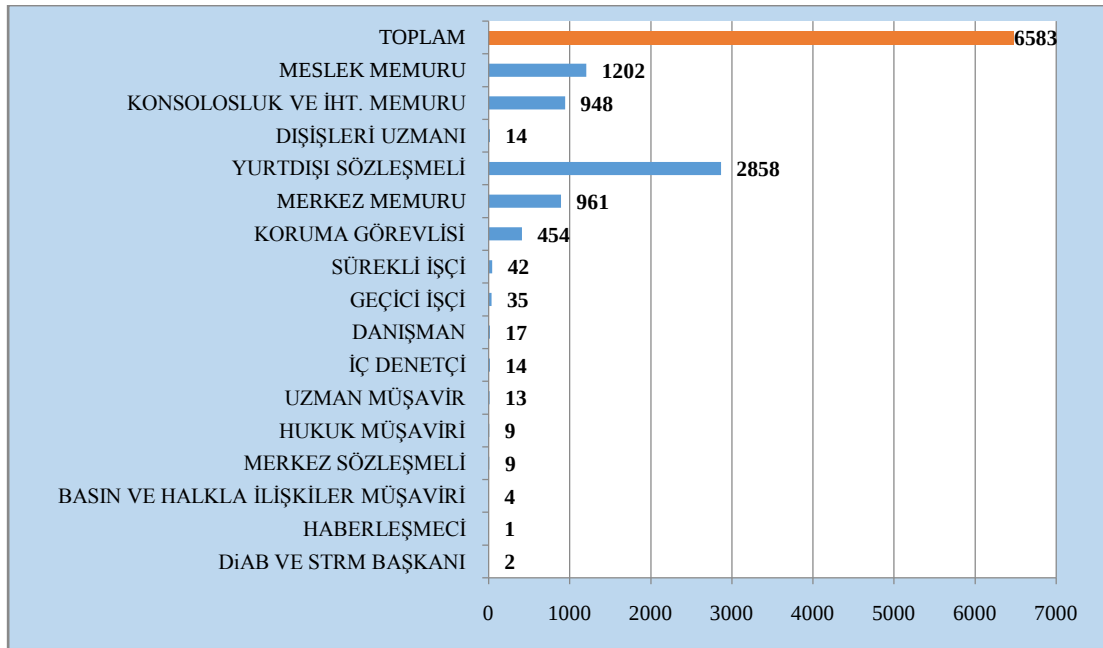
Temsilcilik Türü	Avrupa	Asya	Amerika	Afrika	Okyanusya	Toplam
Büyükelçilik	40	39	15	39	2	135
Başkonsolosluk	42	26	10	4	2	84
Daimi Temsilcilik	10	1	2	0	0	13
Ticaret Ofisi	0	1	0	0	0	1
Konsolosluk Ajanlığı	0	1	0	0	0	1
TOPLAM	92	68	27	43	4	234

3. İnsan Kaynakları

Ülkemizin coğrafi ve stratejik konumu ile Türkiye'yi yakından ilgilendiren bölgesel ve uluslararası gelişmeler, dış politikamızın yürütülmesinde aslî sorumluluk taşıyan Dışişleri Bakanlığının üstlendiği hassas görevleri en iyi şekilde yerine getirebilmesi için, merkez ve yurtdışı teşkilatımızın, insan kaynakları açısından yeterli imkân, kabiliyet, donanım ve esnekliğe sahip olmasını zorunlu kılmaktadır.

Bakanlığımız üstlendiği görevlere kıyasla oldukça mütevazı bir kadroyla çalışmaktadır. 2015 yılı sonu itibariyle Bakanlığımızın tüm kategorilerdeki toplam personel sayısı 6583'tür. Bakanlığımız personelinin statüleri itibariyle dağılımı Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3- Dışişleri Bakanlığı Personelinin Statüleri İtibariyle Dağılımı

4. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

Uluslararası standartlar ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygun bir şekilde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile yeniden düzenlenen kamu mali yönetim sistemimizde iç kontrol: “İdarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.” şeklinde tanımlanmıştır.

Bakanlıkta iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, geliştirilmesi ve izlenmesinde koordinatörlüğü sağlamak üzere Strateji Geliştirme Başkanlığı görevlendirilmiştir.

Bakanlığımızda 2015 yılında gerçekleştirilen İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol İşlemleri kapsamında yürütülen faaliyetler aşağıda belirtilmiştir.

İç Kontrol İşlemleri

- Bakanlığımızda mevcut bulunan kontrol sisteminin kamu iç kontrol standartlarına uyumunu sağlamak üzere 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği” ile 04.02.2009 tarih ve 1205 sayılı Maliye Bakanlığı yazıları ekinde yer alan “kamu iç kontrol standartlarına uyum eylem planı rehberi” kapsamında başlanan çalışmalara devam edilmiştir.
- Maliye Bakanlığı’nın 07 Şubat 2014 tarihli ve 13 Sayılı Onayı ile yayımlanan, Kamu İç Kontrol Standartlarının uygulanması konusunda kamu idarelerine rehberlik yapmak amacı taşıyan ve iç kontrol bileşenlerinin uygulama adımları ile örneklerini içeren Kamu İç Kontrol Rehberi’nden, iç kontrol sisteminin kurumda uygulanmasında yol gösterici kaynak olarak yararlanılmıştır.
- Maliye Bakanlığı ile diğer bakanlıkların iç kontrol alanında yapmış oldukları çalışmalar takip edilmiş ve iyi uygulama örneklerinden faydalanılmıştır.
- 6583 sayılı 2015 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’na ekli (E) işaretli cetvelin 11inci maddesi çerçevesinde Bakanlığımız ile Maliye Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanan Usul ve Esaslar 27.03.2015 tarihinde imzalanmıştır. Bu kapsamda Bakanlığımız birimleri arasında uygulama birliğinin oluşturulabilmesini teminen ilgili birimlerimizin görüşleri alınarak "Özel Hesap Muhasebe Yönergesi" Başkanlığımızca hazırlanmıştır.
- Sayıştay Başkanlığı tarafından Bakanlığımız mali işlemleri üzerinde yapılan denetim sonuçları da dikkate alınarak, alınacak önlemler hakkında değerlendirme yapmak üzere ilgili harcama birimlerimizle toplantılar düzenlenmiştir.
- Kamu mali yönetim sisteminin yürütülmesi kapsamında kamu idareleri tarafından oluşturulan bilişim sistemlerinin bütüncül bir yaklaşım sergilemesi amacıyla, Maliye Bakanlığı tarafından oluşturulmaya çalışılan “Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi” yapısına katkı sağlamak amacıyla, Bakanlığımız ilgili birimlerinin görüş ve önerileri alınmıştır.
- Diploması Akademisi Başkanlığı tarafından düzenlenen idari ve mesleki eğitim seminerlerine eğitici olarak katılan personelimiz tarafından mali mevzuat ve iç kontrol konularını kapsayan eğitimler verilmiştir.
- Bakanlığımız idari hesap programı olan MFA.Net programının hazırlanma ve uygulama aşamalarında mevzuat desteği sağlanmıştır.

II. AMAÇLAR VE İZLENECEK TEMEL SİYASALAR

A. BAŞLICA DIŞ POLİTİKA AMAÇLARIMIZ

- 1.** Ülkemizin barış, istikrar, güvenlik ve refahına katkı yapacak uluslararası ortamın temini;
- 2.** Yurtdışındaki tüm vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve onların yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yardımcı olmak;
- 3.** Türkiye'nin çevresindeki çatışma ve gerilim noktalarının bertaraf edilmesini, sorunların barışçı yollardan çözülmesini ve ekonomik kalkınmayı hızlandıracak bir istikrar, güvenlik ve refah kuşağı oluşturulmasını sağlamak;
- 4.** Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne (AB) diğer üyelerle eşit koşullarda tam üyeliğini sağlamak;
- 5.** Türkiye'nin, başta Afro-Avrasya havzası olmak üzere, bölgesel ve küresel ölçeklerde etkisi ve saygınlığı giderek artan, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlardaki gelişmelere yön verebilen, etrafına refah ve istikrar yayan, uluslararası sistemin kilit ülkelerinden biri konumunu korumak ve geliştirmek;
- 6.** İkili ve bölgesel planda, komşularımız ve yakın havzalar başta olmak üzere, tüm ülkelerle ilişkilerimizi güçlendirmek; bölgesel işbirliği için yeni dinamikler yaratılmasına öncülük etmek; kıta ölçekli açılımlarda bulunduğumuz bölgelerle ilişkilerimizi derinleştirmek;
- 7.** Dış politikamızın çok boyutlu niteliğinin bir göstergesini oluşturan uluslararası kuruluşlarla ilişkilerimizde ülkemizin menfaatlerini en iyi şekilde savunmak; bu kuruluşların yönetim ve karar organlarında artan oranda sorumluluk üstlenmek;
- 8.** Küresel planda, sosyal uyumun ve refahın yerleşmesine, barışın korunmasına, evrensel düzeyde bir dayanışmanın oluşmasına katkımızı artırarak sürdürmek;
- 9.** Üçüncü ülkelerin aralarındaki sorunları çözmelerinin bölgesel ve küresel barışa katkı sağlayacağı ve bunun ulusal çıkarlarımızla örtüşeceği bilincinden hareketle, bu ülkelerin aralarındaki sorunları gidermeleri için kolaylaştırıcı faaliyetlerde bulunmak;
- 10.** İnsanlığın ortak yaşam alanı olan yerkürenin korunmasına yardımcı olmak ve bununla bağlı tehditlerle mücadele etmek;
- 11.** Ülkemizin toplum ve ülke olarak kültürel zenginliklerini yurtdışında tanıtmaktır.

B. DIŞ POLİTİKA AMAÇLARI DOĞRULTUSUNDA İZLENECEK TEMEL SİYASALAR

1. AB'ye tam üyelik sürecimiz çerçevesinde katılım müzakerelerimizi makul bir zaman dilimi içinde sonuçlandırmak;
2. Gerek komşularımızla gerek bölgesel ve küresel düzeylerde ikili ilişkilerimizi mevcut düzeyinden daha ileriye götürmek için, siyasi diyalogun artırılması, ekonomik karşılıklı bağımlılığın geliştirilmesi ve karşılıklı kültürel anlayışın kuvvetlendirilmesi ilkeleri doğrultusunda somut adımlar atmak;
3. Transatlantik bağların güçlenerek devamı için gerekli adımları atmak ve bu çerçevede, ABD'yle ilişkilerimizi "Model Ortaklık" kavramı çerçevesinde daha da çeşitlendirirken, NATO İttifakı içindeki yüksek profilimizi muhafaza etmek ve örgütün etkinliğinin artmasına yardımcı olmak;
4. Türkiye'nin, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıldönümü olan 2023 yılına kadar dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi hedefi doğrultusunda dış ticari ve ekonomik ilişkilerimizi sürekli geliştirmek;
5. Bölgesel ihtilafların önlenmesinde ve barışçı yollardan çözümünde, ihtilafın tarafları arasında diyalogu teşvik etmek, barışın tesisine ve barış sonrası yeniden imar çabalarına etkin katkıda bulunmak;
6. Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde kalıcı barışın sağlanmasına ve evrensel demokratik değerlerin yaygınlaşmasına katkıda bulunmak;
7. Balkanlar'dakalıcı bir barış ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasını ikili ve çok taraflı girişimlerle desteklemek, Kafkasya bölgelerindeki ihtilafların çözümüne yardımcı olmak;
8. Karadeniz, Ege ve Akdeniz havzalarında işbirliği alan ve konularının genişletilmesini sağlamak, gerektiğinde bu yöndeki girişimlere önderlik etmek;
9. Türkiye'yi Orta Asya, Hazar ve Ortadoğu petrol ve doğalgazı için, çevre mülahazalarına dikkat ederek, güvenilir, güvenli ve istikrarlı bir geçiş, toplama ve dağıtım merkezi hâline getirmek;
10. Terörizmle mücadelede daha etkin bir uluslararası işbirliği ortamının yaratılması için, bu alandaki deneyimlerimizin de ışığında ikili ve çok taraflı tüm platformlarda aktif çaba göstermek;
11. Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı, çoğulculuk, katılımcılık, iyi yönetim ve hesap verebilirlik değer ve ilkelerinin yaygınlaştırılması çabalarına katkıda bulunmak;
12. Uluslararası hukuk düzeninin güçlendirilmesine ve devletlerarası ilişkilerde uluslararası hukuk normlarına saygılı olunmasını sağlamaya yönelik çabalara destek olmak;
13. Kitle imha silahlarının yayılması, iklim değişikliği, yoksulluk, salgın hastalıklar, doğal afetler, örgütlü suçlar, ırkçılık, İslâm karşıtlığı, antisemitizm ve yabancı düşmanlığı gibi küresel tehditlerle mücadele çabalarına katılmak, bu konularda uluslararası toplumun ve insanlığın yararına sonuçlar alınmasına katkıda bulunmak;
14. Kalkınma ile güvenlik arasındaki ilişkinin bilinci içinde, ülkemizin gelişen ekonomik imkânlarını da verimli şekilde kullanmak suretiyle, küresel kalkınma diplomasisinde etkin rol oynamak ve gerek insani gerek kalkınma yardımları bakımından son yıllarda artan etkinliğimizi devam ettirmek.

C. İNSAN KAYNAKLARI, FİZİKSEL VE TEKNİK ALTYAPI İLE BÜTÇE KONULARINDAKİ ÖNCELİKLER

1. İnsan Kaynaklarımızı Yeterli Düzeye Yükseltmek

Türkiye'nin 21. yüzyılda çıkarlarını etkin bir biçimde korumak, belirlenen hedeflere ulaşmasını sağlamak için Bakanlığımızı günümüz şartlarında en verimli ve kaliteli hizmeti sunacak, Bakanlık mensuplarına en uygun çalışma ve yaşam koşullarını sağlayacak bir konuma getirmek temel amacımızdır.

Bu temel amaç çerçevesinde belirlenmiş olan 2015 yılı önceliklerimiz aşağıda sıralanmıştır:

- İnsan kaynakları yönetiminde kamu yararı ve hizmet gereklerini ön planda tutan insan odaklı bir yaklaşım benimsemek; bu amaca uygun politika ve uygulamalar belirlemek;
- En fazla verimi alabilmek için etkili bir performans değerlendirmesi yapmak, bu maksatla somut ölçütler belirlemek;
- Ehliyet ve liyakat koşulları saklı kalmak kaydıyla, kadın-erkek eşitliğini her seviyede gözetmek;
- Tayin ve terfilerde objektif kıstaslar uygulamak ve liyakati esas almak;
- Bakanlığımız dış teşkilatının ve düzenli tayin döngüsünün ihtiyaçları esas alınmak suretiyle, personelin yetişmesine ve gelişmesine katkı sağlamak amacıyla, yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli eğitim, yüksek lisans ve doktora programlarına ve dil kurslarına katılmasını imkânlar ölçüsünde teşvik etmek;
- Uluslararası kuruluşlarda ülkemizin temsilini güçlendirmek, bu amaçla diğer kurum ve kuruluşlarla eşgüdüm sağlamak;
- Personelimizin ve aile bireylerinin özlük haklarını geliştirmek için gerekli olan çalışmaları yapmak.

2. Teşkilatımızın Fiziksel Altyapısını Güçlendirmek

- Merkez birimlerimizin ana ve ek hizmet binalarının ihtiyacı karşılayamaması nedeniyle yeni bir Bakanlık binası inşa edilmesine yönelik çalışmaları sürdürmek;
- Dış temsilciliklerimizin mümkün olduğunca devlet malı yerleşim düzenine kavuşturulmasını sağlamak;
- Dış temsilciliklerimizin binalarında güvenlik donanımı bakımından eksiklikleri gidermek; mevcut güvenlik donanımını yenilemek ve güçlendirmek;
- Bakanlığımızın ve dış temsilciliklerimizin sayıca yetersiz olan ve eskiyen araç sayısını bir plan dâhilinde, yeterli sayıya yükseltmek, eskiyenleri yenileriyle değiştirmek.

3. Bilişim ve Teknoloji Altyapımızı Geliştirmek

- Bakanlığımızda ve temsilciliklerimizde çevrim içi bilgisayar ağı üzerinden sunulan çalışma ortamının geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetlerimizi, bilgisayar ağı altyapısının güçlendirilmesi, merkezi kontrol ve destek hizmetlerinde imkân ve kabiliyetlerin artırılarak etkinlik kazandırılması çalışmalarımızı sürdürmek;
- Teknolojik gelişmeleri izlemek ve Bakanlığımız bilgisayar sistemlerine entegrasyonunu sağlamak;
- Bilgi ve iletişim güvenliği konularına ağırlık vermek, sistem güvenilirliğini artırmak ve çalışma ortamında kesintisizliği sağlamak;
- Envanterimizde mevcut eski kullanıcı bilgisayar ve evre birimlerini yenilemek, kullanıcı bilgisayar ve evre birimleri parkını arzu edilen yaş ortalamasına kavuşturmak olarak belirlenmiştir.

III. 2015 YILI FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. MALİ BİLGİLER

1. BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2015 yılı için 3.311.157.116 TL bütçe teklifi veren Bakanlığımıza Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 2.080.968.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. 2014 yılında teklifimizin karşılanma oranı % 72, 2015 yılında ise bu oran % 63 olmuştur. 2014 yılı karşılama oranında geçtiğimiz yıla kıyasla azalma olduğu görülmektedir.

Anılan ödeneğin 1.240.433.000 TL’lik kısmı dış temsilciliklerimize tahsis edilmiş olup, bunun Bakanlığımız bütçesindeki payı % 59’dur. Dış temsilciliklerimizin tüm harcamaları ön ödeme (avans) suretiyle ve döviz kurları esas alınarak yapılmakta olup, döviz kurlarındaki önemli dalgalanmalar başlangıç ödeneklerinin yetersiz kalmasına neden olabilmektedir.

Bakanlığımız 2015 yılı bütçe ödeneğinin "Genel Bütçe" içerisindeki payı binde 4,48 “Merkezi Yönetim Bütçesi” içindeki payı ise binde 4,39 olarak gerçekleşmiştir.

2010–2015 dönemi Bakanlığımız bütçesinin genel bütçe içerisindeki payı Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo 4 - Dışişleri Bakanlığı Bütçesinin Yıllara Göre Genel Bütçe İçerisindeki Payı

Yıl	T.C. Genel Bütçesi (Milyon TL)	Dışişleri Bakanlığı Bütçesi (Milyon TL)	Genel Bütçeye Oranı (Binde)
2011	306.648.678.330	1.171.014.700	3,8
2012	344.512.858.921	1.351.947.000	3,9
2013	396.705.004.350	1.614.984.000	4
2014	428.396.493.000	1.868.612.000	4,3
2015	464.163.399.000	2.080.968.000	4,48

Tablo 5 - 2015 Yılı Bakanlığımız Bütçe Teklifi ve Ödeneklerin Harcama Kalemleri

İtibariyle Dağılımı (TL)

Ana Harcama Kalemleri	2015 Yılı Bakanlık Teklifi	2015 Yılı Bütçe Ödeneği	2015 Yılı Teklif Farkı	Teklifin Karşılama Oranı (%)
Personel Giderleri	771.653.463	716.127.000	-55.526.463	93
Sosyal Güvenlik PrimGiderleri	74.054.759	60.508.000	-13.546.759	82
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	915.831.535	335.428.000	-580.403.535	37
Cari Transferler	609.094.359	593.587.000	-15.507.359	97
Sermaye Giderleri	940.223.000	375.000.000	-565.223.000	40
Borç Verme	318.000	318.000	0	100
GENEL TOPLAM	3.311.157.116	2.080.968.000	-1.230.189.116	63

2015 yılında özel ödenek olarak gerçekleşen 18.727.694,04 TL'nin harcama kalemleri bazında dağılımı Tablo 6'te sunulmuştur.

Tablo 6- 2015 Yılı Özel Ödenek Kullanımı

Harcama Kalemi	Bütçe Kanunu	Gerçekleşen
Geçici Personel Giderleri	370.000	72.239,85
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	17.000.000	18.584.819,26
Sermaye Giderleri	0	70.629
Borç Verme	50.000	5,90
TOPLAM	17.420.000	18.727.694,04

a. Personel Giderleri

Personel giderleri harcama kaleminden 2015 yılı için 771.653.463 TL olan ödenek teklifimiz 716.127.000 TL olarak karşılanmıştır. Bu rakam teklifimizin % 93'üne tekabül etmektedir. Ödeneğimiz yetersiz kaldığından yıl içerisinde 80.092.321 TL ödenek eklenmiştir.

b. Mal ve Hizmet Alım Giderleri

Dışişleri Bakanlığının tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, iç ve dış seyahat harcamaları, gerek merkezdeki hizmet birimlerinin gerek Dış Temsilciliklerimizin temsil ve tanıtma giderlerinin tamamı mal ve hizmet alım giderleri tertibinden karşılanmaktadır.

Mal ve Hizmet Alımları harcama kalekimizde 2013, 2014 ve 2015 yılları itibariyle tahsis edilen ödenekler bütçe talebimizin sırasıyla %66, %75 ve %37'sini karşılamaktadır. Nitekim 2015 yılında anılan kalemdeki ödeneğimizin yetersiz kalması sonucunda kurum içi aktarma ve ek ödenek yolu ile 369.441.839 TL ödenek eklenmiştir. Yurt İçi ve Yurt Dışı Teşkilatımızda mal ve hizmet alımları son yıllarda uygulanan tasarruf önlemleri nedeniyle de esasen en asgari düzeyde yapılabilmektedir. Son 3 yıla ait mal ve hizmet alımları harcama kalemimize ilişkin bilgiler aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 7 - Mal ve Hizmet Alım Giderleri (TL)

Yıl	Bakanlığımızın Teklifi	Bütçe Kanunu	Fark	Teklifimizin karşılanma oranı (%)
2013	437.787.107	288.699.000	-149.088.107	66
2014	417.702.973	313.900.000	-103.802.973	75
2015	915.831.535	335.428.000	-580.403.535	37

c. Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Ödemeler

Ülkemizin üye olduğu uluslararası ya da bölgesel kuruluşlara yapılan katkı ödemeleri, üyelik aidatı ödemeleri ve yardım ödemeleri cari transferler kaleminden karşılanmaktadır.

Sözkonusu ödemeler için teklif ve tahsis edilen ödenek miktarları yıllar itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8 - Uluslararası Kuruluşlara Yapılan Ödemeler (TL)

Yıl	Bakanlığımızın Teklifi	Bütçe Kanunu	Fark	Teklifimizin Karşılanma Oranı (%)
2012	165.427.440	165.130.000	-297.440	99,8
2013	185.274.172	185.000.000	-274.172	99,8
2014	309.509.699	291.488.000	-18.021.699	94,2
2015	337.134.331	339.000.000	+1.865.669	100,5

d. Sermaye Giderleri

Sermaye giderleri harcama kalemindeki ödeneğimiz Merkez'deki binalarımızın ve Dış Temsilciliklerimizin fiziki ve teknolojik altyapısının iyileştirilmesi, Dış Temsilciliklerimize Devlet malı binalarda hizmet sunmalarının sağlanması için bina satın alınması ya da inşa ettirilmesi, hizmetin gerektiği şekilde yerine getirilebilmesi bakımından büyük çaplı onarımdan geçirilmesi gereken Devlet malı binalarımızın onarımı, Bakanlığımızın bilişim altyapısının yenilenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

2015 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile

- Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri için 183.384.000 TL;
- Gayri Menkul Büyük Onarım Giderleri için 57.570.000 TL;
- Gayri Menkul Alımları ve Kamulaştırma Giderleri için 61.000.000 TL;
- Mamul Mal Alımları için 64.156.000 TL; ve
- Gayri maddi Hak Alımları için 8.890.000 TL. olmak üzere;

toplamda 375.000.000.- TL. bütçemize yatırım harcamaları için ödenek tahsis edilmiştir.

e. Kamu Zararı

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümleri uyarınca Dışişleri Merkez Saymanlık Müdürlüğü, İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı ve Sayıştay Başkanlığınca kontrol, denetim veya inceleme ile kesin hükme bağlama neticesinde 2013-2015 yılları arası açılan kamu zararı dosya sayısı 2.964 adettir. Bunların 574'ünü, yabancı ülkede güç ve muhtaç duruma düşen vatandaşlara Bütçe Kanun E Cetvelinin ilgili maddesi gereği yurda dönüş için verilen ödünç paralara ilişkin senetli alacaklar teşkil etmektedir. 2015 yılında açılan kamu zararı dosya sayısı 782 adet olmuştur. Bu dosyalardan 88 adedi senetli alacaklara aittir.

Sözkonusu dosyalardan 2.597 adedi tahsil edilerek; 7 adedi ise, yetkili makam onayına istinaden terkin edilerek kapatılmıştır.Tahsilatına devam edilen dosya sayısı 360'dır. Bu dosyaların 339 adedini senetli alacaklar oluşturmaktadır.

Tablo 9 – Yıllar İtibariyle Kamu Zararı Dosyası**(Adet)**

2013 yılında açılan dosya sayısı	803
2013 yılı senetli alacaklar	156
2014 yılında açılan dosya sayısı	893
2014 yılı senetli alacaklar	330
2015 yılında açılan dosya sayısı	694
2015 yılı senetli alacaklar	88
Toplam	2.964

Tablo 10 – 2015 Yılındaki Fiili Durum**(Adet)**

Kapanan dosya sayısı	8.215
Tahsilatına devam edilen dosya sayısı	315
Terkin için bekleyen dosya sayısı	11
Tahsilatına devam edilen senetli alacaklar	339

2. MALİ DENETİM SONUÇLARI VE MALİ KONTROL İŞLEMLERİ

a. Mali Denetim Sonuçları

2015 yılına ait Sayıştay denetim sonuçları henüz bildirilmemiştir.

b. Ön Mali Kontrol ve Mali Kontrol İşlemleri:

Bakanlığımız harcamalarının risk değerlendirmesi sonucunda 06.03.2007 tarih ve 57651 sayılı Onay ile yürürlüğe konulan Bakanlığımız “İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi” gereğince;

- Bakanlığımızca yurtiçi ve yurtdışında gerçekleştirilen yatırımlarına ilişkin 28 adet ihale işlem dosyası ve sözleşme tasarısı kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda görüş yazıları düzenlenmiştir;
- Merkez birimlerimize ait ödenek gönderme ve ödenek aktarma belgeleri sürekli kontrole tabi tutulmuştur;
- Bakanlığımız personeline ödenen Tazminat ve Yan ödeme cetvelleri kontrol edilmiş ve vize işlemi gerçekleştirilmiştir;
- Yurtdışında görevli 170 personelin kira katkısı talepleri değerlendirilerek görüş yazısı düzenlenmiştir;
- Bakanlığımız ile diğer kurumlar arasındaki evrak dağıtımını gerçekleştiren görevlilere ulaşımını sağlamak üzere verilecek seyahat kartlarına ilişkin liste Yönergenin 22’nci maddesi gereğince kontrol edilmiş ve uygun görüş yazısı düzenlenmiştir;
- Mali mevzuat hükümlerinin uygulanmasında ortaya çıkan tereddütleri gidermek üzere Başkanlığımıza sorulan 30 adet görüş yazısına cevap verilmiştir;
- Bakanlığımızca yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilen yatırımlar ile merkez harcama birimlerinin yapmış oldukları satın alma ve ihale işlemleriyle ilgili konularda mali katkı sağlamak üzere danışmanlık faaliyetleri yürütülmüştür.

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. İNSAN KAYNAKLARI ALANINDA ATILAN ADIMLAR

a. Bakanlığımızın Yeniden Yapılandırılması

Yeni Teşkilat Yasamızın yürürlüğe girmesiyle birlikte merkez teşkilatımız ile yurtdışı temsilciliklerimizde görev yapan mensuplarımızın özlük haklarında iyileştirmeler sağlanmasına 2015 yılında da devam edilmiştir.

Personelimizin özlük hakları ile ilgili konularda yapılan çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıda özetlenmiştir:

➤ 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndan sicile ilişkin hükümlerin kaldırılması üzerine Personel Performans Değerlendirme Sistemi ihdas edilmiş olup, Bakanlığımız yine buna ilişkin yasal düzenlemeyi ilk hazırlayan kurumlardan biri olmuştur. Performans Değerlendirme Sistemi bilişim altyapımıza entegre edilerek hızlı, şeffaf ve etkin bir yapıya kavuşturulmuştur. Personelimize, kendilerine ilişkin değerlendirmeyi görme, arzu ederlerse bir üst makama sunma ve yorumları ile değerlendirmelerini kaydedebilme imkânı getirilmiştir.

➤ Performans Değerlendirme Raporlarının kapsamı Uzman Müşavirleri ve Uzman Yardımcılarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Söz konusu raporların Merkez Memurlarına yönelik olarak da uygulanması için çalışmalar sürmektedir.

➤ Memurlarımızın mesleki gelişimlerinin sağlanması ve hizmet motivasyonlarının artırılmasına özen gösterilmektedir. Bu amaçla merkez memurlarımız için statülerine uygun terfi imkânı sağlanmakta olup, 2015 yılı içinde 37 merkez memuru atışe yardımcısı unvanını kazanarak yurtdışı temsilciliklerimize atanmıştır.

➤ Haziran 2015'te yürürlüğe giren yeni Dışişleri Bakanlığı Merkez Memurlarının Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği uyarınca Aralık 2015 ayında 15 adet Uzman, 15 adet Bilgisayar İşletmeni ve 5 adet Şoför kadrosu için görevde yükselme sınavı yapılmıştır.

➤ Diplomatik kariyer memurlarının sayısının artırılması için her yıl giriş sınavları düzenlenmektedir. Konsolosluk ve ihtisas memurluğu giriş sınavında ise Bakanlığımızın İngilizce, Almanca ve Fransızca yanında Arapça, Çince, Bulgarca, İspanyolca, Portekizce, Rusça, Sırpça, İtalyanca, Gürcüce, Urduca ve Yunanca dillerine hakim personel sayısı artırılarak küresel ölçekte yürütülen dış politikada etkin görev alacak insan kaynağı temin edilmesi için gayret gösterilmektedir. Buna göre, KPSS puanı baraj kabul edilmek suretiyle, 2014 yılında Bakanlığımızca düzenlenen aday meslek memurluğu sınavı neticesinde 40, konsolosluk ve ihtisas memurluğu sınavında da 39 aday diplomatik kariyer memuru 2015 yılı içerisinde göreve başlatılmıştır. Dış politika gündemimizin genişlemesi ve yurtdışında çok sayıda yeni temsilciliklerin açılıyor olması, Bakanlığımızın ilave personel ve kadro ihtiyacını artırmıştır. Nitekim 2015 yılı içerisinde 50 Meslek Memuru, 45 Konsolosluk ve İhtisas Memurunun istihdamına yönelik sınav süreci devam etmektedir.

a. Eğitim

➤ Çok yönlü, aktif dış politikamızın önemli bir ihtiyacı olan bölgesel yabancı dilleri bilen personel yetiştirilmesi konusundaki çalışmalarımız kapsamında, personelimizin gerek yurtiçi gerek yurtdışında yabancı dillerini geliştirmelerini teminen yabancı dil kurslarına katılmalarına imkân sağlanmaktadır. 2015 yılında toplam 110 kariyer memurumuz, İspanyolca, Osmanlıca, Rusça, Arapça, Fransızca, İngilizce, Farsça, Almanca, Portekizce, İbranice, Sırpça ve Japonca kurslarına devam etmiştir. 45 merkez memurumuz ise Bakanlığımız imkânlarıyla genel amaçlı İngilizce kursuna katılmıştır.

➤ 2012 yılında Bakanlık tarihinde ilk defa gerekli yasal çerçevesi oluşturularak toplam 28 personelimiz yurtiçinde ve yurtdışında lisansüstü eğitime gönderilmiştir. Bu eğitim programlarının, orta vadede Bakanlığımıza konu ve bölge bazında uzmanlaşmış kariyer memurları kazandırması hedeflenmektedir. Bu çerçevede personelimiz ABD, İngiltere, RF, ÇHC, Hollanda, İsrail, Güney Afrika, Fransa, İspanya ve Malta'daki yüksek lisans programlarına katılmaktadır. 2014 ve 2015 yıllarında toplam 16 personelimize yurtdışında yüksek lisans eğitimi imkânı verilmiştir.

b. Personelin Sosyal ve Mali Haklarının İyileştirilmesi:

➤ Yurtdışındaki temsilciliklerimizde görevli sözleşmeli personelimizin bulundukları pozisyonun tavan ücretleri ve hizmet yıllarına göre skala tavan oranları Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. 2015 yılı içinde sözleşmeli personelimizin ücretlerinin iyileştirilmesi amacıyla Bakanlığımıza bildirilen talepler Maliye Bakanlığına iletilmiştir. Bakanlığımızca sözleşmeli personele skala tavan uygulaması çerçevesinde hizmet yıllarına göre hak ettikleri en yüksek ücretin ödenmesine özen gösterilmektedir.

➤ Bakanlığımız mensuplarının özlük haklarının ve yaşam kalitelerinin iyileştirilmesi amacıyla, Dışişleri Mensupları Eşleri Dayanışma Derneği (DMEDD) ile işbirliği içerisinde, İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı bünyesinde bir “Aile Destek Birimi” (ADB) kurulmuştur. ADB ile merkezde görev yapmakta olup yurtdışı görevlere atanacak ve hâlen yurtdışında bulunup merkeze dönecek olan mensuplarımız ile ailelerinin yeni görev yerlerine uyum süreçlerinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede, ADB eşlerin istihdamı ve çocukların eğitimi başta olmak üzere yerleşme, sağlık vb. alanlarda personelimize destek verebilmek için çalışmalar yürütmektedir.

2. FİZİKİ YAPININ İYLEŞTİRİLMESİ ALANINDA ATILAN ADIMLAR

A- MERKEZ TEŞKİLATIMIZDA YAPILAN FAALİYETLER

1- Mal Ve Hizmet Alımları

Bakanlığımız hizmetlerinin 2015 yılında yürütülmesi amacıyla süreklilik arzeden; 3 yıllık Malzemeli Genel Temizlik İhalesi 14.861.757,05 TL, 3 yıllık Özel Güvenlik Hizmeti İhalesi 7.384.975,63 TL, 3 yıllık Santral Görevlisi İhalesi 1.044.361,50 TL bedelli hizmet alımları ile, 475.000 Litre Akaryakıt Alımı İhalesi 1.695.750,00 TL, 224.400 adet Malzemeli Yemek Alımı İhalesi 1.644.750,00 TL, 6.500.000 kWh Elektrik Enerjisi İhalesi 1.907.945,00 TL bedelli mal alımları sözleşme altına alınmış ve bu ihalelerin aylık hakediş evraklarının kontrolü ve ödeme işlemleri yerine getirilmiştir.

Öte yandan, Bakanlığımız diğer birimlerince gerçekleştirilen; 40 kişi ile Konsolosluk Çağrı Merkezi İhalesi, 6 kişi ile E-Vize Çağrı Merkezi ihalesi, Yurt Dışı Kargo ve Posta Taşıma İhalesi, Arşiv Otomasyon Hizmeti ihalelerinin ihale öncesi süreçlerine ve sonrasındaki hakediş dosyası hazırlama ve ödeme işlemlerine katkıda bulunulmuştur.

2014 yılı Merkezi Bütçe Kanununun eki T Cetvelinde yer alan destek hizmetlerinde kullanılacak 5 adet Binek taşıt, toplam 375.299,30 TL bedelle Devlet Malzeme Ofisi üzerinden satın alınmıştır.

2- Mekânsal Düzenlemeler

2015 yılında Merkez ve ek binalarımızda (Arşiv, “Osman Tan”, Edirne Temsilciliği, İzmir Temsilciliği, İstanbul Temsilciliği) bir çok mekânsal yenileme ve düzenleme çalışması yapılmıştır. Bu tür mutata çalışmaların dışında yapılanlar aşağıda özetlenmektedir:

- Merkez ve Arşiv binamızda muhtelif ofislere ve koridorlara bölmeler yapılarak yeni çalışma alanları oluşturulmuştur;
- Merkez binamızda dairelerimizin ihtiyacına binaen muhtelif yerlere arşiv dolapları yenileme ve eklemesi yapılmıştır;
- Merkez binamız C Blok asansörleri Makine Mühendisler Odasının standartlarına uygun hâle getirilmiştir;
- Merkez binamız mutfak ve yemekhane alanları yenilenerek standartlara uygun hâle getirilmiştir;
- Arşiv binamız arazisinin etrafı çelik tellerle güçlendirilerek güvenli hâle getirilmiştir;
- Merkez binalarımızda Sağlık Ocağı Binası yenileme işi tamamlanmıştır;
- Bakanlığımızın şehitliği yenilenmesi işi tamamlanmıştır.

3- Temsil Ağırılama Faaliyetleri

Uygulanan azami tasarruf tedbirleri sayesinde bilhassa uluslararası zirve ve toplantılar için çeşitli harcamalar yapılmıştır.

Bu harcamalar 2013 yılında 26.499.032,47TL, 2014 yılında 10.132.622 TL iken 2015 yılında ağırlama giderleri 233.581.196 TL olarak gerçekleşmiştir.

B- DIŞ TEŞKİLATIMIZDA YAPILAN FAALİYETLER

1-Yapım İşleri Faaliyetleri

Tablo 11- 2015 Yılında Biten İnşaat İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
KİŞİNEV Büyükelçiliği	10.350.000 Euro	Kançılarya ve İkametgâh Binası
MOGADİŞU Büyükelçiliği	65.590.000 ABD Doları	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu

Tablo 12- 2015 Yılında Devam Eden İnşaat İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
STRAZBURG BK&AVKONS DT	37.887.512 Euro	Kançılarya ve İkametgâh Binaları
İSLÂMABAD Büyükelçiliği	13.650.000 ABD Doları	Memur Konutu

Tablo 13- 2015 Yılında Devam Eden İnşaat Proje İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
DAKKA Büyükelçiliği	440.000 ABD Doları	Kançılarya ve İkametgâh Binası
ERBİL Başkonsolosluğu	220.000 ABD Doları	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu
HARTUM Büyükelçiliği	400.000 ABD Doları	Kançılarya Binası
KİEV Büyükelçiliği	1.000.000 ABD Doları	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu
MADRİD Büyükelçiliği	540.000 Euro	Kançılarya Binası
MUSKAT Büyükelçiliği	350.000 ABD Doları	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu
NAİROBİ Büyükelçiliği	600.000 ABD Doları	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu
NEW YORK Başkonsolosluğu	4.888.000 ABD Doları	Türkevi Binası
PODGORİTSA Büyükelçiliği	450.000 Euro	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu
PRAG Büyükelçiliği	670.000 Euro	Kançılarya Binası

Tablo 14- 2015 Yılında İnşaat İhalesine Çıktan İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
KARAÇİ Başkonsolosluğu	14.800.000 ABD Doları	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu
BAĞDAT Büyükelçiliği	44.000.000 ABD Doları	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu

Tablo 15- 2015 Yılında Tamamlanan Onarım İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
NANT Başkonsolosluğu	415.000 Euro	Kançılarya Binası
NATO Daimi Temsilciliği	480.000 Euro	İkametgâh Binası
UNESCO Daimi Temsilciliği	10.800,00 Euro	İkametgâh Binası
BRÜKSEL Büyükelçiliği	9.609.326,77 Euro	Kançılarya Binası
MİAMİ Başkonsolosluğu	1.200.000 ABD Doları	Kançılarya Binası
ENCEMİNE Büyükelçiliği	425.981,14 Euro	Kançılarya ve İkametgâh Binaları
TORONTO Başkonsolosluğu	517.000 Kanada Doları	Kançılarya Binası
HAYDARABAD Başkonsolosluğu	410.000 ABD Doları	Kançılarya Binası

Tablo 16- 2015 Yılında Devam Eden Onarım İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
BELGRAD Büyükelçiliği	3.465.000 Euro	Kançılarya Binası*
HAYGERSA Başkonsolosluğu	179.000 ABD Doları	Kançılarya ve İkametgâh Binaları*
HELSİNKİ Büyükelçiliği	524.000 Euro	İkametgâh Binası**
VARŞOVA Büyükelçiliği	265.000 PLN	Kançılarya Binası**
MÜŞİR FUAT PAŞA Yalısı	525.000 TL	Restorasyon**

* Onarım yapım işi

**Onarım projesi

Tablo 17- 2015 Yılında İhale Edilen Onarım İşleri

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
BANGKOK Büyükelçiliği	7.096.000 Baht	Kançılarya, İkametgâh ve Memur Konutu*
DUBAİ Başkonsolosluğu	237.000 BAE Dirhemi	Kançılarya Binası**
GABORON Büyükelçiliği	282.000 ABD Doları	Kançılarya Binası**
MİLANO Başkonsolosluğu	3.878.000 Euro	Kançılarya ve İkametgâh Binası*
VARŞOVA Büyükelçiliği	252.379,40 PLN	İkametgâh ve Personel Konutu **
BRAZAVİL Büyükelçiliği	180.000.000 CFA	Kançılarya ve İkametgâh Binaları*
KOPENHAG Büyükelçiliği	26.605.000 DKK	İkametgâh Binası*
KUALA LUMPUR Büyükelçiliği	38.260 ABD doları	Kançılarya Binası**

* Onarım yapım işi

**Onarım projesi

2- Kamulaştırma

Tablo 18- 2015 Yılında Satın Alınan Bina ve Arsalar

TEMSİLCİLİK ADI	TUTARI	AÇIKLAMA
SEUL BÜYÜKELÇİLİĞİ	9.700.000 Euro	Kançılarya Binası
RODOS BAŞKONSOLOSLUĞU	1.000.000 Euro	Kançılarya Binası
NAİROBİ BÜYÜKELÇİLİĞİ	480.000 ABD Doları	Mevcut Yerleşke içerisindeki Arsa
KOPENHAG BÜYÜKELÇİLİĞİ	8.450.000 Euro	Kançılarya Binası
ADDİS ABABA BÜYÜKELÇİLİĞİ	3.200.000 ABD Doları	Yerleşke Arsası
CİDDE BAŞKONSOLOSLUĞU	14.300.000 ABD Doları	Yerleşke Arsası

3. Kiralama

Tablo 19- 2015 Yılında Yeni Kiralanan Binalar

1.	GABORON BE	Resmi Hizmet ve Konut Binası
2.	SAN HOSE BE	Resmi Hizmet ve Konut Binası
3.	KİGALİ BE	Resmi Hizmet ve Konut Binası
4.	İİT DT	Resmi Hizmet ve Konut Binası
5.	PRİZREN BK	Resmi Hizmet ve Konut Binası
6.	SÜLEYMANİYE KA	Resmi Hizmet ve Ek Hizmet Binası
7.	BE Murat Adalı	Özel Tahsisli Konut
8.	BE Haydar Berk	Özel Tahsisli Konut
TOPLAM		12 Bina (6 hizmet binası, 1 ek hizmet binası, 5 resmi konut binası)

Tablo 20- 2015 Yılında Bina Değişikliği Sebebiyle Yeni Kiralanan Binalar

1.	KİEV BE	Resmi Hizmet ve Konut Binası
2.	KUALA LUMPUR BE	Resmi Hizmet Binası
3.	VELLİNGTON BE	Resmi Hizmet Binası
4.	DUBAİ BE	Resmi Hizmet Binası
5.	ATİNA-PİRE BK	Resmi Konut Binası
6.	KÖSTENCE BK	Resmi Konut Binası
7.	ŞANHAY BK	Resmi Konut Binası
8.	ERBİL BK	Yerleşke
TOPLAM		9 Bina (4 hizmet binası, 4 resmi konut binası, 1 yerleşke)

AÇIKLAMA	TOPLAM
2015 yılında açılan dış temsilciliklerimiz için kiralanen hizmet ve resmi konut sayısı	12
2015 yılında dış temsilciliklerimiz için kiralanen yeni hizmet ve resmi konut sayısı	9
2015 yılı kira katkısı onay işlemi sayısı	167
2015 yılında Başbakanlıktan alınan lojman izni sayısı	5
Toplam kiralık lojman sayımız	168
2015 yılı dış temsilciliklerimiz için yapılan kiralama giderleri	91.401.375 TL

4- Taşıt Alımları

Yurtdışındaki temsilciliklerimizde bulunan taşıtlar, personelin günlük ulaşım ihtiyaçlarının karşılanması, yük taşınmasının ve evrak dağıtımının yanı sıra, resmi ziyaretler için yurtdışına giden heyetlerimizin ulaşımının sağlanması ve yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza hizmet götürülmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Hâlihazırda sayısı 234'e ulaşmış olan yurtdışı temsilciliklerimizde kullanılan taşıtlar giderek yaşlanmaktadır. 2015 yılı sonu itibarıyla 15 yaş ve üstünde 175 taşıtımız bulunmaktadır. 2015 yılı içerisinde taşıt bakım-onarımı için 5.625.499,69 TL tutarında harcama gerçekleştirilmiş olup, yüklü masraf çıkaran taşıtların yenilenmesi önceliklerimiz arasındadır.

2015 yılında, dış temsilciliklerimize tahsis edilmek amacıyla 35'i zırhlı ve 69'u zırhsız olmak üzere toplam 104 adet taşıtın satın alınmasına izin verilmiş olup, önümüzdeki yıllarda da Bakanlığımıza tahsis edilen taşıt sayısının düşürülmemesi önem taşımaktadır.

Tablo 21- 2015 Yılı İtibariyle Dış Temsilciliklerimizdeki Taşıt Durumuna İlişkin Veriler

T-CETVELİ SIRA NO	TAŞIT CİNSİ	TOPLAM TAŞIT SAYISI
T1-a	Binek Otomobil	183
T4	Arazi Binek Taşıt (Jeep)	151
T5	Minibüs	190
T7	Pikap	16
T18	Motosiklet	51
T21-a	Zırhlı Binek Otomobil	203
T21-b	Zırhlı Arazi Binek Taşıt (Jeep)	144
T22	Diğer Taşıtlar	4
TOPLAM		952

Tablo 22- 2015 Yılında Satın Alınan Taşıtlar

T-CETVELİ SIRA NO	TAŞIT CİNSİ	SATIN ALINAN TAŞIT SAYISI	MALİYETİ (TL)
T1-a	Binek Otomobil	25	2.672.173,82
T4	Arazi Binek Taşıt (Jeep)	15	1.853.926,25
T5	Minibüs	24	2.611.007,80
T7	Pikap	2	170.284,80
T10	Minibüs	1	160.111,53
T21-a	Zırhlı Binek Otomobil	20	17.180.022,56
T21-b	Zırhlı Arazi Binek Taşıt (Jeep)	15	7.267.681,86
TOPLAM		104	23.314.176,78

Tablo 23- 2015 Mali Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi'ne Ekli E-Cetvelinin 12. Maddesi Uyarınca Dış Temsilciliklerimiz İçin Satın Alınan Taşıtlar

	TAŞIT CİNSİ	SATIN ALINAN TAŞIT SAYISI	MALİYETİ (TL)
T4	Arazi Binek Taşıtl (Jeep)	13	1.666.050,88
T5	Minibüs	2	235.004,14
T18	Motosiklet	1	3.373,82
T21-a	Zırhlı Binek Otomobil	1	849.517,20
T21-b	Zırhlı Arazi Binek Taşıtl (Jeep)	12	4.693.065,74
TOPLAM		29	7.447.011,78

5- Yurtdışı Demirbaş Alımları

2015 yılı içerisinde Bakanlığımız tarafından hâlihazırdaki temsilciliklerimizin süregelen ihtiyaçlarının karşılanması yanı sıra, yeni açılan ve yeni binalara taşınan misyonlarımızın tefrişat çalışmaları yürütülmüştür.

Bu çerçevede, Brüksel Büyükelçiliğimizin yeni kançılara binasının tefrişi için 330.000 TL, Asmara Büyükelçiliğimizin ikametgâh binasının tefrişi için 280.000 TL, Gaboron Büyükelçiliğimizin ikametgâh binasının tefrişi için 422.000 TL, Zagreb Büyükelçiliğimizin ikametgâh binasının tefrişi için 76.000 TL, Oslo Büyükelçiliğimizin kançılara binasının yeniden tefrişi için 103.000 TL Lefkoşa Büyükelçiliğimizin ikametgâh binası kabul salonunun yeniden tefrişi için 55.000 TL, BM Cenevre Ofisi Nezdinde (BMCO) Daimi Temsilciliğimizin kançılara binasının yeniden tefrişi için 71.000 TL, İslâm İşbirliği Teşkilatı (İİT) Daimi Temsilciliğimizin yeni kiralanan kançılara binasının tefrişi için 174.000 TL, Düsseldorf Başkonsolosluğumuz yeni kançılara binasının tefrişi için 844.000 TL, Meşhed Başkonsolosluğumuzun yeni kançılara ve ikametgâh binalarının tefrişi için 443.000 TL, Erbil Başkonsolosluğumuzun yeni kiralanan 7 adet ek hizmet binası ve ikametgâh binasının tefrişi için 272.000 TL, Şanhay Başkonsolosluğumuzun yeni kiralanan ikametgâh binasının tefrişi için 152.000 TL, Miami Başkonsolosluğumuzun büyük onarım gören kançılara binasının tefrişi için 489.000 TL, Toronto Başkonsolosluğumuzun büyük onarımla genişletilen kançılara binasının tefrişi için 125.000 TL ve Prizren Başkonsolosluğumuzun kançılara binasının tefrişi için 59.000 TL tutarında harcama yapılmıştır.

2015 yılında ayrıca, NATO Daimi Temsilciliğimizin yeni taşınan ikametgâh binası için ilave mobilya satın alınmış ve antika mobilyaların onarımı yaptırılmış olup, sözkonusu işlem için 195.000 TL ödenmiştir. Yıl içerisinde UNESCO Daimi Temsilciliğimizin büyük onarım gören ikametgâh binasının mobilya ihtiyacı için 73.000 TL harcanmıştır. Konakri Büyükelçiliğimizin kançılara binasının acil mobilya

ve elektronik eşya taleplerinin karşılanması amacıyla 65.000 TL ödeme yapılmıştır. Ayrıca, Stokholm Büyükelçiliğimizin kanlılara binasında bulunan bazı mobilyalar 35.000 TL bedelle yenilenmiştir.

Bu itibarla, 2015 yılı içerisinde, Temsilciliklerimizin kuruluş/büyük onarım/yeni alım veya kiralama sonrası ya da yenileme ihtiyacı nedeniyle gerçekleştirilen büyük tefrişatları ve diğer demirbaş ihtiyaçları için toplam 9.766.736 TL tutarında harcama yapılmıştır.

6. Fiziki Güvenlik Çalışmaları

Gerek bina gerek personel güvenliğinin sağlanması amacıyla Dış Temsilciliklerimizin güvenlik sistemlerinin düzenli bakım ve onarımı, mevcut sistemlerin ihtiyaç hasıl olduğu takdirde yenilenmesi ve fiziki altyapımızın güçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, 2015 yılında dış temsilciliklerimizin fiziki güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması çerçevesinde, yirmiye yakın temsilciliğimizin güvenlik sistemlerinde (CCTV - kapalı devre gözetleme sistemi, alarm sistemi, giriş ve çevre güvenlik sistemleri vb.) tamamen yenileme veya mevcut güvenlik sistemlerinde iyileştirilmeye gidilmiş ve diğer güvenlik malzemesi ihtiyaçları karşılanmıştır.

7. Telefon Santrali Kurulumları

Telefon santrallerinin kurulumunun Bakanlığımızca yapılması, ilk tesis maliyetlerinin düşüklüğü ve “VoIP” sisteminin sağladığı ücretsiz haberleşme imkânı nedeniyle elde edilen ekonomik faydalarının yanı sıra, güvenli bir haberleşme sistemine sahip olmak bağlamında, santrallerin sürekli olarak Bakanlığımız ilgili birimlerince kontrol edilmesine ve yönetilebilmesine olanak tanımaktadır.

Temsilciliklerimiz, telefon santraliyle birlikte kurulumu yapılan “VoIP” sistemi sayesinde Bakanlığımız ve diğer “VoIP” kurulu temsilciliklerimizle ücretsiz haberleşme olanağına kavuşturulmaktadır. Klasik telefon hatlarıyla yapılan görüşmelerle karşılaştırıldığında görece güvenli bir haberleşme imkânı tanıyan “VoIP” sistemi, özellikle haberleşme altyapısı yetersiz ülkelerde bulunan temsilciliklerimizin telefon iletişimde en önemli seçenek olmuştur.

Bu kapsamda, 2015 yılında, aralarında yeni açılan temsilciliklerimizin de bulunduğu 15 temsilciliğimizin telefon santrali Bakanlığımızca yenilenmiş ve “VoIP” sistemi kurulu temsilcilik sayısı yılsonu itibarıyla 204’e ulaşmıştır. Ayrıca 54 resmi konut binamızda da VoIP sistemi bulunmaktadır.

8. Yapısal Kablolama Çalışmaları

2015 yılında, aralarında yeni açılan temsilciliklerimizin de bulunduğu 8 Temsilciliğimizin kablolama altyapısı Bakanlığımızca yenilenmiş ve çevrimiçi sisteme geçiş için önemli bir unsur olan güvenli bir bilgisayar ağına kavuşturulmuştur.

9. Haberleşme Ve Teknolojik Altyapı

2015 yılında son teknolojinin, genel bilişim ve haberleşme altyapımızda daha ileri bir düzeyde kullanılmasına yönelik çalışmalar devam etmiş, yeni açılan dış temsilciliklerin bilişim ve haberleşme altyapısı kurulmuş ve mevcut dış temsilciliklerimizin güncel bilişim hizmetlerine cevap veremeyen bilgisayarlar değiştirilmiştir. Ayrıca misyonlardan gelen talepler doğrultusunda yenileme çalışmalarına devam edilmektedir.

2015 yılında Bakanlığımız bilişim altyapısının yedeklenmesi amacıyla Arşiv binamızda Felaket Kurtarma Merkezi (FKM) faaliyete geçirilmiş, Merkez binamızdaki sunucu odası bu kapsamda yenilenmiştir.

2015 yılı içerisinde Başkanlığımıza sağlanan ödenek ile donanım altyapımız yenilenerek, cihazlar kullanıcı ihtiyaçlarını karşılayacak hâle getirilmiş; 795 adet lazer yazıcı, 214 adet tarayıcı, 784 adet masaüstü bilgisayar, 335 adet ekran, 201 adet vize etiket yazıcısı, 55 adet sunucu ve muhtelif sunucu malzemeleri satın alınmış, ayrıca kapalı haberleşme için ihtiyaç duyulan 81 adet tempest donanım ile fiziki güvenlik ürünleri tedarik edilmiştir.

2015 yılı içerisinde, Haydarabad BK, Havana BE, Novorossisk BK, Kolombo BE, Meşhed BK, Miami BK, Nant BK, Bandar Seri Begavan BE, Prizren Bk, Hargeysa BK olmak üzere 10 misyon çevrimiçi sisteme dâhil edilmiştir.

2014 yılında Konsolosluk.Net programının yenileme çalışmalarına başlanmış ve proje 2015 yılında bitirilmiştir. Öte yandan Bakanlığımızda kullanımda bulunan “Dışişleri.Net” (“<https://disnet.mfa.gov.tr>”) internet sayfasının hazırlanması, ek modül eklenmesi ve güncellenmesi sağlanarak, Dışnet yeni bir yüze kavuşturulmuştur.

2015 yılında gerçekleştirilen 7 Haziran ve 1 Kasım Genel Seçimlerinde yurtdışı misyonlarımızın seçim için gerekli altyapıları oluşturulmuş, kurulan sandıklarda kullanılan oy pusulalarının ülkemize getirilmesi, Başkanlığımız Kurye şubesi tarafından itinalı bir çalışma ile başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Sınır kapılarında daha önce bandrol ve kaşe biçiminde uygulanan vize işleminin yerini alan e-vize uygulaması 2013 yılında hayata geçirilmiş ve şu ana kadar 106 ülkenin bu uygulamadan yararlanması sağlanmıştır. 2015 yılında bu uygulama ile verilen vize sayısı 6.342.443 adete ulaşmıştır. 2015 yılında ayrıca internet üzerinden vize ön-başvuru otomasyon sisteminin çalışmalarına başlanmış; sistem 5 Ocak 2016 tarihinde uygulamaya konmuştur.

Bakanlığımız merkez ve yurtdışı teşkilatında kullanılan Postacı Modülü Geliştirme, Memleketim Projesi Yazılımı, e-İmza, e-Yazışma ve KEP Entegrasyonu Yazılımı ile Ek Modüllerin Geliştirilmesi işi tamamlanmıştır.

Dışişleri Bakanlığı bünyesindeki merkez ve yurtdışı birimlerinde mevcut tüm sunucu ve kullanıcıların yararlandıkları Microsoft ürünleri için “Microsoft Premier Destek Paketi” satın alınmış ve Kurumsal Microsoft Lisans Anlaşması Yenileme işi gerçekleştirilmiştir.

3. SİYASİ, KÜLTÜREL, KONSOLOSLUK VE EĞİTİM FAALİYETLERİ

Genel Bakış

Soğuk savaşın bitmesiyle başlayan dönüşüm süreci nedeniyle yaşanan krizler son dönemde daha da ağırlaşmış ve büyük insani trajediler yaşanmıştır. Bulunduğu coğrafyada sözkonusu gelişmeler en derinden hissedilen Türkiye, bu şartlar altında çok boyutlu, insan odaklı ve proaktif dış politikasını, istikrar ve güvenlik hedeflerini esas alarak kararlılıkla sürdürmeye devam etmiştir.

Bölgemizde işbirliğini geliştirirken, temel felsefemiz “bölgesel sahiplenme” olmuştur. Bu anlayışla, bölgesel sorunların çözümüne yönelik olarak, bölgesel örgütlerdeki çabalarımıza ilaveten, çeşitli ülkelerle geliştirdiğimiz üçlü işbirliği süreçleri sürdürülmüştür.

Dış politikamızın temel unsurlarından biri olan, ülkemizi de içine alan geniş bir coğrafyada etkin bir işbirliği ortamı tesis etmeye yönelik anlayışımız korunmuş, bu yöndeki çabalarımız 2015 yılında da sürdürülmüştür. Bu bakımdan, yakın coğrafyamızdaki ülkelerle üst düzeyde etkin ve kesintisiz siyasi diyalog imkânı sağlayan yüksek düzeyli işbirliği mekanizmaları önemli bir işlev görmeye devam etmektedir.

Nitekim, anılan mekanizmayı kurduğumuz ülke sayısı 2015’te 18’e çıkmıştır. Tüm bu ülkelerle bugüne kadar gerçekleştirilen konsey toplantılarının sayısı 44’e, imzalanan anlaşmaların sayısı da 474’e ulaşmıştır. Bu türden mekanizmaların başka ülkelerle de tesis edilmesi yönünde temaslar gerçekleştirilmektedir.

Açılım politikaları izlediğimiz coğrafyalardaki ülkelerle gerek ikili siyasi ilişkilerimiz gerek ikili ekonomik ilişkilerimiz ciddi oranda artmıştır. Bu coğrafyalardaki sorunlara anlamlı katkı sağlayabilmek amacıyla bölgesel örgütlerle de ilişkilerimiz geliştirilmiştir.

Bütün bu faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla, yurtdışı temsilciliklerimizin sayısının artırılması ihtiyacı hissedilmiş olup, temsilcilik sayımız 234’e ulaşmıştır.

Dış politika faaliyetlerimizin doğrudan vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştıran boyutlarına özel önem vermeye, konsolosluk hizmetlerinin kalitesini daha da arttırmaya, vatandaşlarımızın lehine vize uygulamaları tesis etmeye ve serbest ticaretin ve yatırımların önünü açacak düzenlemelere öncelik tanımaya devam edilmiştir.

Netice olarak ülkemiz, sahip olduğu imkân ve kaynakları öncelikle milletimizin, ardından dünya halklarının iyilik ve refahı için her alanda harekete geçirmekten çekinmeyen, vizyoner, insan odaklı, aktif ve sorumluluk sahibi dış politika çizgisine sadık kalmayı sürdürmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ

Avrupa Birliği'yle (AB) 1963 yılında imzalanan Ortaklık Anlaşması'yla temelleri atılan ilişkilerimiz çok boyutlu ve derin bir nitelik kazanmıştır. 1996'da tesis edilen Gümrük Birliği, AB'yle ilişkilerimizin ana unsurlarından birini teşkil etmektedir.

AB ile mevcut çok yönlü ilişkilerimizin geliştirilerek üyelik yolunda daha da ilerletilmesi temel hedefimizdir. Bu çerçevede, üyelik hedefiyle 2005 yılında başlayan AB'ye katılım müzakerelerine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

AB'nin de ortaklık felsefesine bağlı olarak ve taahhütleri temelinde katılım sürecimizin olumlu sonuçlandırılması konusunda gerekli adımları atması önem taşımaktadır. Bu çerçevede, AB Komisyonu'nun "Türkiye 2015 İlerleme Raporu" ve "Genişleme Strateji Belgesi" 10 Kasım 2015 tarihinde yayımlanmıştır. Komisyonca hazırlanmakta olan İlerleme Raporları, AB'ye katılım sürecimizin takibinde önemli araçlardan biridir.

Ekim 2014-Ekim 2015 dönemindeki gelişmeleri kapsayan "Türkiye 2015 İlerleme Raporu" 1998 yılından bu yana ülkemiz için hazırlanan 18. İlerleme Raporudur. 2015 raporunun, Türkiye'nin tavsiyeleri doğrultusunda daha kapsamlı ve geçtiğimiz yıllarda ülkemizce yapılan reformları daha öne çıkaran bir anlayışla hazırlandığı görülmüştür.

Öte yandan, ülkemizin AB üyeliğinin AB açısından da bir seçenek değil stratejik bir önem taşımakta olup, bu doğrultuda işbirliği ve eşgüdümün derinleştirilmesinin karşılıklı fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, 29 Kasım 2015 tarihinde Brüksel'de Türkiye-AB Zirvesi gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz Zirvede Sayın Başbakanımız başkanlığındaki heyetimizle temsil edilmiştir. Zirve, sadece ülkemiz ile 28 AB üyesi ve üç AB Kurumu'nun Başkanı (AB Konseyi, AB Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu) katılımıyla düzenlenen bir toplantı olması açısından bir ilki teşkil etmektedir.

Zirve'de katılım sürecimizin yeniden canlandırılmasının gerekliliği vurgulanarak, ülkemiz ile AB arasında düzenli görüş alışverişini sağlamak ve işbirliğini güçlendirmek amacıyla üst düzey diyalog kanallarının artırılması ve bu çerçevede yılda iki kez Zirve düzenlenmesi hususunda mutabık kalınmıştır.

Katılım müzakerelerimizin canlandırılması çerçevesinde 14 Aralık 2015 tarihinde "Ekonomik ve Parasal Politika-17" faslı müzakerelere açılmış ve "Enerji-15", "Yargı ve Temel Haklar-23", "Adalet, Özgürlük ve Güvenlik-24", "Eğitim ve Kültür-26", "Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası-31" fasıllarının açılış hazırlık çalışmalarının 2016 yılının ilk çeyreği içerisinde tamamlanmasına dair AB Komisyonu taahhütte bulunmuştur.

Öte yandan 1996 yılında tesis edilmiş olan ve AB ile bütünleşmemizde önemli bir aşamayı teşkil eden Gümrük Birliği'nin (GB), dünya ekonomisinde ve AB'nin ticaret politikasında meydana gelen değişiklikler ışığında güncellenmesine ilişkin temel hususlar üzerinde AB tarafı ile mutabakat sağlanmış olup, (bundan sonraki aşamada

her iki tarafın yapacağı etki analizi çalışmaları ve gereken müzakere yetkilerinin alınmasının ardından) 2016 yılı sonunda GB'nin güncellenmesine dair resmi müzakerelerin başlaması beklenmektedir.

Özellikle, AB-ABD arasında hâlihazırda müzakereleri devam eden Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTYO) Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinin Türkiye'nin dış ticareti üzerinde olumsuz etkisi olması kaçınılmazdır. Dünya gayrisafi hasılasının %47'sini ve küresel ticaret akışının %30'unu gerçekleştiren AB ile ABD arasında imzalanması planlanan bu kapsamlı Anlaşma, uluslararası ticarete düzen belirleyici ve kural koyucu nitelik taşıyacaktır. Gümrük Birliği'nden kaynaklanan yükümlülükler ve ekonomik çıkarlarımız çerçevesinde, Türkiye'nin Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı'na(TTYO) paralel olarak ABD ile ayrı bir Serbest Ticaret Anlaşması(STA) imzalaması veya ABD ile AB arasındaki TTYO müzakerelerine katılımı gibi alternatif seçenekler üzerinde durulmaktadır.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Türkiye ve ABD çok geniş bir coğrafyada ve uluslararası gündemi meşgul eden kritik önemi haiz konularda yakın işbirliği yapan iki müttefik ve ortakır. Türkiye ve ABD'nin iki NATO müttefiki olarak ortak değerler ve müşterek menfaatler temelinde karşılıklı saygı içinde ilişkilerini güçlü, dinamik ve sağlıklı bir zeminde geliştirmeleri ve derinleştirmeleri küresel ve bölgesel barış ile istikrar bakımından kilit önem taşımaktadır.

ABD ile ilişkilerimizin, bölgemizde ve ötesinde, barış, refah ve istikrarın teminine yapıcı katkıda bulunma çabalarımız ve ulusal çıkarlarımız temelinde, "Model Ortaklık" kavramı çerçevesinde her alanda daha da derinleştirilmesi, geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi yönünde karşılıklı çalışmalar devam etmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız ve ABD Başkanı Barack Obama arasında gerçekleşen ikili görüşme

16 Kasım 2015

Türkiye ve ABD arasındaki yakın istişare ve temaslar 2015 yılı için de sürmüştür. İki ülke liderleri arasında telefon kanalıyla ve uluslararası toplantılar vesilesiyle gerçekleşen ikili temaslar sıklıkla devam etmektedir. Bu kapsamda, son olarak Sayın Cumhurbaşkanımız 16 Kasım 2015 tarihinde G-20 Antalya Zirvesi ve 1 Aralık 2015 tarihinde Paris İklim Zirvesi marjında ABD Başkanı Barack Obama ile kapsamlı ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir. Bununla birlikte, Sayın Bakanımız 18-21 Nisan 2015 tarihleri arasında ABD'ye bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

Öte yandan, ABD Dışişleri Bakanı Kerry, 13-14 Mayıs 2015 tarihlerinde Antalya'da gerçekleşen NATO Dışişleri Bakanları toplantısı vesilesiyle ülkemizi ziyaret etmiştir. Sayın Bakanımız, ABD Dışişleri Bakanı John Kerry'nin davetine icabetle, ikili, bölgesel ve küresel konularda görüşmelerde bulunmak üzere 18-21 Nisan 2015 tarihleri arasında ABD'ye bir resmi ziyaret gerçekleştirmiştir.

Türkiye ile ABD arasındaki parlamentolararası ilişkiler de yoğun bir şekilde devam etmektedir. TBMM eski Başkanımız Sayın Cemil Çiçek karşıtının daveti üzerine ve iadeyi ziyaret bağlamında, 23-27 Mart 2015 tarihleri arasında ABD'ye ziyaret gerçekleştirmiştir. Kongre üyelerinden oluşan heyetler de ülkemizi sıklıkla ziyaret etmektedir. ABD Kongresi bünyesindeki Türkiye Dostluk Grubu üye sayısı 151'dir.

İki dost ve müttefik olarak ABD ile işbirliğimiz hem ikili zeminde hem NATO, G-20 ve BM gibi bölgesel ve uluslararası platformlarda somut sonuçlar doğurmakta, Balkanlardan Kafkaslara ve Orta Asya'ya, Avrupa'dan Orta Doğu'ya ve Afrika'ya uzanan çok geniş bir coğrafyayı, ayrıca terör ve radikalizmle mücadele, enerji arz güvenliği, nükleer yayılmanın önlenmesi ve küresel ekonomik gelişmeler gibi kritik önem taşıyan konuları kapsamaktadır.

Öte yandan, iki ülke ilişkilerinin ekonomik, ticari ve yatırım boyutlarının, siyasi, askeri ve güvenlik ilişkilerimizle mütenasip bir düzeye çıkarılabilmesi hedefine yönelik çalışmalar da aralıksız sürdürülmektedir.

Bu amaçla kurulan ikili mekanizmalardan, Türkiye-ABD Ekonomik Ortaklık Komisyonu'nun (EOK) 11. Toplantısı 11-12 Şubat 2015 tarihlerinde Vaşington'da gerçekleştirilmiştir. Ekonomik ve Ticari Stratejik İşbirliği Çerçevesi (ETSİÇ), Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTYO) Anlaşması'nın ülkemiz üzerinde etkilerini değerlendirmek amacıyla kurulan Yüksek Düzeyli Komite (YDK), ETŞİÇ kapsamında kurulan Türkiye-ABD İş Konseyi, Türkiye-ABD Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması (TIFA) toplantılarının da önümüzdeki dönemlerde yapılması öngörülmektedir.

Türkiye-ABD ekonomik, ticari ve yatırım ilişkileri kapsamında yapılan sözkonusu çalışmaların ve mevcut mekanizmaların ikili ticaret hacmine olumlu katkı sağladığı görülmektedir. İkili ticaret hacmimiz 2015 yılı sonu itibarıyla 17,5 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. ABD'nin ülkemize doğrudan yatırımları 1,50 milyar Dolar seviyesine ulaşmıştır. Böylece 2015 yılı, 2007 yılından bu yana ABD'den ülkemize en çok doğrudan yatırım yapılan yıl olmuştur.

Türk Hava Yolları'nın ABD'de sekiz ayrı noktaya (New York, Vaşington, Şikago, Los Angeles, Houston, San Francisco, Boston ve Miami) doğrudan uçuşlar

gerçekleştirmesi de iş çevreleri arasında yeni köprülerin kurulmasına ve işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Atlanta da dâhil olmak üzere, yeni uçuş bağlantıları üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Ülkemizi 2014 yılında 784.917ABD’li turist ziyaret ederken, 2015 yılında ise bu sayı 798.787’ye yükselmiştir.

Türkiye’nin kaydettiği ekonomik gelişmelerin iki ülke ilişkilerinin küresel boyutu bakımından da yansımaları olmaktadır. G-20 içindeki ortaklığımızın yanı sıra, ülkemizin bölgesinde ve ötesinde belirginlik kazanan ekonomik liderlik potansiyeli ve iki ülkenin üçüncü ülkelerde yürütmüş oldukları projeler, ülkemizin ABD bakımından küresel düzlemde de bir ekonomik ortak olarak görülmesini sağlamaktadır.

RUSYA FEDERASYONU

Ülkemiz stratejik bir ortak ve bölgesel işbirliği bağlamında kilit aktör olarak gördüğü Rusya Federasyonu ile ilişkileri gelişimini özgün tarihi derinlik ve ortak çıkarlar zemininde sürdürmektedir.

Bu dönemde bazı bölgesel ve uluslararası konulardaki yaklaşım farklılıkları bulunmasına rağmen Türkiye, RF ile ilişkilerine stratejik bir perspektifle yaklaşmış, özellikle ticaret ve enerji alanlarında her iki ülkenin de yararına olan bir işbirliği geliştirmiştir.

Bu çerçevede, Sayın Cumhurbaşkanımız, Moskova Merkez Camii açılışı vesilesiyle 23 Eylül 2015 tarihinde Moskova’ya ziyaret etmiş ve RF Devlet Başkanı Putin’le bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Öte yandan, RF’nin son dönemde yakın çevremizde ve ülkemizi yakından ilgilendiren konularda izlediği siyaset, özellikle de hava sahamıza yönelik ihlaller ve tacizler iki ülke arasında tesis edilen işbirliğinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olan gelişmelerdir.

Ekim 2015’te hava sahamızın Rus savaş uçakları tarafından ihlalinin ardından RF’nin Ankara Büyükelçisi Bakanlığımıza davet edilmiş, yaşanan ihlaller kendisine kuvvetle protesto edilmiş, bu tür hadiselerin tekrarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması istenmiş, gelecekte yaşanabilecek benzer hadiseler sebebiyle ortaya çıkacak arzu edilmeyen sonuçların tüm sorumluluğun Rus tarafına ait olacağını müteaddit defalar ve kuvvetli ifadelerle bildirilmiştir. Ayrıca iki ülkenin askeri makamları arasında 15 Ekim 2015 tarihinde bir görüşme gerçekleştirilmiş olup, bu vesileyle de gerekli ikazlarda bulunulmuştur.

Bu gelişmelerle gerilen ikili ilişkilerimiz, 24 Kasım 2015 tarihinde, gerek evvelce gerek olay günü yapılan müteaddit ikazlara rağmen hava sahamızı ihlal eden Rus savaş uçağının düşürülmesiyle yeni bir sınamaya tabi kalmıştır.

24 Kasım hadisesi sonrasında Türk tarafı yapıcı bir yaklaşım sergilerken, Rus makamları Türkiye’ye karşı yoğun bir propaganda ve karalama kampanyası başlatmış ve Türkiye’ye yönelik muhtelif tedbirleri uygulamaya geçirmiştir. Ülkemizce bu kışkırtmalara rağmen itidalli ve soğukkanlı bir siyaset izlenmekte, diyalog kapısı açık tutulmakta ve Moskova’da sağduyunun en kısa sürede hâkim olması temenni edilmektedir.

AVRUPA ÜLKELERİ

Almanya: Almanya ile köklü bir geçmişe sahip, siyasi, ekonomik, askeri, insani ve kültürel alanlarda çok yönlü ilişkilerimiz her yıl daha da gelişmekte ve derinleşmektedir. Almanya’da yaşayan 3 milyonu aşkın Türk toplumu ilişkilerimizin emsalsiz boyutunu oluşturmaktadır. Almanya ile ilaveten ikili düzeyde, BM, NATO, AB ve AGİT gibi çok taraflı kuruluşların çatısı altında, özellikle bölgesel ve uluslararası meselelerin çözümüne yönelik atılabilecek adımları da kapsayacak şekilde yakın işbirliği ve diyalog hâlindeyiz.

NATO müttefikimiz Almanya, hava savunmamızın güçlendirilmesi amacıyla ülkemizde Patriot bataryaları konuşlandırmış ve dayanışma sergilemiştir. Ülkemize güneyden yönelen terör tehdidini de dikkate alarak, Almanya, DEAŞ’a karşı mücadele amacıyla 2015 Aralık ayı itibarıyla İncirlik’te Tornado gözlem uçakları konuşlandırmıştır. PKK, DEAŞ, DHKP-C ve diğer terör örgütleriyle mücadele alanında iki ülke emniyet ve istihbarat makamları arasındaki düzenli temaslar da sürdürülmektedir.

Sayın Başbakanımız Ahmet Davutoğlu ve Şansölye Angela Merkel
70. BM Genel Kurulu Toplantısı / 18 Eylül 2015

Bu çerçevede, özellikle 2015 yılının ikinci yarısında göç krizi bağlamında Alman Dışişleri Bakanı Steinmeier’in ülkemizi 18 Eylül 2015 tarihli ziyaretinde ve Sayın Başbakanımız’ın Şansölye Angela Merkel ile 70. BM Genel Kurulu marjında New York’ta yaptıkları görüşmede planlandığı üzere, iki ülke arasında tesis edilen göç alanındaki Ortak Çalışma

Grubu üç kez toplanarak işbirliği olanaklarının hayata geçirilmesine yönelik tedbirleri ele almıştır. Ayrıca, göç konusunda istişarelerde bulunmak üzere Şansölye Merkel 18 Ekim 2015 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir.

AB içindeki etkin konumuyla Almanya, Türkiye’nin AB üyelik sürecinde her zaman önemli bir konuma sahip olmuştur. Ülkemizin AB üyelik sürecinin canlandırılması, yeni fasılların açılması ve vize muafiyeti sürecine Almanya’nın desteğinin sağlanması Almanya’dan başlıca beklentilerimiz arasında yer almaktadır.

Almanya ülkemizin Avrupa’daki en büyük ticari ortağı ve aynı zamanda en fazla ihracat gerçekleştirdiği ülkedir. Almanya ile 2015 yılında ticaret hacmimiz 34,8 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Bunun 13,4 milyar Dolar’ını ihracat, 21,4 milyar Dolar’ını ise ithalat oluşturmuştur. Sözkonusu rakamlar ışığında, Almanya en çok ihracat yaptığımız ülkeler arasında ilk sırada yer alırken, en çok ithalat yaptığımız üçüncü ülke olmuştur.

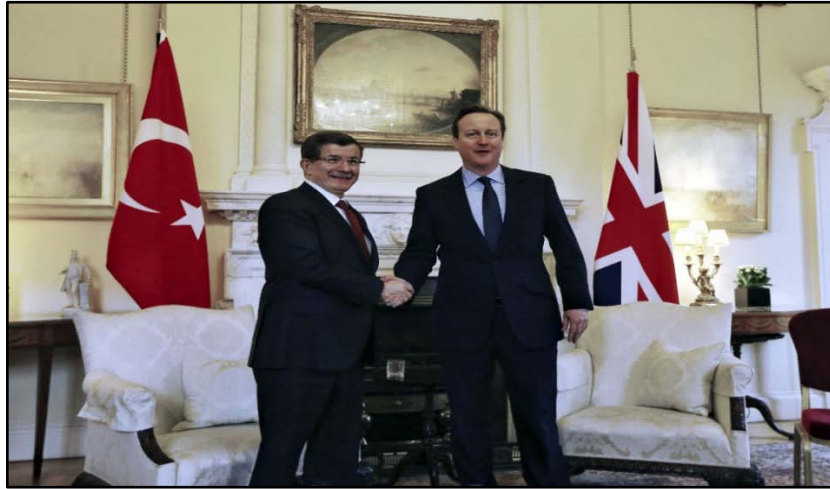
Ülkemizde 6.200 civarında Alman sermayeli firma faaliyet göstermektedir. Türkiye’de kurulu yabancı sermayeli firma sayısı bakımından Almanya ilk sıralarda yer almaktadır. 2002-2015 döneminde, Almanya’dan ülkemize gelen yatırım miktarı toplamda 8,535 milyar Dolar’a ulaşmıştır. Almanya, anılan dönemde ülkemize yatırım yapan ülkeler arasında Hollanda, Avusturya ve ABD’den sonra dördüncü sırada gelmektedir. 2013 yılı itibarıyla Almanya’daki Türk firmalarının sayısı 90 bin civarındadır. Sözkonusu işletmeler, yaklaşık 55 milyar Dolar tutarında ciro yaratmakta ve yaklaşık 400 bin kişiye istihdam imkânı sağlamaktadır.

Almanya geleneksel olarak Türkiye’ye en fazla turist gönderen ülkedir. Ülkemize gelen her 6 turistten biri Alman’dır. 2015 yılında Almanya’dan ülkemize yaklaşık 5,6 milyon turist gelmiştir.

Birleşik Krallık:En yakın müttefiklerimizden olan Birleşik Krallık ile ikili ilişkilerimiz, NATO müttefikliği ve stratejik ortaklık bağlarının da etkisiyle çok boyutludur. Birçok bölgesel ve uluslararası meseleye ilişkin anlayış benzerliği ve ortak menfaatler Birleşik Krallık’la ikili işbirliğimizin daha da ileri götürülmesi için elverişli bir zemin sağlamaktadır.

Birleşik Krallık’la çeşitli dış politika konularında yakın istişareler sürdürülmektedir. Son dönemde ortak gündemimizde, başta siyasi, ekonomik, savunma sanayii, kültürel olmak üzere ikili işbirliği konularının yanısıra, özellikle bölgesel gelişmelere bağlı olarak Suriye, Irak, Libya ayrıca DEAŞ, PKK ve diğer terör örgütleriyle mücadele ve düzensiz göç gibi konular öncelikli konumdadır.

Ülkemiz ile Birleşik Krallık arasında süreklilik arzeden karşılıklı üst düzey ziyaretler ilişkilerimizin her alanda ivme kazanmasına ve derinleşmesine önemli katkı sağlamaktadır. Sayın Başbakanımız 19-21 Ocak 2015 tarihinde Birleşik Krallık’ı ziyaret etmiştir. Sözkonusu ziyaret sırasında Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron’la gerçekleştirilen temaslara yanısıra, İngiltere’deki iş ve yatırım çevreleriyle biraraya gelinmiştir. Son dönemde, ayrıca, 13 Kasım 2015’de Birleşik Krallık Savunma Bakanı Michael Fallon’ı ülkemizde ağırlanmıştır.

Sayın Başbakanımız Ahmet Davutoğlu ve İngiltere Başbakanı David Cameron arasında gerçekleşen ikili görüşme / 19-21 Ocak 2015

Ülkemizin başlıca ticaret ortaklarından olan Birleşik Krallık'la ikili ticaret dengesi 2001 yılından bu yana ülkemiz lehinedir. 2014 yılında 16 milyar Dolar seviyesine yaklaşan ikili ticaret hacmimiz, 2015 yılında 16 milyar Dolar'ı aşmıştır. İkili ticaret hacminin yaklaşık 20 milyar Dolar seviyesine yükseltilmesi yönündeki ortak hedef doğrultusunda yoğun çaba sarfedilmektedir.

Halihazırda 2.894 İngiliz sermayeli firma Türkiye'de faaliyet göstermektedir. 2002-2015 döneminde Birleşik Krallık'tan ülkemize yapılan doğrudan yatırım miktarı 8,6 milyar Dolar, ülkemizden Birleşik Krallık'a yapılan doğrudan yatırım ise 1,65 milyar Dolar civarında olmuştur. Birleşik Krallık, anılan dönemde ülkemize en çok yatırım yapan ülkeler arasında beşinci sırada gelmektedir.

Fransa: Türkiye ile Fransa arasında köklü bir tarihi geçmişe dayanan ilişkiler, günümüzde ortak değerler, müttefiklik, yoğun ekonomik ilişkiler ve insani bağların mevcudiyeti sayesinde olumlu bir gündem çerçevesinde ilerlemektedir.

Fransa ile ikili ilişkilerimizi güçlendiren unsurlar arasında ekonomi, enerji ve savunma sanayii gibi alanlarda işbirliği projelerinin yanısıra, Suriye, Irak ve başta DEAŞ'la mücadele olmak üzere bölgesel meselelere bakış açılarımızın büyük ölçüde örtüşmesi, ayrıca mülteci krizine ortak çözüm bulma arayışları vesilesiyle tekrar canlanan Türkiye-AB diyalogu ve AB'ye üyelik müzakerelerimiz yer almaktadır.

2015 yılında Türkiye-AB diyalogunda yaşanan yoğunlaşma Fransa'da da yankı bulmuştur. Mülteci krizi konusunda ülkemiz ve AB arasında bir eylem planı hazırlanması, 29 Kasım tarihli Türkiye-AB Zirvesi ve iki yıl aradan sonra 14 Aralık'ta 17. faslın (Ekonomik ve Parasal Politika) müzakereye açılması, Fransa Hükümeti tarafından savunulan gelişmeler olmuştur.

Öte yandan, ele alınan konuların çeşitliliği bakımından gerçekleştirilen üst düzey ziyaretler çerçevesinde, Sayın Cumhurbaşkanımız, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21. Taraflar Konferansı'nın (COP21) 30 Kasım 2015 tarihindeki açılışa katılmak üzere Fransa'ya gitmiştir.

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21. Taraflar Konferansı
30 Kasım 2015

Fransa'yla ekonomik ve ticari ilişkilerimiz istikrarlı bir seyir izlemekte olup, Fransa ülkemizin en çok ihracat yaptığı ülkeler arasında üst sıralarda yer almaktadır. İkili ticaret hacmimiz 2015 yılında 13,4 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Cumhurbaşkanı Hollande'ın Ocak 2014'te ülkemizi ziyareti vesilesiyle açıklanan, ikili ticaret hacminin 20 milyar Avro'ya yükseltilmesi hedefi doğrultusunda çalışmalarımız kararlı şekilde sürdürülmektedir. Ekonomik ilişkilerimizin diğer bir önemli ayağını oluşturan karşılıklı yatırımlar da olumlu yönde seyretilmektedir.

Fransa'nın 2002-2015 döneminde ülkemizdeki doğrudan yatırımlarının toplamı 6,76 milyar Dolar, ülkemizden Fransa'ya yapılan doğrudan yatırım ise 157 milyon Dolar civarındadır. Türkiye'de faaliyet gösteren Fransız sermayeli şirket sayısı 1.300 civarındadır.

Fransız iş çevrelerinin Türk ortaklarıyla işbirliğine ve Türkiye'de yatırım yapmaya gösterdikleri ilgiden memnuniyet duyulmaktadır. Nükleer enerji, yenilenebilir enerji, savunma sanayii, ulaştırma ve çeşitli altyapı projeleri öncelikli işbirliği alanlarımızı oluşturmaktadır. Japonya-Fransa ortaklığındaki konsorsiyuma verilen Sinop Nükleer Santral Projesi'nin en kısa zamanda tamamlanması temenni edilmektedir.

Fransa'da 300 bini aşkın çifte vatandaş olmak üzere 620 bin kişilik bir Türk nüfus yaşamaktadır. Türk toplumu, Fransa'daki göçmen kökenliler arasında dördüncü büyük grubu oluşturmaktadır.

Avusturya: Avusturya ile ilişkilerimiz köklü bir geçmişe dayanmaktadır. Karşılıklı mücadeleyle seyreden ve Birinci Dünya Savaşında müttefikliğe dönüşen ilişkilerimiz günümüzde başta ekonomik ve ticari olmak üzere pek çok alanda olumlu bir seyir izlemektedir. Üst düzey ziyaretler iki ülke arasındaki bağların güçlenmesine katkıda bulunmaktadır.

Avusturya Dışişleri, Avrupa ve Uyum Bakanı Sebastian Kurz 19-20 Eylül 2015 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Bakanlığımız Müsteşarı Büyükelçi Feridun Sinirlioğlu, Ermeni terör örgütlerince şehit edilen diplomatlarımız anısına Viyana Büyükelçiliğimizin duvarına yerleştirilen plaketin açılış törenine katılmak üzere, 21-23 Ekim 2015 tarihlerinde Viyana'ya bir çalışma ziyaretinde bulunmuş, bu vesileyle Avusturya Cumhurbaşkanı Heinz Fischer tarafından kabul edilmiştir. Törene Avusturya Hükümetini temsilen Dışişleri, Avrupa ve Uyum Bakanı Sebastian Kurz katılmıştır.

Diğer yandan, Avusturya ile işbirliğimizin geliştirmeye önem ve öncelik verdiğimiz bir diğer boyutu terörle mücadeledir. Avusturya'da terör örgütü olarak tanınan PKK ve DHKP-C ile mücadelemize destek verilmesi Avusturya makamlarından talep edilmektedir. 13 Ekim 2015 tarihinde DHKP-C örgütüne karşı Avusturya'da bugüne kadarki en geniş çaplı operasyonlar düzenlenmiştir.

Avusturya'da yaklaşık 300 bin Türk kökenli yaşamaktadır. Bunların yaklaşık 114 bini Türk vatandaşlığına sahiptir. Türk vatandaşları yüzde 16,5'lik oranla Avusturya'da (Almanlardan sonra) en büyük ikinci yabancı grubu oluşturmaktadır.

Türkiye-Avusturya ilişkilerinin ekonomik ve ticari alandaki seyri memnuniyet vericidir. İkili ticaret hacmimiz 2015'te ise 2,6 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2009, 2010 ve 2011 yıllarında Türkiye'ye en fazla doğrudan yatırım yapan ülke olan Avusturya'nın 2002-2015 döneminde ülkemizdeki toplam uluslararası doğrudan yatırımların tutarı 9 milyar 348 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Avusturya, anılan dönemde ülkemize doğrudan yatırım yapan ülkeler arasında Hollanda ve ABD'den sonra üçüncü sırada gelmektedir.

Öte yandan, 2002-2015 döneminde Türkiye’de yerleşik kişilerce Avusturya’da yapılan yatırım miktarı 437 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Avusturya firmalarının enerji alanında ülkemizde önemli yatırımları bulunmaktadır. Söz konusu firmalar tek başlarına ya da Türk firmaları ile ortaklık kurmak suretiyle pek çok HES projesinin inşaat, teçhizat, temin ve tesis işlemlerini yürütmektedirler.

Hollanda: Türkiye ve Hollanda arasında köklü dostluk ilişkileri 17. yüzyıla uzanmaktadır. İkili ilişkilerimizin her alanda geliştirilmesine yönelik ortak siyasi irade mevcuttur. İki ülkenin ortak gündeminde ekonomik işbirliği, terör ve aşırıcılıkla mücadele, göç ve uyum ile AB konuları öne çıkmaktadır.

NATO müttefikimiz olan Hollanda, Ocak 2013’te ülkemizde Patriot bataryaları ve askeri birliklerini konuşlandırarak güçlü bir ittifak dayanışması sergilemiştir. Ocak 2015’e kadar uzatılan birliğin görev süresinin batarya sistemlerinin bakım ihtiyacı ve personel sorunları nedeniyle 26 Ocak 2015 tarihi itibarıyla görevini bitirmiştir.

Hollanda, 2015 yılında 6,1 milyar Dolar olarak gerçekleşen ikili ticaret hacmiyle ülkemizin önde gelen ticaret ortakları arasında yer almayı sürdürmüştür. 2002-2015 döneminde Hollanda, 21 milyar Dolar’la ülkemize yapılan doğrudan yabancı yatırımda birinci sırada yer almıştır. Ülkemizde 2.500’ü aşkın Hollanda firması faaliyet göstermektedir. Türkiye’ye yatırım yapan AB ülkeleri ortaklı firma sayısı bakımından Hollanda, Almanya ve İngiltere’den sonra üçüncü sıradadır. Merkez Bankası verilerine göre, 2002-2015 döneminde Türkiye’den Hollanda’ya yapılan doğrudan yatırımların toplamı 9,2 milyar Dolar olup, ülkemizden yurtdışına yapılan doğrudan yabancı yatırım bakımından Hollanda ilk sırada yer almaktadır. Hollanda’da yerleşik girişimcilerimizin sayısı 23.000’e ulaşmıştır. Türk girişimciler, 50.000’den fazla kişiye istihdam imkânı sağlamaktadırlar.

1,8 milyon göçmenin yaşadığı Hollanda’da 460 bin civarında vatandaşımız yaşamaktadır. Vatandaşlarımızın yaklaşık % 80’i çifte vatandaşdır. Ülkemizde ise 3.549 Hollanda vatandaşı yaşamaktadır.

İspanya: Zengin bir tarihe sahip olan Türkiye-İspanya ilişkileri çok boyutlu olarak gelişmeye devam etmektedir. Bugün İspanya’da yaşayan 8 bin kadar vatandaşımız bu zenginliğin beşeri unsurunu oluşturmaktadır.

2005 yılında BM Genel Sekreterinin himayesinde dönemin Başbakanı olan Cumhurbaşkanımız Sayın Erdoğan ile dönemin İspanya Başbakanı Zapatero’nun eş başkanlığında başlatılan Medeniyetler İttifakı çerçevesindeki ilişkilerimiz devam etmektedir. 2009 yılından bu yana Hükümetlerarası Zirve Toplantılarıyla ilişkilerimiz en yüksek düzeyde kurumsal yapıya kavuşturulmuştur. İkili planda yüksek düzeyli son temas ise İspanya Başbakanı Mariano Rajoy’un Kasım ayında G-20 Zirvesi vesilesiyle geldiği Antalya’da gerçekleştirilmiştir.

İspanya’yla ticaret hacmimiz 2014 yılında yaklaşık 11 milyar Dolar’a ulaşmış, 2015 yılında ise 10,3 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2002- 2015 döneminde İspanya’nın ülkemizdeki doğrudan yatırımları 7,1 milyar Doları aşmıştır. Ülkemizde hâlen 600 İspanya firması faaliyet göstermektedir.

Türkiye'nin AB müzakere sürecine en istikrarlı şekilde destek veren ülkelerden biri olan İspanya, Akdeniz havzası ve ötesinde barış ve güvenlik konularında da işbirliği yaptığımız önemli bir ülkelerden biridir.

İtalya: Akdeniz Havzası'nda ortak çıkarlar ve değerleri paylaşan iki bölgesel güç sıfatıyla Türkiye-İtalya ilişkileri stratejik ortaklık seviyesine ulaşmıştır. AB katılım hedefimize en güçlü destek veren ülkelerden biridir. Köklü ilişkilerimiz ve uluslararası sorunlara yönelik örtüşen yaklaşımlarımız, birçok alanda, çeşitli sorunlarla ilgili olarak birlikte hareket etmemize imkân sağlamaktadır.

Son dönemde hemen her alanda olumlu seyreden ilişkilerimiz, farklı düzeylerde görüş alışverişine imkân veren Türkiye-İtalya Hükümetlerarası Zirve Toplantıları, sivil toplum çevrelerini bir araya getiren Türk-İtalyan Forumu ve Türk-İtalyan Medya Forumu süreçleriyle kurumsallaşma yolunda da ciddi ilerlemeler kaydetmiştir.

Üst düzey ziyaretler çerçevesinde, İtalya Dışişleri Bakanı Paolo Gentiloni de NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı için Mayıs 2015'te Antalya'ya gelmiştir. Aralık 2014'te ülkemize ikili bir resmi ziyarette bulunan İtalya Başbakanı Renzi, ülkemizde 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde düzenlenen G-20 Liderler Zirvesi vesilesiyle Antalya'ya gelmiştir.

İtalya ülkemizin en önemli ticaret ortaklarındanıdır.2015 yılında İtalya ile ikili ticaret hacmimiz 17,5 milyar Dolar'ı geçmiştir. Türkiye'de yaklaşık olarak 1.300 İtalyan firması faaliyet göstermektedir. 2002-2015 döneminde İtalya'nın ülkemizdeki doğrudan yatırımları 2,9 milyar Dolar civarında olmuştur.

İtalyan Hükümeti'nin ülkeye yatırım çekmek için başlattığı program (Invest in Italy) çerçevesinde, 2015 Ekim ayında, İtalyan iş dünyası temsilcileri ülkemizdeki muhataplarıyla bir araya gelmişlerdir. İtalya, bu programının bir parçası olarak dış yatırım ofislerinin (Investment Attraction Desk) ilkinin İtalyan Ticaret Ajansı'nın İstanbul Temsilciliği bünyesinde Ekim 2015'te İstanbul'da açmıştır.

Portekiz:Türkiye ile Portekiz arasındaki ilişkiler, NATO üyeliği ve Akdenizlilik kimliği gibi ortak paydaların da etkisiyle olumlu bir seyir izlemektedir. Portekiz Türkiye'nin AB'ne üyelik sürecine vermekte olduğu desteği, AB içindeki “Turkey Focus Group”a katılarak pekiştirmiştir.

Trans-Atlantik ilişkiler, NATO üyeliği, Akdenizli kimliği ve iki ülkenin Avrupa'nın iki ucunda yer alması gibi Türkiye ve Portekiz'i ortak paydalarda birleştiren olguların ikili ilişkilere olumlu yansımaları olmaktadır. Portekiz eski Cumhurbaşkanı Sampaio'nun Türkiye'nin eşbaşkanı olduğu Medeniyetler İttifakının ilk BM Yüksek Temsilcisi olarak bir süre görev yapması da iki ülkeyi yakınlaştıran bir diğer etken olmuştur.

Portekiz Başbakanı Coelho'nun 2012 yılında ülkemizi ziyareti vesilesiyle imzalanan “Türkiye ile Portekiz Arasında İkili İlişkilerin Güçlendirilmesine Yönelik Strateji Belgesi” kapsamında tesis edilen Hükümetlerarası Zirve mekanizmasının ilk toplantısı 3 Mart 2015 tarihinde Portekiz'in evsahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Sayın Bakanımız, şehit diplomatlarımız anısına Lizbon Büyükelçiliğimizin ön cephesine yerleştirilen anıt panonun açılış töreni için 26-27 Temmuz 2015 tarihlerinde Portekiz'e bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

2014 yılında 1,31 milyar Dolar olan ticaretimiz 2015 yılında 1,2 milyar Dolar seviyesine. 2002-2015 döneminde Portekiz'den ülkemize gerçekleşen doğrudan yatırım miktarı 764 milyon Dolar civarında olmuştur. Önümüzdeki dönemde karşılıklı yatırımların artırılması önceliklerimiz arasındadır.

Belçika: Belçika ile köklü ilişkilerimizde, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Belçika Kralı Philippe'in davetine icabetle, 4-6 Ekim 2015 tarihlerinde Belçika'ya gerçekleştirdiği Devlet Ziyareti önemli bir merhale teşkil etmiştir. Söz konusu ziyaret Belçika'yla diplomatik ilişkilerimizin kurulduğu 1838 tarihinden bu yana iki ülke arasında yapılan ilk devlet ziyareti olması bakımından tarihi bir nitelik taşımıştır. Sayın Cumhurbaşkanımız ziyaret çerçevesinde, Başbakan Charles Michel, Senato Başkanı Christine Defraigne ve Temsilciler Başkanı Siegfried Bracke'nin yanı sıra, AB Konseyi Başkanı Donald Tusk, AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker ve AP Başkanı Martin Schulz'la görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın, 4-6 Ekim 2015 tarihinde Belçika'ya gerçekleştirdiği Devlet Ziyareti

Ülkemiz, Belçika'nın evsahipliği yaptığı saygın bir kültürel diplomasi faaliyeti olan Europalia Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali'ne 2015 yılı için konuk ülke olarak seçilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımız, devlet ziyareti vesilesiyle, Europalia Türkiye Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali'nin açılışını Kral Philippe ile birlikte gerçekleştirmiştir. Festival çerçevesinde, Ekim 2015-Ocak 2016 döneminde ülkemizle ilgili çok sayıda sergi, konser, çalıştay gibi tanıtıcı faaliyet düzenlenmiştir. Bu faaliyetlerin iki ülke halkları arasındaki yakınlaşmayı artırmakta ve karşılıklı anlayışı güçlendirmektedir.

Belçika'da, yaklaşık 180 bini Belçika vatandaşlığını haiz olmak üzere, 220 bin civarında nüfusa sahip Türk toplumu ilişkilerimizin insani dokusunu oluşturmaktadır. Türk toplumu, Belçika'daki en büyük ikinci yabancı kökenli gruptur.

Belçika'yla ticaret hacmimiz 2015 yılında 5,7 milyar Dolar civarında gerçekleşmiş; ayrıca 2002 yılından bu yana Belçika'dan ülkemize yapılan doğrudan yatırım 8,15 milyar Dolar, ülkemizden Belçika'ya yapılan doğrudan yatırım ise 311 milyon Dolar civarındadır.

Lüksemburg: Lüksemburg ile NATO çerçevesinde müttefiklik bağlarımız mevcuttur. AB içerisinde uyumlu ve uzlaştırıcı olmaya özen gösteren Lüksemburg, ülkemizin AB üyeliğini desteklemekte olup, Türkiye'nin üyeliğinin AB'yi güçlendireceğini ve nüfusu ve ekonomik etkisi sürekli azalan Birliğin gelecekte ancak Türkiye ile birlikte gerçek bir güç teşkil etmeye devam edebileceğini savunmaktadır. Lüksemburg, 2015'in ikinci yarısında AB Konseyi Dönem Başkanlığını yürütmüştür.

Lüksemburg'la sorunsuz ilerleyen siyasi ilişkilerimiz, 1915 olaylarına ilişkin karar tasarısının Lüksemburg Parlamentosu'nda 6 Mayıs 2015 tarihinde kabul edilmesiyle olumsuz bir dönemden geçmiştir. Buna mukabil, ülkemiz ve Lüksemburg'un karşılıklı iradesi ve ortak çabası sayesinde bu zor dönem geride bırakılabilmektedir. Lüksemburg Dışişleri Bakanı Jean Asselborn, AB Dönem Başkanı olarak evsahipliğini üstlendiği AB Gayriresmi Dışişleri Bakanları Toplantısı (Gymnich Toplantısı) sırasında 4 Eylül 2015 tarihinde yaptığı basın açıklamasında “soykırım kararının uluslararası hukukta spesifik bir tanımının olduğunu ve böyle bir suçun ancak yetkili bir mahkeme tarafından belirlenmesi gerektiğini” vurgulamıştır. Bakan Asselborn'un bu açıklaması sonrası ilişkilerimiz olumlu mecraya girmiş, Lüksemburg Büyükelçimiz yeniden görevine başlamıştır.

2015 yılında, Lüksemburg'la ikili ticaret hacmimiz 261 milyon Dolar civarında seyretmektedir. 2002-2015 döneminde Lüksemburg'dan ülkemize yapılan doğrudan yatırım 8,7 milyar Dolar, ülkemizden Lüksemburg'a yapılan doğrudan yatırım ise 1,1 milyar Dolar civarındadır.

İsviçre: İsviçre ile ilişkilerimiz, iki ülke tarafından paylaşılan temel ve evrensel değerler ile ortak menfaatlerin ortaya koyduğu önemli bir işbirliği potansiyeli arz etmektedir.

AİHM'nin “Perinçek Davası” konusunda vermiş olduğu ve İsviçre tarafından AİHM Büyük Daire önüne taşınan karara ilişkin Büyük Daire hükmü, 15 Ekim 2015 tarihinde açıklanmış ve İsviçre aleyhinde tecelli etmiştir.

İsviçre'yle ikili ticaret hacmimiz, 2015 yılında 8,12 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatımızın payının büyük ölçüde artarak 5,61 milyar Dolar seviyesine ulaştığı, ithalatımızın da 2,24 milyar Dolar seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. 2002-2015 döneminde İsviçre'den ülkemize gerçekleşen doğrudan yatırım miktarı 2,08 milyar Dolar, ülkemizden İsviçre'ye yapılan doğrudan yatırım ise 707 milyon Dolar civarında olmuştur.

İsviçre'de ikamet eden ve yüzde 40'ına yakını çifte vatandaşlığı haiz bulunan yaklaşık 130 bin nüfuslu Türk toplumu iki ülke arasındaki insani köprüyü oluşturmaktadır.

İrlanda: İrlanda'yla ikili siyasi ilişkilerimiz olumlu bir mecrada, sorunsuz biçimde ilerlemektedir. AB üyeliğimizi destekleyen İrlanda, 2013 yılının ilk yarısındaki AB Dönem Başkanlığı çerçevesinde de bu tutumunu ortaya koymuş ve müzakere sürecimizde yeni bir fasıl açılması için gayret göstermiştir.

Çanakkale Kara Savaşlarının 100. Yıldönümü Anma Törenleri ve Barış Zirvesi'ne İrlanda Cumhurbaşkanı Higgins ve Dışişleri Bakanı Flanagan katılmışlardır.

İkili ticaret hacmimiz 2010 yılından bu yana ilk kez 2013 yılında yükselme eğilimine girmiş, 2014 yılında 1,4 milyar Dolar'a yaklaşmış, 2015 yılında ise 1 milyar 307 milyon Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2002-2015 döneminde İrlanda'dan ülkemize yapılan doğrudan yatırım 511 milyon Dolar, ülkemizden İrlanda'ya yapılan doğrudan yatırım ise 742 milyon Dolar civarındadır.

Malta: AB üyesi Malta'yla siyasi ilişkilerimiz olumlu bir mecrada seyretmekte ve son dönemde gerek siyasi diyalog gerek ekonomik işbirliği alanında ivme kazanmaktadır.

Malta Dışişleri Bakanı George Vella'nın davetine icabetle Sayın Bakanımız 9-10 Mart 2015 tarihlerinde Malta'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyaret, ülkemizden Dışişleri Bakanı düzeyinde Malta'ya yapılan ilk ziyaret olmuştur.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Malta Başbakanı Joseph Muscat'ı
Kabulü / 17 Eylül 2015

Öte yandan, Malta Başbakanı Muscat, 17 Eylül 2015 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Ankara'da kabul edilmiştir.

Son dönemde Malta ile ekonomik ilişkilerimiz ivme kazanmaktadır. Ortak Ekonomi ve Ticaret Komisyonu'nu ihdas eden Protokol 28 Ağustos 2015 tarihinde imzalanmış olup, ilk toplantının önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Türk-Malta İş Konseyi de yeniden canlandırılmıştır. Ayrıca, THY tarafından Malta'ya haftada 13 sefer gerçekleştirilmektedir.

2015 yılında ihracatımız 494 milyon dolara, ithalatımız 26 milyon dolara gerilemiştir. 2002-2015 döneminde Malta'dan ülkemize yapılan doğrudan yatırım 205 milyon Dolar, ülkemizden Malta'ya yapılan doğrudan yatırım ise 1,24 milyar Dolar civarındadır.

Vatikan: Papa Fransuva'nın Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle Kasım 2014'te ülkemize gerçekleştirdiği devlet ziyaretiyle ivme kazanan Türkiye-Vatikan ilişkileri, Papa'nın 12 Nisan 2015 tarihinde Vatikan'da düzenlenen bir ayinde, 1915 olaylarına ilişkin olarak yaptığı, Ermeni iddialarına arka çıkan açıklaması üzerine Vatikan nezdindeki Büyükelçimizin Merkez'e çağrılmasıyla, o tarihten bu yana olumsuz bir noktada durağanlaşmıştı. Ancak, son dönemde Vatikan tarafının girişimiyle ilişkilerimiz onarılmış ve Büyükelçimiz görevine dönmüştür.

Danimarka: Kuzey Avrupa ülkelerinden Danimarka başta NATO, AB ve Avrupa Konseyi olmak üzere bölgesel ve uluslararası kuruluşlar çerçevesinde işbirliği içinde olduğumuz bir ülkedir. Danimarka, Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemektedir. Ayrıca, Danimarka DEAŞ'la Mücadele Uluslararası Koalisyonu'nun bir parçası olarak, bölgede terörle mücadele konusundaki uluslararası çabalara katkıda bulunmaktadır.

Danimarka'yla ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 1,7 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, ülkemize gelen Danimarkalı turist sayısı 2015 yılında 408.841 olarak gerçekleşmiştir.

Danimarka'daki vatandaşlarımızın sayısı 62.951 olup, ülkedeki en büyük göçmen grubunu teşkil etmektedirler. 18 Haziran 2015 tarihinde yapılan Danimarka genel seçimlerinde, bir Türk kökenli aday milletvekili seçilmişlerdir.

Finlandiya: AB içerisinde Türkiye'nin Birliğe üyeliğinin güçlü bir destekçisi olan Finlandiya ile ikili ilişkilerimiz ve uluslararası alandaki işbirliğimiz, birbirini güçlendirerek gelişmeye devam etmektedir. İki ülke arasında yoğun olarak gerçekleşen üst düzey ziyaretler, Finlandiya Cumhurbaşkanı Sauli Niinistö'nün 13-15 Ekim 2015 tarihlerinde ülkemizi ziyareti ile ivmesini muhafaza etmiştir. Ziyaretinde Cumhurbaşkanı Niinistö'ye Ekonomi Bakanı Olli Rehn ve bir grup işadama eşlik etmiş ve 14 Ekim 2015 tarihinde DEİK tarafından İstanbul'da "Türkiye-Finlandiya İş Forumu" düzenlenmiştir.

**Finlandiya Cumhurbaşkanı Sauli Niistö'nün ülkemizi ziyareti
13-15 Ekim 2015**

Türkiye ve Finlandiya'nın öncülüğünde BM'nin arabuluculuk alanındaki rolünün desteklenmesi amacıyla 2010 Eylül ayında, New York'ta BM Genel Kurulu toplantıları marjında başlatılan Barış için Arabuluculuk Girişimi ikili ilişkilerin uluslararası boyuta yansımalarının önemli bir örneği olmuştur. Birleşmiş Milletler 70. Genel Kurulu vesilesiyle 1 Ekim 2015 tarihinde, New York'ta, dönemin Dışişleri Bakanı Feridun Sinirlioğlu ile Finlandiya Dışişleri Bakanı Timo Soini'nin eşbaşkanlığını yaptığı Arabuluculuk Dostlar Grubu (ADG) Altıncı Dışişleri Bakanları Toplantısı düzenlenmiştir. Başta BM olmak üzere uluslararası camiadaki görünürlüğünü giderek artırmakta olan girişim kapsamında teşkil edilen Arabuluculuk Dostlar Grubu'nun halihazırda 43 ülke ve BM dâhil sekiz uluslararası/bölgesel kuruluş olmak üzere toplam 51 üyesi bulunmaktadır.

Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de KKTC Temsilciliği'nin kuruluş işlemlerini gerçekleştirmek için Fin Dışişleri Bakanlığı nezdinde yapılan girişimler sonucunda, KKTC Helsinki Temsilciliği 10 Temmuz 2015 tarihinde faaliyetlerine başlamış bulunmaktadır.

Finlandiya ile ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 1,27 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz ile Finlandiya arasında Ekonomik ve Ticari Ortaklık Komitesi (JETCO) Kurulmasına İlişkin Bildiri, Finlandiya Avrupa İşleri ve Dış Ticaret Bakanı Lenita Toivakka'nın 3-5 Şubat 2015 tarihleri arasında ülkemizi ziyareti sırasında 4 Şubat'ta Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekçi ve Toivakka tarafından imzalanmıştır. Bunun yanı sıra, 2015 yılında 213.803 Finlandiyalı turist ülkemizi ziyaret etmiştir.

Finlandiya'da 12 bin civarında Türk vatandaşı yaşamakta olup, 19 Nisan 2015 tarihinde gerçekleştirilen Finlandiya genel seçimlerinde bir Türk kökenli aday milletvekili seçilmiştir.

İsveç: İsveç ile 17. yüzyıla dayanan ilişkilerimiz stratejik ortaklık düzeyindedir. İsveç, AB üyelik sürecimize destek veren ülkelerin başında gelmekte olup, Birlik içerisindeki “Türkiye’nin Dostları Grubu”nun öne çıkan üyelerindendir.

İsveç, Nordik ülkeleri arasındaki en büyük ticaret ortağımızdır. İkili ticaret hacmimiz 2015 yılında 2,8 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında ülkemizi ziyaret eden İsveçli turist sayısı 624.649’dur. İsveç’teki Türk toplumunun nüfusu yaklaşık 115 bindir. Vatandaşlarımıza yönelik ikamet ve çalışma izinleri konusunda İsveç, göçe açık toplum kimliğinin de etkisiyle en az sorun yaşanan ülkelerin başında yer almaktadır.

Bağımsızlıklarını ilk tanıyan ülkelerden biri olarak NATO üyeliklerini de güçlü şekilde desteklediğimiz **Baltık ülkeleri**, ülkemizin AB üyelik müzakerelerine destek vermekte olup, başta ekonomik ve ticari alanlarda olmak üzere ilişkilerimiz istikrarlı şekilde gelişmektedir.

Estonya: Estonya ile ilişkilerimiz NATO üyelikleri ve AB üyeliğimiz sürecinde verilen karşılıklı destek çerçevesinde olumlu bir niteliğe sahiptir. Ülkemizin Tallin’de kâin NATO Siber Savunma İşbirliği Mükemmeliyet Merkezine katılımı, 14 Ekim 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Estonya ile ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 396 milyon Dolar düzeyine ulaşmıştır. Öte yandan, Estonya’dan Türkiye’ye gelen turist sayısı 2015 yılında 63.363 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, Estonyalı turistler için birinci turizm tercihidir.

Letonya: 2015 yılının ilk yarısında AB Dönem Başkanlığını üstlenmiş olan Letonya ile sorunsuz ilişkilerimiz bulunmaktadır. Letonya ile ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 296 milyon Dolar düzeyine ulaşmıştır. Türkiye, turistik seyahatlerinde Letonların en çok tercih ettikleri ülke olup, 2015 yılında Letonya’dan Türkiye’ye gelen turist sayısı 60.485 olarak gerçekleşmiştir.

Litvanya: BM, NATO ve AB olmak üzere uluslararası kuruluşlar çerçevesinde iyi işbirliği içerisinde olduğumuz, ülkemizin Avrupa Birliği müzakere sürecini ilkeli şekilde destekleyen Litvanya’yla da ilişkilerimiz sorunsuz bir seyir izlemekte ve giderek canlılık kazanmaktadır. Sayın Bakanımızın 2-3 Nisan 2015 tarihlerinde Litvanya’ya gerçekleştirdiği ziyaret, iki ülke arasında temaslara devamlılığı açısından önem taşımıştır.

Sayın Bakanımızın Litvanya ziyareti / 2-3 Nisan 2015

Litvanya ile 2015 yılındaki ikili ticaret hacmimiz 545 milyon Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Ülkemiz Litvanyalılar için birinci turizm tercihidir. 2015 yılında ülkemizi ziyaret eden Litvan turist sayısı 112.654'tür.

Polonya: Köklü dostluk, tarihi ve kültürel bağlarımızın bulunduğu Polonya ile ilişkilerimiz günümüzde de Stratejik Ortaklık seviyesindedir. Türkiye ve Polonya iki NATO müttefiki olarak birçok uluslararası platformda yakın işbirliği yapmakta, bölgesel ve küresel konulara da benzer görüş açılarından yaklaşmaktadır. Polonya, ülkemiz için stratejik bir hedef olan AB üyeliğimize de destek vermektedir.

İki ülke arasındaki siyasi diyalog en üst seviyede sürdürülmektedir. Bu çerçevede, dönemin Polonya Dışişleri Bakanı Grzegorz Schetyna 23-24 Mart 2015 tarihlerinde beraberinde kalabalık bir işadamları heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmiştir. Schetyna ayrıca Sayın Bakanımız ile NATO Antalya Dışişleri Bakanları Zirvesi marjında da görüşmüştür. Polonya'da 25 Ekim 2015'de yapılan genel seçimler sonucunda kurulan yeni Hükümetle de siyasi diyalogumuzu en üst düzeyde sürdürülmeye devam edecektir.

Dönemin Polonya Dışişleri Bakanı Grzegorz Schetyna'nın ülkemizi ziyareti
23-24 Mart 2015

Polonya ile beşeri ve ekonomik ilişkilerimiz de olumlu bir seyir izlemektedir. Polonya ile 2015 yılında ticaret hacmimiz 5,3 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz yıl, 500.779 Polonyalı turist ülkemizi ziyaret etmiştir. Polonya'da yaklaşık 7 bin vatandaşımız yaşamaktadır.

Macaristan: Köklü tarihi geçmişimizin bulunduğu bir başka ülke olan Macaristan ile ilişkilerimiz olumlu seyir izlemekte, siyasi diyalogumuz, karşılıklı üst düzey ziyaretler ve istişare mekanizmaları çerçevesinde yoğun bir tempoda sürdürülmektedir.

Bu çerçevede, Macaristan'la 2013'de kurulmuş bulunan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin (YDSK) ikinci toplantısı Sayın Başbakanımızın eşbaşkanlığında; Sayın Bakanımız ve diğer bazı kabine üyelerinin katılımıyla 24 Şubat 2015'de Budapeşte'de düzenlenmiştir.

Sözkonusu toplantı kapsamında Türkiye-Macaristan işbirliğinin çeşitli veçhelerine yönelik olarak toplam 6 Anlaşma, Protokol ve Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Akabinde, Macaristan Cumhurbaşkanı Janos Ader'in 12-15 Mart 2015 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği ziyaret, Macaristan'la işbirliğimizin pekişmesini sağlamış; iki ülke arasındaki 1994 tarihli Dostluk ve İşbirliği Anlaşması da tadil edilerek Cumhurbaşkanı Ader'in ziyareti vesilesiyle imzalanmıştır.

Sayın Bakanımızın Macaristan'ı ziyareti

24 Şubat 2015

Öte yandan, Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Peter Szijjarto da çeşitli vesilelerle ülkemizi ziyaret etmiştir. Sayın Szijjarto'nun 25-26 Ocak 2015 tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdiği ziyaret sırasında ayrıca iki ülke Dışişleri Bakanlıkları arasındaki işbirliğine ilişkin 1993 tarihli Protokol tadil edilerek imzalanmıştır. Macar Dışişleri Bakanı, ülkesinin önyak olmasıyla başlayan, Orta Avrupa'da önemli bir işbirliği girişimi Vişegrad Grubu (V4)+Türkiye mekanizmasının bu kez Antalya'da düzenlenen toplantısına katılmış, ayrıca 20 Ekim 2015 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiştir.

Macaristan'la ticaret hacmimizin 5 milyar Dolara çıkarılması hedefine yönelik çalışmalarımız sürdürülmektedir. Macaristan'la 2015 yılında ticaret hacmimiz 2 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Çek Cumhuriyeti: Çek Cumhuriyeti ile ilişkilerimiz dostane seyrini muhafaza etmektedir. İki ülke arasında kurulması kararlaştırılan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin (YDSK) tesis edilmesine ilişkin çalışmalar devam ettirilmektedir. Bu mekanizmanın işlerlik kazanmasının Çek Cumhuriyeti ile ilişkilerimizi çeşitlendirme ve derinlik kazandırma yolundaki çabalarımıza önemli katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Öte yandan, 2015 yılında NATO Antalya Dışişleri Bakanları toplantısı ve V4 + Türkiye istişareleri vesileyle Sayın Bakanımız, Çek Dışişleri Bakanı Lubomir ile ülkemizde bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Türkiye, Çek Cumhuriyeti'nin ekonomik ilişkilerini geliştirmek istediği belli başlı ülkeler arasında yer almakta olup, ticaret hacmimiz 2015 yılında 2,9 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

Slovakya: Slovakya'yla ilişkilerimizde siyasi sorun bulunmamakta, ilişkilerimiz dostane bir seyir izlemektedir. Türkiye ve Slovakya başta NATO ve AB olmak üzere uluslararası platformlarda da yakın etkileşim içinde olan iki ülkedir.

Slovakya ile siyasi diyalogumuz 2015 yılında da en üst düzeyde sürdürülmüş, bu çerçevede, Sayın Cumhurbaşkanımızın 30-31 Mart 2015 tarihlerinde bu ülkeye gerçekleştirdiği, Sayın Bakanımız ve diğer bazı kabine üyelerinin de katıldığı ziyaret, ilişkilerimize önemli ivme kazandırmıştır. Slovakya Başbakanı Robert Fico'nun, Türk-Slovak Bilim, İnovasyon ve Ticaret Daimi Forumu Platformu'nun açılışını yapmak üzere 14 Mayıs 2015 tarihinde İstanbul'u ziyareti de iki ülke arasında bu alanda sürdürülen çalışmalara katkı sağlamıştır. Diğer taraftan, Sayın Bakanımız Slovakya Dışişleri ve Avrupa İşleri Bakanı Lajcak ile 2015 yılında NATO Antalya Dışişleri Bakanları toplantısı ve V4 + Türkiye istişareleri vesileyle de görüşmelerde bulunmuştur.

Slovakya'yla ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 1,4 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Slovakya'yla ikili ilişkilerimizin her alanda daha da geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için uygun bir zemin olduğunu değerlendirilmekte ve işbirliğimizi ilerletme iradesi taşınmaktadır.

Norveç: Norveç iyi bir ortak ve NATO içerisinde müttefiklik dayanışmasına değer verdiğimiz dost bir ülkedir. Uluslararası konularda işbirliğine önem verdiğimiz bir güçtür. Ülkelerimiz arasında siyasi sorun bulunmaması, NATO müttefikleri olarak uluslararası barış ve uzlaşma çabalarına ortak katkılarımız ile uluslararası meselelere benzer kaygılarla yaklaşıyor olmamız, ilişkilerimizin her alanda güçlendirilmesi açısından uygun zemini sağlamaktadır. Ayrıca, Norveç DEAŞ'la Mücadele Uluslararası Koalisyonunun bir parçası olarak, bölgede terörle mücadele konusundaki uluslararası çabalara katkıda bulunmaktadır.

Norveç'le ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 1,11 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ülkemizi ziyaret eden Norveçli turist sayısı da 282.210'dir.

İzlanda: İzlanda ile ikili siyasi ilişkilerimiz sorunsuz bir şekilde ilerlemekte ve NATO çatısı altında işbirliğimiz sürdürülmektedir. Coğrafi konumdan kaynaklanan mesafe, iki ülke arasında gerek siyasi gerek ekonomik temasların gelişimine sınırlayıcı etkide bulunmaktadır. Her iki ülkede de siyasi ilişkilerin geliştirilmesine yönelik mevcut irade çerçevesinde, iki ülkenin üst düzey yetkilileri son yıllarda özellikle uluslararası forum ve toplantılar vesilesiyle bir araya gelerek, ikili ilişkiler ve uluslararası meselelere ilişkin görüş alış-verişinde bulunmaktadırlar. Bu çerçevede, Sayın Bakanımız İzlanda Dışişleri Bakanı Gunnar Bragi ile 2015 yılında Antalya NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı marjında ikili bir görüşme gerçekleştirmiştir. Sveinsson

ayrıca 12-23 Ekim 2015 tarihlerinde BM Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı vesilesiyle de ülkemizi ziyaret etmiştir.

İzlanda ile 2015 yılında ticaret hacmimiz yaklaşık 99 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ülkemizi ziyaret eden İzlandalı turist sayısı da 9.579'dur.

Ukrayna: 2011 yılında kurulan Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey (YDSK) mekanizmasıyla ilişkilerimizin yeni bir boyut kazandığı, Karadeniz komşumuz ve stratejik ortağımız Ukrayna bugün tarihinin en derin krizlerinden biriyle karşı karşıyadır.

Sadece Ukrayna'nın değil, tüm bölgenin güvenlik, huzur ve refahını olumsuz etkileyen bu krizin, Ukrayna'nın toprak bütünlüğü ve uluslararası hukuk temelinde diplomatik yöntemlerle bir an evvel kalıcı bir çözüme ulaştırılmasını savunmakta ve bu yönde ikili ve çok taraflı düzeyde yürütülen çabalar desteklenmektedir. Bu kapsamda, Minsk Mutabakatlarının uygulanmasını kalıcı çözüm için kritik önemde görülmektedir.

Ukrayna'da tarafsız ve kapsayıcı bir mekanizma olarak gözlem faaliyetleri yürüten AGİT Ukrayna Özel Gözlem Misyonu, Ukrayna'daki tansiyonun düşmesi ve barışın tesisi bakımından sahada önemli çalışmalar yürütmektedir. Başkanlığını Büyükelçi Ertuğrul Apakan'ın üstlendiği bu misyon başarılı faaliyetleriyle uluslararası toplumun güçlü destek ve takdirini kazanmıştır.

Moldova:Batı yönelimini desteklediğimiz Moldova'da siyasi istikrarın sağlanması önem arz etmektedir. Bu yöndeki ilerlemelere bağlı olarak, Moldova da önümüzdeki dönemde temaslarımızı yoğunlaştırmayı ve ilişkilerimizi Stratejik Ortaklık seviyesine çıkarmayı planladığımız ülkelerdendir.

Dil ve kültür bağımız olan 170 bin nüfuslu soydaş Gökoğuz toplumunun varlığı, Moldova ile ilişkilerimizin pekişmesine yardımcı olan bir köprü görevi görmektedir. Moldova'da istikrar ve refahın artmasının önünde engel teşkil eden Transdinyester sorununun, Moldova'nın toprak bütünlüğü ve siyasi birliği çerçevesinde diyalog yoluyla en kısa zamanda çözümlenmesi desteklenmektedir.

Belarus:Belarus kuzey politikamızda önemli yeri olan bir ülkedir. Bu ülke ile aramızda herhangi bir sorun bulunmamakta olup, ilişkiler muhtelif başlıklarda istikrarlı bir gelişim içindedir.

Türkiye Belarus'a karşı uygulanan zorlayıcı tedbirlere katılmayarak, diyalog, angajman ve teşvik odaklı bir politika benimsemiş bulunmaktadır. Bu yaklaşımımız çerçevesinde, Belarus'la ilişkilerimizde belirli bir hareketlilik mevcuttur. Belarus Başbakanı Andrey Kobyakov 12 Kasım 2015 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Türkiye-Belarus Yatırım Forumu vesilesiyle ülkemizi ziyaret etmiş, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiştir.

Belarus’la iktisadi işbirliğimiz de olumlu bir mecrada seyretmektedir. Girişimcilerimiz, 1,1 milyar Dolar’lık yatırımla ülkemizin Belarus’taki en büyük beş yatırımcı ülke arasına girmesini sağlamış durumdadırlar. 500 milyon Dolar düzeyindeki ticaret hacmini arttırmaya dönük çalışmalar da kesintisiz sürmektedir.

BALKANLAR

Ülkemiz, köklü tarihi, kültürel ve insani bağlarımızın bulunduğu, Batı’ya açılan fiziki kapımızı oluşturan Balkanlar’da istikrar ve uzlaşının pekiştirilmesine her zaman büyük önem vermiş, bunu bölgenin olduğu kadar Avrupa’nın da genel güvenlik ve istikrarının dayanaklarından biri olarak görmüştür. Türkiye, Balkanlar’da uzlaşya açık ve gelecek odaklı bir siyaset anlayışını desteklemekte olup, bu yöndeki tüm çaba ve girişimlere aktif katkı sağlamaktadır.

Balkanlar’da Soğuk Savaş’ın sona ermesinden bu yana devam eden normalleşme sürecinin tamamlanmış olduğunu söylemek henüz mümkün değildir. Bununla birlikte, bölgede 2014 yılında sağlanan olumlu ilerlemeler 2015’te de devam etmiştir.

Özellikle Sırbistan-Kosova ilişkilerinin normalleştirilmesini hedefleyen Belgrad-Priştine diyalog süreci çerçevesinde sonuç odaklı yeni kazanımlar elde edilmiştir.

Orta Doğu’daki istikrarsızlık ve çatışmaların etkisiyle 2015 yılında büyük bir krize dönüşen göçmen sorunu, Balkan ülkeleri için yeni bir sınama teşkil etmiştir. Göçmenlerin ülkeye girişlerine hangi ölçülere göre izin verileceği ve ne kadarının kabul edileceği gibi sorular, bölge ülkeleri arasında ihtilaf ve tartışmalara yol açmıştır. Göçmen krizinin Balkanlar içi yeni bir istikrarsızlık kaynağına dönüşmemesini ve büyük çabalarla mesafe kat edilen normalleşme süreçlerini aşındırmaması arzu edilmektedir.

Türkiye, bölgesel sahiplenme ve kapsayıcılık ilkeleri temelinde, Balkanlar’daki bölgesel işbirliği mekanizmalarına verdiği önceliği de muhafaza etmiştir. Bölgenin ortak iradesini ve özgün sesini yansıtan tek işbirliği forumu niteliğiyle ayrı bir önemi haiz olan Güney Doğu Avrupa İşbirliği Süreci (GDAÜ), Balkan ülkeleri arasındaki işbirliği ağının güncel sınamalar muvacehesinde güçlendirilmesine yönelik somut adımlar atmıştır. 2015 Şubat ayında düzenlenen Gayrıresmi Bakanlar Toplantısında kabul edilen “Terörizmle Mücadele Ortak Bildirisi”, bölgenin asimetrik tehditler karşısında bölgesel sahiplenme ve yüksek düzeyli siyasi diyalog ilkeleri çerçevesinde vereceği müşterek refleksleri yansıtmaları bakımından önem taşımaktadır.

Bosna-Hersek: Türkiye-Bosna-Hersek ilişkileri, siyasal, sosyal ve kültürel alanlarda oldukça güçlü bir görünüm sergilemektedir. Ülkemiz, Bosna-Hersek’in Dayton Barış Anlaşması ile belirlenen sınırlarda huzur ve refah içinde yaşaması, uluslararası alanda aktif ve görünür hale gelmesi için desteğini her alanda sürdürmektedir. Bunun için de başta Bosna-Hersek’in Avrupa-Atlantik kurumları ile entegrasyonuna ağırlık verilmektedir.

İki ülke arasındaki resmi ve sivil temaslar her düzeyde yoğun bir şekilde sürmektedir. Bu çerçevede 2015 yılında; Sayın Cumhurbaşkanımız 20 Mayıs 2015’te Bosna-Hersek’e resmi bir ziyarette bulunmuştur. Sayın Bakanımız da 29-30 Nisan 2015

tarihlerinde Bosna-Hersek'i ziyaret etmiştir. Son olarak, Sayın Başbakanımız, Srebrenitsa Soykırımı'nın 20. Yıldönümü münasebetiyle düzenlenen etkinliklere iştirak etmek üzere 10-11 Temmuz 2015 tarihlerinde Bosna-Hersek'i ziyaret etmiştir. Öte yandan, Bosna-Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Başkanı Dragan Çoviç ile Konsey Üyesi Bakir İzetbegoviç, Sayın Cumhurbaşkanımız'ın davetine icabetle 10-12 Aralık 2015 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

2015 yılında Bosna-Hersek'e ihracatımız 293 milyon Dolar, Bosna-Hersek'ten ithalatımız 250 milyon Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 543 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, 2014 yılına kıyasla ikili ticaret hacmimizde %10'luk bir artışa tekabül etmektedir. Bosna-Hersek'teki Türk yatırımlarının toplamı 306 milyon Dolar, Türk müteahhitlerince Bosna-Hersek'te üstlenilen projelerin bedeli yaklaşık 600 milyon Dolar civarındadır. Ülkede yaklaşık 50 Türk firması faaliyet göstermektedir. 2015 yılında Bosna-Hersek'ten 85 bin turist ülkemizi ziyaret etmiştir.

Makedonya Cumhuriyeti: Türkiye, Makedonya Cumhuriyeti'ni anayasal ismi ve ulusal kimliğiyle tanıyan ve Üsküp'e Büyükelçi gönderen ilk ülkedir. Ülkemiz, bağımsızlığını kazandığı tarihten itibaren Makedonya'nın egemenlik ve toprak bütünlüğünü kararlılıkla savunmuş, kendi anayasal ismini belirlemeye hakkı olduğunu her platformda dile getirmiştir. Türkiye'nin bu yöndeki gayretleri devam etmektedir. Türkiye, Makedonya'nın üniter devlet yapısının yanısıra, çok etnili ve çok kültürlü dokusunun korunmasını da desteklemektedir.

Tüm ikili temas ve ziyaretlerimizde bu ülkenin NATO başta olmak üzere Avrupa ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşme hedefine olan desteğimizin altını çiziliyor ve Yunanistan'la mevcut isim sorununun Makedonya'nın sözkonusu hedeflerini gerçekleştirmesine engel olmaması gerektiği yolundaki görüşlerimiz vurgulanmaktadır.

Makedonya ile ilişkilerimiz bakımından önemli bir diğer husus, Makedon ve Arnavutlardan sonra ülkedeki üçüncü büyük etnik topluluk konumunda olan ve Makedonya nüfusunun yaklaşık %3,85'lik kısmını oluşturan soydaşlarımızdır. Ülkede 2001 tarihli Ohri Çerçeve Anlaşması uyarınca Türklerin merkezi ve yerel yönetim birimlerinde hakça temsil edilmeleri ve anadilde eğitim almaları anayasal hak olarak tanınmıştır. Makedonya'nın sadık vatandaşları olarak iki ülke arasında dostluk köprüsü teşkil eden soydaşlarımızın Ohri Çerçeve Anlaşması'nda öngörülen haklarının korunmasına özel önem atfetmekteyiz.

Ülkelerimiz arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesine de öncelik veriyoruz. Bu bağlamda, ekonomik ve ticari işbirliğimizin siyasi ilişkilerimize yakışır bir seviyeye çıkartılması samimi arzumuzdur. 2015 yılında Makedonya'ya ihracatımız 325 milyon Dolar, Makedonya'dan ithalatımız 81 milyon Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 406 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ülkemizi 167 bin Makedon turist ziyaret etmiştir.

Sırbistan: Balkanlar’da barış, istikrar ve refahın sağlanması bakımından Sırbistan kilit bir ülke konumundadır. Ticari ve ekonomik çıkarlarımızın yanısıra, Sırbistan’ın Türkiye-Batı Avrupa güzergâhının merkezinde bulunması da Batı Avrupa’da yaşayan vatandaşlarımız açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Balkanlar’da kalıcı barış ve istikrar için Sırbistan’la ilişkilere özel önem ve öncelik atfedilmektedir.

Türkiye Sırbistan’ın Avrupa yapılarıyla bütünleşme sürecini de, diğer Balkan ülkeleri için olduğu gibi, desteklemekte, bu çerçevede, AB’nin, 14 Aralık 2015 tarihinde Sırbistan’la tam üyelik müzakerelerine başlamasından memnuniyet duymaktadır. Sırbistan’ın AB’yle bütünleşmesinin, bölgenin istikrar ve kalkınmasını topyekûn müspet yönde etkileyecek bir gelişme olacağı düşünülmektedir.

Sırbistan’ın Sancak bölgesine ilişkin yaklaşımımız, bölgedeki bölünmüşlüğü ortadan kaldırılması, tarafların yakınlaştırılması ve bölgenin ekonomik kalkınmasına destek verilmesi istikametindedir. Türkiye’de çok sayıda yakını bulunan Boşnakların yaşadığı bu bölge, Türkiye ve Sırbistan tarafından bir “dostluk köprüsü” olarak değerlendirilmektedir. Sancak halkının Sırbistan toplumu ve siyaseti içindeki temsil kabiliyetinin artırılması önem arz etmektedir. Sırbistan’ın AB’yle bütünleşme sürecinde kat edilen mesafenin, Sancak bağlamında da somut kazanımlara tahvil edileceğine inanıyoruz.

Siyasi diyalogumuzun yanı sıra, ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimizi geliştirmek için de Sırbistan makamlarıyla çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çerçevede, 2015 yılında Sırbistan’a ihracatımız 493 milyon Dolar, Sırbistan’dan ithalatımız 238 milyon Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 731 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Önümüzdeki dönemde altyapı ve ulaştırma sektörleri, işbirliğimizin daha da geliştirilebileceği alanlar olarak özellikle öne çıkacaktır. Ülkemizi 2015 yılında yaklaşık 179 bin Sırp turist ziyaret etmiştir.

Kosova: Türkiye-Kosova ilişkileri, ortak tarihi geçmiş ve insani bağlar temelinde mükemmel düzeyde seyretmektedir. Türkiye-Kosova ilişkileri sadece devletten devlete değil, aynı zamanda halktan halka bir nitelik taşımaktadır. Kosova’da etkin bir Türk toplumu, ülkemizde ise çok sayıda Kosova kökenli vatandaşımız yaşamaktadır. Soydaşlarımız, iki ülke arasındaki ilişkilerde köprü rolü oynamakta, Kosova’nın siyasi, ekonomik ve kültürel hayatına olumlu katkılarda bulunmaktadır.

Türkiye, Kosova’yı ilk tanıyan ülkeler arasında yer almaktadır. Ülkemiz Kosova’yı, bağımsızlığı ve egemenliği hak eden bir halkın haklı mücadelesi sonucu doğan bir devlet olarak görmektedir. Kosova’nın istikrarına, toprak bütünlüğüne, kalkınmasına, Avrupa ve Avrupa-Atlantik yapılarıyla bütünleşmesine, ayrıca, bölgesinde dostane ve yapıcı komşuluk ilişkileri tesis etmesine attığımız önem, tarafımızdan, ikili ve çok taraflı platformlarda her vesileyle vurgulanmaktadır.

Ülkemiz, Kosova’nın ekonomik kalkınmasına da büyük önem vermektedir. Bu tutumumuz özellikle son yıllarda yatırımlar konusunda meyvelerini vermeye başlamıştır. İkili ticaret hacmimizin artırılması için özel sektörlerimiz arasındaki temasların daha da sıklaştırılmasını teşvik ediyoruz. 2015 yılında Kosova’ya ihracatımız 240,88 milyon Dolar, Kosova’dan ithalatımız 8 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Önümüzdeki dönemde Kosova’yla ticari ilişkilerimizi işbirliği potansiyelimizi layıkıyla yansıtabilecek şekilde geliştirmeyi hedefliyoruz. 2015 yılında ülkemizi yaklaşık 98 bin Kosovalı turist ziyaret etmiştir.

Arnavutluk: Arnavutluk’la siyasi ilişkilerimiz çok iyi düzeyde olup Türkler ve Arnavutlar arasındaki akrabalık bağları karşılıklı güveni pekiştirmektedir. İki ülkenin bölgesel ve uluslararası konulara yaklaşımları da büyük ölçüde örtüşmektedir. Arnavutluk ülkemizi güvenilir bir dost, bölgesel güç ve komşu ülke olarak görmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız, 13 Mayıs 2015 tarihinde Arnavutluk’a resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret sırasında, finansmanı ülkemiz kuruluşlarınca (Diyanet İşleri Başkanlığı & Türkiye Diyanet Vakfı) sağlanan Tiran Namazgâh Camii’nin temel atma töreni de Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından gerçekleştirilmiştir. Proje, öngörülen çalışma takvimine uygun şekilde ilerlemektedir.

Arnavutluk tarafından, Cumhurbaşkanı Bujar Nishani, Çanakkale Kara Savaşlarının 100. Yıldönümü Anma Törenleri (23-24 Nisan 2015) kapsamında ülkemize ziyarette bulunmuştur. Başbakan Rama ise, 28-29 Nisan 2015 tarihinde özel bir ziyaret gerçekleştirmiş; ayrıca 18-20 Kasım 2015 tarihlerinde İstanbul’da düzenlenen Yedinci Atlantik Konseyi Enerji Zirvesi’ne katılmıştır. Rama, anılan Zirve marjında 19 Kasım 2015 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiştir.

2015 yılında Arnavutluk’tan ihracatımız 287 milyon Dolar, Arnavutluk’tan ithalatımız 50 milyon Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 337 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizi 2015 yılında yaklaşık 80 bin Arnavut turist ziyaret etmiştir.

Bulgaristan: Bulgaristan Balkanlar’da en büyük soydaş nüfusun yaşadığı komşumuz ve müttefikimizdir. Bu ülke aramızdaki ilişkilerin olumlu bir gündemle geliştirilmesi kararlılığımız sürmektedir.

İki ülke arasındaki üst düzey ziyaret trafiği özellikle 2015 yılının son aylarında yoğunlaşmıştır. Bulgaristan Başbakanı Boyko Borisov, 14 Ekim 2015 tarihinde İstanbul’da düzenlenen Küresel Göç ve Kalkınma Forumu Sekizinci Zirve Toplantısı marjında Sayın Başbakanımızla ikili bir görüşme yapmak üzere ülkemize gününbirlik bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Küresel Göç ve Kalkınma Forumu Sekizinci Zirve Toplantısı

14 Ekim 2015

Gerek Bulgaristan'daki soydaşlarımızın gerek bu ülkeden çeşitli tarihlerde Türkiye'ye göç edenlerin mevcudiyeti nedeniyle Bulgaristan'la çok yoğun insani bağlarımız vardır. Soydaşlarımızla ilgili bütün gelişmeler ülkemizce yakından ve hassasiyetle izlenmektedir.

Ekonomik açıdan bakıldığında, Bulgaristan, ülkemizin Batı, Orta ve Doğu Avrupa'ya geçiş güzergâhı üzerinde önemli bir konuma sahiptir. Ülkemiz, Bulgaristan'ın en büyük ekonomiye ve alım gücüne sahip komşusu olmanın yanı sıra bu ülkenin Kafkaslar, Orta Asya ve Orta Doğu'ya açılan kapısıdır. 2015 yılında Bulgaristan'la ticaret hacmimiz 3,93 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ülkemizi yaklaşık 1 milyon 820 bin Bulgar turist ziyaret etmiştir.

Romanya: Ülkemizle Romanya arasında kökleri tarihe dayanan güçlü siyasi, ekonomik, kültürel ve insani bağlar bulunmaktadır. İlişkilerimizin her alanda daha da ileriye götürülmesine yönelik karşılıklı irade çerçevesinde, 2011 yılında imzalanan Stratejik Ortaklık Belgesi'yle ilişkilerimiz stratejik ortaklık seviyesine yükseltilmiştir. Ayrıca bu belge çerçevesinde hazırlanan Eylem Planı da, 2013 yılında akdedilmiştir.

Romanya ile yakın siyasi diyalogumuz ve dostane ilişkilerimiz, karşılıklı üst düzey ziyaret trafiğimize de yansımaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımız 1 Nisan 2015 tarihinde Romanya'ya resmi bir ziyarette bulunmuştur. Sayın Bakanımız da 10 Haziran 2015 tarihinde Romanya'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Romanya, ülkemizin AB'ne tam üyeliğini her platformda ve en üst seviyede bir devlet politikası olarak desteklemektedir.

Ekonomik ve ticari ilişkilerimiz Romanya ile işbirliğimizin çok önemli bir boyutunu teşkil etmektedir. Türkiye ve Romanya, Balkanlar'da birbirlerinin en büyük ticaret ortağıdır. 2015 yılında Romanya'ya ihracatımız 2,8 milyar Dolar, Romanya'dan ithalatımız 2,6 milyar Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 5,4 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Romanya'daki Türk yatırımları, üçüncü ülkeler üzerinden gelenlerle beraber toplam 6 milyar Dolar'a ulaşmıştır. Hâlihazırda Romanya'da 7 bin civarında Türk firması aktif olarak faaliyet göstermektedir. 2015 yılında ülkemizi yaklaşık 441 bin Romen turist ziyaret etmiştir.

Karadağ: Türkiye, 2006 yılında bağımsızlığını ilan eden Karadağ'ı tanıyarak, diplomatik ilişki tesis eden ilk ülkelerden biri olmuş, Karadağ'da Büyükelçiliğimiz 2008 yılında açılmıştır. Dost ve sınırimız olmasa da komşu bir ülke olarak gördüğümüz Karadağ ile ikili siyasi ilişkilerimiz son yıllarda hemen her alanda hızla gelişmiş, günümüzde mükemmel denebilecek bir düzeye erişmiştir.

Avrupa ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla entegrasyonuna destek vermekte olduğumuz Karadağ'ın, NATO ve AB'ye katılım hedefleri çerçevesinde, Aralık ayında NATO üyeliğine davet alması 2015 yılının en önemli gelişmesi olmuştur. Karadağ AB ile bütünleşme sürecinde de hızla ilerlemekte olup, katılım müzakerelerinde önemli aşama kaydetmiştir. Bu başarılarının yanı sıra, birbiriyle uyum içindeki çok etnili ve çok dinli toplumuyla Karadağ, bölgesinde örnek bir ülke konumundadır.

Bugün bir bölümü Karadağ sınırları içinde yer alan Sancak bölgesinden çeşitli tarihlerde ülkemize göç eden birçok vatandaşımızın mevcudiyeti ve hâlen Karadağ Sancakı'nda yaşayan Boşnak topluluğu ile mevcut tarihi, kültürel ve insani bağlarımız, ikili ilişkilerimizin geliştirilmesi için ayrı bir teşvik unsurudur.

İki ülke arasındaki ilişkilerin ekonomik alanda da geliştirilmesi ve bu bağlamdaki potansiyelin en iyi şekilde kullanılması önde gelen hedeflerimiz arasındadır. Bu çerçevede Türkiye, doğrudan yatırımlar kanalıyla Karadağ'ın ekonomik gelişimine destek olmak için çalışmakta ve Türk özel sektörünü bu doğrultuda teşvik etmeye devam etmektedir.

2015 yılında Karadağ'dan ihracatımız 38 milyon Dolar, Karadağ'dan ithalatımız 8 milyon Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 46 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ülkemizi 20 bin Karadağlı turist ziyaret etmiştir.

Hırvatistan: Türkiye, bölgede barış ve istikrarın korunması bakımından oynayabileceği önemli rolün bilincinde olarak, Hırvatistan'ın bağımsızlığını ilk tanıyan ülkeler arasında yer almış; bu ülkeyle yakın ilişkiler kurmaya özen göstermiştir.

Ülkemiz ile Hırvatistan arasındaki temas ve ziyaretler 2015 yılında artarak devam etmiştir. Hırvatistan Cumhurbaşkanı Kolinda Grabar Kitarović, 18-19 Kasım 2015 tarihlerinde Atlantik Konseyi Enerji ve Ekonomi Zirvesi kapsamında ülkemizi ziyaret etmiş ve Sayın Cumhurbaşkanımızla bir araya gelmiştir. Adıgeçen bu ziyarette Sayın Cumhurbaşkanımızı resmi bir ziyaret gerçekleştirmek üzere 2016 yılında ülkesine davet etmiştir. 2015 yılında Dışişleri Bakanları düzeyindeki temaslar da devam etmiştir. Hırvatistan Başbakan Birinci Yardımcısı ve Dış ve Avrupa İşleri Bakanı Vesna Pusic, 14 Mayıs 2015 tarihlerinde düzenlenen NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı vesilesiyle ülkemizi ziyaret etmiştir. Sayın Bakanımız da 10 Temmuz 2015 tarihinde Dubrovnik'te düzenlenen 10. Hırvatistan Forumu'na katılmak üzere Hırvatistan'ı ziyaret etmiştir.

Hırvatistan'la ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi hedeflerimiz arasındadır. Hırvatistan'da, Türk yatırımları büyük ölçüde turizm sektöründe yoğunlaşmış olmakla beraber, son yıllarda sağlık ve enerji sektörlerinde de Türk firmalarının yatırımları ve yatırım planları mevcuttur.

2015 yılında Hırvatistan'a ihracatımız 287,401 milyon Dolar, Hırvatistan'dan ithalatımız 201,597 milyon Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 422,613 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ülkemizi 38 bin Hırvat turist ziyaret etmiştir.

Slovenya: Bağımsızlığını kazanmasından bu yana dostane ilişkiler içinde bulunduğumuz Slovenya ile ikili ilişkilerimiz, 2011 yılında imzalanan anlaşma ile stratejik ortaklık seviyesine taşınmıştır. Slovenya, ülkemizin AB üyeliğini desteklemekte ve Türkiye'yi hem siyasi hem ekonomik açıdan bölgesel bir güç olarak görmektedir.

Dost ve müttefik Slovenya'ya 2015 yılında ülkemizden yapılan en üst düzey ziyaret Sayın Cumhurbaşkanımızın 30 Mart 2015'te gerçekleştirmiş oldukları resmi ziyaretidir. Ziyaret marjında, iki Cumhurbaşkanının himayelerinde, DEİK ve Slovenya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından İş Forumu düzenlenmiştir.

Ülkemiz, Slovenya Hükümeti tarafından karşılıklı yatırımlar bakımından stratejik önemi haiz ülkeler arasında gösterilmektedir. Bu çerçevede, çeşitli alanlarda yakın dostluk bağlarına sahip iki ülke arasında ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi hedeflerimiz arasındadır.

Türkiye ve Slovenya'nın ortak ilgi alanını oluşturan Batı Balkanlar'da ortak ekonomik girişimler yapılması, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi bakımından önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Bu çerçevede, Karadağ'da Moraca ve Komarnica nehirleri üzerinde Türkiye-Slovenya-Karadağ ortaklığında gerçekleştirilmesi öngörülen hidroelektrik santrali inşası projesine ilişkin Mutabakat Zaptı 26 Ekim 2015'te Lübljane'da düzenlenen bir törenle imzalanmıştır.

2015 yılında Slovenya'ya ihracatımız 810,226 milyon Dolar, Slovenya'dan ithalatımız 343,784 milyon Dolar olmak üzere, toplam ikili ticaret hacmi 1,15 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ülkemizi yaklaşık 40 bin Sloven turist ziyaret etmiştir.

Yunanistan: 2015 yılında, Türkiye ve Yunanistan'da uzun bir seçim süreci yaşanmasına karşın Yunanistan Dışişleri Bakanı Kocias'ın 2015 Mayıs ayında, Yunanistan Başbakanı Çipras'ın da 2015 Kasım ayında, ülkemize yaptıkları çalışma ziyaretleri, ikili ilişkilerin daha da geliştirilmesi yönündeki ortak iradeyi bir kez daha ortaya koymuştur. Ayrıca, 2015 yılı içerisinde Yunanistan ile bölgesel ve uluslararası formatlarda, Başbakan ve Dışişleri Bakanları düzeyinde çeşitli temaslar gerçekleştirilmiştir.

Komşumuz Yunanistan'la Ege Denizi'nden kaynaklanan sorunlara çözüm bulunmasına yönelik gayretlerimiz sürmektedir. Yunanistan'la son dönemde tesis edilen diyalog sürecinin, esasen ülkelerimiz arasındaki tüm sorunların çözümüne katkıda bulunması hedeflenmektedir. Bu çerçevede Hükümetimizin hedefi, Ege Denizi'nin, Türkiye ile Yunanistan arasında bir dostluk ve işbirliği denizi hâline gelmesidir. Ege sorunlarına da ulusal çıkarlarımızdan ödün vermeden, uluslararası hukuka uygun biçimde ve ülkemizin meşru hakları ve hayati çıkarları doğrultusunda kalıcı ve adil çözümler bulunmasını hedeflenmektedir.

Yunanistan'la ilişkilerimizin bir diğer önemli boyutunu, iki ülke arasında dostluk köprüsü olarak gördüğümüz Azınlıklar teşkil etmektedir. Hükümetimizin Rum kökenli vatandaşlarımıza yönelik attığı adımlar, hem Rum cemaatine mensup vatandaşlarımız hem Yunan makamları tarafından memnuniyetle karşılanmaktadır. Hükümetimiz tarafından atılan somut adımlar, Yunanistan'daki soydaşlarımız tarafından yakından takip edilmekte ve haklı olarak Yunanistan'ın da benzeri yapıcı adımlar atmasını beklemektedirler.

Tabiatıyla, ülkemiz de, Batı Trakya Türk Azınlığı ile Onikiadalar'da yaşayan soydaşlarımızın, ikili ve çok taraflı Anlaşmalarla teminat altına alınmış olan Azınlık hakları ile temel hak ve özgürlüklerden istifade edebilmeleri beklentisi içindedir. Soydaşlarımıza yönelik talep ve beklentilerimiz, Yunanlı muhataplarımızla her vesileyle ele alındığı gibi, konu bölgesel ve uluslararası kuruluşlar nezdinde de yakından takip edilmektedir.

Yunanistan’la ilişkilerimizde diyalog ve işbirliği sürecinin en somut yansımaları ticaret, ekonomi, ulaştırma ve turizm alanlarında gözlenmektedir. 2015 yılında Yunanistan ile ticaret hacmimiz 3,26 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yunanistan’ın ülkemizdeki yatırımları 6,9 milyar Dolar düzeyinde olup, işadamlarımızın da son dönemde yat limanı ve liman işletmesi gibi alanlar başta gelmek üzere, Yunanistan’da açılan ihaleler ve özelleştirme programları ile Yunan şirketlerle ortaklıklar ihdas etmeye ilgi gösterdikleri görülmektedir.

Yunanistan’la aramızdaki ilişkiler turizm alanında da olumlu bir seyir izlemektedir. 2015 yılı ilk 11 aylık verilerine göre, Yunanistan’dan ülkemizi ziyaret eden turist sayısı 700 bine yaklaşmıştır. Ülkemizden Yunanistan’a giden ziyaretçi sayısı ise 2015 yılının ilk dokuz aylık döneminde, geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre % 16,5 bir artışla 919.908’e ulaşmıştır. Yunanistan’ın kıyılarımıza yakın ve doğrudan deniz seferi bağlantısı bulunan Yunan adalarına seyahatlerde kolaylaştırılmış vize uygulaması turist sayılarının artmasına önemli katkı sağlamaktadır.

KIBRIS

Kıbrıssorununun, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri’nin (BMGS) İyi Niyet Misyonu çerçevesinde, yerleşik BM parametreleri olan siyasi eşitlik ve iki kesimlilik temelinde, eşit statüde iki Kurucu Devleti haiz yeni bir Ortaklık kurulması ve bu yeni Ortaklığın Türkiye’nin etkin ve fiili garantisi altında kalmaya devam etmesi suretiyle çözümüne yönelik politikamız, 2015 yılında da kararlılıkla sürdürülmüştür.

2015 yılı Nisan ayında düzenlenen seçimleri kazanan KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Mustafa Akıncı, görevi devralmasını müteakip GKRY lideri Anastasiadis ile 11 Mayıs 2015’te bir araya gelmiş, görüşmenin ardından açıklamada bulunan BM Genel Sekreteri’nin Kıbrıs Özel Danışmanı (BMGSÖD) Espen Barth Eide, müzakerelerin 15 Mayıs 2015’te kaldığı yerden yeniden başlayacağını duyurmuştur.

Yeniden başlayan müzakere sürecinde, ilk olarak, iki tarafın bulundukları noktaya dair temel değerlendirme çalışması yapılmış, 29 Haziran 2015 tarihinde yapılan liderler görüşmesiyle özlü müzakere aşamasına geçilmiştir. Yaz aylarında Müzakereciler seviyesinde teknik konulara yoğunlaşılması suretiyle ve haftada birkaç kez bir araya gelinerek; taraflarca mutabakata varılamamış konularda ortak yazım bulunmaya çalışılmıştır. 3 Ağustos 2015’te yaz tatili için verilen aranın ardından 25 Ağustos tarihinde yeniden başlayan müzakereler, taraflar arasındaki pozisyon farklılıklarının giderilmesi için Kasım ayı itibarıyla Liderler ve Müzakereciler seviyesinde yoğunlaştırılmış bir şekilde yıl sonuna kadar devam etmiştir.

2015 yılı sonu itibarıyla, özlü müzakerelerde ele alınan ana konu başlıklarından “Yönetim ve Güç Paylaşımı”, “AB” ve “Ekonomi” başlıklarında ilerlemeler kaydedilmiştir. “Mülkiyet” başlığında kısmi ilerlemeler sağlansa da, mülkiyet meselesinde başvurulacak çözüm yolları bakımından belirleyici olacak tanımlar ve kriterler bağlamındaki görüş farklılıkları devam etmektedir. “Güvenlik ve Garantiler” konusu iç güvenlik boyutu hariç, “Toprak Düzenlemeleri” konusu ise ana ilkeler hariç görüşülmemiş olup, müzakerelerin son aşamasında ele alınacaktır.

Müzakerelerin yoğun olarak sürdürüldüğü 2015 yılında bir diğer önemli gelişme de, KKTC’ne Su Temini Projesi’nin tamamlanması olmuştur. Bu bağlamda, KKTC’nin su

ihtiyacının kalıcı çözümünü sağlamak amacıyla Türkiye'den KKTC'ne içme ve sulama suyu sağlanmasını öngören, Anamur'daki Dragon çayından KKTC'ndeki Geçitköy'e kadar 80,2 km. uzunluğunda bir denizaltı boru hattıyla yılda toplam 75 milyon metreküp içme ve sulama suyu taşıyacak KKTC'ne Su Temini Projesi tamamlanarak, 17 Ekim 2015 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde düzenlenen törenlerle devreye sokulmuştur. Nakledilecek su miktarının ihtiyaca göre ilave edilecek boru hatlarıyla yaklaşık 10 kat artırılması imkânı bulunmaktadır. Rum tarafı önümüzdeki dönemde yapıcı bir siyasi irade ortaya koyduğu takdirde, projenin tüm Ada'ya teşmil edilerek Kıbrıs'ın su ihtiyacına kökten çözüm getirilebilecektir. Ayrıca, Ada'da varılacak kapsamlı ve kalıcı bir çözümle, başta her iki halkın eşit haklara sahip olduğu Ada etrafındaki doğal kaynaklar olmak üzere, Doğu Akdeniz bölgesinde işbirliği için olumlu bir hava oluşacak ve kritik bir dönemden geçmekte olan bölgemizin istikrarının önemli katkıda bulunacaktır.

Bilindiği üzere, Anavatan ve Garantör ülke olarak, Kıbrıs konusunun çözümü çabalarını KKTC makamlarıyla yoğun bir istişare ve işbirliği içinde yürütmekteyiz. Bu çerçevede, 2015 yılı boyunca düzenlenen karşılıklı ziyaretler ile ikili ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi, müzakere sürecinde içinde bulunulan aşamaya dair görüş alışverişinde bulunulması mümkün olmuştur. Sayın Bakanımız 64. Hükümetin kurulmasının ardından ilk yurtdışı ziyaretini KKTC'ne gerçekleştirerek KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Mustafa Akıncı, Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Sibel Siber, Başbakan Sayın Ömer Kalyoncu ve Dışişleri Bakanı Sayın Emine Çolak ile görüşmelerde bulunmuştur. Keza Sayın Başbakanımız da ilk yurtdışı ziyaretini KKTC'ne yapmışlar, Sayın Akıncı, Sayın Siber ve Sayın Kalyoncu ile görüşmelerde bulunmuşlar, ayrıca, Lefkoşa Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Açılışını gerçekleştirmişlerdir. Söz konusu ziyaretler, Kıbrıs'ta adil ve kalıcı bir çözüme ulaşılması için kararlılığımızın ortaya konması ve Türkiye ile KKTC arasında fikir ve inanç birliğinin güçlenerek devam ettiğinin teyit edilmesi bakımından önemli bir fırsatı teşkil etmiştir.

KKTC'nin uluslararası konumunun güçlendirilmesi ve özellikle uluslararası örgütlerdeki statüsünün ileriye taşınması yönündeki çabalara sağladığımız destek de 2015 yılı boyunca sürdürülmüştür. İslâm İşbirliği Teşkilatı'na (İİT) "Kıbrıs Türk

İslâm İşbirliği Teşkilatı'nın İslâm Dışişleri Bakanları Konsey Toplantısı

27-28 Mayıs 2015

Devleti” adıyla gözlemci üye olan KKTC, İİT’nin İslâm Dışışleri Bakanları Konseyi (İDBK) toplantılarına iştiraki kapsamında son olarak 27-28 Mayıs 2015 tarihlerinde Kuveyt’te düzenlenen 42. İDBK toplantısına KKTC Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanı başkanlığındaki bir heyetle katılım sağlamıştır.

Türkiye, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Kıbrıs Türkü’nün onurlu varoluş mücadelesinde daha da güçlenmesi ve başta devlet kapasitesinin geliştirilmesine, ekonomisinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyüme ortamına kavuşmasına yönelik adımların atılması doğrultusundaki çabalara destek vermeye devam edecektir.

Türkiye’nin, istikrarla artmakta olan ekonomik gücünden KKTC de yararlanmaktadır. Kıbrıs Türkü’nün ekonomik açıdan daha güçlü bir düzeye gelebilmesi için KKTC Hükümeti’nin başarıyla sürdürmekte olduğu çabalar ülkemizce desteklenmekte, sağlıklı ve sürdürülebilir bir ekonomik yapının temellerini güçlendirmek yönünde birlikte çaba sarfedilmektedir. Bu hususta özellikle son dönemde alınan olumlu neticeler Kıbrıs Türkü’nün geleceğe daha güvenle bakması açısından umut vericidir.

ORTADOĞU VE KUZEY AFRİKA

Kökleri tarihe dayanan beşeri ve kültürel bağlarımız bulunan Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde halkların kalıcı ve sürdürülebilir barış ve istikrara kavuşmalarının temini, Türk dış politikasının önceliklerinden birini teşkil etmektedir. 2011 yılından bu yana sancılı bir dönüşüm sürecinden geçmekte olan bölgede yaşanan ve Türkiye’ye doğrudan ve dolaylı etkileri de bulunan gelişmeler, ülkemizi bu coğrafyaya yönelik olarak, insan-odaklı ve evrensel değerler temelinde; birleştirici, yapıcı, ön alıcı ve gerektiğinde çok yönlü siyasalar izlemeye sevk etmekte, kriz ve çatışmalara adil, kalıcı ve sürdürülebilir siyasi çözümler üretilmek üzere aktif rol oynamaya mecbur kılmaktadır.

Türkiye, halkın iradesine dayanan kapsayıcı demokrasinin herkesin hakkı olduğunu savunmuş ve bu anlayışla, kalıcı ve sürdürülebilir istikrarın tesisine yönelik çabalarını sürdürmüştür. Çeşitli bölge ülkelerinde hüküm süren çatışma ortamları karşısında Türkiye, ülkelerin bağımsızlıklarının, toprak bütünlüklerinin ve siyasi birliklerinin korunması ile sosyal bütünleşmeyi ve kapsayıcı yönetimleri savunan ilkeli bir politikaya dayanan çözüm arayışlarını ve bu yöndeki destek siyasasını 2015 yılında da devam ettirmiştir.

Ülkemiz, Orta Doğu’da istikrar ve barış sağlanmasının önündeki en önemli engel olarak gördüğü **Filistin-İsrail** ihtilafına müzakereler yoluyla adil, kapsamlı ve kalıcı bir çözüm getirilmesini ve 1967 sınırları içerisinde, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız ve egemen bir Filistin Devleti’nin kurulmasını desteklemektedir.

Filistin: İsraililer 1948 yılında devletlerine kavuşmuşken, Filistinliler’in yıllardır bu temel haktan mahrum kalmasının izahı yoktur. Yıllardır işgal ve kısıtlamalar altında çok zor koşullarda hayatını sürdürmeye çalışan Filistinliler’in karşı karşıya kaldığı bu tarihi adaletsizlik giderilmediği müddetçe Filistin ihtilafına kalıcı bir çözüm bulunması mümkün değildir. Bu tarihi adaletsizliğin giderilmesi ve Filistin’in uluslararası alanda bir devlet olarak tanınması doğrultusunda Türkiye, Filistin’e verdiği güçlü desteği sürdürmeye devam edecektir.

Son olarak İsveç, Vatikan ve Saint Lucia'nın katılımıyla 137 ülke Filistin'i tanımış olup, bu sayının önümüzdeki dönemde artmasını beklemekteyiz.

10 Eylül 2005 günü BM Genel Kurulu'nda yapılan oylama neticesinde 119 lehte ve 8 aleyhte (Avustralya, Kanada, İsrail, Marshall Adaları, Mikronezya, Palau, Tuvalu, ABD) oyla Filistin bayrağının BM merkezlerine çekilmesi kabul edilmiştir. BM Genel Kurulu sırasında 30 Eylül 2015 tarihinde Başkan Abbas'ın BM Genel Kurulu'na hitabının ardından Sayın Başbakanımız Ahmet Davutoğlu'nun da katılımlarıyla yapılan törenle Filistin bayrağı BM Merkezi'nde göndere çekilmiştir.

Öte yandan İsrail'in, Harem-i Şerif'e yönelik mütecaviz girişimlerini sürdürmesi ve yasadışı yerleşimleri genişletmeye ilişkin aldığı kararlar karşısında tepkimizi güçlü biçimde ortaya koymakta ve uluslararası topluma, İsrail'i bu kışkırtıcı eylemleri durdurması yönünde harekete geçirmeye yönelik telkinde bulunmaktayız. İslâmâleminin üçüncü en kutsal mekânı olan Harem-i Şerif'in kutsiyetinin korunması önceliklerimizin başında gelmektedir.

Ülkemiz, Filistinliler'e yardım eli uzatmak için tüm kurumlarıyla çaba göstermektedir. Ülkemiz, İsrail'in Gazze Şeridi'ne 8 Temmuz 2014 tarihinde başlattığı saldırı nedeniyle acil insani yardım ihtiyacı içinde bulunan Filistinlilere yardım eli uzatmak için derhal harekete geçmiştir.

Bu çerçevede Başbakanlık Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından yakıt, jeneratör, gıda, ilaç ve temel yardım malzemeleri temin edilmiş, ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. Ayrıca, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Türk Kızılayı da Gazze halkının temel ihtiyaçlarının karşılanabilmesini teminen bölgeye acil insani yardımda bulunmuştur.

Ülkemiz tarafından Temmuz 2014 ayından bu yana Gazze'ye sağlanan resmi insani yardımların tutarı ise 23 milyon Dolar'ı aşmıştır. Buna ilaveten 2015 yılında, UNRWA'ya 1.225.000 Dolar'ı Ajans'ın Genel Bütçesi'ne, 275 bin Dolar'ı ise Düzenli Gıda ve Acil Durum Gıda Fonlarına olmak üzere, toplam 1 milyon 500 bin Dolar tutarında katkıda bulunulmuştur.

AFAD'ın eşgüdümünde Bakanlığımız, TİKA ve Sağlık Bakanlığı'nın ortak çalışmaları neticesinde yaralı Gazzeliler ülkemize getirilerek tedavi edilmektedir. Bugüne kadar İsrail ve Mısır üzerinden toplam 124 Gazzeli yaralı ve 114 refakatçi ülkemize getirilmiştir.

Gazze'deki 150 yataklı Türkiye-Filistin Dostluk Hastanesi tamamlanmak üzeredir. TİKA hâlen Gazze'de evlerini savaşta kaybedenler için 300 daimi konut projesini yürütmektedir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin Batı Şeria'da Cenin'de 900 dönümlük bir arazi üzerinde kurmakta olduğu Sanayi Bölgesi'nin Filistin ekonomisine önemli katkı sağlamasını ve Türkiye-Filistin ekonomik işbirliğinin ana merkezi hâline gelmesini öngörmekteyiz.

Önümüzdeki dönemde uluslararası toplumun en önemli sorumluluğu Gazze'nin yaralarının sarılması, bölgeye yeterli insani yardım sağlanması ve Filistin'in sürdürülebilir ekonomik kalkınmasının sağlanması doğrultusunda çaba göstermek olacaktır. Bu çerçevede Türkiye, Gazze'nin yeniden imarı ve Filistin'in sürdürülebilir kalkınması amacıyla 12 Ekim 2014 tarihinde Kahire'de düzenlenen Bağışçı Ülkeler Konferansı'na katılarak, 2015-2017 dönemi için 200 milyon ABD dolarlık taahhütte bulunmuştur.

İsrail: Barışa ve hukuka aykırı uygulamalara yönelik eleştirimiz, İsrail'le ilişkilerimizde sürdürdüğümüz ilkel ve kararlı tutumun temelini oluşturmaktadır.

İsrail ile normalleşme sürecindeki temaslarımız devam etmektedir. Sürecin tarafımızdan ortaya konulan parametreler çerçevesinde, önümüzdeki dönemde sonuçlandırılması hedeflenmektedir.

Türkiye, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da, Filistin halkının hakkını savunmaya ve İsrail-Filistin ihtilafına iki devletli vizyon temelinde adil, kalıcı ve kapsamlı bir çözüm bulunmasına yönelik uluslararası ve bölgesel tüm çabaları desteklemeye devam edecektir.

Arap Yarımadası'nda yer alan ve **Körfez İşbirliği Konseyi'ni (KİK)** oluşturan Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Katar, Kuveyt, Bahreyn ve Umman'la ilişkilerimizi her alanda geliştirme yönündeki hedefimiz devam etmektedir.

Ortak tarihi geçmiş ve kültürel bağlara dayanan köklü kardeşlik ilişkilerimizin bulunduğu Körfez bölgesine stratejik bir bakış açısıyla yaklaşmayı sürdürüyoruz. Geçmişte olduğu gibi bugün de Körfez ülkelerinin istikrar ve güvenliğine büyük önem atfediyoruz.

Körfez ülkeleri, zengin enerji kaynakları, büyük altyapı projelerinin Türk şirketlerine sunduğu fırsatlar ve birçok vatandaşımızın bu ülkelerde işçi veya işveren olarak çalışması nedeniyle, Türk ekonomisi açısından da önem taşımaktadır. Söz konusu ülkelerle ekonomik ve ticari ilişkilerimiz gelişmeye devam etmekte olup, ticaret hacmimiz 2015 yılında petrol ve türevleri hariç 14,8 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Körfez ülkelerinin Türkiye'deki doğrudan sermaye yatırımları 18 milyar Dolar'ı aşmıştır. Türk müteahhitlik firmalarının bu ülkelerde üstlendikleri projelerin toplam değeri ise yaklaşık 49,8 milyar ABD dolarıdır.

Suudi Arabistan: Bölgenin en büyük ülkesi olan Suudi Arabistan'la (SA) ilişkilerimizin her boyutuyla en üst düzeye çıkarılmasını amaçlıyoruz. Bu bağlamda, Suudi Arabistan'la bölgesel ve uluslararası konularda yakın istişare ve diyalog içinde bulunulmasına da özen gösteriyoruz. Bu çerçevede, özellikle 2015 yılı başlarından itibaren bu ülkeyle ilişkilerimizde yeni bir ivmenin yakalandığını ve karşılıklı ziyaretlerin hız kazandığını görüyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımız, müteveffa Kral Abdullah'ın cenazesine katılmak üzere 23 Ocak 2015 tarihinde ve akabinde resmi bir ziyaret için 28 Şubat-2 Mart 2015 tarihlerinde Suudi Arabistan'a ziyaretlerde bulunmuştur.

**Sayın Cumhurbaşkanımızın Suudi Arabistan'ı ziyareti
23 Ocak 2015**

Suudi Arabistan'dan ülkemize de geçtiğimiz yıl içinde çeşitli üst düzey ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, Veliht Prens, Başbakan I. Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Prens Muhammed bin Naif 6 Nisan 2015 tarihinde, Dışişleri Bakanı Adel Al Jubeir 15 Ekim 2015 tarihinde ve Kral Selman G-20 Zirvesi vesilesiyle 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmişlerdir.

Suudi Arabistan'la ilişkilerimizde geçtiğimiz dönemde yaşanan en önemli gelişmelerden birisi, Sayın Cumhurbaşkanımızın 2015 Aralık sonundaki ziyareti sırasında bu ülkeyle işbirliğimizin her alanda derinleştirilmesi ve çeşitlendirilmesi amacıyla iki ülke arasında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK) kurulması konusunda mutabakata varılması olmuştur. Söz konusu mekanizmanın en kısa sürede hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Öte yandan, her yıl yaklaşık 400 ila 500 bin vatandaşımız Hac ve Umre vesilesiyle Suudi Arabistan'ı ziyaret etmektedir. 2015 Hac Mevsiminde sadece ülkemizden Suudi Arabistan'a 59.200 vatandaşımız seyahat etmiştir. 125 bin civarında vatandaşımız da bu ülkede yaşamaktadır.

Suudi Arabistan'la ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 5,6 milyar Dolar civarında gerçekleşmiştir. Suudi Arabistan'da 200 Türk sermayeli firma faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda ülkemizin Suudi Arabistan'da gerçekleştirdiği yatırım miktarı yaklaşık 938 milyon Dolar düzeyindedir. Müteahhitlik ve diğer alanlarda firmalarımız 2015 yılında Suudi Arabistan'da yaklaşık 1 milyar Dolar tutarında yeni iş almışlardır.

Katar: Katar’la ilişkilerimiz her alanda ivme kazanarak gelişmeye devam etmektedir. Türkiye ile Katar arasında son dönemde derinleşerek gelişen ilişkilerin bir sonucu olarak, iki ülke arasındaki karşılıklı üst düzey ziyaret trafiği de yoğunluk kazanmıştır. Katar Emiri Şeyh Tamim, 12 Mart ve 14 Temmuz 2015 tarihlerinde ve 23-24 Nisan 2015 tarihlerinde Çanakkale Kara Savaşlarının 100. Yıldönümü Anma Törenlerine katılmak üzere ülkemizi ziyaret etmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Katar Emiri Şeyh Tamim ile görüşmesi
12 Mart 2015

Katar’la ilişkilerimizde öne çıkan alanlardan birisi askeri-savunma işbirliğidir. Katar Emiri’nin Aralık 2014’deki ziyareti sırasında imzalanmış olan askeri anlaşma çerçevesinde bu ülkede Türk Silahlı Kuvvetleri’nin konuşlanması çalışmaları sürmektedir. İki ülke silahlı kuvvetleri arasında düzenlenen ilk ortak askeri tatbikat olan “Nasr-Zafer” 17-29 Ekim 2015 tarihleri arasında Katar’da başarıyla icra edilmiştir. Bahsekonu tatbikat Katarlı yetkililerce bugüne kadar gerçekleştirdikleri en başarılı tatbikat olarak zikredilmiştir.

Öte yandan, 2015 yılı her iki ülkede düzenlenen 40’a yakın etkinlikle Türkiye - Katar Kültür Yılı olarak kutlanmıştır.

Katar’la ticari ve ekonomik ilişkilerimiz son dönemde ivme kazanmıştır; ikili ticaret hacmimiz 2015’te 785 milyon Dolar olarak gerçekleşmiş olup, bu rakamı daha üst seviyelere çıkartmayı hedefliyoruz. Müteahhitlik sektöründe ise, firmalarımızın Katar’da bugüne kadar elde ettikleri projelerin toplam tutarı 16 milyar ABD dolarını aşmış ve böylece Körfez bölgesinde müteahhitlerimizin en yüksek tutarda iş aldıkları ülke Katar olmuştur.

Birleşik Arap Emirlikleri: Körfez bölgesindeki ekonomik gelişmişliği ve bölgesel konulara ilgisiyle öne çıkan bir ülke olan Birleşik Arap Emirlikleri’yle (BAE) çeşitli bölgesel konulara ilişkin bazı görüş farklılıklarımıza rağmen, diyalog kanallarımızı

açık tutmaya devam ediyoruz. Bunun sonucunda anılan ülkeyle ilişkilerimizde son dönemde olumlu gelişmeler yaşandığını görüyoruz.

BAE ile ikili ticaret hacmimiz, 2015 yılında 6,7 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Ülkede faaliyette bulunan Türk müteahhitlik firmalarına ait hizmetlerin toplam bedeli ise 9 milyar Dolar'a ulaşmıştır.

Kuveyt: Kuveyt'le de siyasi ilişkilerimiz son derece iyi bir düzeyde seyretmekte olup karşılıklı üst düzey ziyaretler devam etmektedir.

Bu çerçevede, Sayın Cumhurbaşkanımız, Emir Şeyh Sabah'ın daveti üzerine, 27-28 Nisan 2015 tarihlerinde Kuveyt'e resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Sayın Bakanımız da, Dışişleri Bakanı Şeyh Sabah Halid Al Hamad Al Sabah'ın davetine icabetle 17-18 Ocak 2015 tarihlerinde Kuveyt'e resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ayrıca, İİT Dışişleri Bakanları Konseyi 42. Toplantısı vesilesiyle de 27-28 Mayıs 2015 tarihlerinde bu ülkeyi ziyaret etmiştir.

Kuveyt'le ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 624 milyon Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Türk müteahhitlik firmalarının bugüne kadar Kuveyt'te üstlendikleri projelerin toplam bedeli yaklaşık 6 milyar Dolar düzeyindedir.

Umman: Türkiye-Umman ikili siyasi ilişkileri sorunsuz bir şekilde seyretmektedir. Umman Sultanlığı, Türkiye'yi Orta Doğu'nun güvenlik ve istikrarına önemli ölçüde katkıda bulunan ağırlıklı bir bölge ülkesi olarak değerlendirmekte, dış politikamızı ve ülkemizdeki iç gelişmeleri yakından izlemektedir. Uluslararası alanda çoğunlukla benzer veya yakın görüşlerin paylaşılmasından kaynaklanan işbirliğine yatkın bir ortam bulunmaktadır.

Umman'la ikili ticaret hacmimiz, 2015 yılında 385 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Umman'da Türk firmalarının üstlendikleri projelerin toplam bedeli 6 milyar Dolar düzeyindedir.

Bahreyn: Türkiye ile Bahreynarasındaki ilişkiler köklü bir geçmişe sahiptir. Ülkemiz Bahreyn'le ilişkilerine önem vermekte ve her alanda geliştirmeyi arzulamaktadır. Bu bağlamda, iki ülke arasında karşılıklı üst düzey ziyaretlere tarafımızdan büyük önem verilmektedir. Daha sık temaslar dayanışma ve işbirliğini şüphesiz güçlendirecektir. Bu çerçevede, Bahreyn Kralı Hamad'ın Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle Türkiye'ye gerçekleştirmesi gündemde olan ziyaretin önümüzdeki dönemde yapılması beklenmektedir.

Bahreyn'le 2015 yılında ticaret hacmimiz 330 milyon Dolar düzeyinde gerçekleşmiş olup, ülkedeki müteahhitlik firmalarımızın yaptıkları işlerin değeri 335 milyon Dolar'ı bulmuştur.

Yemen: Körfez bölgesinin ve tüm Ortadoğu'nun güvenlik ve istikrarını yakından ilgilendiren Yemen'deki gelişmeler ülkemizce yakından takip edilmektedir. Türkiye geçmişte kader birliği yaptığı kardeş Yemen'in birlik ve bütünlüğünü, istikrarını ve refahını desteklemeye devam etmektedir.

Yemen'deki soruna siyasi bir çözüm bulunması ve ülkede meşru kamu otoritesinin yeniden tesisi için BM öncülüğünde yürütülen çabalar ülkemizce desteklenmektedir. Bu anlayışla, BM gözetiminde Yemenli taraflar arasında 15-20 Aralık 2015 tarihlerinde İsviçre'nin Biel kentinde gerçekleştirilen görüşmeler memnuniyetle karşılanmıştır. Bu görüşmelerin devam etmesi ve kapsayıcı, bölge ülkelerine güven aşılayan ve Yemen'in kendi ayakları üzerinde durabilmesini sağlayacak kalıcı bir siyasi çözümle neticelenmesi Türkiye'nin arzusudur.

Yemen'de meşruiyete ülkemizce verilen desteğin bir göstergesi olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbu Mansur Hadi'yi 16 Şubat 2016 tarihinde ülkemize davet etmiştir.

Yemen'de insani durumun kötüleşmeye başlamasından itibaren ülkemiz Yemenli kardeşlerimize yardım elini uzatmıştır. Bugüne kadar Yemenli kardeşlerimize ulaştırılan insani yardımlarımızın toplam değeri 500 bin Dolar'ı bulmuştur. Şubat ayı içerisinde Aden Limanına 6 bin tonluk yeni bir insani yardım gemisi gönderilmesi öngörülmektedir.

Mısır: Mısır'daki gelişmeler 2015 yılında da yakından takip edilmiştir. Temennimiz, Mısır'da uzun vadeli sosyal barış ile istikrarı sağlayacak şekilde, kapsayıcı ve halkın iradesini yansıtacak bir siyasi sistemin inkişafıdır.

Bu meyanda, toplumun tüm kesimlerinin seslerini gerek siyasi sahnede, gerek toplumsal ve sosyal platformlarda duyurabilmelerine, yönetime katılabilmelerine imkân tanınması, toplumsal barış ve uzun vadeli siyasi istikrara katkıda bulunacağı açıktır.

Cibuti: Sayın Cumhurbaşkanımız Afrika turu kapsamında 23-24 Ocak 2015 tarihinde Cibuti'yi ziyaret etmiş, Cibuti Cumhurbaşkanı Ismael Omar Guelleh ile gerçekleştirdiği başbaşa ve heyetlerarası görüşmelerin ardından Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Anlaşması, Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşması, Polis Eğitimi İşbirliği Protokolü, Güvenlik İşbirliği Anlaşması, Özel Ekonomik Bölge Kurulmasına İlişkin Anlaşmaya ek Protokol (Arsa tahsisine ilişkin) Denizcilik Anlaşması, Cibuti'de TİKA Program Koordinasyon Ofisi Kurulmasına ve Teknik İşbirliğine Dair Protokol, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile Cibuti Radyo Televizyonu Arasında İşbirliği Protokolü imzalanmıştır. Müteakiben Sayın Cumhurbaşkanımız Cibuti Meclisi'nde hitapta bulunmuş ve bazı TİKA Projelerinin temel atma törenlerine iştirak etmiştir.

23 Temmuz 2015 tarihinde Cibuti Ekonomi ve Maliye Bakanı Ilyas Moussa Dawaleh ülkemizi ziyaret etmiş, ziyareti sırasında Türkiye-Cibuti KEK Eşbaşkanı Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın Veysel Eroğlu ve Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekçi ile görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Türkiye, dünya çapında tüm İslâm ülkelerini buluşturan yegâne ortak forum olan **İslâm İşbirliği Teşkilatı'na (İİT)**, gerek bölgesel gerek uluslararası gelişmeler bağlamında özel önem vermektedir. Ülkemiz bu bağlamda, İİT'in uluslararası alandaki etkinliğinin daha da artmasına ve örgütün reform sürecine güçlü destek vermektedir.

Ülkemiz çok sayıda İİT kuruluşuna evsahipliği yapmaktadır ve Teşkilatın en faal üyelerinden biridir.

Ülkemiz geçtiğimiz yıl içinde 17-22 Ocak 2015 tarihlerinde düzenlenen İİT Üyesi Ülkeler Parlamento Birliği (İSİPAB) 10. Konferansına da evsahipliği yapmıştır.

İİT Dışişleri Bakanları Konseyi'nin 27-27 Mayıs 2015 tarihlerinde Kuveyt'te düzenlenen olağan toplantısı ile 16 Haziran 2015 tarihinde Yemen konusunda ve 21 Ocak 2016 tarihinde İran'daki Suudi Arabistan misyonlarına yönelik saldırılar bağlamında Sayın Bakanımız Cidde'de yapılan olağanüstü toplantılarına iştirak etmiştir.

İİT çalışmalarına daha kuvvetli katkı yapmak ve katılım sağlamak amacıyla Cidde'de mukim Daimi Temsilciliğimiz 24 Temmuz 2015 tarihi itibarıyla faaliyete başlamıştır.

Libya: Libya'da 2014 yılında meydana gelen siyasi bölünmüşlüğü ve istikrarsızlığı sona erdirmek amacıyla BM öncülüğünde yaklaşık bir yıl devam eden siyasi diyalog süreci ülkemizce yakından izlenmiş ve desteklenmiştir. Tarafımızdan bu çerçevede yapılan aktif katkılarla tüm taraflar sürece imale edilmiştir.

Libyalıların, mevcut siyasi bölünmüşlüğü gidererek, Libya adına konuşacak tek bir meşru hükümet oluşturma çabalarındaki bir diğer önemli köşe taşı, BM Güvenlik Konseyi'nin 23 Aralık 2015 tarihinde oybirliği ile kabul ettiği 2259 sayılı karardır. Kararda, Siyasi Anlaşma'nın ve Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin meşruiyeti teyit edilmektedir.

Bu kritik dönemde uzlaşa yönünde adım atarak, Libya'da istikrar ve barış döneminin önünü açan Libya halkının yanında olduğumuz her vesileyle vurgulanmaktadır.

Tunus: 2011 yılında gerçekleştirilen devrimden bu yana Tunus devam eden siyasi geçiş sürecini başarıyla tamamlamış bulunmaktadır. 2015 yılı Tunus'un başta terörizm olmak üzere birçok sinamayla mücadele ettiği bir dönem olmuştur.

Cezayir: Köklü tarihi ve akrabalık bağlarımızın bulunduğu Cezayir ile ikili siyasi ve ekonomik ilişkilerimiz çok iyi düzeyde seyretmektedir. 2016 yılı, Türkiye ile Cezayir arasındaki ilişkilerin başlangıcının 500. yıldönümüdür. Bu önemli tarih vesilesiyle, Cezayir makamlarıyla işbirliği hâlinde bir dizi kültür faaliyeti gerçekleştirmeyi öngörüyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 2014 Kasım ayında Cezayir'e gerçekleştirdiği ziyaret sırasında Cumhurbaşkanı Bouteflika'nın ülkemizce üstlenilmesini özellikle rica ettiği tarihi Kasaba bölgesinin rehabilitasyonuna yönelik projeler de özel sektörümüzce yürütülecektir. Bu projelerin ülkemizin Cezayir ile daha da yakınlaşmasına vesile teşkil etmesi beklenmektedir.

Fas: Fas ile ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalarımız sürmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakan sıfatıyla Fas'a 2013 yılında gerçekleştirdikleri resmi ziyaret sırasında imzalanan Ortak Siyasi Bildiri

ile kurulan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi'nin (YDSK) ilk toplantısının 2016 yılında düzenlenmesi gündemimizdedir.

Ülkemiz, tarihi kardeşlik bağlarımızın yanı sıra, bölge istikrarında kilit konumunda bulunması sebebiyle,

Suriye: Köklü tarihi, kültürel ve insani bağlar paylaştığımız ve 911 km kara sınırına sahip olduğumuz Suriye'nin içinde bulunduğu ihtilaf, ülkemizi önemli sorumluluk ve sınamalarla karşı karşıya bırakmıştır.

Suriye'de 2011 yılı Mart ayından bu yana devam eden ve çok sayıda masum insanın hayatına mal olan olaylar, Suriye'nin, bu ülkeyle ikili ilişkilerimizin ve bölgemizin gündemini yeniden belirlemiştir. Suriye'nin toprak bütünlüğünün ve birliğinin korunması, ülkede akan kanın durması ve Suriye halkının meşru taleplerinin karşılanmasına yönelik demokratik reform ve dönüşüm sürecinin barışçı bir şekilde sonuçlandırılması, Suriye'deki gelişmeler karşısında ülkemizin ilk günden bu yana izlediği politikanın temel parametrelerini oluşturmaktadır.

Suriye'deki krizin başlangıcından çok önce, Orta Doğu coğrafyasında kaçınılmaz olacağını öngördüğümüz tarihi dönüşüme Suriye'nin uyum sağlayabilmesi ve gerekli reformları zamanlıca gerçekleştirerek geçiş sürecini sağlıklı bir şekilde tamamlayabilmesi amacıyla, Suriye Yönetimi'ne her seviyede ve müteaddit kereler samimi telkinlerde bulunulmuştur. Ancak, tüm bu çabalarımıza rağmen Esad rejimi, halkın demokrasi, hürriyet, insan hakları, iyi yönetim ve hukukun üstünlüğü gibi evrensel değerlere sahip olma özlemi karşısında gerekli adımları atmamış ve bu yöndeki talepleri silah zoruyla bastırmaya çalışarak, ülkeyi gün geçtikçe daha da derinleşen bir bunalıma sürüklemiştir. Fiilen meşruiyetini kaybetmiş bulunan ve sivil halka karşı kimyasal silah kullanılması dâhil olmak üzere, iktidarda kalmak için her yola başvurmakta beis görmeyen rejimin, ayırım gözetmeksizin sürdürmekte olduğu şiddet eylemleri sonucunda resmi rakamlara göre bugüne kadar 300.000'e yakın Suriyeli hayatını kaybetmiştir. Bu sayı her geçen gün artmaya devam etmektedir. Komşu ülkelere sığınan 4,5 milyondan fazla Suriyelinin yanı sıra, ülke içindeki 7,5 milyonun üzerinde yerlerinden edilmiş kişilerin durumu, bu trajedinin vahametini daha da artırmaktadır.

Bunun yanı sıra rejimin, mezhepçilik ve etnik ayrımcılığa dayalı politikaları bölgesel istikrarsızlığı tetiklemekte, tehditlerin yeni bir boyut kazanmasına sebep olmaktadır. Bu politikalar nedeniyle bölgede DEAŞ ve diğer aşırılık yanlısı gruplar zemin kazanmıştır. Geline aşamada, DEAŞ'ın bölgesel ve uluslararası barışı tehdit eder bir noktaya ulaşması, sorunla küresel mücadeleyi gerektirmiş ve bu çerçevede, ABD'nin öncülüğünde DEAŞ'la mücadele Uluslararası Koalisyonu kurulmuştur. Söz konusu koalisyon tarafından Eylül 2014'ten bu yana, DEAŞ'ın Suriye içindeki mevzilerine hava harekâtı düzenlenmektedir. DEAŞ meselesi Türkiye için de öncelikli bir ulusal güvenlik tehdididir. Bu kapsamda, başından bu yana Uluslararası Koalisyon'un aktif bir üyesi olan Türkiye, Koalisyon'un harekâtlarına millîmîkân ve yetenekleriyle katkı sağlamaktadır. 24 Temmuz 2015 tarihinden itibaren de Silahlı Kuvvetlerimiz, BM Şartı'nın 51. maddesi uyarınca meşru müdafaa hakkımıza dayanarak ve ilgili BM Güvenlik Konseyi kararları gereğince Suriye içindeki belirli DEAŞ unsurlarını hedef almışlardır.

Ülkemiz bir yandan rejimin zulmünden kaçan Suriyelilerin yaralarının sarılması için gerekli yardımı sağlamakta, diğer yandan da Suriye'deki ihtilafın en kısa zamanda barışçı bir şekilde sona erdirilmesi ve bölgede aşırı ve terörist örgütlerin yayılmasının önlenmesi amacıyla uluslararası camiayla işbirliği ve eşgüdüm hâlinde girişimlerini devam ettirmektedir.

İhtilafa barışçı bir çözüm bulunabilmesi amacıyla bugüne kadar yürütülen tüm uluslararası girişimlerde aktif olarak yer alan ülkemiz, Suriye'de yaşanan şiddetin daha da tırmanmasını ve komşu ülkelere yayılmasını engellemek amacıyla, çözüm sürecini olabildiğince hızlandırmak yönünde gerekli her türlü çabayı sarf etmektedir. Bu çerçevede, ülkemiz ihtilafa siyasi çözüm bulunması amacıyla Viyana toplantılarının zeminini hazırlamış ve Suriye konusunda fıkırdış ülkelerle ve Uluslararası Suriye Destek Grubu üyesi ülkelerin katılımıyla düzenlenen toplantılara iştirakle gerekli yönlendirmelerde bulunmuştur. 18 Aralık 2015 tarihinde BM Güvenlik Konseyi de ilk defa siyasi çözüm yolunda belli bir takvim öngören bir karar almıştır. 2254 sayılı bu karar kapsamında, muhalefet ve rejim heyetlerinin BM'nin gözetiminde Cenevre'de bir araya gelmesi öngörülmüştür.

Bugün gelineen noktada ülkemiz Suriye halkının insanlık dramının sona ermesi ve demokratik meşruiyeti haiz yeni bir yönetimin inşa edilmesi amacıyla uluslararası toplumun vicdanını ve akliselimini harekete geçirme gayretindeki ülkeler ile aynı safta yer almaktadır.

Elbette ki, ülkemizin Suriye halkına desteği bağlamında Suriyeli Türkmenler özel ve öncelikli konumu haizdir. Ülkenin asli kurucularından olan ve zulme karşı direnişin ön saflarında yer alan Türkmenler'in Suriye'nin geleceğinde hak ettikleri yeri alabilmelerini teminen destek çalışmalarımız sürmektedir.

Nitekim, 2014 yılındaki Cenevre-II görüşmelerinde ve BM'nin 2015 yılında Suriyelilerle yaptığı istişarelerde Bakanlığımızın destek ve gayretleriyle hazır bulunan Suriyeli Türkmenler 2254 sayılı BMGK kararı kapsamında Cenevre'de yeni başlayan bu süreçte de temsil edilmektedir.

Ülkemiz, Suriye'deki gelişmelerin ulusal güvelliğimiz bağlamında taşıdığı risk ve tehditleri de göz önünde bulundurarak, bu risk ve tehditlere karşı her türlü hazırlığını yapmaktadır. Nitekim, Türkiye'nin gereği hâlinde, uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru müdafaa hakkını kullanmaya hazır olduğu kararlilikla ortaya konmakta ve sınırlarımız ile vatandaşlarımızın temel hak ve menfaatlerini korumak amacıyla uluslararası hukuk uyarınca gereken bütün tedbirler alınmaya devam edilmektedir. Bu bağlamda, ülkemize yönelik Suriye kaynaklı çeşitli sınır olayları karşısında, Silahlı Kuvvetlerimizce uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli karşılık verilmektedir. Ayrıca, değiştirilen angajman kuralları çerçevesinde, Suriye tarafından ülkemize ulaşan top atışlarına, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından misliyle mukabele edilmeye devam edilmektedir.

Hâlen ülkemizdeki barınma merkezlerinde misafir edilmekte olan Suriyelilerin sayısı 269 bini aşmış bulunmaktadır. Kamp dışında muhtelif yerleşim merkezlerimizde yaşayan Suriyelilerin ihtiyaçları da Hükümetimizce karşılanmaktadır Suriye'deki ihtilaf nedeniyle ülkemize sığınan Suriye vatandaşı sayısı 2,5 milyonun üzerindedir. Ülkemizdeki Suriyeliler için harcanan meblağ AFAD verilerine göre 8,2 milyar

Dolar'ı aşmış olup, ülkemize yönelik ikili ve çok taraflı yardımların toplamı ise 455 milyon Dolar'da kalmıştır.

Irak: Türkiye, Irak'ın terör örgütlerinden arındırılmış güvenli ve istikrarlı bir ortama kavuşmasına yönelik gerek ikili düzeyde, gerek uluslararası camiayla işbirliği içinde yardım ve desteğini sürdürmektedir.

Egemenlik ve toprak bütünlüğünün korunduğu, terör örgütlerinden arındırılmış, tüm kesimlerin işleyen bir federal sistem içinde adil güç ve gelir paylaşımıyla haklarını ve özgürlüklerini kullanabildiği, komşuları ve uluslararası toplumla barış ve huzur içinde yaşayabilen demokratik bir yapının tesis edilmesi Irak'a yönelik dış politikamızın ana unsurlarını teşkil etmektedir.

2015, Irak'ta siyasi ve ekonomik sıkıntıların sürdüğü, bazı bölgelerin Uluslararası Koalisyon'un desteğiyle kurtarılmasına karşın DEAŞ terör örgütünün ülkenin önemli bir kısmını işgal altında tutmaya devam ettiği bir yıl olmuştur. Bu dönemde, Tikrit, Beyji ve Sincar kurtarılmıştır. Anbar Vilayeti'nin başkenti Ramadi Mayıs 2015'te, Musul'un 2014 Haziran ayında düşmesine benzer bir şekilde DEAŞ tarafından ele geçirilmiş, Irak Güvenlik Güçleri ve Uluslararası Koalisyon'un aylar süren çabalarının ardından 2015'in son günlerinde ise kısmen geri alınabilmiştir. DEAŞ, hâlâ kentin bazı mahallelerinde mevcudiyetini sürdürmektedir.

Irak'ın DEAŞ'la mücadelesinde askeri çabalar kadar, önceki hükümet tarafından dışlanmış ve DEAŞ terör örgütünün insafına terk edilmiş halk kesimlerinin kucaklayıcı politikalarla geri kazanılması öncelikli önem taşımaktadır. Ancak, Irak Hükümeti'nin şu ana kadar beklentileri karşılayamadığı yönünde Irak ve uluslararası camia içinde görüşler sıkça dile getirilmektedir. Özellikle, DEAŞ'a karşı mücadele etme iradesine sahip yerel kesimlerin kazanılmasına matuf Ulusal Muhafızlar Yasası'nın 2015 yılı başından bu yana mezhepçi kesimlerin muhalefeti nedeniyle çıkarılamaması bu çerçevede önemli bir örnek teşkil etmektedir. Ayrıca, Kürtler, güç ve gelir paylaşımı ile IKB üzerinden petrol ihracatının adil bir çerçeveye oturtulmasını ve Irak merkezi bütçesinden anayasal hakları olan, ancak ödenmeyen payı alabilmeyi istemektedir. Bağdat ve Erbil arasında 2 Aralık 2014 tarihinde enerji ve bütçe konularında varılan uzlaşısı ise fiilen işlerliğini kaybetmiştir.

İleride Musul Ulusal Muhafızları'nın çekirdeğini oluşturacak gönüllüleri eğitmek üzere önceki Musul Valisi Atıl Nuceyfi'nin girişimiyle kurulan ve Bağdat Hükümeti'nin bilgisi dâhilinde Mart 2015'ten beri eğitimcilerimizin faaliyet gösterdiği Başika kampının güvenliğini güçlendirmek amacıyla bölgeye yapılan askeri intikalin abartılı bazı haberlere konu olmasıyla birlikte gerilimli bir süreç ortaya çıkmıştır.

Meselenin ikili düzeyde çözülmesi ve artan tansiyonun düşmesi için tarafımızdan gerekli adımlar atılmıştır.

Sayın Başbakanımız 6 Aralık 2015'de Irak Başbakanı Ebadi'ye bir mektup göndererek, Irak'ın toprak bütünlüğü ve egemenliğine saygı duyduğumuzu, hassasiyetler giderilene kadar intikallerin durdurulduğunu iletmiştir. Dışişleri Bakanlığı ve MİT Müsteşarlarımız Sayın Başbakanımızın Özel Temsilcileri sıfatıyla Bağdat'ı 10 Aralık'ta ziyaret etmişler; Irak Başbakanı Ebadi, Dışişleri Bakanı Caferi ve Savunma Bakanı Halit Ubeydi ile görüşmeler gerçekleştirmişlerdir.

DEAŞ, Başika Kampı'na TSK personelinin yaralandığı ve bazı Iraklı gönüllülerin hayatını kaybettiği saldırılar düzenlemiştir. Saldırıları kampta bulunan unsurlarımızca gerekli şekilde mukabele edilmiş, tespit edilen DEAŞ mevzileri imha edilmiştir. Bu saldırılar kampın güvenliği konusundaki endişelerimizin ne kadar yerinde ve buraya konuşlandırmak istediğimiz koruma unsurunun da ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir.

Başika'da bugüne kadar 2.400 kadar Musullu gönüllüye eğitim verilmiştir. Ayrıca IKB'li Peşmegerler'e yönelik eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmekte olup bugüne kadar 2.300'den fazla Peşmerge mensubuna da ülkemizce askeri eğitim verilmiştir.

Türkiye, IKB'nin istikrar ve güvenliğine büyük önem atfetmekte, terör örgütlerine karşı mücadele verilen bu kritik dönemde, bölgenin başka gerekçelerle istikrarsızlığa sürüklenmesini arzu etmemektedir. Bu nedenle, IKB'ye siyasi krizler karşısında, siyasi grupların ortak bir zeminde buluşarak istikrarı koruyacak en uygun çözümü bulmalarının gerekli olduğunu değerlendirmektedir.

IKBY'yle 2015 yılında da üst düzey temaslarımız sürdürülmüştür. IKB Başkanı Mesut Barzani 9 Aralık, IKBY Başbakanı Neçirvan Barzani 26 Aralık 2015 tarihinde ülkemizi ziyaret etmiş, Sayın Cumhurbaşkanımızla ve Sayın Başbakanımızla ayrı ayrı görüşmüşlerdir. IKBY Başbakanı Neçirvan Barzani ayrıca, 24 Nisan 2015'de Çanakkale Kara Savaşları'nın 100. Yıldönümü Anma Törenlerine iştirak dâhil olmak üzere yıl içinde ülkemizi birçok kez ziyaret etmiştir.

Sayın Başbakanımız ve IKB Başkanı Mesut Barzani arasında gerçekleşen görüşme
26 Aralık 2015

Türkmen soydaşlarımızın Irak'taki huzur ve bekası, Türkiye'nin dış politika önceliklerinden biridir. Irak'ın asli unsurlarından birisi olan Türkmenler'in güvenliklerinin temini ile Anayasa'yla belirlenen çerçevedeki hak ve menfaatlerinin garanti altına alınması, Türkiye'nin Irak politikasının vazgeçilmez unsurlarından olagelmıştır.

Irak'taki mevcut güvenlik krizinden en olumsuz etkilenen kesimlerden biri de Türkmenler'dir. Türkmenler'in güvenlik ve insani ihtiyaçlarına ilişkin desteğimiz sürmektedir. Haziran 2014'ten bu yana 300 binden fazla Türkmen ülke içerisinde yerlerinden edilmiş, binlercesi Türkiye'ye sığınmıştır. Gerek Irak'taki Türkmenler gerek Irak'tan ülkemize göç etmek zorunda kalan soydaşlarımıza desteğimiz bundan önce olduğu gibi bundan sonra da devam edecektir.

Irak ile ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimiz, 12 milyar ABD Doları düzeyindeki ihracatımızla 2013 yılında zirve noktasına ulaşmıştır. 2011-2014 yılları arasında ikinci en büyük ihracat pazarımız olma konumunu sürdüren Irak'ta, Haziran 2014'te başlayan DEAŞ kaynaklı çatışmalardan ve 2015 yılında düşüş eğilimi hız kazanan petrol fiyatlarından ikili ticaretimiz olumsuz etkilenmiştir. Nitekim, 2015 yılında 8,5 milyar Dolar ihracatımızla Irak üçüncü en büyük ihracat pazarımız durumundadır.

İran: İran, 400 yıllık bir geçmişe sahip olan 560 km'lik bir sınırı paylaştığımız bir komşumuzdur. Halklarımız arasında tarihten gelen bağlar bulunmaktadır; ekonomilerimiz birbirini tamamlayıcı niteliktedir. İran'la aramızda bölgesel konularda bazı görüş ayrılıkları bulunsada, ikili ilişkilerimizin bu görüş farklılıklarından etkilenmeksizin geliştirilmesi arzu edilmekte ve bu yönde çaba gösterilmektedir.

2015 yılında İran dış politikası bağlamında en önemli gelişmeyi P5+1 ve AB ile İran arasında İran'ın nükleer programına ilişkin sürdürülen müzakerelerde tarafların 14 Temmuz 2015 tarihinde "Kapsamlı Ortak Eylem Planı" (KOEP) üzerinde mutabakat sağlaması olmuştur.

Türkiye-İran Yüksek Düzeyli İşbirliği Konseyi'nin (YDİK) ikinci toplantısı Sayın Cumhurbaşkanımızın İran'ı ziyareti sırasında 7 Nisan 2015 tarihinde Tahran'da düzenlenmiştir. Bu vesileyle, çevre, sağlık, kadın ve aile, ulaştırma ve ekonomi alanlarında işbirliği dâhil sekiz adet belge imzalanmış ve YDİK'e katılan Sayın Bakanlarımız İranlı karıştlarıyla ikili görüşmeler gerçekleştirmişlerdir.

Yüksek Düzeyli İşbirliği Konsey Toplantısı
7 Nisan 2015

Üst düzeyli temaslar bağlamında son olarak, Sayın Cumhurbaşkanımız, Türkmenistan'ın tarafsızlığının 20. yıldönümü vesilesiyle Aşkabat'a gerçekleştirdiği ziyaret sırasında, talebi üzerine İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı İshak Cihangiri'yi 12 Aralık 2015 tarihinde kabul etmiştir.

İran ile ikili ticaret hacmimiz, 2012 yılında varılan 22 milyar Dolar düzeyinden müteakip yıllarda düşüş göstererek 2014 yılında 13,7 milyar Dolar, 2015 yılında ise 9,9 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu süreçte İran'a yönelik nükleer programı kaynaklı yaptırımlardan olumsuz etkilenen ikili ticaret hacmimizin, sözkonusu yaptırımların 16 Ocak 2016 tarihinde kaldırılmış olmasıyla birlikte ivme kazanması beklenmektedir. Nitekim, bu ülke ile ilişkilerimizin tüm hukuki altyapısı tamamlanmış olup, önümüzdeki dönemde İran'ın dünya ekonomisi ile entegrasyonu sürecinde ülkemiz şirketlerinin de önemli bir yer edinmeleri hususunda gerekli hazırlıklar başlatılmıştır.

GÜNEY KAFKASYA

Güney Kafkasya bölgesinde, halklarımızın çıkarlarına hizmet edecek ortak bir refah alanı oluşturulması hedefimiz doğrultusunda ikili ilişkilerin yanı sıra, bölgesel işbirliğinin ve kalkınma projelerinin geliştirilmesine önem verilmektedir. Bu çerçevede, Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı (BTC) ve Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz Boru Hattı'nın (BTE) faaliyete başlamasının ardından, Trans-Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP) Projesi de hayata geçirilmiştir. Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Hattı'nın (BTK) inşaatında gecikmeler yaşansa da, 2016 yılı sonuna dek tamamlanması planlanmaktadır. Böylece, ülkemiz üzerinden Pekin ile Londra arasında kesintisiz demiryolu ulaşımı mümkün olacaktır.

Güney Kafkasya'da Azerbaycan ve Gürcistan'ın katılımıyla çeşitli alanlarda kurulan bölgesel işbirliği mekanizmalarına Dışişleri Bakanları Üçlü Toplantıları yoluyla siyasi bir çerçeve de kazandırılmıştır. Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan ve Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan üçlü mekanizmalarını diğer alanlara genişletmenin yanı sıra Cumhurbaşkanları seviyesine de yükseltilmiştir.

Azerbaycan: İki ülke arasındaki istisnai bağlar temelinde şekillenen ve hem ikili hem bölgesel düzeyde stratejik niteliğe kavuşan ilişkiler çerçevesinde Azerbaycan, ülkemiz dış politikasındaki öncelikli yerini korumaya devam etmektedir.

Azerbaycan'la stratejik ilişkilerimiz ve işbirliğimiz, ekonomik boyutuyla da gelişmekte ve çeşitlenmektedir. Bugün Türkiye, Azerbaycan'ın enerji dışındaki sektörlerine en fazla yatırım yapan ülke konumundadır. Ülkelerimiz arasındaki ikili ticaret hacmi istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir. Azerbaycan'la 2002 yılında 296 milyon Dolar olan ticaret hacmimiz 2015 yılı sonu itibarıyla enerji ithalatımız hariç tutulduğunda dahi 2,1 milyar Dolar'a yükselmiştir. Firmalarımızın Azerbaycan'daki doğrudan yatırımları 9 milyar Dolar seviyesindedir. Ülkede 25 bini aşkın kişiye iş imkânı sunan iki binden fazla Türk şirketinin yatırımları ağırlıklı olarak telekomünikasyon, bankacılık/sigorta, ulaştırma, gıda ticareti, tekstil, eğitim, mobilya ve inşaat malzemeleri sektörlerine yönelmiştir. Türk müteahhitlik firmaları Azerbaycan'da bugüne kadar 11 milyar Dolar değerinde 347 proje gerçekleştirmiştir.

Gürcistan: Gürcistan’la ilişkilerimiz stratejik ortaklık düzeyine ulaşmıştır. Gürcistan’ın BTC, BTE ve BTK gibi stratejik önemi haiz projelerin güzergâhı üzerinde yer alması anılan ülke ile yakın işbirliğini öncelikli kılmaktadır. 2015 yılında karşılıklı ziyaretlerde ülkemizdeki seçimler nedeniyle önceki yıllara göre durgunluk yaşansa da, teknik ve askeri düzeydeki heyet ziyaretleri yoğun şekilde gerçekleştirilmiştir. Öte yandan, Gürcistan Cumhurbaşkanı Margvelashvili 17 Mart 2015 tarihinde Kars’ta gerçekleştirilen Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) projesinin temel atma törenine iştirak etmiştir.

Ülkemiz, Gürcistan’ın toprak bütünlüğünün korunması ve Abazya ile Güney Osetya ihtilaflarına Gürcistan’ın uluslararası tanınmış sınırları içerisinde çözüm bulunması yönünde uluslararası toplum tarafından sürdürülen girişimleri desteklemeye devam etmektedir. Gürcistan’ın Avrupa-Atlantik kurumları ile bütünleşme çabalarına da gereken destek verilmektedir.

Ahıska Türklerinin Gürcistan’daki anavatanlarına dönüşleri konusu Gürcistan’la ortak gündemimizde yer alan öncelikli konulardan biridir. Geri dönüş sürecinde bürokratik işlemlerin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi çalışmalarında Ahıska Türklerine desteğimiz devam etmektedir. Ahıska Türklerinin geri dönüş sonrasında da, yaşam koşullarının desteklenmesi ve uyum sorunlarının çözülmesinde Gürcistan’la işbirliği temin edilmeye çalışılmaktadır.

Gürcistan’la ekonomik ve ticari ilişkilerimizdeki ivme muhafaza edilmektedir. Hâlen Gürcistan’ın birinci ticaret ortağı olan Türkiye, aynı zamanda bu ülkedeki en büyük yatırımcılardan biri konumundadır. Batum Havalimanı’nın Türkiye ve Gürcistan tarafından ortaklaşa kullanılması, kimlik kartlarıyla karşılıklı seyahat edebilen vatandaşlarımızın 90 güne kadar vize muafiyetinin bulunması, Serbest Ticaret Anlaşması’nın yürürlüğe girmesi ve Sarp Sınır Kapısı’nın “tek-pencere” modelinde işletilmesine dönük çalışmalar ilişkilerimizin ulaştığı ileri seviye hakkında fikir vermesi bakımından önemlidir.

Ticari ilişkilerimiz açısından son derece önem arzeden Çıldır-Aktaş Kara Hudut Kapısı’nın açılışı ise 18 Ekim 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Gürcistan’la 2003 yılında 194 milyon Dolar olan ticaret hacmimiz, 2015 yılında yaklaşık 8 katına çıkarak 1,52 milyar Dolar’a ulaşmıştır.

Ermenistan: Güney Kafkasya’da tam ve kapsamlı normalleşme hedefimiz korunmaktadır. Bu kapsamda, Ermenistan’la ilişkilerimizin normalleşmesi yönündeki irademizde bir değişiklik bulunmamaktadır. Ancak Ermenistan’ın Zürih Protokollerini önce askıya alması, Şubat 2015’de ise Parlamento’dan çekmesi ile süreç sekteye uğramıştır. Sürecin yeniden başlatılması tabiatıyla Ermenistan tarafından atılacak samimi adımlara bağlıdır.

Herhâlükârda, süreçte yaşanabilecek ilerlemeler Güney Kafkasya’da kapsamlı barışa yönelik somut adımlar atılması hâlinde kalıcı ve sürdürülebilir bir nitelik kazanabilecektir. Dolayısıyla Türkiye-Ermenistan ilişkilerindeki normalleşme çabalarına paralel olarak, Yukarı Karabağ sorununun çözümü için de somut adımlar atılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemiz, Azerbaycan topraklarının % 20'sini işgal altında tutan Ermenistan'ın bu işgalinin biran önce sona ermesi, yerlerinden edilmiş 1 milyona yakın insanın yaşadığı trajedinin aşılması ve Yukarı Karabağ sorununun çözümüne yönelik müzakerelere ivme kazandırılabilmesi için çaba harcamakta; üyesi olduğu AGİT Minsk Grubu başta olmak üzere ikili ve çok taraflı platformlarda girişimlerini sürdürmekte ve özellikle son dönemde artan çatışmaların ve can kayıplarından duyduğu endişeyi her fırsatta dile getirmektedir.

1915 OLAYLARI

Ülkemiz, 1915 olaylarıyla ilgili tartışmaya özgüveni yüksek, çağdaş ve demokratik bir devlete yakışır biçimde, hukuk temelinde, çatışmayı körükleme eğilimlerine, karalama kampanyalarına karşı insani ve vicdani bir yaklaşımı benimseyerek Türk ve Ermeni halkları arasında dostluk ve barış içinde ortak bir gelecek kurulması perspektifinden yaklaşmaktadır.

Ne yazık ki, Ermenistan ve Ermeni diasporası, I. Dünya Savaşı koşullarında yaşanan hadiseleri tek taraflı bir tarih anlatısına indirgeyerek, konuyu Türkiye aleyhine bir siyasi istismar ve karalama aracı olarak görme yönündeki siyasetlerini değiştirmemişlerdir. Bu kampanyaların özünde, tarihi gerçekleri ve hukuki durumu tahrif ederek, tarihten husumet çıkarmaya odaklanan bir anlayışla, tüm Osmanlı halklarının acı çektiği üzücü olayları üçüncü ülkelerde “soykırım” olarak tanıtmaya çalışmaları yer almaktadır.

2015 tarihi yaklaştıkça, yüzüncü yıl bahane edilerek bu kampanyaların yoğunlaşacağı, milyonlarca Dolar harcanarak ülkemiz aleyhine sayısız propaganda etkinliği gerçekleştirileceği, üçüncü ülke parlamentolarından karar çıkarmak için lobi faaliyetlerinin yoğunlaşacağı öngörülmüyordu. Ne var ki, Ermeni çevreler çok büyük hedeflerle girdikleri “yüzüncü yılda” Türkiye'nin kararlı ve ilkeli duruşu dolayısıyla beklentilerinin bir hayli gerisinde kalmışlardır. Siyasi planda, üçüncü ülke parlamentolarından karar çıkarma çabaları az sayıda ülkede sonuç vermiş ve birçok ülkede geri tepmiş; hukuki planda ise Ermeniler açısından herhangi bir kazanım elde etmek şöyle dursun, Türkiye'nin bakış açısının haklılığı uluslararası hukuk çerçevesinde ortaya konmuştur.

Türkiye bu konuda defansif ve reaktif bir tutum izlemek yerine ilkeli, yapıcı ve ön alıcı bir strateji izlemiştir. Üçüncü ülke parlamentolarının, kendilerini yargı merci yerine koyarak, tarihi bir konu hakkında hüküm bildirmelerinin, acıların siyasi amaçlarla istismar edilmesi anlamına geldiği; bunun dostluk ve normalleşme çabalarına zarar vereceği tüm temaslarımızda net biçimde vurgulanmıştır. Neticede, günlük siyasi hesaplar sonucu parlamentolarında karar kabul edilen ülkelerin bir bölümünde dahi Hükümetler kararın kendileri açısından bağlayıcı olmadığını ve konu hakkında tarafsız bir tutum izlediklerini teyit etmişlerdir.

Hukuki açıdan ise Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Büyük Daire'nin 15 Ekim 2015 tarihinde *Perinçek vs. İsviçre* davasında aldığı karar bir dönüm noktası niteliğindedir. Kararda, Perinçek'in “1915 olaylarının soykırım olarak nitelendirilemeyeceği” yönündeki sözleri nedeniyle İsviçre'de mahkûm edilmesinin ifade özgürlüğüne aykırı olduğu kesin hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede, “soykırım” iddiasının mutlak gerçeği yansıtmadığı ve aksi görüşlerin ifade özgürlüğü

çerçevesinde pekâlâ serbestçe dillendirilebilmesi gerektiği, 1915 olaylarının hukuki niteliğinin meşru bir tartışma konusu olup, ifade özgürlüğünün korunması altında olduğu teyit edilmiştir. Ayrıca, 1915 olayları ile Holokost'un bir tutulmasının mümkün olmadığı da açıkça ortaya konmuştur.

Sözkonusu karar, parlamentoların ve liderlerin yetkilerini aşarak tarihi yeniden yazamayacaklarını ve mahkemelerin de hukuk normlarını göz ardı ederek tarihe hakemlik yapamayacaklarını kayıt altına almıştır. Bu noktada, “soykırım”ın uluslararası hukukta tanımı açık ve kesin olarak yapılmış bir suç olduğu ve bu nitelikte bir suçlama veya tespitte bulunma takdirinin, siyasi hesapların insafına bırakılmaması gerektiği ortadadır. 1915 olaylarının “soykırım” olduğuna dair bir uluslararası mahkeme kararı bulunmadığı gibi, bu konuda herhangi bir uzlaşının varlığından bahsetmek de mümkün değildir. Dolayısıyla, Türk tarihini tahrife ve Ermeni iddialarını “gerçek” olarak kabul ederek sorgulanmasını engellemeye yönelik girişim ve uygulamalar insan haklarına aykırıdır.

Türkiye, Ermenistan’la karşılıklı saygı ve güven temelinde iyi ilişkiler geliştirmek arzusundan vazgeçmemiştir. Geçmiş unutmayarak, ancak sağlam bilgiler temelinde ve tarihten doğru dersleri çıkararak, her halükarda barışçı bir ortak gelecek kurmak düşüncesiyle hareket etmek gerekmektedir. Bunun için de öncelikle gerçek ve yapıcı bir diyaloga ihtiyacımız bulunmaktadır.

Türkiye, bu çağrısında samimidir. Sayın Cumhurbaşkanımızın 23 Nisan 2014 tarihli taziye mesajının ardından, Sayın Başbakanımızın geçen yıl Hrant Dink’in ölüm yıldönümünde yayınladığı mesaj ve 20 Nisan 2015 tarihli açıklaması, İstanbul Ermeni Patrikhanesi’nin evsahipliğinde 24 Nisan 2015 tarihinde düzenlenen ayinde Türkiye’nin ilk kez Bakan düzeyinde, AB Bakanı Sayın Volkan Bozkır tarafından temsil edilmesi ve Sayın Cumhurbaşkanımızın bu etkinlik için bir mesaj yayınlaması bu samimi duruşumuzu açıkça ortaya koyan somut örneklerdir. Ülkemiz, önümüzdeki dönemde de bu anlayış temelinde iki halkın tarihten gelen dostluğunu yeniden inşa etmeye yönelik adımları atmaya kararlıdır.

Ermenistan’ı da gerek Türkiye, gerek diğer komşularıyla ilişkilerinde, yapıcı olmaya, propagandayı temel dış politika aracı olarak görmemeye, Yukarı Karabağ sorununda uluslararası hukuka uygun hareket etmeye davet ediyoruz. Ermeni diasporası mensuplarını da kimliklerini Türk karşıtlığı üzerine kurmanın sağlıksızlığını görerek, ülkemizi ve insanımızı gerçek haliyle tanımaya, ortak ve barışçı bir gelecek kurmak yönünde daha yapıcı olmaya çağırıyoruz.

Bölgede barış, istikrar ve uzlaş kültürünün hâkim olmasını isteyen herkesin Ermeni tarafını bu yönde cesaretlendirmeye davet etmesi, Ermeni tarafının da Türkiye’yi karalamaya odaklanan tek yanlı tarih anlatısına dayalı propaganda faaliyetleriyle çatışmayı körükleme ve yeni nesillerin zihinlerine ipotek koyma yönündeki politikalarından vazgeçmesi gerekmektedir.

ORTA ASYA

Ortak dil, tarih ve kültür bağlarımızın bulunduğu Orta Asya Cumhuriyetleri'yle ilişkilerimiz, dış politikamızın öncelikli konularından biri olmaya devam etmektedir.

Bölgedeki kardeş ülkelerin bir yandan bağımsız, müreffeh, siyasi ve ekonomik istikrara sahip, kendi aralarında ve komşularıyla işbirliği içinde varlıklarını sürdürmelerini, diğer yandan uluslararası toplumla bütünleşmelerini ve evrensel demokratik değerleri benimsemelerini desteklemek, Orta Asya bölgesine yönelik politikamızın temelini oluşturmaktadır.

Çeşitli sorunlar ve tehditlerle karşı karşıya bulunan ülkelerin yer aldığı Orta Asya bölgesinde kalıcı istikrar ve güvenliğin sağlanmasında, bölgenin başta enerji olmak üzere, ekonomik kaynaklarının en iyi şekilde değerlendirilerek toplumsal refaha dönüştürülmesi önem taşımaktadır.

Nitekim bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından kardeş Cumhuriyetlerle pek çok alanda yakın ilişki ve işbirliği tesis edilmiştir. Son bir yıl zarfında yapılan karşılıklı üst düzey ziyaretler ilişkilerimizin daha da ileri götürülmesine olanak sağlamış, ilişkilerimiz her alanda pekiştirilmiş, bölgesel ve uluslararası aktörlerle işbirliğimiz geliştirilmiş, bölgedeki mevcudiyetimiz, etkimiz ve görünürliğümüz güçlendirilmiştir.

Azerbaycan: Bu çerçevede, 2015 yılında da önceki yıllarda olduğu gibi Azerbaycan ile sürekli gelişmekte olan ikili siyasi ilişkilerimiz bölgesel ve uluslararası işbirliği alanlarında da ivme kazanmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in eş-başkanlıklarında Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi IV. Toplantısı 15 Ocak 2015 tarihinde Ankara'da düzenlenmiştir. Öte yandan, 29 Ocak 2015 tarihinde de Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Dışişleri Bakanları Üçlü Toplantısı vesilesiyle üst düzey heyetlerimiz biraraya gelmiştir.

Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Dışişleri Bakanları Üçlü Toplantısı/29 Ocak 2015

Kazakistan: Bölgedeki önemli siyasi ve ekonomik ortaklarımızdan biri olarak gördüğümüz Kazakistan’la ilişkilerimiz karşılıklı güçlü siyasi irade doğrultusunda istikrarlı bir seyir içinde gelişmektedir.

Cumhurbaşkanı Nazarbayev’in 11-12 Ekim 2012 tarihlerinde ülkemize yaptığı resmi ziyaret sırasında ilk toplantısı gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi’yle (YDSK) birlikte Kazakistan’la ilişkilerimizin stratejik boyutu kurumsal olarak güçlendirilmiştir. YDSK’nın ikinci toplantısı 15-17 Nisan 2015 tarihlerinde Sayın Cumhurbaşkanımızın Kazakistan ziyareti sırasında gerçekleştirilmiştir.

Kazakistan ülkemizin bölgedeki en önemli ticari ve ekonomik ortaklarından. İkili ticaret hacmimiz 2015 yılında enerji ithalatımız hariç 1,8 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan, başta petrol, telekomünikasyon, otelcilik ve bankacılık alanlarında olmak üzere Kazakistan’daki toplam yatırımlarımız 2,05 milyar Dolar tutarındadır. Türk müteahhitlerince bugüne kadar Kazakistan’da üstlenilen projelerin toplam değeri ise 20 milyar Dolar’a yaklaşmıştır. Kazak sermayesinin Türkiye’ye olan ilgisi de artarak sürmekte olup, ülkemizdeki Kazak yatırımlarının değeri 700 milyon Dolar’ı bulmuştur.

Türkmenistan: Türkmenistan’la ilişkilerimiz son dönemde gerçekleşen üst düzey ziyaretlerle büyük bir ivme kazanmıştır. Türkmen tarafı, ilişkileri “kemik kardeşliği” olarak tarif etmektedir. Ülkemiz Türkmenistan’ın bölgesel ve uluslararası planda takip ettiği “Açık Kapılar” ve “Aktif Tarafsızlık” politikaları ile reform çabalarını desteklemektedir.

Geçtiğimiz bir yıl içerisinde gerçekleştirilen karşılıklı Cumhurbaşkanları ziyaretleri, ilişkilerimizin ulaştığı aşamayı göstermesi bakımından önemlidir. Son olarak, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Türkmenistan’ın Tarafsızlığının 20. yıldönümü vesilesiyle 12 Aralık 2015 tarihinde Aşgabat’ta düzenlenen uluslararası konferansa katılımlarıyla ikili ilişkilerin en üst düzeyde ele alınması mümkün olmuştur. Öte yandan, Türkiye-Azerbaycan-Türkmenistan Dışışleri Bakanları Üçlü Toplantısı vesilesiyle Sayın Bakanımız 29 Ocak 2015 tarihinde Aşgabat’ı ziyaret etmiştir.

Türkmenistan, ülkemizin müteahhitlik sektörünün en etkin faaliyet gösterdiği ülkelerden biridir. Türkmenistan’da kayıtlı 600’ün üzerinde şirketimiz bugüne kadar 1.400 civarında proje gerçekleştirmiştir. Ülkemiz aynı zamanda Türkmenistan’a en fazla yatırım yapan ülke konumundadır. İkili ticaret hacmimiz ise 2015 yılında 2,85 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Kırgızistan: Kırgızistan’la işbirliğimiz stratejik ortaklık ruhu içinde ve kardeşlik bağlarımıza yakışır şekilde gelişmeye devam etmektedir. Türkiye, Kırgızistan’ın demokratik reformlarını ve buna paralel olarak ekonomik kalkınmasını sürdürmesine destek sağlamaktadır. Gerçekleştirilen üst düzey ziyaretler ikili ilişkilerimize olumlu katkıda bulunmaktadır. Sayın Bakanımız, Kırgızistan’a 22-23 Temmuz 2015 tarihinde bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

Sayın Bakanımızın Kırgızistan ziyareti
22-23 Temmuz 2015

Ülkemiz Kırgızistan'ın kalkınma sürecine de destek sağlamaya önem vermektedir. Bu bağlamda Türkiye tarafından, 2004 yılından bugüne kadar Kırgızistan'a ekonomik/ticari, sağlık, eğitim, sosyal ve kültürel işbirliği programları bağlamında yapılan resmi kalkınma yardımlarının toplam tutarı 855 milyon Dolar'dır. Kırgızistan ile 2015 yılında ikili ticaret hacmimiz 372 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılındaki ikili ticaret hacmimiz 1,2 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Türk müteahhitlik firmalarınca Özbekistan'da bugüne kadar üstlenilen 91 projenin toplam bedeli yaklaşık 2 milyar Dolar'dır. Hâlihazırda 700 firmamız Özbekistan'da faaliyetlerine devam etmekte ve 1 milyar Dolar tutarında yatırımları bulunmaktadır.

Tacikistan: Tacikistan'la ilişkilerimizin seviyesi memnuniyet vericidir. Tacikistan, ülkemizle siyasi ilişkilerin geliştirilmesine önem atfetmekte ve Türk yatırımcılarını Tacikistan'a çekmeye gayret etmektedir. Ülkemiz de, Tacikistan'la ilişkilerini geliştirmek için gayret göstermekte; Afganistan menşeli terör ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi tehditlere de maruz kalan bu dost ülkenin istikrar ve refah arayışlarına katkıda bulunmaya devam etmektedir. Tacikistan'la ikili ticaret hacmimiz 2015 yılında 367 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

Moğolistan: Topraklarında ilk Türk Devletleri'ne evsahipliği yapmış Moğolistan'la coğrafi uzaklığımıza rağmen, ortak tarih ve kültürel değerlere dayalı kardeşlik bağları çerçevesinde ilişki ve işbirliğimizin geliştirilmesi hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Bu çerçevede, Sayın Bakanımız, 11-13 Nisan 2015 tarihlerinde Moğolistan'a resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Sayın Bakanımızın Moğolistan ziyareti

11-13 Nisan 2015

Bağımsızlığını kazanmasından bu yana ülke içi istikrar ve huzurun temini ile siyasi ve ekonomik gelişim bağlamında attığı adımlarla uluslararası toplumun haklı takdirini kazanan Moğolistan'la tarihi mirasımıza sahip çıkma ve ekonomik ortaklığımızın ilerletilmesi yönünde çalışmalarımız devam etmektedir. Moğolistan'da hâlihazırda faaliyet gösteren 11 Türk firmasının yatırımlarının toplamı 1,3 milyon Dolar'dır. Moğolistan ile 2015 yılı itibarıyla ticaret hacmimiz 24 milyon Dolar'dır.

İkili ilişkilere ek olarak, Kazakistan, Kırgızistan ve Azerbaycan'la aramızdaki dostluğu, kardeşliği ve dayanışmayı güçlendirmesi amacıyla kurulan Türk Konseyi, bölgede giderek daha güçlü bir kurumsallık içinde faaliyetlerini arttırmıştır.

Bu bağlamda, Türk Konseyi ile ilişkili Uluslararası Türk Akademisi, Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA), Türk İş Konseyi, Uluslararası Türk Kültür Teşkilatı (TÜRKSOY), Türk Kültür ve Miras Vakfı, Türk Dünyası Spor ve Göçebe Kültür Merkezi gibi birçok kuruluş da ihdas edilmiştir. Türk Konseyi'nin V. Zirvesi 11 Eylül 2015 tarihinde Astana'da gerçekleştirilmiş, Zirveye Cumhurbaşkanımızı temsilen dönemin TBMM Başkanı Sayın İsmet Yılmaz ve dönemin Dışişleri Bakanı Sayın Feridun Sinirlioğlu katılmıştır. "Ülkemiz, kuruluşuna öncülük ettiği Türk Konseyi'nin görünürlüğünün ve etkinliğinin artması için faaliyetlerini sürdürmektedir.

Öte yandan, Diyalog Ortağı olduğumuz Şanhay İşbirliği Örgütü'yle (ŞİÖ) de ilişkilerimiz enerji, güvenlik, terörle mücadele, ulaştırma ve diğer alanlarda işbirliği anlayışı çerçevesinde sürdürülmektedir.

Bu sürece paralel olarak, parlamenterler arasında doğrudan temas ve işbirliğinin tesisi istikametinde atılmış önemli bir adım olan Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi'nin (TÜRKPA) faaliyetleri de TBMM öncülüğünde desteklenmektedir. TÜRKPA'nın son Toplantısı 3-4 Aralık 2015 tarihinde Astana'da gerçekleştirilmiş olup, sözkonusu toplantıya TBMM Başkan Vekili Sayın Ahmet Aydın iştirak etmiştir.

GÜNEY ASYA

Afganistan: Afganistan'ın birlik ve bütünlüğünün korunması, güvenlik ve istikrarının sağlanması, ülkede halk desteğini ve katılımı ön planda tutan geniş tabanlı bir siyasi yapının kurulması ve Afganistan'ın terörden arındırılarak halkın huzur ve refaha kavuşturulması, ayrıca Afganistan'ın, Pakistan başta olmak üzere komşularıyla ilişkilerinin gelişmesi, ülkemizin Afganistan politikasının ana unsurlarını teşkil etmektedir.

**Afganistan Cumhurbaşkanı Eşref Gani'nin ülkemizi
ziyareti/23-24 Aralık 2015**

Afganistan'da yönetimin ilk defa demokratik yollardan el değiştirmesi bakımından tarihi önemi haiz olan 2014 yılındaki seçimlerin ardından Eşref Gani Cumhurbaşkanlığı'na seçilmiş ve rakibi Abdullah Abdullah'la birlikte Milli Birlik Hükümeti'ni kurmuşlardır.

Sayın Cumhurbaşkanımız 18 Ekim 2014 tarihinde, Cumhurbaşkanı Eşref Gani'nin daveti üzerine Afganistan'a resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu çerçevede, Afganistan Cumhurbaşkanı Eşref Gani de 23-24 Aralık 2015 tarihlerinde Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Sözkonusu ziyaret sırasında, Güvenlik İşbirliği Anlaşması, Dışişleri Bakanlıkları arasında Siyasi Danışma Mekanizması Hakkında Mutabakat Muhtırası ve TİKA ile Afganistan İslâm Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın İdari Ofisi Arasında Mevlana Türk-Afgan Kız Üniversitesi Kampüsü'nün İnşası Hakkında Niyet Beyanı imzalanmıştır.

Diğer üst düzey ziyaretler bağlamında, Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Abdul Raşid Dostum, 24 Nisan 2015 tarihinde gerçekleştirilen Çanakkale Kara Savaşları'nın 100. Yıldönümü Törenlerine katılmak üzere ülkemizi ziyaret etmiştir. Buna ilave olarak, Dışişleri Bakanı Selahaddin Rabbani 13-14 Mayıs 2015 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen NATO Dışişleri Bakanları Toplantısı vesilesiyle ülkemizi ziyaret etmiştir.

Afganistan'a TİKA Başkanlığı aracılığıyla yaptığımız kalkınma yardımlarından en büyük payı eğitim almaktadır. 2004-2015 yılları arasında eğitim sektörüne katkı için 90 okul (82 yapım, sekiz tadilat) inşa edilerek yaklaşık 120 bin öğrenciye okuma imkânı sağlanmıştır. Ayrıca 2015 yılında TİKA tarafından tamamlanan önemli bir

proje Kabil Üniversitesi'nin Dil ve Edebiyat Fakültesi Türkçe Bölümü için yapılan modern binanın açılışı olmuştur.

Ülkemiz, Afganistan'ın karşı karşıya kaldığı doğal afetlerin açtığı yaraların sarılmasında da her zaman yardımcı olmaktadır. Son olarak 26 Ekim 2015 tarihinde meydana gelen ve Afganistan'ın kuzeydoğusunu etkileyen 7,5 şiddetindeki depremin ardından AFAD 150 bin Dolar tutarındaki ilaç ve tıbbi malzemeyi Afganistan'a göndermiş, ayrıca Kızılay Afgan makamlarına 15 bin Dolar nakit yardımda bulunmuştur.

Öte yandan, Türkiye Afganistan'ın güvenliğine katkı bağlamında da, Afgan Ulusal Ordusu ve Afgan Ulusal Polisi'ne yönelik kapsamlı eğitim programları düzenlemekte ve donanım yardımında bulunmaktadır. NATO öncülüğünde yürütülen Kararlı Destek Misiyonu (RSM) çerçevesinde ülkemiz Kabil'den sorumlu Çerçeve Ülke görevini yürütmektedir. Kabil Uluslararası Havaalanı'nın güvenlik sorumluluğu dâhil işletmesi iki yıl süreyle 1 Ocak 2015 tarihi itibarıyla ülkemiz tarafından üstlenilmiştir.

Ayrıca Afganistan'ın güvenlik ve istikrarına uluslararası plandaki katkılarımız bağlamında, ülkemiz ile Afganistan'ın eşbaşkanlıklarında başlatılan İstanbul Süreci'nin Beşinci Bakanlar Konferansı 9 Aralık 2015 tarihinde İslâmabad'da gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz, eşliderliğini yürüttüğü Terörle Mücadele Güven Artırıcı Önlemleri kapsamında, 8-10 Nisan 2015 tarihlerinde Ankara'da Asya'nın Kalbi ülkelerinden uzmanların katılımıyla "intihar bombacılığıyla mücadele" konusunda bir kurs düzenlenmiştir.

2015 yılında Afganistan'la ikili ticaret hacmimiz 173,6 milyon Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir (İhracatımız: 161,7 milyon Dolar; ithalatımız: 11,9 milyon Dolar).

Pakistan: Türkiye, bölgesinde önemli bir role sahip bulunan Pakistan'ın demokrasisinin pekişmesini, terör ve aşırı akımlara karşı mücadelesini ve kalkınma gayretlerini sürdürmesine önem atfetmektedir. Pakistan'ın güvenlik ve istikrarı, sözkonusu kardeş ülkenin bekası kadar, bölgenin istikrarı bakımından da büyük önem taşımaktadır.

Pakistan 2015 yılında terörle mücadeleye hız vermiştir. Bu çerçevede, ülkenin öndegelen tüm siyasi partilerinin katılımıyla hazırlanan "Terörle Mücadele Ulusal Eylem Planı" uyarınca terör suçlularının yargılanacağı askeri mahkemeler kurulmuş ve 2008 yılından bu yana devam eden idam cezası uygulamasına ilişkin moratoryum kaldırılarak, cezaların infazına başlanmıştır.

Türkiye'nin Pakistan'la ilişkileri, Pakistan'ın bağımsız bir devlet olarak kurulduğu 14 Ağustos 1947 tarihinden itibaren yakın dostluk ve kardeşlik anlayışı temelinde şekillenmiş olup, siyasi ilişkilerimiz mükemmel düzeyde seyretmektedir. Bu kapsamda ülkelerimiz arasında mevcut Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSK), iki ülke arasındaki ilişkilerin her alanda daha ileri seviyeye taşınmasına yönelik ortak iradenin bir göstergesini teşkil etmektedir.

Sayın Başbakanımızın 17 Şubat 2015 tarihinde Pakistan'ı ziyareti vesilesiyle YDSK'nın dördüncü toplantısı düzenlenmiştir. Üst düzeyli ziyaretler bağlamında da Pakistan Cumhurbaşkanı Memnun Hüseyin Çanakkale Savaşları'nın 100. Yılı

çerçevesinde 23 Nisan 2015 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Barış Zirvesi ile 24-25 Nisan 2015 tarihlerinde Çanakkale'de düzenlenen Anma Törenlerine katılmıştır, bu vesileyle Sayın Cumhurbaşkanımızla 25 Nisan 2015 tarihinde bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız da 12 Aralık 2015 tarihinde “Tarafsızlık Siyaseti: Barış, Güvenlik ve Kalkınma Adına Uluslararası İşbirliği” başlıklı konferans vesilesiyle ziyaret ettiği Türkmenistan'da, Pakistan Başbakanı Navaz Şerif'i kabul ederek bir görüşme yapmıştır.

Pakistan ile ticaretimiz son yıllarda ivme kazanmıştır. 2015 yılında Pakistan'la ikili ticaret hacmimiz 599,8 milyon Dolar (İhracatımız: 289,2 milyon Dolar; ithalatımız: 310,6 milyon Dolar) olarak gerçekleşmiştir.

Hindistan: Gelişen büyük ekonomisi ve kalabalık nüfusuyla küresel sistemde ciddi potansiyelini muhafaza eden Hindistan'la ilişkilerimiz ilerlemektedir. Ülkelerimiz arasında ticaret, enerji ile bilim ve teknoloji alanlarında çeşitli işbirliklerini hayata geçirme konusunda karşılıklı siyasi irade mevcuttur. Bu bağlamda Hindistan'la üst düzey ziyaretlerde son dönemde kazanılan ivmenin korunması arzu edilmektedir.

Hindistan Başbakanı Modi 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen G-20 Zirvesi'ne katılmış ve Sayın Cumhurbaşkanımızla ikili bir görüşme gerçekleştirmiştir. Karşılıklı üst düzey ziyaretlerin 2016 yılında devam etmesi öngörülmekte olup, bu suretle Hindistan'la ilişkilerimizin kapsamını genişletme çabası gösterilmektedir.

Öte yandan, Hindistan Dışişleri Bakanı Sushma Swaraj 15-16 Ocak 2015 tarihlerinde ülkemize bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiş ve Sayın Bakanımızla görüşmüştür. Sayın Bakanımız ise Güneydoğu Asya ülkelerine yaptığı ziyaret dönüşünde, 19 Mart 2015 tarihinde yakıt ikmali için Yeni Delhi'ye uğrayarak Bakan Swaraj'la tekrar biraraya gelmiştir.

Hindistan'la Dışişleri Bakanlıkları Müsteşarları seviyesindeki siyasi istişareler, Sayın Müsteşarımız ile Hindistan Dışişleri Bakanlığı Batı Müsteşarı Navtej Singh Sarna'nın başkanlıklarındaki heyetler arasında 17 Nisan 2015 tarihinde Ankara'da düzenlenmiştir.

Dışişleri'nden sorumlu Devlet Bakanı Vijay Kumar Singh, Çanakkale Savaşları'nın 100. Yılı çerçevesinde 24-25 Nisan 2015 tarihlerinde Çanakkale'de düzenlenen Anma Törenlerine katılmıştır.

Hindistan ile ülkemiz arasındaki ticaret 2003 yılından sonra ivme kazanmış ve yaklaşık 7 kat artarak 2014 yılında 7 milyar Dolar civarında gerçekleşmiştir. 2015 yılında ise bu rakam 6,26 milyar Dolar (İhracatımız 650 milyon Dolar; ithalatımız 5,613 milyar Dolar) olarak gerçekleşmiştir. 2008-2014 yılları arasında Türkiye'den Hindistan'a giden doğrudan yatırım tutarı 212 milyon Dolar'dır. Türk müteahhitlik firmaları tarafından da bu güne kadar Hindistan'da 622 bin Dolar tutarında 8 proje gerçekleştirilmiştir. Hindistan'dan ülkemize gelen turist sayısı son yıllarda düzenli olarak artış göstermektedir. 2012 yılında 73.731 bin Hintli turist ülkemizi ziyaret etmişken, 2015 yılında bu sayı 102.711'e yükselmiştir

Bangladeş: Köklü tarihimizden gelen dostluk ilişkilerine sahip olduğumuz Bangladeş'te yaşanan gelişmeler yakından izlenmektedir. İki ülke halkları arasındaki kardeşlik ilişkileri, bu ülkeyle her alanda geliştirme yönünde gayret gösterilen işbirliğinin itici gücünü oluşturmaktadır.

Dışışleri Devlet Bakanı Shahriar Alam, Çanakkale Savaşları'nın 100. Yılı çerçevesinde 23 Nisan 2015 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Barış Zirvesi ile 24-25 Nisan 2015 tarihlerinde Çanakkale'de düzenlenen Anma Törenlerine katılmıştır.

İlişkilerimizin önemli bir boyutunu da askeri işbirliği oluşturmaktadır. İmzalanan çeşitli hibe ve teknik işbirliği anlaşmaları çerçevesinde TSK tarafından Bangladeş ordusuna yardımlar yapılmakta, Bangladeşli subaylar ülkemizde düzenlenen eğitim programlarına katılmaktadır. "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Mali İşbirliği Anlaşması ile Nakdi Yardım Uygulama Protokolü" 2 Ekim 2015 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Dışışleri Devlet Bakanı Shahriar Alam, Çanakkale Savaşları'nın 100. Yılı çerçevesinde 23 Nisan 2015 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Barış Zirvesi ile 24-25 Nisan 2015 tarihlerinde Çanakkale'de düzenlenen Anma Törenlerine katılmıştır.

Bangladeş'le ticaret hacmimiz 2002-2013 yıllarında 26 kat artarak 1,2 milyar Dolar'a ulaşmıştır. 2015 yılında ise ticaret hacmimiz 1,196 milyar Dolar (İhracatımız 200 milyon Dolar; ithalatımız 996 milyon Dolar) seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Bangladeş'teki yatırımları 8,16 milyar Dolar'dır. Son dönemde özellikle tekstil firmalarımız Bangladeş'e olan yatırımlarını arttırmaktadırlar. 2014 yılında Bangladeş'ten ülkemize gelen turist sayısı 12.500 olarak gerçekleşmiştir.

Sri Lanka: Hint Okyanusu'nda stratejik konumu haiz Sri Lanka'yla sorunsuz bir seyir izleyen ilişkilerimiz, Mayıs 2012'de Sri Lanka'nın Ankara Büyükelçiliği'nin açılması ve 1 Şubat 2013 tarihinde Kolombo Büyükelçiliğimiz faaliyetlere geçmesiyle daha ileri bir safhaya taşınmıştır. Sri Lanka, başta BM olmak üzere, müştereken üye olduğumuz uluslararası kuruluşlarda, özellikle terörizmle mücadele konusunda Türkiye'nin sunduğu karar tasarılarına ortak sunucu olmakta ve aktif olarak ülkemizi desteklemektedir.

Cumhurbaşkanı Maithripala Sirisena'yı temsilen Savunma'dan Sorumlu Devlet Bakanı Dinedra Ruwan Wijewardene, Çanakkale Savaşları'nın 100. Yılı çerçevesinde 23 Nisan 2015 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Barış Zirvesi ile 24-25 Nisan 2015 tarihlerinde Çanakkale'de düzenlenen Anma Törenlerine katılmıştır.

Sri Lanka vatandaşları, 15 Aralık 2015 tarihinden bu yana, Schengen veya OECD üyesi ülkelerin geçerli vizesi veya geçerli ikamet iznine sahip olmaları kaydıyla, 30 güne kadar ikamet süreli tek girişli elektronik vizeyle havalimanı hudut kapılarımızdan ülkemize giriş yapabilmektedirler.

İkili ticaret hacmimiz 2015 yılında 139,1 milyon Dolar (İhracatımız: 51,2 milyon Dolar; ithalatımız: 87,9 milyon Dolar) seviyesinde gerçekleşmiştir. Öte yandan, TİKA'nın 2013 yılı Eylül ayında, Tamil teröründen kaçarak yaşadıkları bölgeleri terk etmek zorunda kalan Sri Lankalı Müslümanlar için başlattığı 100 haneli Türkiye-Sri

Lanka Dostluk Köyü projesi 2015 yılında tamamlanmıştır. TİKA tarafından köye 200 öğrenci kapasiteli bir okul yapılması gündemdedir.

Maldivler: Jeostratejik konumunun yanı sıra Hint Okyanusu’nda önemli bir turizm merkezi olan Maldivler’le, çeşitli alanlarda işbirliği imkânlarının artırılması yönündeki çalışmalarımız sürmektedir. Maldivler, çeşitli uluslararası kuruluşlar nezdinde ülkemize destek vermeye özen göstermektedir. Bu meyanda Birleşmiş Milletler ve İslâm İşbirliği Teşkilatı çerçevesinde geliştirdiğimiz karşılıklı dayanışma ve iyi ilişkiler öne çıkmaktadır.

Bu çerçevede, Sayın Bakanımız ile Maldivler Dışişleri Bakanı Dunya Maumoon 27 Mayıs 2015 tarihinde İİT 42. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı marjında Kuveyt’te bir görüşme yapmışlardır.

İkili ticaret hacmimiz 2015 yılında 18,2 milyon Dolar (İhracatımız: 18,2 milyon Dolar; ithalatımız: 2.000 Dolar) seviyesinde gerçekleşmiştir.

Nepal: 2008 yılında Cumhuriyet ilan eden ve tarihi bir dönüşümden geçmekte olan Nepal’le ilişkilerimiz, 2015 yılında da sorunsuz bir şekilde sürdürülmüş ve ülkemizin yürüttüğü insani diplomasi faaliyetleri çerçevesinde anılan ülkeye yapmış olduğu katkılarla daha da güçlenmiştir. Bu bağlamda, 25 Nisan ve 12 Mayıs 2015 tarihlerinde bu ülkede gerçekleşen yıkıcı depremlerin ardından ülkemiz, Nepal’e 2 milyon Dolar tutarında kalkınma yardımında bulunmuş; ilgili kuruluşlarımız tarafından Nepal halkının acilen ihtiyaç duyduğu insani yardım malzemeleri ulaştırılmış ve arama-kurtarma faaliyetlerine iştirak edilmiştir.

İkili ticaret hacmimiz 2015 yılında 63 milyon Dolar (İhracatımız 47,2 milyon Dolar; ithalatımız 15,8 milyon Dolar) olarak gerçekleşmiştir.

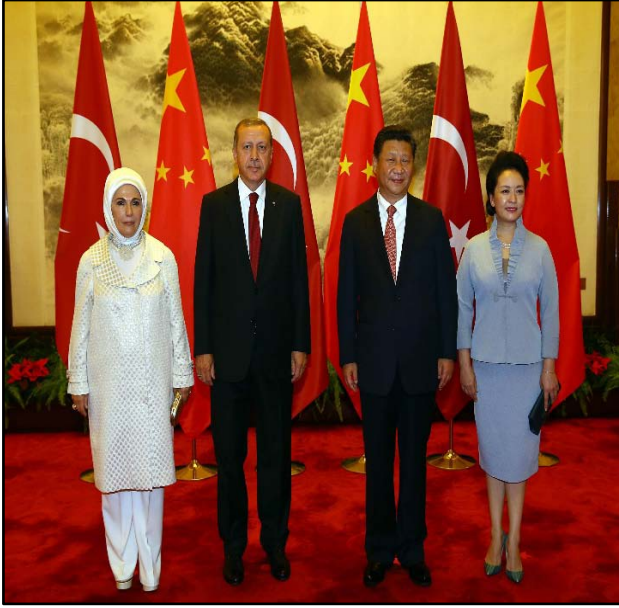
Butan ile ülkemiz arasındaki ilişkilerde tecrübe paylaşımı ve kapasite oluşumu odaklı çalışmalar yürütülmektedir. Butan makamlarının ülkemizin demokratikleşme, ekonomik kalkınma ve kapasite geliştirme alanındaki tecrübelerinden yararlanma talebi bulunmaktadır. Ayrıca Dışişleri Bakanlığımız tarafından Butan Dışişleri Bakanlığı’nın bilişim altyapısının modernizasyonuna ilişkin çalışmalar TİKA’nın koordinatörlüğünde sürdürülmektedir. Bakanlığımız tarafından dört Butanlı protokol görevlisi için 2-9 Şubat 2015 tarihlerinde de bir protokol kursu verilmiştir. Diğer taraftan, Butan’da 10-14 Ekim 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen “Yeddiemin Fonu Hayati İlaçlar ve Geleneksel Aşılar Donörler Toplantısı”nda ülkemiz kalkınma yardım faaliyetlerimiz çerçevesinde projeye 50 bin Dolar’lık nakdi katkı yapılacağını açıklamış, Bakanlığımızca sağlanan bu katkı, 2015 yılı Kasım ayında ilgili Butan makamlarına intikal ettirilmiştir.

İkili ticaret hacmimiz 2015 yılında 1,554 milyon Dolar (İhracatımız: 28 bin Dolar; ithalatımız: 1,526 milyon Dolar) seviyesinde gerçekleşmiştir.

DOĞU ASYA

Doğu Asya ülkelerinin (Çin Halk Cumhuriyeti-ÇHC, Japonya ve Kore Cumhuriyeti) ekonomik ve sosyal kalkınmalarına paralel olarak, küresel sistemdeki ağırlıkları hızla artmaktadır. Köklü tarihi ve kültürel bağlarımızın bulunduğu Doğu Asya bölgesi, Asya-Pasifik'e açılım politikamızın temel eksenlerinden birini oluşturmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti: 2010 yılında stratejik işbirliği düzeyine yükseltilen ÇHC ile ikili ilişkilerimizin, siyasi, ekonomik, ticari, kültürel, eğitim ve turizm alanlarında geliştirilmesi için çabalarımız sürdürülmektedir. 2015 yılında iki ülkenin liderleri Temmuz ayında Pekin'de ve Kasım ayında Antalya'da olmak üzere iki defa görüşmüşlerdir.

Sayın Cumhurbaşkanımız'ın ÇHC ziyareti
29 Temmuz 2015

2015 yılının Temmuz ayında Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ÇHC'ye resmi ziyarette bulunulmuş, ÇHC Devlet Başkanı Xi Jinping de Kasım ayında G-20 Antalya Zirvesi vesilesiyle ülkemizde ağırlanmıştır. ÇHC ile ikili ilişkilerin yanısıra uluslararası gündemde öne çıkan konuların da ele alınmasını teminen, çeşitli seviyelerde istişare mekanizmaları tesis edilmektedir. 2015 yılında kurulan Başbakan Yardımcıları ve Dışişleri Bakanları mekanizmaları bu bağlamda atılan önemli adımları teşkil etmiştir.

ÇHC ile 2015 yılı sonunda ikili ticaret hacmimiz 28 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Çinli yatırımcıların ülkemizde daha fazla doğrudan yatırım yapmaya yönlendirilmeleri, Türk mallarının Çin'e ihracatının önündeki engellerin kaldırılması, Türk ve Çin müteahhitlik firmalarının üçüncü ülkelerdeki ihalelere ortaklaşa katılmaları, Türkiye'ye "Resmi Turist Güzergâhı" statüsü tanımış olan Çin'den ülkemize turist akışının artırılması için çabalarımız sürmektedir. Birbirini tamamlayıcı nitelik taşıyan ülkemizin "Orta Koridor" projesi ile Çin'in "Kuşak ve Yol" girişiminin uyumlaştırılması amacıyla G-20 Zirvesi vesilesiyle Antalya'da iki ülke arasında bir Mutabakat Muhtırası imzalanmış olup, bu konudaki çalışmalar sürmektedir.

Türk havayolu şirketlerinin ÇHC'ye yaptığı sefer sayısının artırılması ve uçuş ağına yeni noktalar eklenmesi, ÇHC ile ticaret ve turizm alanındaki ilişkilerin gelişmesine olduğu kadar, halklar arasındaki etkileşimin artmasına da katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar neticesinde, Türk havayolu şirketlerinin Çin'de uçuş düzenleyebilecekleri uçuş noktaları ve frekansları 2015 yılında artırmıştır. 2015 yılında esneklik kazandırılan e-vize uygulamasının da etkisiyle ÇHC'den ülkemize gelen turist sayısında sevindirici bir artış yaşanmıştır. 2015 sonu itibarıyla 313.704 olan ülkemizi ziyaret eden Çinli turist sayısı bir önceki yıla kıyasla %57'lik bir artış

kaydetmiştir. Yurtdışına çıkan Çinli turist sayısının 2015 yılında 120 milyona ulaştığı dikkate alınarak, ÇHC'den ülkemize turist akışının arttırılması için çabalarımız Çin tarafıyla işbirliği hâlinde devam etmektedir.

Ülkemiz ile ÇHC gıda ve tarım idareleri arasında müzakereleri uzun yıllardır sürmekte olan ve G-20 Liderler Zirvesi vesilesiyle 14 Kasım 2015 tarihinde imzalanan "Türk Kirazlarının Çin'e İhraç Edilmesine Yönelik Bitki Sağlığı Gereklilikleri " ve "Çin'e İhraç Edilecek Süt Ürünleri İçin Veterinerlik ve Sağlık Şartları" Protokolleri ile ülkemizin tarım ürünlerinin Çin gibi büyük bir pazara girişi hedeflenmekte ve iki ülke arasındaki ticari dengesizliğin giderilmesine bir nebze katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

ÇHC ile ticaret açığımızın daraltılması ve yatırımlarla dengelenmesi için gerekli ahdi yapıyı sağlayacak “Mali İşbirliği Çerçeve Anlaşması” 2012 yılında, “Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması” ise Sayın Cumhurbaşkanımızın ÇHC ziyareti vesilesiyle Temmuz 2015’te imzalanmıştır.

2 bin kilometre uzunluğunda, 9 alt proje bileşeni olan “Edirne-Kars Demiryolu Yapım Projesi” için Çin tarafı 30 milyar Dolar tutarında kredi vermeye hazır olduğunu bildirmiştir. 14 Kasım 2015 tarihinde ÇHC tarafı ile imzalanan "Demiryolu İşbirliği Anlaşması"nın, Edirne-Kars Hızlı Tren Projesi'nin, Türk-Çin ortaklığıyla hayata geçirilmesi ve bu kapsamda yapılacak çalışmaları hızlandıracağı öngörülmektedir.

Japonya: Tarihi dostluk ilişkilerimiz ve 2013 yılından bu yana Stratejik Ortaklığımız bulunan Japonya’yla ilişkilerimizde 2015 yılında Ertuğrul fırkateyninin Japonya ziyaretinin 125. yıldönümünü çeşitli etkinliklerle anılmıştır. Bu çerçevede dönemin TBMM Başkanı Sayın Cemil Çiçek 2-5 Haziran 2015 tarihlerinde Japonya’yı ziyaret ederek hem Kushimoto’da düzenlenen anma törenlerine katılmış, hem de Tokyo’da Japon parlamentosundaki karşıtlarıyla görüşmelerde bulunmuştur.

Bilahare Sayın Cumhurbaşkanımızın 7-8 Ekim 2015 tarihlerinde Tokyo’yu ziyaret etmişler, ardından da Japonya Başbakanı Shinzo Abe G-20 Zirvesi öncesinde 13-14 Kasım 2015 tarihlerinde İstanbul’u ziyaret ederek Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımızla görüşmelerde bulunmuştur. Bu ziyaretlerde stratejik ortaklığımızın ilişkilerin her boyutuna yansıtılmasına yönelik ortak siyasi irade teyit edilmiştir.

14 Kasım 2015 tarihinde İstanbul’da Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ile Japon Dış Ticaret Teşkilatı (JETRO) Arasında İşbirliği Mutabakat Zaptı ve Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) ile Japon Dış Ticaret Teşkilatı (JETRO) Arasında İşbirliği Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

Diğer yandan, 2015 yılında, Japonya’yla ikili ticaret hacminin mevcut potansiyeli yansıtan rakamlara yükseltilmesini teminen Ekonomik Ortaklık Anlaşması imzalanmasına yönelik müzakereler sürdürülmüş; Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Tokyo’da vakıf statüsünde hizmete başlamış, Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi’nin İstanbul’da kurulmasına ilişkin çalışmalarda da ilerleme sağlanmıştır.

2015 yılında Japonya ile toplam ticaret hacmimiz 3,47 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kore Cumhuriyeti (Güney Kore): Bölgede keza tarihi dostluk ve 2012 yılından bu yana stratejik ortaklık ilişkimiz bulunan Kore Cumhuriyeti'yle(Güney Kore) ilişkilerimizdeki ilerleme 2015 yılında da korunmuştur. MIKTA Dışışleri Bakanları Toplantısı'na katılmak üzere Sayın Dışışleri Bakanımız 21-22 Mayıs 2015 tarihlerinde Kore'yi ziyaret etmiştir. Toplantı marjında Kore Dışışleri Bakanı Yun Byung-se'yle ikili bir görüşme gerçekleştirilmiştir.

Sayın Bakanımız MIKTA Dışışleri Bakanları Konferansı çerçevesinde 21-22 Mayıs 2015 tarihlerinde Kore'yi ziyaret etmiş ve Kore Dışışleri Bakanı Yun Byung-se'yle heyetlerarası görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Diğer yandan, Kore Cumhurbaşkanı Park Geun-hye 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya G-20 Zirvesi'ne katılmış, ancak Zirve marjında ikili görüşme gerçekleştirilmemiştir.

Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin Seul'de temsilcilik açmasına yönelik çalışmalar 2015 yılında da sürdürülmüştür.

Bölgedeki ikinci büyük ticaret ortağımız Kore Cumhuriyeti'yle ekonomik ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi amacıyla mevcut Serbest Ticaret Anlaşması'nın hizmetler ve yatırımlar alanına teşmiline ilişkin müzakereler 2015 yılında sonuçlandırılmış; Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin Seul'de faaliyete geçmesine yönelik çalışmalar sürdürülmüş; Türkiye ile Kore arasında diplomatik ilişkiler kurulmasının 70. yıldönümünü teşkil edecek 2017 yılının karşılıklı olarak "Türkiye-Kore Kültür Yılı" olarak kutlanması kararlaştırılmıştır.

GÜNEYDOĞU ASYA

2015 yılında Güneydoğu Asya bölgesine yönelik siyasi, ekonomik ve insani boyutları içeren dış politikamızda geleceğe dönük önemli adımlar atılmıştır.

Malezya: 2014 yılında ilişkilerimizin stratejik ortaklık düzeyine çıkarıldığı Malezya ile ilişkilerimizin ekonomik boyutu 1 Ağustos 2015 tarihinde Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşmasının yürürlüğe girmesiyle güç kazanmıştır. Devlet yatırım şirketi Khazanah aracılığıyla Malezya'dan ülkemize doğrudan yatırımlarda son üç yılda kaydedeğer artış yaşanmıştır. Son olarak, Malezya'nın en büyük elektrik enerjisi şirketi Tenaga Nasional Berhad, Ankara merkezli Gama Enerji A.Ş.'nin yaklaşık 240 milyon Dolar değerinde %30 hissesini Aralık 2015'te satın almıştır. Malezya Başbakanı Najib Razak, 2015 yılı ASEAN Dönem Başkanı sıfatıyla 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde G20 Antalya Zirvesine katılmış, zirve marjında Sayın Cumhurbaşkanımızla görüşmüştür. İki lider, 2014 yılında imzalanan "Stratejik İşbirliği Çerçevesi" ortak bildirisi temelinde ikili ilişkilerin her alanda daha da geliştirilmesi hususunda mutabık kalmıştır. İki ülke arasında yürürlüğe giren STA'nın desteğiyle ikili ticaret hacminin 2020 yılına kadar 5 milyar Dolara çıkarılması hedeflenmektedir. Söz konusu STA, ülkemizin Güneydoğu Asya bölgesindeki ilk STA'sı olma özelliği taşımaktadır.

Singapur: Güneydoğu Asya bölgesinde en yüksek kişi başı milli gelire sahip Singapur ile ilişkilerimiz, 2014 yılında stratejik ortaklık düzeyine çıkartılmış olup, 2015 yılı içerisinde Singapur'un Ankara'da mukim ilk Büyükelçisi Temmuz ayında göreve başlamıştır.

Singapur'un Ankara'da 2012 yılından bu yana faaliyet gösteren Büyükelçiliğine mukim Büyükelçi atama kararı açıklanmış, Büyükelçi A Selvejarah 27 Temmuz 2015'te görevine başlamıştır. Başbakan Hsien Loong Lee'nin 2014 yılında ülkemizi ziyareti sırasında ilişkilerimizi Stratejik Ortaklık düzeyine çıkardığımız Singapur ile

Dışışleri Bakanlıkları arasında yapılmakta olan siyasi istişarelerin düzeyi, Müsteşarlar seviyesine yükseltilmiş olup, son siyasi istişareler 16 Mart 2015'te Ankara'da Sayın Müsteşarımız ile Singapur Dışışleri Bakanlığı İkinci Müsteşarı Büyükelçi Albert Chua'nın başkanlıklarında düzenlenmiştir.

Ayrıca, müzakereleri Haziran 2014'te başlayan Türkiye-Singapur Serbest Ticaret Anlaşması Singapur Başbakanı Lee'nin G20 Liderler Zirvesi vesilesiyle ülkemizi ziyareti sırasında, 14 Kasım 2015 günü, o tarihte Ekonomi Bakanı olan Sayın Nihat Zeybekci ile Singapur Ticaret ve Sanayi Bakanı Lim Hng Kiang tarafından imzalanmıştır. Bahsekonu anlaşma, Türkiye'nin şu ana kadar imzaladığı en kapsamlı ve gelişmiş STA olma özelliğini taşımaktadır.

Endonezya: Güneydoğu Asya'daki ülkelerle işbirliğini güçlendirmeyi hedefleyen ülkemiz, bölgenin tek G20 üye ülkesi Endonezya ile ikili ilişkilerini geliştirmeye önem atfetmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız 31 Temmuz-1 Ağustos 2015 tarihleri arasındaki Endonezya ziyareti sırasında Endonezya Cumhurbaşkanı Joko Widodo ile görüşmüştür. İki lider 2011 yılında imzalanan "Türkiye-Endonezya: Yeni Dünya Düzeninde Güçlendirilmiş Ortaklığa Doğru" bildirisi temelinde ikili ilişkilerin stratejik ortaklık düzeyine uygun olarak daha da geliştirilmesi konusunda mutabık kalmıştır. ASEAN üye devletleri arasında en büyük ticaret ortağımız Endonezya ile ikili ticaret hacminin 2023 yılına kadar 10 milyar Dolara çıkarılması hedeflenmektedir. Türkiye Bursları Endonezyalı öğrencilere ülkemizde eğitim görme ve kültürümüzü tanıma imkânı vermeye devam etmektedir. Bu kapsamda 2014-2015 döneminde 279 Endonezya öğrenci Türkiye'deki üniversitelerde eğitim almıştır.

Asya-Pasifik bölgesinin giderek artan siyasi ve ekonomik önemine bağlı olarak "Asya-Pasifik bölgesine açılım politikası"nı uygulamaya koyan ülkemiz, ihracat pazarlarımızın çeşitlendirilmesi, ülkemize doğrudan yabancı yatırım çekilmesi ve siyasi pozisyonlarımıza uluslararası alanda destek sağlanması amaçlarına yönelik olarak Güneydoğu Asya ülkeleri ve bölgedeki başat örgüt olan ve 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla **ASEAN** Ekonomik Topluluğunun kurulmasıyla birlikte önemi daha da artan ASEAN ile ilişkilerimizin geliştirilmesine önem atfetmektedir.

Diğer taraftan, 2013 yılından bu yana ülkemiz ASEAN Zirvesi ile Dışışleri Bakanları Toplantılarına, Dönem Başkanlığını üstlenen ülkelere davet edilmektedir. Son olarak, Sayın Bakanımız, ASEAN Dönem Başkanı Malezya'nın davetine icabetle, 3-5 Ağustos 2015 tarihlerinde 48. ASEAN Bölgesel Forumu Dışışleri Bakanları Toplantısına iştirak etmiştir.

Avustralya ve Yeni Zelanda ile ilişkilerimiz Çanakkale Savaşları sonrasında oluşan dostluk bağları çerçevesinde gelişmektedir. Ülkemizde her yıl düzenlenen Çanakkale Savaşları Anma Törenlerine her iki ülkeden üst düzeyde katılım olmakta ve bu ziyaretler yakın ilişkilerimizin daha da geliştirilmesine imkân tanımaktadır. Bu kapsamda, Çanakkale Savaşları'nın 100. Yıldönümü Anma Etkinlikleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın ev sahipliklerinde 23-25 Nisan 2015 tarihlerinde İstanbul ve Çanakkale'de gerçekleştirilmiş, 6 ve 8 Ağustos 2015 tarihlerinde ise Gelibolu'da ANZAK anma törenleri tertip edilmiştir.

Dönemin Avustralya Başbakanı Tony Abbott ve Yeni Zelanda Başbakanı John Key Nisan ayında gerçekleştirilen törenler vesilesiyle ülkemizi ziyaret etmişlerdir. Sözkonusu ziyaretler sırasında 22 Nisan'da Avustralya ile terörizmle mücadele alanında işbirliğine dair Ortak Bildiri, 23 Nisan'da ise Yeni Zelanda ile ikili

ilişkilerimizin bir yol haritası niteliğinde olan “Türkiye-Yeni Zelanda Ortak Bildirisi” yayınlanmıştır. Ayrıca, Avustralya Genel Valisi Sir Peter Cosgrove ve Yeni Zelanda Genel Valisi Sir Jerry Mateparae, Avustralya ve Yeni Zelanda’nın ev sahipliklerinde sırasıyla 6 ve 8 Ağustos 2015 tarihlerinde Gelibolu’da düzenlenen ANZAK anma törenlerine iştirak etmek üzere 2015 Ağustos ayında ülkemizi ziyaret etmişlerdir. Avustralya Başbakanı Malcolm Turnbull G20 Antalya Zirvesine katılmış, Zirve marjında Sayın Cumhurbaşkanımız ile ikili görüşme gerçekleştirmiştir.

Yeni Zelanda ile son siyasi istişareler, 13 Ekim 2015 tarihinde Wellington’da düzenlenmiştir. Avustralya ile son siyasi istişareler 15 Ekim 2015 tarihinde Kanberra’da düzenlenmiş olup, bu ülke ile ayrıca 15 Aralık 2015 tarihinde keza Kanberra’da terörle mücadele istişareleri tertip edilmiştir.

7-8 Haziran 2014 tarihinde İstanbul’da düzenlenen Pasifik’teki Gelişmekte Olan Küçük Ada Devletleri (PSIDS) Dışişleri Bakanları Toplantısı, ülkemizin Pasifik ada ülkeleriyle ilişkilerine ivme kazandırmıştır. Pasifik ada ülkeleriyle kalkınma işbirliğimizi genişletmek ve ikili ilişkilerimizi her alanda geliştirmek amacıyla önümüzdeki dönemde Suva’da (Fiji) mukim bir Büyükelçilik açılması kararlaştırılmıştır. 2014 yılında Pasifik Adaları Forumu (PIF) tarafından Forum Sonrası Diyalog Ortaklığına kabul edilen ülkemiz, ilk defa bu sıfatla, 7-11 Eylül 2015 tarihlerinde Port Moresby’de (Papua Yeni Gine) düzenlenen 27. Pasifik Adaları Forumunda temsil edilmiştir.

AFRİKA

Çok boyutlu dış politikamızın stratejik faaliyet alanlarından birini Afrika kıtasıyla ilişkilerimiz oluşturmaktadır.

Uluslararası siyaset ve ticaretteki etkinliğimizin yakın coğrafyamızın ötesine taşınmasına yönelik çabalarımızda Afrika kıtasının özel bir önemi bulunmaktadır. Zengin doğa ve insan kaynaklarına sahip Afrika kıtasının 21. Yüzyıl’da gelişen yeni bir aktör olarak önemini artırması ve küresel olarak daha etkin bir rol oynaması beklenmektedir.

Afrika ile işbirliğimiz 19-21 Kasım 2014 tarihlerinde Ekvator Ginesi’nin başkenti Malabo’da düzenlenen İkinci Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi ile yeni bir döneme girmiştir. Zirve’de kabul edilen ortak bildirinin rehberliğinde, 2015-2019 Ortak Uygulama Planında belirlenen alanlardaki öncelikli projelerin uygulanmasında Afrika Birliğiyle yakın eşgüdüm yapılmaktadır.

2015-2016 yıllarında gerçekleştirilebilecek öncelikli projeleri belirlemek maksadıyla Afrika Birliği Komisyonu yetkilileri ve ilgili kurumlarımızın temsilcilerinin katılımıyla 19 Mart 2015 tarihinde Ankara’da altıncı kıdemli memurlar toplantısı gerçekleştirilmiştir. 15 proje için takvim hazırlanmış ve bütçe hesaplaması yapılmıştır.

Afrika’ya açılım politikamızla sağlanan ivmenin önemli bir göstergesi ise bu adımlarımızın karşılıksız kalmamasıdır. Afrika’ya açılım politikamızda dönüm noktası olan 2008 yılı başında beşi Sahra’nın güneyinden olmak üzere 10 kıta ülkesinin Ankara’da Büyükelçiliği mevcutken, bu sayı 2015 yılında 32’ye yükselmiştir.

Afrika’ya açılım politikamızda ön plana çıkan unsurlardan biri de karşılıklı üst düzey ziyaretlerdir.

2015 yılında özellikle Çanakkale Savaşının 100. Yıldönümü ve G-20 toplantısı vesilesiyle Afrika ülkelerinden üst düzey heyetler ülkemizde ağırlanmıştır.

24 Nisan 2015'te yapılan Çanakkale Kara Savaşlarının 100. Yıldönümü Anma Törenlerine Sahra Altı Afrika (SAA) ülkelerinden yedi Cumhurbaşkanı, iki Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve altı Bakan düzeyinde katılım olmuş; G-20 Zirvesine bu bölgeden üç Cumhurbaşkanı iştirak etmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız 21-25 Ocak 2015 tarihlerinde tarihi ve kültürel yakın bağlarımızın bulunduğu Afrika Boynuzu bölgesindeki Etiyopya, Cibuti ve Somali'ye devlet ziyaretleri gerçekleştirmişlerdir. 2015 yılında ayrıca Mali, Gabon ve Fildişi Cumhurbaşkanı ve Sudan, Nijerya, Moritanya, Fildişi Sahili ve Gabon Dışişleri Bakanları ülkemize resmi ziyaretler gerçekleştirmişlerdir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Etiyopya Cumhurbaşkanı Mulatu Teshome Wirtu ile görüşmesi
21-23 Ocak 2015

Sayın Cumhurbaşkanımız ayrıca, Afrika Boynuzu ülkelerini ziyaretleri kapsamında 25 Ocak 2015 tarihinde Somali'ye bir ziyaret gerçekleştirmiştir. 2011 yılında başlatılan kalkınma projelerinin açılışlarının yapıldığı bu ziyaret Türkiye'nin Somali'nin istikrarına ve kalkınmasına yönelik kararlılığını ve politikasındaki devamlılığı ortaya koymuştur.

Ayrıca, Mogadişu'nun en büyük hastanelerinden biri olan 200 yataklı Recep Tayyip Erdoğan (Digfer) Hastanesi de Sayın Cumhurbaşkanımızın ziyareti sırasında Ocak 2015'te açılmıştır.

Sayın Bakanımız, 24. Afrika Birliği Zirvesi çerçevesinde 30-21 Ocak 2015 tarihlerinde Addis Ababa'ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bahsekonu ziyaret sırasında Sayın Bakanımız, Etiyopya Dışişleri Bakanı Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, Komorlar Birliği Cumhurbaşkanı Ikililou Dhoinine, Nijer Cumhurbaşkanı Mahamadou Issoufou, Birleşmiş Milletler İnsani İşlerden Sorumlu Genel Sekreter

Yardımcısı ve Acil Yardımlar Koordinatörü Valerie Amos ile ikili görüşmeler yapmış ve Etiyopya Cumhurbaşkanı Mulatu Teshome Wirtu tarafından kabul edilmiştir.

Kıta ülkeleriyle Dışişleri Bakanlıkları arasında devam eden istişareler kapsamında, 2015 yılı içerisinde Sudan, Uganda, Gabon ve Kongo Cumhuriyeti ile siyasi istişareler tertiplenmiştir.

Afrika ülkeleriyle ekonomik ilişkilerimiz ve ticaret hacmimiz de son yıllarda önemli gelişme göstermiştir. SAA ülkeleriyle 2000 yılında 742 milyon Dolar olan ticaret hacmimiz, 2015 yılında 6,66 milyar Dolar'a ulaşmıştır.

LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER

Türkiye, çok yönlü dış politikası çerçevesinde bölge ile ilişkilerini geliştirmek amacıyla özellikle son on yıllık dönemde bölge ülkelerine yönelik daha aktif bir dış politika izlemeye başlamıştır. Sayın Cumhurbaşkanımızın Şubat 2015'te Meksika, Kolombiya ve Küba'yı kapsayan bölge turu, 20 yıl aradan sonra Cumhurbaşkanlığı düzeyinde yapılan ikinci ziyarettir.

Sayın Bakanımız, vaki davet üzerine ikinci kez Devlet Başkanı seçilen Dilma Rousseff'in 1 Ocak 2015 tarihinde yapılan yemin törenine katılmak üzere Brezilya'ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Ayrıca, Sayın Bakanımız, Sayın Cumhurbaşkanımızın 9-13 Şubat 2015 tarihlerinde Latin Amerika bölgesine gerçekleştirdiği ziyarete refakaten Kolombiya, Küba ve Meksika'ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Sayın Bakanımız sözkonusu ülkelerin ardından Türkiye-Orta Amerika Entegrasyon Sistemi (SICA) I. Dışişleri Bakanları Forumuna katılmak ve Türkiye-SICA Bölge Dışı Gözlemci Üyelik Anlaşmasını imzalamak üzere Guatemala'ya seyahat etmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 9-13 Şubat 2015 tarihlerinde Latin Amerika'ya gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında Kolombiya Cumhurbaşkanı Juan Manuel Santos ile gerçekleştirdiği görüşme
10 Şubat 2015

Kalkınma işbirliği projelerinde kullanılmak üzere, 2015 yılında gözlemci üyesi olduğumuz Orta Amerika Entegrasyon Sistemi'ne (SICA) 700.000 (yediyüzbin) ABD Doları tutarında gönüllü katkıda bulunulmuştur. Bahsekonu katkımızın SICA'nın Zika virüsüyle mücadele Eylem Planı faaliyetlerinde kullanılması öngörülmektedir.

**Sayın Cumhurbaşkanımızın Küba Cumhurbaşkanı Raul Castro ile gerçekleştirdiği görüşme
12 Şubat 2015**

TİKA projelerine ilaveten, ülkemiz CARICOM Kalkınma Fonu'na, Amerikan Devletler Örgütü (Organization of American States-OAS)'ne, Karayip Devletleri Birliği'ne (Association of Caribbean States-ACS) ve Orta Amerika Entegrasyon Sistemi (Sistema de la Integración Centroamericana-SICA)'ne de gönüllü katkıda bulunmaktadır.

Latin Amerika ve Karayipler'e açılım politikamız çerçevesinde, bölgedeki uluslararası kuruluşlarla ilişkilerimizi geliştirmek amacıyla Danışma ve İşbirliği Mekanizması tesis ettiğimiz Karayip Topluluğu'na (CARICOM) ait Kalkınma Fonu'na (CDF) 2015 yılı için 800.000 ABD Doları tutarında katkı ödenmiştir.

Daimi Gözlemci üye olduğumuz Karayip Devletleri Birliği'ne (ACS) 2001 yılından bu yana gönüllü katkı payı ödenmektedir. ACS'e 2015 yılı için gözlemci ülkelerle paylaşılan ve donör ülkelerce finanse edilmesi beklenen projeler arasında yer alan "Sustainable Management of the Caribbean Sea in the Greater Caribbean Region" adlı projeye 100.000 ABD Doları katkı payı ödenmiştir.

ÇANAKKALE SAVAŞLARININ 100. YILDÖNÜMÜ ANMA

Çanakkale Savaşları'nın 100. Yıldönümü Anma Töreni

23-25 Nisan 2015

Çanakkale Kara Savaşları'nın 100. Yıldönümü Anma Etkinlikleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın evsahipliklerinde 23-25 Nisan 2015 tarihlerinde İstanbul ve Çanakkale'de başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Törenlere, 17 Devlet Başkanı, üç Parlamento Başkanı, iki Cumhurbaşkanı yardımcısı, beş Başbakan, bir eski Cumhurbaşkanı, 29 Bakan ve sekiz diğer üst düzey devlet erkânı ile 20 Büyükelçi, altı Genel Sekreter ve bir uluslararası şahsiyet iştirak etmiştir.

"Savaştan doğan barış" teması temelinde düzenlenen ve 100'e yakın ülke ve uluslararası örgüt temsilcisinin katıldığı anma etkinlikleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde ve Sayın Başbakanımızın da katılımlarıyla 23 Nisan 2015 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Barış Zirvesi ile başlamıştır.

Zirve marjında, aralarında Prof. Christopher Clark, Prof. Margaret MacMillan ve Prof. Sir Hew Strachan, gibi uluslararası alanda tanınmış akademisyenlerin ve Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin katılımıyla Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerinin ve sonuçlarının değerlendirildiği "Akademik Oturum" gerçekleştirilmiş, ayrıca Sayın Başbakanımızla birlikte Irak Cumhurbaşkanı, Avustralya ve Yeni Zelanda Başbakanlarının katıldıkları "Yüksek Düzeyli Oturum" düzenlenmiştir.

Barış Zirvesi kapsamında Birinci Dünya Savaşı ve Çanakkale Savaşları'nın anısına Zirve mekânında resim ve fotoğraf sergileri gerçekleştirilmiş, ayrıca hatıra pulu ve parası bastırılmıştır.

24 Nisan günü İngiliz resmi kanalı BBC'nin, 25 Nisan günü ise Avustralya resmi kanalı ABC'nin törenleri canlı yayınlaması, ayrıca Avustralya ve Yeni Zelanda mediasında törenler boyunca yeralan olumlu analizler, uluslararası planda Birinci Dünya Savaşına yönelik anlatılarımızı desteklemiştir. Uluslararası katılımın genişliği uluslararası yayın kuruluşlarının konuya ilişkin haberlerinin üst sıralarda yer almasına imkân vermiştir. Yurtdışı temsilciliklerimiz tarafından da Türkiye'deki faaliyetlere

ilave olarak 2015 yılı içerisinde, Çanakkale Kara ve Deniz Savaşları'nın 100. Yıldönümü anma etkinlikleri düzenlenmiştir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

Birleşmiş Milletler 70. Genel Kurulu genel görüşmeleri, 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi Zirvesi'ni müteakip, 28 Eylül- 5 Ekim 2015 tarihleri arasında New York'ta gerçekleştirilmiştir. Sözkonusu görüşmelere Sayın Başbakanımız başkanlığında, Sayın Bakanımızinery aldığı bir heyetle katılım sağlanmıştır.

ABD Başkanı Obama'nın girişimiyle gündeme gelen Barışı Koruma Liderler Zirvesi, BM 70. Genel Kurulu yüksek düzeyli bölümünde, ABD'nin yanısıra Bangladeş, Etiyopya, Endonezya, Japonya, Hollanda, Pakistan, Ruanda ve Uruguay'ın eş-düzenleyiciliğinde 28 Eylül 2015 tarihinde gerçekleşmiştir. Sözkonusu Zirve'ye Sayın Başbakanımız ile birlikte Sayın Bakanımız da iştirak etmiştir. BM barışı koruma operasyonlarına üye ülkelerden ek taahhütler sağlanmasını amaçlayan Zirve'de ülkemiz de MINUSMA ve MINUSCA hareketlarına ilave katkı taahhüdünde bulunmuştur.

İspanya ile birlikte eş-sunuculuğunu üstlendiğimiz BM Medeniyetler İttifakı (Mİ) kapsamında her yıl mutad olarak Birleşmiş Milletler Genel Kurulu genel görüşmeleri sırasında yapılan Dostlar Grubu Bakanlar Toplantısı, bu yıl BM 70. Genel Kurulu marjında “Sustainable Development Goals and their Relevance to the work of the UNAOC” temasıyla 1 Ekim 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz toplantıda Sayın Bakanımız tarafından temsil edilmiştir.

Ayrıca Medeniyetler İttifakı'nın etkinliğini ve görünürlüğünü artırmak ve BM bütçesinden katkı alabilmesine imkân vermek amacıyla hazırlanarak Genel Kurul'a sunulan ve BM üyesi 101 ülkenin ortak sunucusu olduğu yeni karar tasarısı 6 Temmuz 2015 tarihinde kabul edilmiştir. Medeniyetler İttifakı'nın BM içindeki yeri daha da sağlamlaştıran kararın New York'ta yürütülen müzakere sürecine birimimizce destek sağlanmıştır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi reformuna yönelik çalışmalarda mensubu bulunduğumuz Oydaşma için Birlik Grubu'nun mutaden her yıl BM Genel Kurulu genel görüşmeleri marjında yapılan Bakanlar Toplantısı bu yıl 29 Eylül 2015 tarihinde İtalya Dışişleri Bakan Yardımcısı Mario Giro'nun başkanlığında gerçekleştirilmiştir.

NATO

Türkiye, uluslararası istikrar ve güvenliğin sağlanmasına ve korunmasına verdiği önem ışığında, NATO'nun gerek askeri gerek siyasi etkinliğinin muhafazası için 2015 yılında da çaba sarf etmeye; bu meyanda, NATO'nun tüm harekâtlarına kaydadeğer katkılarda bulunmaya devam etmiştir. Ülkemiz, NATO'nun gündemindeki tüm konularda İttifak dayanışmasının gereklerini 2015 yılı içinde yerine getirmeyi sürdürmüştür. Bölgemizden kaynaklı tehditler başta olmak üzere, uluslararası güvenlik ortamıyla ilgili görüşlerimizin uluslararası güvenlik konferansları dâhil uygun her platformda dile getirilmesine devam edilmiştir.

NATO Savunma Bakanları toplantısı 5 Şubat 2015 tarihinde Brüksel’de gerçekleştirilmiştir. Sözkonusu toplantıya Sayın Milli Savunma Bakanımız başkanlığında bir heyetle iştirak edilmiştir. Toplantı kapsamında, Sayın Milli Savunma Bakanımız Bulgaristan Savunma Bakanı’yla ikili görüşme gerçekleştirmiştir.

NATO Dışışleri Bakanları İlkbahar Toplantısı ülkemizin evsahipliğinde 13-14 Mayıs 2015 tarihlerinde Antalya’da düzenlenmiştir. NATO Genel Sekreteri, Askeri Komite Başkanı ile Müttefik ve ortak ülkelerden 30 kadar Bakanın da aralarında bulunduğu üst düzey sivil ve askeri yetkililer ile eşlerinden oluşan yaklaşık 1.000 kişilik bir grubun katılımıyla gerçekleştirilen sözkonusu toplantı, 390 akredite basın mensubu tarafından izlenerek, yerli ve yabancı kamuoylarına yansımıştır. Toplantıda NATO’nun güneydoğu sınırını teşkil eden sınırlarımızın ötesinden kaynaklanan tehditler, Ukrayna krizi, Afganistan’daki İttifak mevcudiyetinin geleceği, Galler Zirvesi’nde alınan kararların uygulanma durumu ve 2016 Varşova Zirvesi’nden beklentiler ele alınmıştır.

NATO Dışışleri Bakanları Toplantısı
13-14 Mayıs 2015

NATO Savunma Bakanları toplantısı 24-25 Haziran 2015 tarihlerinde Brüksel’de yapılmıştır. Sözkonusu toplantıya Sayın Milli Savunma Bakanımız başkanlığında bir heyetle iştirak edilmiştir. Toplantı kapsamında, Sayın Milli Savunma Bakanımız İngiltere, Bosna-Hersek, Afganistan ve Gürcistan Savunma Bakanlarıyla ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir. Savunma Bakanları toplantısının odağında, Hazırlık Eylem Planının (RAP) uygulanmasında gelinen aşama ve 2015 yılı Siyasi Yönergesi yer almıştır.

Suruç’ta 20 Temmuz 2015 günü meydana gelen ve 33 vatandaşımızın hayatını kaybettiği terör saldırısına ilaveten, güvenlik ve emniyet güçlerimize yöneltilen terörist eylemler ile artan güvenlik tehditleri karşısında alınan tedbirler ve icra ettiğimiz operasyonlar hakkında NATO Müttefiklerimizi bilgilendirmek ve istişarelerde bulunmak amacıyla, Kuzey Atlantik Antlaşması’nın 4. Maddesi işletilerek, NATO Konseyi tarafımızdan olağanüstü toplantıya çağırılmıştır. Toplantı 28 Temmuz 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Sayın Bakanımızın da iştirak ettiği NATO Dışışleri Bakanları Sonbahar Toplantısı 1-2 Aralık 2015 tarihlerinde Brüksel’de düzenlenmiştir. Toplantıda, ağırlıklı olarak, Ukrayna’daki kriz, NATO-RF ilişkileri, Afganistan, ülkemiz sınırındakiler dâhil olmak üzere Avrupa-Atlantik güvenliğine yönelik sınamalar ve Karadağ’ın üyeliği ele alınmıştır.

2003 yılından beri NATO liderliğinde icra edilmekte olan ISAF harekâtı 2014 yılı sonunda tamamlanmıştır. 2015 yılı itibarıyla NATO’nun Afganistan’la ilişkilerinin üç temel unsurunu “Kararlı Destek Misyonu” (RSM), güçlendirilmiş Kalıcı Ortaklık ilişkileri (EP) ve NATO’nun Afgan Ulusal Savunma ve Güvenlik Güçlerinin (ANDSF) mali açıdan sürdürülebilirliğine katkısı teşkil etmektedir. ISAF’ın sona ermesinin ardından 2015 yılı itibarıyla ANDSF ülke genelinde güvenlik sorumluluğunu bütünüyle üstlenmiştir. 1 Ocak 2015 tarihinde başlatılan RSM, muharip bir nitelik taşımamakta olup, ANDSF’ye eğitim, danışmanlık ve destek sağlanması amacıyla icra edilmektedir.

Afgan hava sahası ve havaalanlarının yönetiminin 1 Ocak 2015 tarihi itibarıyla Afgan makamlarınca üstlenilememesi nedeniyle, sözkonusu hizmetler hâlihazırda RSM Çerçeve Ülkeleri ve NATO tarafından yerine getirilmektedir. Bu kapsamda, Kabil Uluslararası Havaalanının işletme ve güvenlik sorumluluğu 2015 ve 2016 yılları için ülkemizce üstlenilmiştir.

KARADENİZ’DE DENİZ GÜVENLİĞİ

Ülkemizin öncülüğünde oluşturulan ve esasen bölgesel sahiplenme anlamında en etkili işbirliği mekanizmasını teşkil eden Karadeniz Deniz İşbirliği Görev Grubu’nun (BLACKSEAFOR); şüpheli gemilerin izlenmesi amacıyla keza ülkemiz tarafından yaşama geçirilen “Karadeniz Uyum Harekâtı”nın ve yine ülkemizin liderliğinde 2006 yılında tesis edilen “Karadeniz’e Sahildar Ülkeler Sınır/Sahil Güvenlik Teşkilatları İşbirliği Forumu”nun (BSCF) Karadeniz’de barış ve istikrarın tesisinde önemli bölgesel mekanizmalar olduğu düşünülmektedir.

RF’nin Kırım’ı ilhakı ve doğu Ukrayna’daki faaliyetlerinin Karadeniz’deki mevcut işbirliği ruhuna olumsuz yansımaları bulunduğu da bir vakiydir. Bununla birlikte, ülkemiz Karadeniz’de deniz güvenliğinin güçlendirilmesi amacı ve bölgesel sahiplenme anlayışıyla sözkonusu işbirliği mekanizmalarından etkin biçimde istifade edilmesi yönündeki gayretlerini sürdürecektir.

Bilindiği üzere, 20 Temmuz 1936 tarihli Montrö Sözleşmesi Karadeniz’de barış, güvenlik ve istikrarın sağlanmasında asli unsurdur. Ülkemizce yaklaşık 80 yıldır tarafsızlık içinde titizlikle uygulanan Montrö Sözleşmesi, Karadeniz’de sahilgar olan ve olmayan devletlerin hak ve çıkarları bakımından tesis edilen hassas denge esasına dayanmaktadır. Montrö Sözleşmesi, Türkiye için temel bir belgedir ve ülkemiz anılan Sözleşme’nin hükümlerini tarafsız ve saydam şekilde tatbik edegelmiştir. Bu sayede, anılan Sözleşme uzun süre geçerliliğini sürdürebilmiş ve kurmuş olduğu hukuki rejim korunabilmiştir.

Montrö Sözleşmesi Türk Boğazlarından uluslararası seyrüsefere ilişkin olarak ticaret gemileri bakımından geçiş serbestisi sağlamakta, askeri gemilerin geçişı açısından ise

bazı kısıtlamalar getirmektedir. Öte yandan Sözleşmede, askeri gemilerin Karadeniz’de bulunmaları bağlamında, Karadeniz’e sahildar olan ve olmayan ülkeler bakımından bir ayrıma gidilmiş ve Karadeniz’e sahildar olmayan ülkelerin askeri gemileri hem tonaj, hem de Karadeniz’de kalış süreleri bakımından bazı kısıtlamalara tabi tutulmuştur.

IMO KONSEY ÜYELİĞİMİZ

Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) Konsey üyeliği seçimleri, IMO 29. Genel Kurul toplantısı çerçevesinde, 27 Kasım 2015 tarihinde, Londra’da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu seçimlerde yeniden aday olan ülkemiz, oylamada geçerli oy kullanan 154 üye ülkeden 137’sinin oyunu alarak, Konsey üyeliğine 23 aday ülke arasından ikinci olarak tekrar seçilmiştir. Bu, ülkemizin IMO Konsey seçimlerinde bugüne kadar elde ettiği en büyük başarı olmuştur.

AGİT, SİLAHSIZLANMA VE SİLAHLARIN KONTROLÜ

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), güvenliğin siyasi-askeri, ekonomik-çevre ve insani boyutlarını bütünsel bir yaklaşımla ele alan “kapsamlı güvenlik” anlayışı sayesinde, Avrupa güvenliğindeki mevcut kriz ortamına rağmen uluslararası güvenlik yapılanmaları içindeki önemini korumaktadır.

2015 yılı, Helsinki Nihai Senedi’nin kabul edilmesinin 40. yıldönümü olması itibarıyla AGİT için ayrıca önem taşımıştır. 2010 Astana Zirvesi’nde alınan karar uyarınca 2014 İsviçre Dönem Başkanlığınca başlatılan Helsinki+40 süreci, Örgüt’ün geleceğine dair yapılandırılmış görüş alışverişine fırsat tanınması bakımından yararlı olmuştur. AGİT nezdindeki Daimi Temsilcimiz Büyükelçi Tacan İldem’in de bu süreçte İhtilaf Döngüsü Koordinatörü olarak görev yapması, AGİT’teki görünürlüğümüzü daha da arttırmıştır.

AGİT 22. Bakanlar Konseyi, 2015 Dönem Başkanı Sırbistan’ın evsahipliğinde 3-4 Aralık 2015’te Belgrad’da gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, Ukrayna krizi, Suriye, terörizm ve göç olgusu gibi güncel gelişmeler ışığında AGİT coğrafyasındaki ortak sınamalar ile sürüncemede kalmış ihtilafların çözümüne yönelik çabalar ele alınmıştır. Avrupa güvenliğindeki mevcut krizin AGİT coğrafyasında yarattığı bölünmüşlüğün etkileri Konseyin çalışmalarına da yansımış, kabul edilebilen karar tasarılarının yüzdesi, geçtiğimiz yıllarla karşılaştırıldığında çok düşük düzeyde kalmıştır.

Güven ve Güvenlik Artırıcı Önlemlerin uygulanmasında Güneydoğu Avrupa ülkelerine eğitim desteği sağlamak ve bölge ülkelerini gelecekte akdedebilecekleri çok taraflı silahların kontrolü antlaşmalarına katılmaya hazırlamak amacıyla 2000 yılında kurulan RACVIAC-Güvenlik İşbirliği Merkezi’nin Direktörlük görevine Nisan 2015’te oybirliğiyle Büyükelçi Haydar Berk seçilmiştir. Büyükelçi Berk, Kasım 2015 itibarıyla görevini üstlenmiştir. Ülkemizle birlikte Sırbistan, Karadağ, Makedonya, Arnavutluk, Hırvatistan, Romanya ve Bosna-Hersek’in üye olduğu Merkez’in faaliyetlerine Almanya, Avusturya, Fransa, Hollanda, Norveç ve Rusya Federasyonu gibi ülkeler ortak üye olarak, Ukrayna ve ABD ise gözlemci olarak katılmaktadırlar.

Türkiye, nükleer yayılmanın önlenmesi rejiminin çerçevesini oluşturan NPT'nin yayılmanın önlenmesi, silahsızlanma ve nükleer enerjiden barışçı amaçlarla yararlanma hakkını içeren üç temel boyutuna, birbirini tamamlayan unsurlar olarak eşit derecede önem vermektedir. Bu çerçevede, yayılmanın önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlerin, NPT'den kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getiren ülkelerin nükleer enerjiden barışçı amaçlarla yararlanma hakkına engel teşkil etmemesi gerektiğini ilgili forumlarda güçlü biçimde savunmaktadır.

Ülkemiz, bu politikaları çerçevesinde, beş yılda bir düzenlenen NPT Gözden Geçirme Konferanslarına ve ara dönemdeki Hazırlık Komitesi toplantılarına aktif katılım sağlamakta, bu konferanslarda kabul edilen ve uluslararası oydaşmayı yansıtan tavsiyelerin her üç boyutta dengeli bir ilerleme sağlayacak şekilde uygulamaya geçirilmesine yönelik çabalara katkıda bulunmaktadır. Bu çerçevede, 22 Nisan-27 Mayıs 2015 tarihleri arasında New York'da düzenlenen NPT Gözden Geçirme Konferansına tarafımızdan aktif katılım sağlanmıştır.

Kritik bir coğrafyada bulunan ülkemiz, uygulamakla yükümlü bulunduğu BM Güvenlik Konseyi kararları ve üyesi bulunduğu uluslararası ihracat kontrol rejimlerinden kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde, uluslararası toplumun sorumlu bir üyesi olarak ihracat kontrol sistemini etkin şekilde uygulama gayreti içerisinde bulunmakta, yayılma riskine işaret eden tespitler ve istihbari bilgiler ışığında, ilgili kurumlarla yasadışı veya sakıncalı sevkiyatların önlenmesi yoluna gidebilmektedir.

Ülkemiz aynı şekilde, küçük ve hafif silahların yasadışı ticareti ve transferi konusunda da hassas bir tutum sergilemekte ve bu alandaki toplantı ve oluşumlarda aktif rol oynamaktadır. Ülkemizin bu konudaki tutumu, son olarak konvansiyonel silahların yasadışı ticareti ve transferinin önüne geçilmesi ve bunların evrensel kurallara bağlanması maksadıyla hazırlanarak Haziran 2013'te BM Genel Kurulu'nda imzaya açılan Silah Ticareti Antlaşması'nı (ATT) 2 Temmuz 2013 tarihinde imzalamasıyla da kendini göstermiştir. ATT, 24 Aralık 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 24-27 Ağustos 2015 tarihlerinde Meksika'nın Cancun şehrinde düzenlenen ATT'nin 1. Taraf Devletler Konferansına ülkemizce katılım sağlanmıştır. Antlaşmanın ülkemizdeki onay sürecine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Öte yandan, Türkiye Cumhuriyetinin sınırları dâhilinde gerçekleştirilecek insani amaçlı mayın ve/veya patlamamış mühimmat temizleme faaliyetlerine yönelik politikaları belirlemek, bu faaliyetleri planlamak ve yönetmek, belirlenen esaslara uygun olarak gerçekleştirilmesini takip etmek, yurt içi ve yurt dışı kurum ve kuruluşlarla gerekli koordinasyon ve işbirliğini sağlamak amacıyla Milli Savunma Bakanlığı bünyesindeki Milli Mayın Faaliyet Merkezi'nin kurulmasına yönelik Kanun 22.01.2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce kabul edilmiş ve anılan Merkez faaliyete geçmiştir. Bu surette, Ottawa Sözleşmesi'nden kaynaklanan yükümlülüklerimizin koordinasyon ve uygulaması kolaylaşmıştır.

AVRUPA KONSEYİ VE İNSAN HAKLARI

AK Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM), Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (YBYK) gibi organların toplantılarına etkin şekilde katılan ülkemiz, AK'nin uzman komitelerinde de Bakanlığımız, ilgili Bakanlıklar ve

kuruluşlarca temsil edilmiş, AK insan hakları denetim mekanizmalarıyla işbirliğini sürdürmüştür.

Ülkemizin uluslararası alanda son yıllarda giderek artan etkinliği ve görünürlüğünün doğal sonucu olarak, ve Genel Sekreterin, 2014-2015 bütçesiyle başlayan “sıfır nominal büyüme” anlayışının örgütün geleceği bakımından yarattığı zorluklara dikkat çeken çağrıları ile ülkemizin AK’nın mevcut krizler karşısında üstlendiği role atfettiği önem çerçevesinde, örgütün bütçesine en fazla katkı sağlayan (Grand Payeur-GP) ülkeler arasında yer almak için girişimde bulunulmuştur. Girişimimiz sonucu, Delegeler Komitesi’nin 12 Mayıs 2015 tarihli kararıyla, Türkiye altı GP ülkeden (Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Rusya ve Türkiye) biri hâline gelmiştir. Bu çerçevede, AK Genel Bütçesine ülkemizin yıllık katkı payı, 13.650.942,41 milyon Avro’dan 33.557.248,76 milyon Avro düzeyine yükselmiştir.

Grand-payeur olmamız ile eş-zamanlı yürütülen diğer bir girişimle, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi’nde ve Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi’ndeki üye sayılarımız 12’den 18’e çıkarılmıştır. Ayrıca, Türkçe’nin AKPM ve YBYK’nın çalışma dilleri arasına girmesi sağlanmıştır.

AK’nın yılda bir kez toplanan karar organı Bakanlar Komitesi’nin 125. toplantısı 18-19 Mayıs 2015 tarihlerinde düzenlenmiştir. Dışişleri Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu’nun katıldığı toplantının ana temasını “Avrupa’da Demokratik Güvenlik İçin Ortak Sorumluluk” oluşturmuştur. Toplantıda, AK Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi’ne yabancı terörist savaşçılar konusunda Ek Protokol ile aşırılıkçılık ve terörizme varan radikalleşmeyle mücadele konusunda bir Deklarasyon ve Eylem Planı kabul edilmiştir.

2015 yılında AKPM Genel Kurulu’nun Kış Oturumu 26-30 Ocak, İlkbahar Oturumu 20-24 Nisan, Yaz Oturumu 22-26 Haziran ve Sonbahar Oturumu 28 Eylül-2 Ekim tarihlerinde; AK Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi’nin (YBYK) ise 28. Oturumu 24-26 Mart 2015 tarihleri arasında, 29. Oturumu 20-22 Ekim 2015 tarihlerinde Strazburg’da yapılmıştır.

AK Genel Sekreteri (GS) Jagland 5-8 Ocak 2015 tarihlerinde Sayın Bakanımızın davetine icabetle beraberinde bir heyetle ülkemizi ziyaret etmiştir. Buna ilave olarak Genel Sekreter Jagland, Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle Barış Zirvesine katılmak üzere 22-24 Nisan 2015 tarihinde ülkemizi aynı yıl içinde ikinci kez ziyaret etmiştir.

BM İnsan Hakları Konseyi’nin (İHK) 28. Oturumu kapsamında, 2-4 Mart 2015 tarihlerindeki Yüksek Düzeyli Bölümü’ne Bakan Yardımcımız Büyükelçi Naci Kuru başkanlığındaki bir heyetle iştirak edilmiştir. Ayrıca, 27 Mart 2015 tarihine dek süren 28. Oturuma Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmıştır.

BM “Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme”nin denetim organı olan “İrk Ayrımcılığının Önlenmesi Komitesi”ne (CERD) sunulmak üzere hazırlanan dördüncü, beşinci ve altıncı dönem ülke raporumuzun sözlü incelemesi, 3-4 Aralık 2015 tarihlerinde Cenevre’de yapılmıştır.

BM Kadın Birimi (UN Women), BM Nüfus Fonu (UNFPA) ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın (ASPB) işbirliğinde 9-10 Aralık 2015 tarihinde İstanbul’da “Kadına Yönelik Şiddetin Sonlandırılması: İlerleme Temelinde Değişimi

Hızlandırmak” başlıklı Konferans düzenlenmiştir. Konferansın açılış konuşmasını yapan Sayın Başbakanımız, toplantı çerçevesinde UN Women İcra Direktörü Phumzile Mlambo-Ngcuka ve UNFPA İcra Direktörü Babatunde Osotimehin'i 9 Aralık 2015 tarihinde kabul etmiştir.

ÜLKEMİZDE GEÇİCİ KORUMA ALTINDA BULUNAN SURIYELİLER VE GÖÇ KRİZİ

Ülkemizde 10 ilimizdeki 25 geçici barınma merkezinde misafir edilmekte olan Suriyelilerin sayısı 269.207'dir. Barınma merkezleri dışındaki Suriyeliler ile birlikte ülkemizdeki toplam Suriyeli sayısı 2,5 milyonu aşmıştır (2,548,560 kayıtlı). Ülkemize giriş yapan Suriyeliler kayıt altına alınmakta ve sağlık taramasından geçirilmektedir. Gerek barınma merkezlerinde gerek şehirlerde yaşayan Suriyeliler eğitim ve sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanabilmektedir.

Ülkemizdeki Suriyelilerin hayat şartlarının iyileştirilmesine matuf çalışmalarımız sürdürülmektedir. Türkiye'nin Suriyeliler için bugüne kadar yaptığı harcamalar AFAD verilerine göre 8,2 milyar Dolar'ı aşmıştır.

Öte yandan, boyutları her geçen gün ağırlaşan bu insani krize Suriye sınırları içerisinde çözüm bulunması için, başta BM Güvenlik Konseyi üyeleri olmak üzere, uluslararası toplumun üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerektiği her vesileyle vurgulanmaktadır.

Bu çerçevede, ülkemizin girişimi üzerine, Suriyeli sığınmacılar konusu BM 70. Genel Kurulu'nda 20 Kasım 2015 tarihinde “Akdeniz havzasındaki düzensiz göçmenlerin ve özellikle Suriyeli sığınmacıların trajedilerine ilişkin küresel farkındalık başlıklı gündem maddesi altında ele alınmıştır. Söz konusu oturumda ülkemizi Sayın Bakan Yardımcımız temsil ederek Genel Kurula bir hitapta bulunmuşlardır. Bu girişim, BM'nin göç ve mülteciler konusunda 2016 yılında yapmayı planladığı çalışmalar için bir başlangıç noktası teşkil etmiştir.

29 Kasım 2015 tarihinde Brüksel'de gerçekleşen Türkiye-AB Zirvesi'nde uygulamaya konulmasına karar verilen Göç Eylem Planı çerçevesinde Türkiye düzensiz göçle mücadele konusunda bütün imkânlarını seferber etmektedir. 2015 yılında Sahil Güvenlik Komutanlığımız 92 bine yakın (91.612) göçmeni denizden kurtarmıştır.

Öte yandan, ülkemiz BM çatısı altında 2006 yılında oluşturulan Küresel Göç ve Kalkınma Forumu (GFMD) Dönem Başkanlığını 1 Temmuz 2014 tarihinden itibaren 18 ay süreyle yürütmüş ve bu çerçevede 14-16 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul'da ülkemizin evsahipliğinde GFMD yıllık zirve toplantısı yapılmıştır.

30 ülkenin Bakan ve Bakan Yardımcısı düzeyinde temsil edildiği Zirve etkinlik ve toplantılarına, 12-13 Ekim 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen GFMD Sivil Toplum Günleri dâhil olmak üzere, 1000'in üzerinde katılımcı iştirak etmiştir.

GFMD Dönem Başkanlığımız sırasında, öncelikli olarak göçmenlerin toplumdaki algısının iyileştirilmesine yönelik çabaların kuvvetlendirilmesi, göçmen gönderen ve kabul eden ülkeler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi, zorunlu göç, sürdürülebilir kalkınma için hareketliliğin (human mobility) teşvik edilmesi, göç konusunun BM 2015 sonrası Kalkınma Gündemi'ne dâhil edilmesi ve özel sektörün uluslararası göçe katkısı konuları üzerinde durulmuştur.

İNSANİ YARDIMLARIMIZ

Son yıllarda ivme kazanan insani yardımlarımız, bugün dünyanın birçok bölgesine yayılmış; nicelik ve nitelik bakımından zenginleşmiş; yardım faaliyetlerimiz dış politikamıza önemli katkıları olan bir unsur hâline gelmiştir.

2015 yılında, insan kaçakçıları tarafından Andaman Denizinde mahsur bırakılan binlerce Bengalli ve Rohingya'ya (Temmuz), iç çatışmalardan etkilenen Yemenlilere (Mayıs ve Ağustos), sel felaketine uğrayan Malezya'ya (Nisan) ve Tacikistan'a (Temmuz), kasırgadan etkilenen Vanuatu'ya (Nisan), deprem felaketine uğrayan Nepal'e (Nisan) ve son olarak deprem nedeniyle Afganistan'a (Kasım) aynı ve nakdi yardımlar ulaştırılmıştır.

Öte yandan, Afrika Birliği'nin Ebolayla mücadele çalışmalarına destek mekanizması ASEOWA'ya 1 milyon Dolar katkıda bulunulmuş olup, BM Emanet Fonu'na, 1,5 milyon Dolar tutarındaki nakdi yardımımızın transfer süreci devam etmektedir.

Türkiye ülkelerini terk etmek zorunda kalan Suriye vatandaşlarına en iyi imkânları sağlamaktadır. Hâlen 25 geçici barınma merkezinde 269 binin üzerinde Suriyeli ile geçici barınma merkezleri dışında muhtelif yerleşim merkezlerimizde yaşayan Suriyelilerin tüm ihtiyaçları Hükümetimizce karşılanmaktadır. Ülkemizdeki toplam Suriyeli sayısı 2,5 milyonu geçmiştir. Ülkemizdeki Suriyeliler için harcanan meblağ 8,2 milyar Dolar'ı aşmış olup, ülkemize yönelik ikili ve çok taraflı yardımların toplamı ise 455 milyon Dolar'da kalmıştır.

Ülkemiz, insani yardımlar alanında yükselen profili ve küresel ölçekte bir insani aktör hâline gelmesi sayesinde tarihte ilk kez düzenlenecek olan Dünya İnsani Zirvesi'ne Mayıs 2016 ayında İstanbul'da ev sahipliği yapmaya hak kazanmıştır.

TERÖRİZMLE ULUSLARARASI MÜCADELE

Türkiye, ülke içinden ve dışından kaynaklanan terörizme hedef olmuş bir ülke olarak, terörle mücadelede uluslararası işbirliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalarda aktif rol almaktadır. Bu kapsamda, gerek uygulamanın gerek kavramsal çerçevenin geliştirilmesi çabalarına katkıda bulunmakta, gerekçesi ve amacı ne olursa olsun terörizmi “insana karşı işlenebilecek en ağır suçlardan biri” olarak nitelemektedir.

Bilindiği üzere Türkiye, 1970'li yıllardan bugüne kadar birçok terör örgütü tarafından hedef alınmıştır. Bu çerçevede, kökleri ülkemiz dışında olan ASALA, 17 Kasım, DEAŞ ve El-Kaide gibi terör örgütlerinin yanı sıra, etnik bölücü PKK/KCK ve iltisaklı örgütler, aşırı sol ideolojiyi benimseyen DHKP/C gibi birçok terörist tehdit unsuruyla mücadele etmektedir.

Son dönemde ülkemizin yanı sıra, Avrupa'dan Afrika'ya, Orta Doğu ve Asya'ya uzanan geniş bir coğrafyada meydana gelen terör saldırıları, terörizmin ulaştığı küresel boyutları gözler önüne sermiştir. On yıldır farklı terör örgütlerinin hedefi olan ülkemiz, terörizmle mücadelede uluslararası işbirliği ve dayanışmanın yaşamsal önemini çok önceden idrak etmiştir. Sadece Türkiye'yi hedef alanlar için değil, uluslararası güvenliğe tehdit oluşturan tüm terörist oluşumlara karşı da aynı sağlam

duruş sergilenmektedir. İçeride ulusal güvenliğimizin gerektirdiği tedbirler hukuk devleti ve ceza adaleti temelinde kararlılıkla alınırken, uluslararası planda da aktif çaba gösterilmektedir.

PKK bir terör örgütüdür. Avrupa ülkelerinin çoğu, ABD, Kanada ve Avustralya gibi birçok ülkenin terör örgütleri listesinde yer almaktadır. Avrupa Birliği de PKK'yı 2004 yılında terör örgütü olarak tanımıştır. Ayrıca, NATO'nun çeşitli belge ve açıklamalarında, PKK'ya terör örgütü olarak atıfta bulunmaktadır.

Ülkemiz, başta BM çerçevesinde olmak üzere, terörizme karşı uluslararası işbirliğinin kavramsal ve hukuki çerçevesinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Türkiye, BM'nin terörle mücadele ile ilgili tüm sözleşmelerine ve protokollerine taraftır. Ülkemiz, 2015 yılında BM Güvenlik Konseyi'nin terörizmle mücadele bağlamında son olarak aldığı 2253 sayılı karara da ortak sunucu olmuştur. Avrupa Konseyi Terörizmle Mücadele Sözleşmesi'ne ek Protokolünün yazımı sürecinde ülkemizin sunduğu öneriler benimsenmiş; ülkemiz 22 Ekim 2015 tarihinde imzaya açılan bu Protokol'ün ilk imzacılardan biri olmuştur. Protokol'ün TBMM'de kısa süre içinde onaylanmasına önem atfedilmektedir. Kuruluşundan beri eş-başkanlığını yaptığımız Terörizmle Mücadele Küresel Forumu, bu alanda BM çabalarına en fazla katkı sağlayan platformlardan birisi olarak kabul edilmeye başlanmış, insan hakları ve hukukun üstünlüğü temelinde terörizmle mücadelede sivil kapasite artırımına yönelik çalışmalarıyla önemli bir referans noktasına dönüşmüştür.

İkili planda da terörizme karşı işbirliğinin geliştirilmesi konusunda aktif çalışılmaktadır. Hâlihazırda 80'in üzerinde ülkeyle güvenlik işbirliği anlaşması imzalanmış olup, çok sayıda ülkeyle de anlaşma müzakereleri sürmektedir.

PKK'nın başlatılmış olan süreci bozarak ederek terör eylemlerini tırmandırdığı, bölgesel konjonktürden yararlanma amacıyla şiddet yöntemine başvurduğu bu dönemde, sözkonusu örgüt unsurlarının ülkemiz dışındaki faaliyetleri ile mücadele Bakanlığımızın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. PKK teröristleri ve işbirlikçilerinin başka ülkelere sığınarak adaletten kaçmalarına, terörist devşirmelerine, kamplar kurmalarına, finansman sağlamalarına, propaganda faaliyetleri yürütmelerine izin verilmemesine yönelik çabalar kararlılıklar sürdürülmektedir. Terörle mücadele denildiğinde DEAŞ'la, El Kaide'yle, El Nusra'yla mücadele için geçerli ölçütler ne ise bu ölçütlerin PKK için de geçerli olması gerektiği; şiddeti ve şiddet tehdidini bir yöntem olarak kullanan hiçbir örgütlenmenin kendini meşru bir oluşum gibi takdim edemeyeceği yabancı muhataplarımıza her vesileyle izah edilmektedir.

Son dönemde, PKK'nın konjonktürel gelişmelerden faydalanarak, başta AB'ninki olmak üzere, terör örgütü listelerinden çıkma çabaları boşa çıkarılmıştır. Belçika ve Danimarka gibi çeşitli Avrupa ülkelerinde PKK unsurları aleyhine başlatılmış soruşturmalar ve yargılamalar yakından takip edilmektedir. Bazı Avrupa ülkeleri, PKK saflarına katılmak üzere Suriye'ye veya Kuzey Irak'a seyahat edenleri de Yabancı Terörist Savaşçı olarak addetmeye başlamışlardır. AB'nin kanun uygulayıcı kurumu Europol tarafından her yıl mutad olarak hazırlanan AB Terörizm Durum ve Eğilim Raporunda (TE-SAT), Avrupa'nın, PKK'nın eleman toplama, eğitim, propaganda ve terörizmin finansmanı faaliyetleri için bir merkez olmaya devam ettiği, PKK'nın Avrupa'daki başlıca gelir kaynaklarının haraç toplama, kara para aklama,

yasadışı göçmen kaçakçılığına yardım ve yataklık etme, insan ve uyuşturucu kaçakçılığı olduğu teyit edilmektedir.

Diğer taraftan, ülkemizde terör eylemleri gerçekleştiren DHKP-C unsurlarının yurtdışında serbestçe hareket edebilmeleri, haklarında alınan yargı kararlarının caydırıcı olmaması ve bunların ülkemize iadesinde yaşanan sıkıntılar terörle mücadele alanında başta AB üyesi bazı ülkelerden beklentilerimizle örtüşmemektedir.

Ülkemiz, farklı coğrafyalarda gerçekleştirdiği eylemlerle uluslararası güvenliği tehdit eden El-Kaide bağlantılı dini istismar eden terör örgütleriyle de mücadelede ulusal düzeyde her türlü tedbiri en etkin şekilde almakta ve uluslararası alanda sürdürülen çabalara katkıda bulunmaktadır.

Türkiye, El Kaide ve bu örgütün ideolojisinden etkilenen DEAŞ başta olmak üzere El Nusra ve El Şebab gibi radikal grupların hedefindedir. 2003 yılı Kasım ayında İstanbul’da gerçekleştirilen terör eylemleri (El Kaide), Temmuz 2013’te Somali Büyükelçiliğimize yapılan terör saldırısı (El Şebab), Mart 2014’te Niğde’de güvenlik birimlerimize karşı gerçekleştirilen saldırı (DEAŞ), Mayıs 2014’te Mogadişu’da THY aracımıza yönelik silahlı saldırı (El Şebab), 11 Haziran 2014 tarihinde Musul Başkonsolosluğumuza yapılan saldırı ve Başkonsolosluk personelinin DEAŞ tarafından üç ayı aşkın bir süre boyunca alıkonulması, 20 Temmuz 2015 tarihli Suruç saldırısı (DEAŞ), 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara’da düzenlenen saldırı (DEAŞ) söz konusu terör örgütleri tarafından doğrudan hedef alındığımızı açıkça ortaya koymaktadır.

İlgili BM Güvenlik Konseyi kararları uyarınca, DEAŞ 2005 yılından bu yana önceki isimleriyle ülkemiz tarafından terör örgütü olarak kabul edilmiş ve en son 10 Ekim 2013 tarihinde “Irak-Şam İslâm Devleti (ISIL)” ismiyle terör örgütlerine ilişkin yaptırımlar kapsamına alınmıştır.

DEAŞ’ın Suriye ve Irak’ta artan etkinlikleri, ulusal güvenliğimize yönelik doğrudan ve ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu örgüt, Suriye rejiminin de desteğiyle faaliyet alanlarını genişletmiştir.

Irak ve Suriye’deki DEAŞ unsurları içerisinde 100’ü aşkın ülkeden 25.000 civarında yabancı terörist savaşçının bulunduğu BM Güvenlik Konseyi belgelerinde kayıtlıdır. Ancak, DEAŞ sadece bir terör örgütü değil, saldırıdığı bölgelerden elde ettiği ağır silahlar ve teçhizatlara sahip, arazide güç dengelerini etkileyebilen bir silahlı grup niteliği taşımaktadır. DEAŞ’ın Irak ve Suriye’de devam eden mevcudiyeti ve saldırıları, anılan terör örgütüne katılmak için diğer ülkelerden gelen “Yabancı Terörist Savaşçılar” konusunun daha geniş bir çerçevede ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Yabancı terörist savaşçıların bölgeye akışını engellemek için güvenlik önlemlerini arttırılmış, bu çerçevede 2011 yılından 2015 yılı sonuna kadar ülkemizce, 36.000’den fazla şüpheli yabancıya yurda giriş yasağı konulmuştur. Keza, terör örgütleriyle ilişkisi olduğundan şüphelenilen ve yasadışı yollarla ülkemize giriş yapan yabancılar ilgili kurumlarımızca tespit edilerek idari gözetim altına alınmakta ve “geri gönderme merkezlerine” sevk edilmekte ve sonrasında sınır dışı edilmektedir. Bu kapsamda

3.000'e yakın yabancı makamlarımızca sınır dışı edilmiştir. Çeşitli havalimanı ve otobüs terminallerinde kurulan Risk Analiz Gruplarınca yapılan analizler neticesinde 1.800 civarında şüpheli yolcunun ülkemize girişine izin verilmemiştir. Ayrıca Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin yabancı terörist savaşıllara ilişkin bilgi paylaşımının artırılmasına yönelik 2178 (2014) sayılı kararı ve diğerk ilgili kararları uyarınca, ülkemizden sınır dışı edilen yabancı terörist savaşılların bilgileri Bakanlığımızca hızlı bir şekilde nota ile Ankara'da mukim ilgili ülke Büyükelçiliklerine bildirilmektedir.

DEAŞ terör örgütünün finans kaynaklarının kurutulması konusunda da kararlılıkla hareket edilmektedir. Çatışma bölgesinden ülkemize yönelik akaryakıt başta olmak üzere, uyuşturucu ve sigara da dâhil, her türlü kaçakçılık faaliyetiyle etkin bir şekilde mücadele edilmektedir. Bu bağlamda sınır bölgelerimizde güvenlik personeli sayısı artırılmış ve sınır güvenliğini pekiştirmeye yönelik ilave tedbirler uygulamaya konulmuştur.

Terörle mücadelede uluslararası işbirliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar kapsamında, BM'nin ve bölgesel kuruluşların kapasite geliştirme çabalarına katkıda bulunmaktadır. Talep eden ülkelerle ikili düzeyde kapasite geliştirme programları da düzenlenmektedir. Bu bağlamda, Emniyet Genel Müdürlüğümüz tarafında düzenlenen kurslarda, çoğunluğu Afrika kıtası, Orta Doğu ve Orta Asya ile komşu coğrafyamızda yer alan ülkelerin polis teşkilatları olmak üzere, 1997-2015 yılları arasında 62 farklı ülkeden 26.000 civarında kanun uygulayıcı personel eğitilmiştir. Sözkonusu eğitim programlarının gerçekleştirilmesinde Bakanlığımız ve Emniyet Genel Müdürlüğü yakın eşgüdüm içerisinde çalışmaktadır.

ULUSLARARASI EKONOMİ VE BÖLGESEL ÖRGÜTLER

Küresel ekonomideki ağırlık merkezinin gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere doğru kaymakta olduğu bir dönemden geçilmektedir. Diğer taraftan Çin başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyüme hızlarında bir duraklama yaşanmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerin artan ekonomik güçlerine paralel olarak küresel ekonomik örgütler günün koşullarına uygun biçimde yeniden yapılanma sürecinden geçerlerken, yeni ortaklık mimarileri de ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, son dönemde etkisi en fazla artan oluşumlardan biri ülkemizin de içinde bulunduğu **G-20**'dir.

Türkiye, 1 Aralık 2014 tarihi itibarıyla G-20 Dönem Başkanlığını bir yıl süreyle üstlenmiştir. 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da yapılan G-20 Liderler Zirvesiyle Dönem Başkanlığımız başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. Türkiye, Dönem Başkanlığı boyunca G-20 içerisinde düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelerin seslerinin daha fazla duyurulması için çaba harcamıştır.

Bu çerçevede G-20 Liderleri tarafından Antalya'da Düşük Gelirli Gelişmekte olan Ülkeler ile G-20 arasındaki işbirliğine ilişkin bir çerçeve belge kabul edilmiştir. Türkiye Dönem Başkanlığı sırasında kapsayıcılık, yatırımlar ve uygulama temaları etrafında önceliklerini belirlemiştir. Ülkemizin ön plana çıkardığı "kapsayıcı büyüme" vurgusuyla büyümenin sadece rakamlardan ibaret olmadığını, eşitsizlikleri gideren

kapsayıcı bir büyüme sağlanmasının da önem taşıdığına altı çizilmiştir. Bu çerçevede kadınlar ve gençlerin istihdamdaki paylarını artırmaya yönelik adımlar atılmıştır.

G-20 Liderler Zirvesi
15-16 Kasım 2015

Yatırım bağlamında altyapı yatırımlarının artırılması amacıyla G-20 ülkelerinin stratejilerini sunmaları sağlanmış, ayrıca geçmiş dönemlerden üyelerin taahhüt ettiği hususların uygulamaya geçirilmesine yönelik adımlar atılmıştır.

Dönem Başkanlığımız sırasında ilk kez G-20 Enerji Bakanları başarıyla toplanmıştır. Ayrıca G-20 Liderler Zirvesi gündemine ilk kez terörizm konusu derç edilmiş ve Liderlerin terörle mücadele konusunda kuvvetli bir bildiriye imza atmaları temin edilmiştir. Benzer bir şekilde Antalya G-20 Sonuç Bildirgesinde mülteci ve göç krizi de güçlü bir paragrafla yer almıştır.

Ülkemizin G-20 Dönem Başkanlığını hem içerik hem lojistik bakımdan gayet başarılı bir şekilde tamamladığı uluslararası basın başta olmak üzere ilgili çevreler tarafından dile getirilmiştir.

OECD ülkemizin üye olduğu diğer bir önemli uluslararası ekonomik teşkilattır. Küresel krizin etkisiyle birçok ülke ciddi finansal ve ekonomik sıkıntılar yaşarken, ülkemiz, OECD ülkeleri içinde en yüksek büyüme oranına sahip ülkeler arasında yer almaktadır.

OECD 2015 Bakanlar Konseyi Toplantısı "Sürdürülebilir Büyüme ve İstihdam için Yatırımın Önündeki Engellerin Kaldırılması" başlığıyla 3-4 Haziran 2015 tarihlerinde Paris'te düzenlenmiştir. Ülkemizin dönemin Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan'ın başkanlığında bir heyetle temsil edildiği toplantıda küresel ekonomik krizden çıkış ve istihdam yaratan bir büyümenin sağlanması için yatırımların önemi üzerinde durulmuştur. OECD'nin Bakanlar Konseyi Toplantısı teması olarak yatırım konusunu tespit etmesi G-20 Dönem Başkanlığımız öncelikleriyle de örtüşmüştür.

Diğer taraftan, küresel gelişmelere paralel olarak yeni ortaya çıkan girişimlerden biri **Deauville Ortaklığı**'dır. Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde yaşanmakta olan değişim ve dönüşüm sürecini siyasi ve ekonomik açılardan desteklemek amacıyla, Fransa'nın Dönem Başkanlığı'nda 26-27 Mayıs 2011 tarihlerinde Deauville kentinde düzenlenen G-8 Zirvesi'nde "Deauville Ortaklığı Platformu" (Deauville Partnership Platform) bir G-8 girişimi olarak hayata geçirilmiştir. Platforma G-8 ülkeleri dışında, ülkemizle birlikte Kuveyt, Katar, Suudi Arabistan ve BAE bölgesel ortak sıfatıyla katılmakta olup, Mısır, Ürdün, Tunus, Fas, Libya ve Yemen ise Platformun destek vermeyi öngördüğü ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye, değişim ve dönüşüm sürecinde bulunan Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleriyle yakın ilişkileri çerçevesinde, bölgesel ortak sıfatıyla yer aldığı Deauville Ortaklığı'na tam destek vermekte, Platform kapsamındaki çeşitli düzeylerdeki toplantı ve faaliyetlere düzenli ve aktif şekilde katılım ve katkı sağlamaktadır.

Türkiye, Meksika, Endonezya, Kore Cumhuriyeti ve Avustralya arasında gayri resmi bir istişare ve eşgüdüm platformu olarak hayata geçirilen "**MIKTA**" Girişimi'nin, bölgesel ve küresel sorunlara yönelik yapıcı çözümlerin kolaylaştırılmasına ve küresel yapılarda ihtiyaç duyulan reformların hayata geçirilmesine yardımcı olmak bakımından kaydadeğer katkılarda bulunabilecek bir potansiyele sahip olduğu düşünülmektedir. 21-22 Mayıs 2015 tarihlerinde Kore'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen MIKTA Beşinci Dışişleri Bakanları Toplantısına üye beş ülkenin tamamı Dışişleri Bakanı düzeyinde katılmış, MIKTA'dan somut beklentileri hakkında görüşlerini ifade etmişlerdir. Benim de katıldığım toplantıda ülkemizce özellikle MIKTA ülkeleri arasında ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi ile Suriye ve mülteci krizi konularında MIKTA ülkeleri arasındaki işbirliğinin artırılması üzerinde durulmuştur.

Çin'in girişimiyle **Asya Altyapı Yatırım Bankası (AAYB)** kurulmasına dair Mutabakat Zaptı 2014 yılı Ekim ayında 22 ülke tarafından imzalanmıştır. Ülkemizin de AAYB' ye üyelik başvurusu 10 Nisan 2015 tarihinde kabul edilmiş ve ülkemiz Bankanın bölgesel ve kurucu üyeleri arasında yer almıştır. AAYB' nin toplam sermayesinin 100 milyar Dolar olması öngörülmekte olup, ülkemiz yaklaşık %2,5'lik katkı payı ile AAYB' de en fazla oy gücüne sahip ülkeler arasında 11. sırada yer almaktadır. Böylece AAYB'nin finanse edeceği altyapı yatırım projelerinden pay alınması ve ülkemiz firmalarının AAYB finansmanı ile gerçekleştirecek projelere katılma imkânı ortaya çıkmıştır.

Bunlara ilave olarak, bölgesinde ve dünyada barış ve istikrarı güçlendirmek, ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak Türkiye'nin öncelikleri arasındadır. Bu itibarla, BM'in ekonomik ve sosyal gündemi desteklenmekte ve BM kuruluşlarına katkılarımız arttırılmaktadır.

2000 Eylül ayında gerçekleştirilen BM Binyıl Zirvesinde kabul edilen **BM Binyıl (Milenyum) Kalkınma Hedeflerine** ulaşmak için belirlenen süre 2015'de sona ermiştir. BM 70. Genel Kurulu genel görüşmelerinden hemen önce 25-27 Eylül 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen **BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi**'nde, 2015 yılı sonunda süresi dolan Binyıl Kalkınma Hedefleri' nin (MDGs) yerini almak üzere yaklaşık üç yıldır müzakeresi devam eden Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDGs) dünya liderleri tarafından kabul edilmiştir.

Türkiye'nin uluslararası kalkınma işbirliği içindeki rolü son yıllarda köklü değişimlere uğramıştır. Yeni ekonomik dinamikler ve küresel sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlama yoluyla dünya barışı ve istikrarının desteklenmesi hususunda artan sorumluluk duygusu, Türkiye'nin uluslararası kalkınma işbirliği yapısı içinde yeni ve dinamik bir aktör olarak ortaya çıkmasına imkân vermiştir.

Türkiye'nin bir başka önceliği de küresel işbirliğinde artan rolünü vurgulamak için önde gelen uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmektir. Bu bağlamda, Türkiye, OECD, UNDP, UNIDO ve FAO gibi çok taraflı kuruluşlara gönüllü katkılar sağlamaktadır. Türkiye, uluslararası kuruluşlara yaptığı katkının en büyük payını BM ihtisas kuruluşları ve fonlarına ayırmaktadır.

UNDP'ye yapmakta olduğumuz gönüllü katkılar önemli miktarda arttırılmış, UNDP'nin İstanbul'daki Uluslararası Kalkınmada Özel Sektör Merkezine kaydadeğer mali destek verilmiş, son olarak da UNDP Avrupa ve BDT Bölgesel Hizmet Merkezi'nin İstanbul'a taşınması sağlanmış ve Merkezin, anılan coğrafyada gerçekleştireceği "bölgesel program" için 2014'den itibaren beş yıl süreyle yılda 3'er milyon olmak üzere toplam 15 milyon Dolar katkı sağlamak üzere anlaşma imzalanmıştır.

En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) tanımı, dünyadaki en düşük sosyo-ekonomik kalkınma göstergelerine ve İnsani Kalkınma Endeksi değerlerine sahip olan ülkeler için kullanılmaktadır. Bu kavram 1960'ların sonunda ortaya çıkmış, 1971 yılında BM tarafından ilk EAGÜ listesi hazırlanmıştır.

Türkiye, EAGÜ'lerin kalkınma çabalarına destek vermekte ve karşılaştıkları sorunlara ilişkin olarak uluslararası toplumda farkındalığın artırılmasına gayret etmektedir. Bu çerçevede, Türkiye, 2011 yılından bu yana Belçika'yla birlikte BM çatısı altındaki EAGÜ Dostlar Grubu'nun eş-başkanlığını yürütmektedir.

Sözkonusu Konferans'ta, 2020 yılına kadar EAGÜ'lerin kalkınmasına dönük olarak, gerek bu ülkelerde, gerek uluslararası alanda hayata geçirilecek faaliyetleri içeren İstanbul Eylem Programı kabul edilmiştir. Programın öncelikli hedefi, bu ülkelerde yoksulluğun ortadan kaldırılmasıdır.

Dönemin Başbakanı Sayın Cumhurbaşkanımız, anılan Konferans'ta EAGÜ'lere yönelik kapsamlı bir Ekonomik ve Teknik İşbirliği Paketi açıklamıştır. Sözkonusu Paket, 2012 yılından başlamak üzere yıllık 200 milyon Dolar'ın EAGÜ'lere yönelik ekonomik ve teknik işbirliği program ve projeleri için tahsis edilmesini öngörmektedir.

Diğer taraftan ülkemiz uluslararası ekonomik kuruluşlarla işbirliği imkânlarının geliştirilmesi için de çaba sarf etmektedir. Ekonomik işbirliğine yönelik bölgesel örgütler açısından öncü bir konuma sahip olan **Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ)** ülkemizin kurucuları arasında olduğu ve Sekreteryası'na ev sahipliği yaptığı bir kuruluştur. Örgütün Dönem Başkanlığı 2015 yılında Moldova ve Romanya tarafından üstlenilmiştir.

Kurucusu olduğumuz **Gelişen Sekiz Ülke (D-8) Teşkilatı**, 15 Haziran 1997 tarihinde İstanbul'da Bangladeş, Mısır, Endonezya, İran, Malezya, Nijerya ve Pakistan'ın katılımıyla gerçekleştirilen Zirve sonucunda kurulmuştur. Pakistan'ın D-8 Dönem Başkanlığını yürüttüğü 2015 yılında, Gelişen Sekiz Ülke Teşkilatı 36. Komisyon Toplantısı 4-5 Haziran 2015 tarihlerinde İslâmaabad'da, D-8 Özel Komisyon Toplantısı ise 10-11 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Ekonomik, teknik ve kültürel işbirliğini artırmayı amaçlayan **Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)**, 1985 yılında Türkiye, İran ve Pakistan tarafından kurulmuştur. 28 Kasım 1992 tarihinde Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ı içine alan genişlemeyle 10 üyeli bir teşkilat hâlinegelmiştir. 2012 yılında gözlemci statüsü kazanan KKTC'nin 2015 yılının Eylül ayında sona eren gözlemci üyeliği 2 Ekim 2015 tarihinde New York'ta gerçekleştirilen EİT Olağanüstü Bakanlar Konseyi Toplantısı'nda uzatılmıştır. EİT Genel Sekreterliği görevi 2015 Ağustos ayında 3 yıl süreliğine Büyükelçi Halil İbrahim Akça tarafından üstlenilmiştir.

EİT Sekreteryası'nın bütçesinin hâlen %22'si ülkemizce karşılanmaktadır. Önde gelen kurucuları arasında yer aldığımız EİT'in bölgesinde daha etkin hale dönüşmesi ve iktisadi ve ticari işbirliğinin derinleştirilmesi doğrultusunda Akil Adamlar Grubu (AAG) tavsiyelerinin ve Tercihli Ticaret Anlaşması'nın tatbikini esas alan gayretlerimiz sürmektedir.

Ekonomik ve ticari işbirliği alanında önemli role sahip olan **İslâm İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)**, 1981 yılında Mekke'de düzenlenen Üçüncü İslâm Zirve Konferansı'nda kurulmuş olup, başkanlığını 1985 yılından beri Sayın Cumhurbaşkanlarımız, eşgüdümünü de Kalkınma Bakanlığı yürütmektedir.

İSEDAK işbirliği çalışmalarını 14-15 Ağustos 2012 tarihlerinde Mekke'de düzenlenen dördüncü Olağanüstü İslâm Zirvesi'nde kabul edilen yeni İSEDAK Stratejisi ve Revize Statüsü çerçevesinde yürütmektedir. 31. İSEDAK Toplantısı Sayın Cumhurbaşkanımızın riyasetlerinde 23-26 Kasım 2015 tarihleri arasında "2015-Sonrası Kalkınma Gündemi ve İslâm Ümmetinin Kalkınma Sorunları: Temel Hizmetlerin Sunumunun İyileştirilmesi" temasıyla İstanbul'da düzenlenmiştir.

ENERJİ

Ülkemiz, ispatlanmış petrol ve doğal gaz rezervlerinin dörtte üçüne sahip bölge ülkeleriyle, Avrupa'daki tüketici pazarları arasında jeo-stratejik bir konuma sahiptir. OECD ülkeleri içerisinde en hızlı enerji talep artışına sahip ülkemizin enerjide net ithalat bağımlılığı % 74 dolayındadır. Bu çerçevede, ülkemizin enerji alanındaki öncelikli hedefi enerji arzı güvenliğini sağlamak ve kuvvetlendirmektir. Bu hedef doğrultusunda geliştirilen çok boyutlu enerji stratejimizin başlıca unsurlarını, 1) ithal edilen hidrokarbon enerji kaynakları olan petrol ve doğal gazın tedarikinde kaynak ve güzergah çeşitlendirilmesi, 2) yerli ve yenilenebilir enerjinin payının artırılması, 3) nükleerin enerji sepetimize dâhil edilmesi, 4) transit ülke rolümüzün güçlendirilmesi, 5) ülkemizin bir enerji merkezine dönüştürülmesi ve 6) Avrupa'nın enerji güvenliğine katkıda bulunulması olarak sıralamak mümkündür.

Doğu-Batı Enerji Koridoru'nun en önemli bileşenini oluşturan Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ana İhraç Ham Petrol Boru Hattı, Azeri-Çırac-Güneşli sahasından başlayarak, Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden, Ceyhan'da bulunan terminale ulaşmaktadır. Günde 1 milyon varil (yaklaşık olarak dünya petrol arzının %1,5'i) petrol ihraç kapasitesine sahip boru hattı, 1.760 km'yle dünyanın en uzun ikinci boru hattı olma özelliğini taşımaktadır.

Doğu-Batı Enerji Koridoru'nun ikinci bileşeni olan Bakü-Tiflis-Erzurum (BTE) Doğal Gaz Boru Hattı, 3 Temmuz 2007 itibarıyla faaliyete geçmiştir. Hazar Denizi'nin Azerbaycan'a ait kesiminde yer alan Şahdeniz Faz 1 sahasında üretilen doğal gazı Gürcistan üzerinden Gürcistan-Türkiye sınırına ulaştıran boru hattı üzerinden sözleşme gereği yılda 6,6 milyar m³ doğal gaz ithal edilebilmektedir.

Doğu-Batı ekseninde ülkemiz üzerinden geçmesi ve Hazar havzasının yanısıra Orta Doğu doğal gaz kaynaklarını Avrupa'ya sevk etmesi öngörülen boru hatları, Güney Avrupa Doğal Gaz Ringi (kısa adıyla Güney Gaz Koridoru) kapsamında değerlendirilmektedir. Ülkemiztopraklarından geçen doğal gaz projelerini de kapsayan Güney Gaz Koridoru'nun oluşturulmasına AB tarafından destek ve öncelik verilmektedir.

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP), Azerbaycan'da Şahdeniz Faz 2 (ŞD Faz 2) kapsamında elde edilecek doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya transit taşınmasını öngörmektedir. Güney Gaz Koridoru'nun belkemiğini teşkil eden TANAP'ın ilk aşamada yıllık 16 milyar metreküp doğal gaz ile işlerlik kazanması, gazın 6 milyar metreküplük bölümünün Türkiye iç pazarına satışı, 10 milyar metreküplük bölümünün ise Avrupa piyasalarına ihracı öngörülmektedir. 2020'de yıllık 16 milyar metreküp olacak kapasitenin, 2023'te 23 milyar metreküp, 2026'da ise 31 milyar metreküp seviyesine kadar ulaşması hedeflenmektedir.

TANAP bağlamında 2015 yılında önemli gelişmeler yaşanmıştır. TANAP Temel Atma Töreni 17 Mart 2015'te Kars'ta Sayın Cumhurbaşkanımız, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile Gürcistan Cumhurbaşkanı Giorgi Margvelaşvili'nin himayelerinde gerçekleştirilmiş; ayrıca BP, yaptığı anlaşmayla TANAP'ta %12'lik paya sahip olmuştur. Stratejik nitelik taşıyan TANAP projesiyle ilgili çalışmalarımız öngörülen takvimin ilerisinde yürütülmektedir. Öte yandan, Türkmen gazının TANAP'a yönlendirilmesi de önem arz etmekte olup, 2015 yılında AB ve Gürcistan'ın da katılımıyla ülkemiz, Türkmenistan ve Azerbaycan arasında yapılan toplantılar, sürecin ivme kazanmasını sağlamıştır.

Ülkemiz, 2015 yılında RF'den Mavi Akım Doğal Gaz Boru Hattı yoluyla yılda 15,4 milyar m³; Batı Hattı'ndan ise 14,3 milyar m³ doğal gaz satın almıştır. Öte yandan, RF ile ülkemiz arasında son dönemde meydana gelen gelişmeler, "enerji arz güvenliği"nin önemini bir kez daha teyit etmiş, enerji nakil güzergâhları ve kaynak ülke çeşitlendirmesinin kilit önemde olduğu bir kez daha görülmüştür.

Öte yandan, ulusal enerji sepetimizi nükleer enerji ile zenginleştirmek ve toplam enerji üretimimiz içinde yenilenebilir enerjiden daha fazla istifade etmek konusundaki çalışmalarımız devam etmektedir.

ÇEVRE VE SU

2015, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri gündeminde, çölleşmeyle ve iklim değişikliğiyle mücadelede özellikle önemli bir yılı teşkil etmiştir. Eylül ayında New York’da Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin benimsenmesinin ardından, Ekim ayında Ankara’da Arazi Bozulmasının Dengelenmesi’nde (LDN) 2030 yılı ve Aralık ayında kabul edilen Paris Anlaşması’yla iklim değişikliğiyle mücadelede, Yüzyıl sonu hedefleri belirlenmiştir. 2015 yılı boyunca, Paris Anlaşması’na giden süreçte destek verilmiştir. G-20 Dönem Başkanı olarak Antalya Zirvesi’nden, Paris İklim Konferansı’na yapıcı bir mesaj gönderilmesi sağlanmıştır.

Paris İklim Konferansı zirve oturumuna Sayın Cumhurbaşkanımız katılmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımız bu vesileyle hedef ve vizyonumuzun “ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler” temelinde adil etkin ve kapsayıcı bir anlaşma olduğunu vurgulamışlardır.

Türkiye 2015’de, ilk kez küresel bir çevre sözleşmesinin Taraflar Konferansı’na ev sahipliği yapmıştır. Ekim 2015’de Ankara’da gerçekleştirilen “BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı”nın açılışını Sayın Cumhurbaşkanımız yapmışlardır. Açılış konuşmalarında Sayın Cumhurbaşkanımız Çölleşme ve İklim Değişikliği arasında mevcut sinerjiye de dikkat çekmişlerdir.

Sözkonusu Konferans, New York’ta kabul edilen 15. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefinde yeralan Arazi Bozulmasının Dengelenmesi’nin hayata geçirilebilmesi için BM Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi’nin (BMÇMS) uygulama alanının genişletilmesini sağlamıştır.

İki yıl süreyle başkanlığını ülkemizin yürüteceği sözkonusu süreçte, öncelikle Afrika kıtasındakiler olmak üzere, kuraklığa ve arazi tahribatına en fazla maruz kalan ülkelere teknik destek sağlanması ve bu ülkelere yönelik pilot projelerin hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

Türkiye, sınıraşan suları kıyıdaş ülkeler arasında anlaşmazlıktan ziyade, işbirliği unsuru olarak görmekte, su kaynaklarının “hakça”, “akılcı” ve “verimli” biçimde kullanımına önem vermekte, aşağı kıyıdaş ülkelere “zarar vermeme” ilkesine uymaktadır. Bu çerçevede, ülkemiz, havza bazında kıyıdaş ülkelerle işbirliği yapılmasını önemsemektedir. Türkiye ayrıca, sınıraşan sularla ilgili sorunlara kıyıdaş ülkeler arasında çözüm aranması gerektiğini vurgulayagelmiştir.

Yarı kurak iklim kuşağında bulunan Türkiye, sanılanın aksine su zengini bir ülke değildir. Bu durum, kısıtlı su kaynaklarımızın verimli kullanımını ve entegre yönetimini, suyun depolanmasını ve bu amaca yönelik olarak barajlar inşa edilmesini gerekli kılmaktadır. Sözkonusu barajlar aynı zamanda, kurak dönemlerde dahi aşağı kıyıdaş ülkelere düzenli su bırakılmasını sağlamaktadır.

EĞİTİM, KÜLTÜR VE TANITIM

Ülkemizin ve kültürümüzün tanıtılması amacıyla dış misyonlarımız tarafından geniş bir coğrafyada düzenlenen ya da desteklenen başlıca etkinlikler; “Türk Kültür Haftaları”, “Türk Sinema Günleri”, “Türk Festivalleri”, çeşitli sanat sergileri, müzik/dans gösterileri, kültür ve sanat alanında konferanslar, Türk edebiyat günleri vb. faaliyetlerden oluşmaktadır. Bu çerçevede, 2015 yılı içerisinde, Çanakkale Kara ve Deniz Savaşları’nın 100. Yılı anma etkinlikleri dâhil 200’e yakın kültürel etkinlik düzenlenmiştir.

Dış Misyonlarımızca düzenlenen kültürel etkinliklerin yanısıra, yurtdışında ikili ve çok taraflı kültür ve sanat etkinliklerine katılarak ülkemizin ve kültürümüzün temsil ve tanıtımına katkıda bulunan Türk sanatçılara da Bakanlığımızca destek sağlanmaktadır.

Diğer yandan, Uluslararası Öğrenciler Değerlendirme Kurulu’nun üyesi olan Bakanlığımız, ülkemizce verilen ve giderek ülkemizin önemli bir yumuşak güç unsuru hâline gelmekte olan “Türkiye Bursları”nın planlama, duyuru ve değerlendirme sürecinde görevler üstlenmektedir.

Bakanlığımızca ayrıca, çeşitli ülkelerle kültür, eğitim, bilim, gençlik ve spor alanlarında işbirliğinin hukuki zemine kavuşturularak ve/veya geçmiş yıllarda yapılmış anlaşmaların günümüz şartlarına uyarlanarak, geliştirilmesi bakımından, anlaşmalarının hazırlanması, imzalanması ve onay süreçlerinde destek ve eşgüdüm sağlanmaktadır. Bu çerçevede, 2015 yılı içerisinde 14 ülkeyle (Cibuti, Somali, Mali, Kolombiya, Küba, Türkmenistan, Portekiz, Fildişi Sahili, Gabon, Romanya, Etiyopya, Bosna-Hersek, Sırbistan, Katar) Kültür İşbirliği Anlaşması, Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması, Kültürel Değişim Programı, Arşivler arası İşbirliği Protokolü, Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşması ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması gibi işbirliği anlaşmaları imzalanmış bulunmaktadır.

Hazırlıkları Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen, ülkemizin onur konusu olduğu, Belçika’daki “europalia.turkey” festivali ile “2015 Türkiye-Katar Kültür Yılı” ve “2015 Türkiye-Avustralya Kültür yılı” Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Bakanlık arasındaki verimli işbirliğinin örneklerini oluşturmuştur.

Bakanlığımızca hazırlanan, ülkemizin tarih boyunca, kendi topraklarından kopmak zorunda kalan çeşitli millet ve farklı inançtan insanları konu alan “Güvenli Liman Türkiye Sergisi”, 2015 yılında New York (BM), Vaşington, Ottava, Cenevre (BM), Berlin, Viyana (BM), Strazburg (AK), Brüksel ve Paris’te (UNESCO) düzenlenmiştir. Serginin, dış politikamızın insancıl yönünü yansıttığı düşünülmektedir.

ENFORMASYON VE KAMU DİPLOMASİSİ

Bakanlığımızın faaliyetlerinin ve dış politikamızın ana hatlarının kamuoyuna nesnel ve yapıcı şekilde yansıtılmasının sağlanması, enformasyon ve kamu diplomasisi alanında hedeflenen sonucun alınması bakımından önem taşımaktadır. Bu itibarla, 2015 yılı içinde de kapsamlı, sonuç odaklı ve etkin şekilde kamu diplomasisi yürütülebilmesi için ulusal ve uluslararası basın-yayın organlarıyla etkileşim hâlinde olunması, ayrıca medya ve sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen kamuoyunu

bilgilendirme sürecinde ilgili kurum ve kuruluşlarımızla eşgüdümün sürdürülmesi amaçlanmıştır.

2015 yılı içerisinde bu anlayışla genel hatlarıyla aşağıda kayıtlı alanlarda faaliyetler sürdürülmüştür:

-Küresel/bölgesel güncel gelişmelere ilişkin yaklaşımımızın Bakanlık açıklamaları, Bakanlık Sözcüsü tarafından düzenlenen basın bilgilendirme toplantıları ve özlü notların basın mensuplarına iletilmesi suretiyle paylaşılması;

-Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız ve Sayın Bakanımızla mülakat taleplerinin karşılanması;

-Yerli ve yabancı basın mensuplarının/medya kuruluşlarının ziyaret/bilgi vb. taleplerinin ilgili kurum ve kuruluşlarımızla da eşgüdüm içerisinde karşılanması;

-Vatandaşlarımızın Başbakanlık İletişim Merkezi'ne (BİMER) ilettikleri başvuruların ilgili birimlerimize aktararak sonuçlandırılmasının sağlanması;

-Basını ilgilendiren konulardaki diğer faaliyetler;

-Bakanlığımıza ve dış temsilciliklerimize ait web sayfaları ile sosyal medya hesaplarının kullanılması.

Bu çerçevede, 2015 yılında Ankara'da yerleşik diplomasi muhabirlerine yönelik 28 basın toplantısı tertiplenmiş, ayrıca dış politikamıza ve güncel gelişmelere ilişkin olarak 318 Bakanlık açıklaması ile 38 "Soruya-Cevap" şeklinde açıklama yapılmıştır.

Ayrıca, Bakanlığımız üst düzey yönetiminin katılımıyla belirli konularda basına yönelik "arka plan" toplantıları tertiplenmiştir. Medya ve kamuoyunun ilgisini çekebileceği düşünülen konulara ve gelişmelere dair özlü notlar e-posta aracılığıyla basın mensuplarına iletmeye devam edilmiş, basının takibinde yarar görülen yurtiçindeki ve yurtdışındaki uluslararası etkinlikler ile üst düzey ziyaretlere ilişkin olarak medya organlarıyla eşgüdümde bulunulmuştur. Yıl içerisinde ülkemiz ev sahipliğinde yapılan uluslararası toplantılara ilişkin basın düzenlemeleri de gerekli hallerde ilgili kurum ve kuruluşlarımızla eşgüdüm hâlinde gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamdaki toplantı ve faaliyetler arasında Çanakkale Kara Savaşlarının 100. Yılı Anma Törenleri (23-25 Nisan, Çanakkale), NATO Dışışleri Bakanları Toplantısı (13-14 Mayıs, Antalya), Küresel Göç ve Kalkınma Forumu Yıllık Zirve Toplantısı (14-16 Ekim, İstanbul) ve G-20 Liderler Zirvesi (15-16 Kasım, Antalya) yer almaktadır.

Diğer yandan, uluslararası basında ülkemiz hakkında nesnel yayınlar yapılmasını sağlamaya yönelik çalışmalar kapsamında yabancı basın mensuplarının ülkemizi ziyaret etmeleri ve üst düzey yetkililerimizle röportaj yapmaları hususunda Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü ile eşgüdüm hâlinde çalışmalar yürütülmüş, ayrıca Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız ve Sayın Dışışleri Bakanımızla gerçekleştirilmek istenen yazılı mülakat taleplerinin gereği yerine getirilmiştir.

Türkiye'yi ziyaret eden üst düzeyli yabancı konuklara eşlik eden yabancı basın mensuplarının ülkemizdeki çalışmaları mümkün olan ölçüde kolaylaştırılmış, keza yurtdışı seyahatlerde üst düzey yetkililerimize refakat eden basın mensupları için de görevlerini yerine getirebilecekleri olanaklar sağlanmaya çalışılmıştır.

Bölgemizde cereyan eden gelişmelere bağlı olarak yabancı medyanın ülkemize olan ilgisi artmaktadır. Bu bağlamda, ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarının ağırlandığı muhtelif Geçici Barınma Merkezlerinde (GBM) incelemelerde bulunmak isteyen yabancı basın mensuplarının dış temsilciliklerimizce alınan ziyaret talepleri için

Bakanlığımız koordinasyon görevini yerine getirmektedir. Bu kapsamda, 2015 yılında GBM'lere 164 münferit girişe izin verilmiştir.

Diğer taraftan, ülkemize yakın bölgelerdeki gelişmeleri daha yakından izlemek için çok sayıda yabancı basın-yayın kuruluşu ülkemize mukim temsilciler atama eğilimindedir. Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM) kayıtlarına göre, ülkemizde mutat olarak çalışmalarına devam eden ve yerleşik temsilcileri bulunan yabancı basın-yayın kuruluşu sayısı 2015 yılı sonunda 352'ye ulaşmıştır. Öte yandan, 2015 yılında Türkiye'ye akredite yabancı basın mensuplarıyla İstanbul'da bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir.

“4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” ve “3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun” çerçevesinde Bakanlığımıza yöneltilen soruların cevaplandırılması Enformasyon Genel Müdür Yardımcılığı bünyesinde faaliyet gösteren “Bilgi Edinme Birimi” tarafından koordine edilmektedir. Bu çerçevede, Bakanlığımıza yapılan bilgi edinme başvurularının sayısı artış göstermekte olup, 2015 yılında 7 bin 399'a ulaşmıştır.

İletişim teknolojilerindeki gelişme, kamu diplomasisi uygulamalarında sosyal medyadan da yararlanma imkânı sağlamış, hatta sosyal medyanın etkin kullanımı artık neredeyse zorunlu hale gelmiştir. Bu çerçevede, dış politikamızın geniş kitlelere doğru ve hızlı bir şekilde anlatılabilmesi amacıyla Bakanlığımıza ve dış temsilciliklerimize ait sosyal medya hesaplarından yararlanılmakta ve sözkonusu hesapların daha etkin ve hedef kitleye ulaşabilir hale getirilmesi amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda, 2015 yılı sonu itibarıyla Dışişleri Bakanlığı Türkçe Twitter sayfasının takipçi sayısı **1 milyon 70 bini**, Türkçe Facebook sayfasını takip eden kişi sayısı **260 bini** ve İngilizce Twitter sayfasının takipçi sayısı 37 bini aşmıştır.

Kamu diplomasisi çalışmalarımız bağlamında Bakanlığımızın dışa açılan yüzü niteliğindeki internet sitesi de önemli araçlardan biri olup, internet sitemizi 2015 yılında ziyaret eden kişi sayısı 4 milyon 284 bin 807 olarak gerçekleşmiştir.

YURT DIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLARIMIZ

Dünyanın dört bir tarafına yayılmış ve diğer ülkelerde hayat kurarak kültürünü yeni coğrafyalara taşımış vatandaşlarımız bizim açımızdan büyük bir değer ifade etmektedir. Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız bulundukları ülkelerin sosyal, siyasal ve ekonomik yaşamlarına önemli katkılarda bulunurken, aynı zamanda ülkemizle o ülke arasındaki bağları da güçlendirmektedirler. Bir devletin sınırları dışında yaşayan vatandaşlarının bulunması, küresel ölçekte etkin bir ülke olma ideali açısından da büyük önem taşımaktadır.

Yurtdışında yaşayan 5,5 milyonu aşkın Türk'ün yaklaşık 4,6 milyonu Batı Avrupa ülkelerinde, 300 bini Kuzey Amerika'da, 200 bini Orta Doğu'da, 150 bini de Avustralya'da yerleşiktir. Bu sayı, Türkiye'ye kesin dönüş yapmış olan 3 milyon göçmenle birlikte düşünüldüğünde 8,5 milyonluk bir topluluğu oluşturmaktadır. Aile

fertleri ve akrabalar da dikkate alındığında, daha da yüksek sayıda insanımızı etkileyen bir göç olgusu karşımıza çıkmaktadır.

Yurtdışındaki Türk toplumuna yönelik politikamız, insanlarımızın bulundukları ülkelerin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatlarına etkin birer birey olarak katılmalarını amaçlarken aynı zamanda anavatanları, adadilleri ve kültürleriyle bağlarını korumalarını da hedeflemektedir. Bu çerçevede, Türk toplumunun ülkemizle olan bağlarının güçlendirilmesi, benliklerinin korunması, durumlarının iyileştirilmesi, bulundukları topluma etkin şekilde katılımlarının kolaylaştırılması, eğitim, kültür, din ve diğer alanlarda ihtiyaç duydukları hizmetlerin verilmesi yönünde ülkemizdeki diğer resmi kurumlarla yakın işbirliği içerisinde yoğun şekilde çalışılmaktadır.

Yurtdışındaki Türk toplumuna eğitim, dil ve dini hizmet verilmesi amacıyla yurtdışında hâlihazırda Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu kararıyla atanan 1.647 öğretmen, 94 okutman ve 1.466 din görevlimiz görev yapmaktadır. Bu hizmetlerin verilmesinde ilgili ülke makamlarıyla somut ve içerikli bir işbirliği yürütülmesine önem verilmektedir.

Yurtdışında vatandaşlarımıza kaliteli ve etkin hizmet sunulması anlayışıyla, onların düşüncelerine değer veren, farklılıkları zenginlik olarak algılayan insan odaklı bir düşünceyle çalışılmaktadır. Ayrıca, vatandaşlarımızın yurtdışında hak ve özgürlüklerden gerektiği gibi yararlanabilmesi için de yoğun çaba gösterilmektedir.

Bu bağlamda vatandaşlarımızın yerel makamlarla ilişkilerinde hukuki konularda ihtiyaç duyabilecekleri bilgi ve yönlendirmenin sağlanması amacıyla Sözleşmeli Hukuk Danışmanları istihdam edilmektedir. Batı Avrupa ülkelerinde çoğunlukla hukuk eğitimi alan Türk toplumu üyelerinden oluşan Hukuk Danışmanları yarı zamanlı olarak Dış Temsilciliklerimizde vatandaşlarımıza hukuki destek hizmeti vermektedir. Hâlihazırda 40 temsilciliğimizde 42 hukuk danışmanı görev yapmakta olup, danışmanlık hizmeti ücretsizdir.

Uyum, etkin katılım ve yabancı düşmanlığı gibi hususlar da yakından izlediğimiz konular arasındadır. Bu süreçte göçmenlere düşen sorumluluklar olduğu gibi ev sahibi ülkenin de katılımı teşvik edici ve kucaklayıcı nitelikte politikalar oluşturma sorumluluğu bulunmaktadır. Bu amaçla, göç/uyum yasa ve politikalarının ayrımcılık içeren hususlardan arındırılması yönünde temas ve girişimlerimiz devam etmektedir.

Bununla birlikte, özellikle Avrupa'ya yönelik mülteci akımı ve yükselen terör tehdidinin bir uzantısı olarak yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve ırkçılık içerikli saldırılar maalesef yeniden yükselişe geçmiştir. Batı Avrupa ülkelerindeki Müslüman nüfusun çoğunluğunu oluşturan Türk toplumu bu saldırıların birincil hedefi durumundadır.

2011-2015 yılları arasında, vatandaşlarımıza yönelik 119 kundaklama eylemi, 205 saldırı ve 25 silahlı saldırı, 64 tehdit mektubu ve 216 diğer eylemler olmak üzere toplamda 627 eylem vuku bulmuş olup, bunların 382'si Almanya'da meydana

gelmiştir. Son bir yılda 106; son altı ayda 38; son üç ayda 23 yabancı düşmanlığı motifli olay yaşanmıştır.

İlgili dış temsilciliklerimizce ayrıca, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarını ve beklentilerini irdelemeye ve çözüm yolları üretmeye yönelik düzenli toplantılar düzenlenmektedir. Bu çerçevede, yurtdışındaki Türk toplumu, kendi aralarındaki iletişim ağını genişletmeleri, aralarındaki dayanışmayı güçlendirmeleri ve etkin sivil toplum kuruluşları olarak faaliyet göstermeleri için de teşvik edilmektedir.

KONSOLOSLUK FAALİYETLERİ

Bir ülkenin dış politikasının en önemli unsurunun yurtdışındaki vatandaşlarının çıkarlarını korumak ve onlara her daim en kaliteli hizmeti sunmak olduğu düşüncesinden hareketle konsolosluk hizmetlerinde son dönemde mevcut hizmeti geliştiren adımlar atılmıştır.

Bu çerçevede, yurtdışındaki vatandaşlarımıza konsolosluk hizmetlerini daha süratli, etkin ve çağın gereklerine uygun biçimde sunmak, önem verilen konuların başında gelmektedir. Devletimizin her an vatandaşımızın yanında olduğunu hissettirmek, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve bulundukları ülkelerde kendilerine verimli bir şekilde kamu hizmeti sunmak öncelikli hedeflerimizdendir. Nitekim Bakanlığımız, merkez ve dış teşkilatı, vatandaşlarımızın konsolosluk hizmetlerini 7 gün / 24 saat sağlıklı bir şekilde alabilmeleri için yoğun mesai yapmaktadır.

Öte yandan, Bakanlığımızın konsolosluk ilişkileri alanındaki görevleri, vatandaşlarımızın yurtdışı ilişkileri ve temaslarının çoğalması, buna bağlı olarak daha fazla sayıda adli, hukuki, ticari sorunlarla karşılaşmaları ve daha çok yabancıların yatırım yapmak, çalışmak, öğrenim görmek, turizm ya da muhtelif nedenlerle ülkemizi ziyaret etmesi ya da ülkemize yerleşmesi nedeniyle her geçen yıl artmaktadır.

Bakanlığımızın merkez teşkilatı ile yurtdışı teşkilatı, gerek Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin taraf ülkelere tanıdığı haklar ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, gerek pek çok ülkeyle mevcut ikili konsolosluk sözleşmeleri uyarınca, çeşitli vesilelerle yurtdışında bulunan ve/veya yurtdışına giden vatandaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunması için ilgili ülkelerin yerel makamları ve bu ülkelerin Türkiye'deki temsilcilikleriyle yoğun işbirliği içinde azami çaba sarf edilmektedir.

Vatandaşlarımızın yoğun olarak bulunduğu ülkelerle her yıl ikili konsolosluk görüşmeleri yapılmakta, varsa mevcut sorunlar karşılıklı olarak masaya yatırılmakta, ayrıca konsolosluk ilişkileri ve işbirliğinin en ileri seviyeye ulaşmasına çalışılmaktadır. 2015 yılında, Türkiye-Kazakistan Konsolosluk İstişareleri (25 Şubat 2015) Astana'da, Türkiye-İran Konsolosluk İstişareleri (10 Mart 2015) Tahran'da, Türkiye-Karadağ Konsolosluk İstişareleri (15 Haziran 2015) Ankara'da, Türkiye-RF Konsolosluk İstişareleri (25 Haziran 2016) Moskova'da, Türkiye- Kore Cumhuriyeti Konsolosluk İstişareleri (29 Temmuz 2015) Seul'de, Türkiye-Romanya Konsolosluk İstişareleri (15 Eylül 2015) Ankara'da, Türkiye-Sırbistan Konsolosluk İstişareleri (17 Eylül 2015) Belgrad'da, Türkiye-Belarus Konsolosluk İstişareleri (3 Kasım 2015) Minsk'te, Türkiye-Moğolistan Konsolosluk İstişareleri (30 Kasım 2015) Ankara'da,

Türkiye-İsviçre Konsolosluk İstişareleri (8 Aralık 2015) Bern’de, Türkiye-KKTC Konsolosluk İstişareleri (21 Aralık 2015) Lefkoşa’da Genel Müdür düzeyinde gerçekleştirilmiştir.

2015 yılı içerisinde, İçişleri Bakanlığı ile bilistişare, Makedonya ve Bosna-Hersek ile “Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Değişimi Anlaşması” müzakereleri başlatılmıştır. Ayrıca, Hırvatistan, Suudi Arabistan, Azerbaycan, Moğolistan, Bahreyn, Arjantin, Meksika, Paraguay, Şili, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Senegal, Sudan, Afganistan, Bangladeş, ÇHC (Hong Kong), Endonezya, Hindistan, Malezya, Singapur, Avustralya ile adli yardımlaşma, suçluların iadesi ve hükümlü naklini ilgilendiren konularda anlaşma müzakereleri devam etmekte olup, kısa sürede tamamlanması öngörülmektedir.

“Türkiye ile Azerbaycan Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Değişimi ve Tanınmasına İlişkin Anlaşma” metni üzerinde her iki taraf da mutabık kalmış olup, anlaşmanın üst düzey bir ziyaret sırasında imzalanması öngörülmektedir. “Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Nüfus Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Muhtırası” taslağına ilişkin müzakereler devam etmiştir. “Türkiye ile Arnavutluk Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Değişimi Anlaşması” metni üzerinde her iki taraf da mutabık kalmış olup, anlaşmanın üst düzey bir ziyaret sırasında imzalanması öngörülmektedir.

Vatandaşlarımıza yurtdışında sunulan hizmetler bakımından önem verdiğimiz bir diğer husus ise, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın bulundukları yerlerde en geniş şekilde oy kullanabilmelerine yönelik adımlardır.

6304 Sayılı “Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” Resmi Gazete’de 18 Mayıs 2012’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu değişiklikler, yurtdışındaki vatandaşlarımızın hem bulundukları yerlerde açılacak sandıklarda, hem de gümrüklerde oy kullanmalarına imkân vermektedir. Bu çerçevede, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın 2014 yılında olduğu gibi 2015 yılında gerçekleştirilen 25. ve 26. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde oy kullanmalarına ilişkin hazırlıklar, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) ve diğer ilgili kurumlarla eşgüdüm içerisinde Bakanlığımızca yürütülmüştür.

25. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde yurtdışında yaşayan seçmenlerin bağlı bulundukları misyonlarımızda oy kullanmaları süreci 8-31 Mayıs 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu seçimde vatandaşlarımız Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde uygulanan randevu sisteminin kaldırılmasıyla randevu almaksızın sandık başına gidebilmişlerdir. Bu çerçevede, sözkonusu seçimlere ilişkin olarak YSK tarafından dış temsilciliklerimizde sandık kurulması için gereken asgari seçmen sayısı ülke genelinde 500 olarak belirlenmiş ve yapılacak hazırlıklara esas olmak üzere bir sandıkta oy kullanacak seçmen sayısı yaklaşık 1200 olarak tespit edilmiştir. Seçimler 54 ülkede ve 112 temsilciliğimizde düzenlenmiştir. 102 temsilciliğimiz misyon binasında, 10 temsilciliğimiz ise dışarıda kiralanan mekânlarda toplam 3.664 sandık kurmuştur.

25. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde Yurt Dışı Seçmen Kütüğüne kayıtlı 2.908.631 seçmenden 1.056.078'i oyunu kullanmış ve seçime katılım oranı %36.31 olarak gerçekleşmiştir.

Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) 25.08.2015 tarih ve 1539 sayılı kararı ile 1 Kasım 2015 tarihinde yapılmasına karar verilen 26. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinde yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerde kurulacak sandıklarda oy kullanmalarını teminen yapılan çalışmalar, ilgili kurumlarla eşgüdüm içerisinde Bakanlığımız tarafından yürütülmüştür.

7 Mayıs 2015 tarihindeMünih'te düzenlenen Batı Avrupa Başkonsoloslar toplantısı ile "**Memleketim**" portalını tanıtılmıştır.

24 Eylül 2015 tarihinde New York'ta Bakanlık Müsteşarımız Sayın Feridun Sinirlioğlu başkanlığında Kuzey Amerika Başkonsoloslar toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda Türk-Amerikan toplumunun durumu, çatı kuruluşları ve derneklerle ilişkiler, ticari ilişkilerin geliştirilmesi, kültür ve tanıtma faaliyetleri, yerel gelişmeler, Türkiye'ye ilişkin algılar, basınla ilişkiler, muhasım lobilerin gayretleri/karşı çabalarımız gibi konular ele alınmıştır.

2-3 Ekim 2015 tarihlerinde Sayın Başbakanımızın başkanlığında Düsseldorf'ta Almanya Federal Cumhuriyeti Başkonsoloslar toplantısı düzenlenmiştir.

8 Kasım 2014 tarihinde kullanıma açılmış olan konsolosluk otomasyon projesi çerçevesinde konsolosluk işlemlerinin yapıldığı Konsolosluk.Net programında diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla entegrasyon çalışmaları 2015 yılında da sürdürülmüş olup, vatandaşların ihtiyaçlarına göre güncellemelere devam edilmiştir. Bununla birlikte daha önce sadece pasaport başvuruları için kullanılmakta olan "konsolosluk.gov.tr" web sitesindeki randevu sistemi tüm konsolosluk işlemleri için bazı temsilciliklerimizce aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Mobil cihazlardan konsolosluk işlemleri ile ilgili bilgi alınması, randevu temin edilmesi, e-pasaport gibi başvuruların hangi aşamada olduğunun takip edilmesi için çalışmalar tamamlanmıştır.

Bugüne kadar 7 gün 24 saat telefon ile ulaşılabilen **Konsolosluk Çağrı Merkezi**'nden yeni web sitesi ile birlikte canlı yardım alınmaya başlanmış, 2015 yılında 8.612 adet canlı yardım talebine yanıt verilmiştir.

Konsolosluk işlemleriyle ilgili konularda telefonla yapılan vatandaş başvurularını karşılamak amacıyla kurulan Konsolosluk Çağrı Merkezi (KÇM) hâlenkonsolosluk mevzuatı konusunda eğitimli 40 personel ile 7 gün 24 saat boyunca, Türkçe'nin yanı sıra beş dilde (İngilizce, Almanca, Fransızca, Flamanca ve İtalyanca) hizmet vermektedir.

KÇM ülkemizin yurtdışı temsilciliklerimizde gerçekleştirilen seçim sürecinde de destek hattı olarak hizmet vermiştir. 2015 yılı içinde gerçekleştirilen genel seçimlerde yine bu konuda vatandaşlarımıza destek olunmuştur.

KÇM kurulduğundan bugüne kadar yaklaşık 3 milyon vatandaş talebine yanıt vermiştir. E-pasaport, e-vize, e-randevu sistemi ve yeni otomasyon projeleri çerçevesinde gelen vatandaş talebinin 2016 yılında 1 milyon civarında gerçekleşeceği öngörülmektedir.

2015 yılında Stockholm Büyükelçiliğimiz Göteborg (22-23 Mayıs 2015) ve Malmö'de (17-18 Nisan 2015), Houston Başkonsolosluğumuz San Antonio'da (8-10 Mayıs 2015), Los Angeles Başkonsolosluğumuz San Francisco'da (21-22 Şubat 2015),Melburn Başkonsolosluğumuz Perth (27 Şubat-1 Mart) ve Mildura'da (17-18 Kasım 2015), Sidney Başkonsolosluğumuz Brisbane'de (7-8 Mart 2015), Şikago Başkonsolosluğumuz Michigan'de (10-11 Mart 2015), Cidde Başkonsolosluğumuz Medine'de (10-12 Haziran 2015),Toronto Başkonsolosluğumuz Vancouver'da (13-16 Kasım 2015) yaşayan vatandaşlarımıza yönelik olarak gezici konsolosluk hizmeti sunulmuştur.

Bakanlığımızın ve ilgili dış temsilciliklerimizin girişimleri ve takipleri neticesinde adli makamlarımızca çeşitli suçlardan dolayı aranmakta olan ve yurtdışında yakalanan toplam 92 sanığın 2015 yılında ülkemize iadesi gerçekleştirilmiştir. Öte yandan, 2015 yılında ülkemizde yakalanan ve çeşitli ülkelere iadesi talep edilen 8 kişinin de anılan ülkelere iadesi yapılmıştır.

Yine 2015 yılında, yurtdışında çeşitli nedenlerle hüküm giymiş 25 vatandaşımızın cezalarının kalan kısmını ülkemizdeki hapisanelerde tamamlayabilmeleri yönündeki nakil talepleri sonuçlandırılmıştır. Benzer şekilde, ülkemizdeki cezaevlerinde bulunan 8 yabancının bakiye cezalarını ülkelerinde çekebilmeleri amacıyla anılan ülkelere nakli gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizdeki cezaevlerinde hâlihazırda 1.747'si tutuklu, 2.149'u hükümlü olmak üzere toplam 3.896 yabancı uyruklu şahıs bulunmaktadır.

Yurtdışında suça karışan ve tutuklanan vatandaşlarımızın adil yargılanmaları ve iyi muamele görmeleri için bulundukları ülkelereki Başkonsolosluklarımızca gerekli girişimler yapılmaktadır. Bazı duruşmalarda Başkonsolosluk görevlilerimiz de hazır bulunmaktadır. Başkonsolosluklarımız görev bölgelerindeki cezaevlerini düzenli aralıklarla ziyaret etmekte ve cezaevi koşulları ile vatandaşlarımızın cezalarını insan onur ve haysiyetine yakışır koşullarda çekmeleri için gerekli kontrol ve çabayı göstermektedirler.

2015 yılı içerisinde çeşitli ülkelere mağdur durumda kalan 88 vatandaşımızın borç senedi verilmek suretiyle ülkemize dönüşü sağlanmıştır.

2015 yılı içerisinde, muhtelif ülkelere ciddi rahatsızlıklar geçiren 35 vatandaşımızın ambulans uçakla ülkemize intikali sağlanmıştır. Söz konusu vatandaşlarımızın ülkelere göre dağılımı aşağıda sunulmaktadır:

Yunanistan: 1, İsviçre: 1, Almanya:1, KKTC: 7, İtalya: 2, Suudi Arabistan: 10, Mısır: 1, Etiyopya:1, Irak:3, Arnavutluk: 1, İran: 1, Azerbaycan: 1, Sudan: 1, Amerika: 1, Romanya: 1, Türkmenistan: 2

Yurtdışında yerleşik olan vatandaşlarımıza olağanüstü hallerde konsolosluk himayesi sağlanmasına önem atfediyoruz. Doğal afet, salgın hastalık, terör ve savaş gibi vatandaşlarımızın hayatlarının tehlikeye girebileceği vakalarda Bakanlığımız seyahat ve güvenlik duyuruları yayınlamaktadır.

Bu çerçevede, Bakanlığımız tarafından 2015 yılı içinde Irak, Yemen, Cezayir, Libya, Kenya, Nijerya, RF, Burkina Faso, Filipinler, Belçika, Kongo Cumhuriyet, Tayland için seyahat duyuruları yayınlanmıştır.

2015 yılı içinde Yemen ve Burundi'den vatandaşlarımızın tahliyesi gerçekleştirilmiştir.

Yemen'deki kamu düzeni ve asayişte yaşanan ciddi olumsuz gelişmeler nedeniyle Şubat 2015'ten itibaren vatandaşlarımızın Yemen'den ayrılmaları birçok defa kuvvetle tavsiye edilmiştir.

Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon güçleri tarafından Yemen'de başlatılan askeri operasyonun ardından, güvenlik koşullarındaki ciddi bozulma sonucunda bu ülkede kalmış olan vatandaşlarımızdan talep edenlerin tahliyesine yönelik olarak titiz bir çalışma sürdürülmüştür.

Öncelikle 3 Nisan 2015 tarihinde asayiş durumunun daha kötü olduğu Aden'deki 55 vatandaşımızın tahliyesi gerçekleştirilmiştir. Tahliye mücavir bölgede görev icra etmekte olan, Deniz Kuvvetleri Komutanlığına bağlı TCG Büyükada Korveti tarafından Liman kenti Aden'de bulunan vatandaşlarımızın Cibuti'ye getirilmesiyle sağlanmıştır. Bir gece Cibuti'de ağırlanan vatandaşlarımızın, 4 Nisan 2015 tarihinde Türk Hava Yolları uçağıyla ülkemize dönüşleri sağlanmıştır.

Başkent Sana'dan tahliye edilmek üzere başvuran vatandaşlarımızın tahliye çalışmalarında tüm seçenekler değerlendirilerek, en güvenli tahliye seçeneği üzerinde durulmuştur. Sözkonusu değerlendirme sürecinde başta Yemen ve koalisyon güçlerinin öncülüğünü yapan Suudi Arabistan makamları olmak üzere ilgili tüm taraflarla yoğun bir temas ve eşgüdüm tesis edilmiştir.

5 Nisan tarihinde Sana'dan ülkemize 162 Türk vatandaşı tahliye edilmiştir. Ayrıca, toplam 73 yabancı da aynı uçakla ülkemize getirilmiştir.

26 Haziran 2015 tarihinde yapılacak olan Burundi Cumhurbaşkanlığı seçimlerine giden süreçte baş gösteren siyasi kriz dolayısıyla başkent Bujumbura başta olmak üzere ülkede protesto gösterileri ve şiddet eylemleri başlamıştır. Burundi'de yaşayan vatandaşlarımız, ABD vatandaşları için tahsis edilen uçaklarla 17 Mayıs 2015 tarihinde Ruanda'ya intikal ettirilmişler, buradan da vatandaşlarımızın bir bölümü Nairobi'ye ve diğerleri ise ülkemize geçmişlerdir.

Nurol İnşaat firmasının Bağdat'ın Sadr ilçesinin Habibiye semtinde devam eden stadyum inşaatı şantiyesinde çalışan 18 vatandaşımız 2 Eylül 2015 günü sabaha karşı kimliği belirsiz kişilerce kaçırılmıştır.

Kaçırılan 18 vatandaşımızdan ikisi, 16 Eylül 2015 tarihinde sabah saatlerinde Acarsan firmasının Basra'daki şantiyesi yakınlarında serbest bırakılmışlardır. Bağdat Büyükelçiliğimizce gerekli girişimler yapılarak vatandaşlarımızın sorgularının bulundukları mekânda yapılması temin olunmuş, bilahare THY'nin tarifeli seferiyle yurda dönüşleri sağlanmıştır.

Diğer vatandaşlarımız ise, 30.09.2015 tarihinde sabah saatlerinde Bağdat-Kerbela yolu üzerinde Bağdat'a 50 km mesafedeki Al-Musaybi bölgesinde serbest bırakılmışlardır. Bunun üzerine Bağdat Büyükelçimiz derhal yola çıkmış, vatandaşlarımızı bulundukları yerden salimen alarak Büyükelçiliğimize getirmiştir. Sonrasında, vatandaşlarımızın ifadelerini almak isteyen Irak adalet, güvenlik ve istihbarat birimlerinin çalışmalarını Büyükelçiliğimiz yerleşkesinde yapmaları sağlanmıştır.

Sürecin son aşamasında, vatandaşlarımızın ülkemize dönüşleri Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla Bağdat'a gönderilen özel uçakla sağlanmıştır. Bu yolculukta, Başbakan Yardımcısı Sayın Tuğrul Türkeş, Sağlık Bakanı Sayın Mehmet Müezzinoğlu, Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Sayın Fahri Kasırga ve Konsolosluk İşleri Genel Müdür Yardımcısı Elçi Gülsun Erkul da vatandaşlarımıza eşlik etmiştir. Vatandaşlarımızı teslim almak üzere Bağdat'a giden heyetimizi havalimanında Irak Ulaştırma Bakanı Beyan Cabir Solag, eski Tarım Bakanı ve Musul milletvekili İzzettin Devle ile Anbar eski milletvekili Cabir Cabir karşılamıştır.

Vatandaşlarımız yurda dönüşte Başbakan Yardımcısı Sayın Yalçın Akdoğan ve Ankara Valisi Sayın Mehmet Kılıçlar tarafından Ankara Esenboğa Havaalanı'nda karşılanmıştır.

25 Nisan 2015 tarihinde Nepal'de gerçekleşen 7,8 şiddetindeki depremde 7 binin üzerinde insan hayatını kaybetmiştir. Depremi takip eden süreçte, Nepal'deki vatandaşlarımızın durumunun tespiti ve ülkemize geri dönüşlerine yardımcı olunması için Bakanlığımız, Yeni Delhi Büyükelçiliğimiz, Katmandu Fahri Konsoloslugumuz ve THY Katmandu Ofisi gerekli çalışmaları yürütmüşlerdir. Dört vatandaşımız bu çerçevede ülkemize getirilmiştir.

20 Kasım 2015 sabahı Bamako'da bulunan Radisson Blu Hotel'e Al-Mourabitoun isimli örgüt tarafından gerçekleştirilen saldırıda yedi kişilik THY mürettebatı da otelde mahsur kalmıştır. Olayın gerçekleştiği ilk andan itibaren Bamako Büyükelçimiz Mali Dışişleri Bakanıyla da görüşerek, ekibimizin sağ salim kurtarılması için her türlü yardımın sağlanmasını istemiş, bizzat olay yerine intikal etmiştir. Mürettebattan altısı olayın ilk anlarında kurtarılmış, kalan diğer THY personeli ise ilerleyen saatlerde otele çıkartılmıştır. Mürettebat, kurtarılmalarını müteakiben THY tarafından tahsis edilen özel uçak ile ülkemize getirilmişlerdir.

Hava sahamızı ihlal eden bir Rus Su-24 askeri uçağının 24 Kasım 2015 tarihinde düşürülmesinin ardından, ülkemizle RF arasında geçerli 30 günlük vize muafiyeti anlaşması bulunmasına rağmen vatandaşlarımızın havaalanında RF'ye girişlerine izin verilmediği ve ülkemize geri gönderildiği, RF'ye gidişlerinde havaalanlarında vatandaşlarımıza seyahatlerinin amacına yönelik ayrıntılı sorular sorulduğu, turistik amaçlı seyahatlerde geçerli vize muafiyetinin dışındaki amaçlarla iş görüşmesi veya çalışmak amacıyla ülkeye gidenlerin geri çevrildiği, bu amaçlarla RF'de olanların da

Ülkemize dnlerine izin verilmediği görülmüştür. Bunun zerine, Bakanlığımız tarafından yayınlanan 28 Kasım 2015 tarihli seyahat duyurusunda, vatandaşlarımızın RF'ye aciliyet ve önem arzetmeyen seyahatlerini ertelemelerinde yarar görüldüğü ifade edilmiştir.

Ayrıca, RF'ye seyahat eden veya bu ülkede ikamet iznine sahip vatandaşlarımızın maruz kaldığı haksız gözaltına alınma, tutuklanma, sınır dışı edilme gibi sorunlar hakkında Bakanlığımız ile Moskova Büyükelçiliğimiz, Novorossisk, Kazan ve St. Petersburg Bakonsolosluklarımız tarafından Rus makamları nezdinde gerekli girişimlerde bulunulmuş, ülkemize dönecek vatandaşlarımıza temsilciliklerimizce destek sağlanmıştır.

Vatandalarımızın yabancı ülkelere daha rahat seyahat etmelerini sağlamak amacıyla vize muafiyetine yönelik çalışmalarımız hız kesmeden sürdürülmektedir. Nitekim bu çerçevede 2015 yılı içinde, Gabon Cumhuriyeti ile Resmi Pasaport Hamilleri İçin Vize Muafiyet Anlaşması 12 Mayıs 2015 tarihinde, Katar'la Umuma Mahsus Pasaport Hamilleri için Vize Muafiyeti Anlaşması 2 Aralık 2015 tarihinde imzalanmış, Kamboçya'yla imzalanan Resmi Pasaport Hamilleri İçin Vize Muafiyet Anlaşması ise 23 Ağustos 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2002 yılı itibarıyla, umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarımız 42 ülkeye vizesiz seyahat edebilmektedirken, 2015 sonu itibarıyla bu sayı onay işlemleri tamamlanmak üzere olan hukuki düzenlemelerle birlikte 69'a yükselmiştir.

Vatandalarımızın seyahat özgürlüğünü geniletecek çalışmalarımız önümüzdeki dönemde de kararlılıkla sürdürülecektir.

Öte yandan, "**Elektronik Vize**" (e-Vize) başvuru sistemi 17 Nisan 2013 tarihinde Bakanlığımız tarafından balatılmıtır. e-Vize uygulamasıyla internet bağlantısı olan her yerden, 7 gün 24 saat boyunca, ortalama 3 dakika içerisinde e-Vize alınması mümkündür. Hâlihazırda e-Vize uygulamasından 104 ülkenin vatandaşları yararlanmakta olup, 2016 Ocak ayı sonu itibarıyla 12,6 milyon e-Vize düzenlenmiştir.

E-Vize Başvuru Sistemi İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı'yla entegre çalışmakta olup, sistemin güvenliği için azami önlemler alınmaktadır. e-Vize sistemi sayesinde ülkemize yaklaşık 266,66 milyon Dolar kaynak girişi sağlanmış, havaalanı bandrol/kae vize sıralarında ve Dış Temsilciliklerimizce düzenlenen vize sayılarında azalma kaydedilmiştir. Son dönemde turist sayısında yaşanan artış da e-Vize sisteminin başarısının bir göstergesi olmuştur.

Öte yandan, geleneksel olarak gte kaynak ve transit ülke konumunda olan ülkemiz, gelişen ekonomisi ve yaşam koşulları ile birlikte, son yıllarda aynı zamanda hedef ülke hâline gelmiştir. Tarihi g yolları üzerinde yer alan lkemiz, Avrupa'ya gitmek isteyen düzensiz göçmenlerin güzergâhı üzerinde bulunmaktadır.

Düzensiz göç konusu, ikili ilikilerimizde bir sorun olmaktan ziyade, bir işbirliği unsuru olarak görülmektedir. Bu amaçla, gerek Yunanistan, gerek Bulgaristan ile teknik düzeyde çok yönlü bir işbirliği mekanizmasının kurulması için çaba sarf edilmektedir.

Türk ve Yunan İçişleri Bakanları tarafından 2001 tarihli Geri Kabul Protokolü'nün etkin uygulanması için 2010 yılında imzalanan Ortak Beyanatı izleyen dönemde düzenli olarak Uzmanlar Toplantıları düzenlenmekte ve ikili işbirliği konuları ele alınmaktadır. Bu çerçevede, 11. Uzmanlar Toplantısı 21-22 Aralık 2015 tarihlerinde Atina'da yapılmıştır.

Türk-Bulgar-Yunan sınırında düzensiz göçle mücadele alanında eşgüdümün sağlanması amacıyla ortak temas merkezi kurulmasını öngören “**Üçlü Polis ve Gümrük İşbirliği Ortak Temas Merkezi Anlaşması**” Sayın İçişleri Bakanımızın Mayıs 2015'te Sofya'yı ziyareti sırasında imzalanmış olup, Anlaşma'nın onay süreci son aşamasındadır.

Ülkemiz, Avrupa ve komşu ülkelerde düzensiz göçe ilişkin sorunların belirlenmesi, aynı zamanda göç politikalarının da geliştirilmesi amacıyla kurulmuş olan Budapeşte Süreci'nin, 2006 yılından bu yana başkanlığını yürütmektedir. Macaristan ile birlikte eş başkanlık yaptığımız Budapeşte Sürecinde AB ülkeleri dâhil 52 ülke ve 10 uluslararası kuruluş bulunmaktadır. Bu süreçte göçe kaynak ülkelerle hedef ülkeler arasında işbirliği amaçlanmaktadır.

AB'nin dış sınırlarının kontrolü ve güvenliğinden sorumlu Ajansı (Frontex) ile Mayıs 2012'de imzalanan Mutabakat Zaptı çerçevesinde Avrupa Birliği ile düzensiz göçe mücadelede kurumsal bir işbirliği tesis edilmiştir. Anılan Zapt'ın uygulanması çerçevesinde, 2014-2016 yılları arasında sınır güvenliğine yönelik olarak, AB tarafıyla bilgi değişimi, risk analizi, ortak operasyonlar ve projeler, eğitim, araştırma ve geliştirme konularında yapılması öngörülen faaliyetleri içeren Çalışma Planı Şubat 2014'de Varşova'da imzalanmıştır. AB'nin ülkemize Frontex irtibat görevlisi ataması beklenmektedir.

Türkiye, düzensiz göçe mücadelesini kararlılıkla devam ettirirken, ülkemizin bugüne kadar 14 ülkeyle Geri Kabul Anlaşması bulunmakta, kaynak ülkelerle geri kabul anlaşmaları imzalamak üzere girişimlerini de sürdürmektedir. Ülkemiz son olarak Kosova ile 15 Aralık 2015 tarihinde Geri Kabul Anlaşması imzalamıştır.

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Türk dış politikasında karar alma mekanizmalarında görev yapanlara bağımsız akademik görüş ve değerlendirmeler sunmak amacıyla kurulan Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM), Bakanlığımızın ilgili birimlerine ve diğer devlet kurumlarına bilimsel ve entelektüel danışmanlık hizmeti vermekte, Türkiye'den ve dünyadan üniversiteler, akademisyenler, düşünce kuruluşları, araştırma merkezleri ve resmi kurumlarla çeşitli ortak çalışmalar ve etkinlikler düzenlemekte ve Türk dış politikasını yakından ilgilendiren konular başta olmak üzere nitelikli akademik yayınlar çıkarmaktadır.

2015 yılında SAM'ın uluslararası çalışmaları bağlamında, Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi'yle işbirliği hâlinde “Türkiye’de Azerbaycan Haftası Etkinlikleri” gerçekleştirilmiş; Şikago Üniversitesi Harris School of Public Policy, Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi (RIAC), Polonya Uluslararası İlişkiler Enstitüsü (PISM), Challenges International Forum, Pakistan Milli Savunma Üniversitesi (NDU), Moğolistan Güvenlik Konseyi Strateji Çalışmaları Enstitüsü

(ISS), Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ), Sırbistan Dışişleri Bakanlığı Dış Politika ve Ekonomi Enstitüsü (IIPE), Ukrayna Kırım Doğu Bilimleri Enstitüsü (NASU), Vietnam Afrika ve Orta Doğu Çalışmaları Enstitüsü (IAMES) gibi düşünce kuruluşları ve stratejik araştırma merkezleri ile ortak toplantı, çalıştay ve konferanslar düzenlenmiştir.

2015 yılında ayrıca Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi (AZERSAM) ve Gürcistan Uluslararası ve Stratejik Çalışmalar Vakfı (GFSIS) işbirliği hâlinde üçlü toplantı ve Türk Keneşi Üye Ülkelerinin Dış Politika Resmi Araştırma Merkezleri toplantıları tertip edilmiş, yurtdışında gerçekleştirilen çeşitli uluslararası konferans, çalıştay ve toplantılara iştirak edilmiştir.

Keza ülkemizde yerleşik üniversiteler, akademisyenler ve düşünce kuruluşlarının işbirliğiyle, Ortadoğu’da artan kutuplaşma tehlikesi, Suriye bağlamındaki gelişmeler ve RF ile ilişkiler konularında dış politika toplantıları düzenlenmiş, “21. Yüzyılda Afrika ve Türkiye” paneli ve “İnsani Krizler ve Türkiye’nin İnsani Diplomasisi” başlıklı beyin fırtınası toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası ilişkiler ve diplomasi mesleği ile Türk dış politikasına merak duyan üniversite öğrencilerinin katıldığı SAM Kış Okulu, SAM Yaz Okulu ve Uluslararası Hukuk Yaz Okulu’nun yanısıra yurtdışındaki üniversitelerde öğrenim gören Türk vatandaşı öğrencilere yönelik eğitim programları düzenlenmeye devam edilmiştir.

Türkiye’de ve uluslararası çevrelerde saygınlık gören ve üç ayda bir yayınlanan “Perceptions: Journal of International Affairs” adlı İngilizce akademik dergi ile Türk Dış Politikasının çeşitli veçhelerine dair “Vision Papers” ve güncel konularda akademisyenlerin ve üst düzey yetkililerin görüşlerine yer veren “SAM Papers” adlı yayınlar da SAM tarafından çıkartılmaktadır. SAM yayınlarının amiral gemisi hüviyetindeki “Perceptions” dergisinin ulusal ve uluslararası arenada daha iyi tanıtılması yanısıra yayınlanan makalelerin kalitesinin daha da yükseltilmesi yönünde çalışmalar devam ettirilmektedir. Örneğin geçen yıl küresel saygınlığı olan “Social Science Citation Index”e (SSCI) başvuru yapılmış ve “Thomson” Perceptions dergisini izlemeye alınmıştır.

DİPLOMASİ AKADEMİSİ

Dış politikamızın kapsamının genişlemesiyle ve bölgesel açılımlarla orantılı olarak Bakanlığımızın personel ihtiyacı da artmaktadır. Süratle değişen ve yenilenen günümüz uluslararası ortamında yerinde değerlendirmeler yapan, etkili çözümler üretebilen, kararlaştırılan politikaları etkili şekilde uygulayabilen, ileriye dönük politikalar üretebilecek kapasiteye sahip, diplomasi kültür ve geleneğini bilen, gerek merkez gerek yurtdışı teşkilatında üstlenecekleri görev ve sorumlulukları layıkıyla yerine getirebilen insan kaynağı oluşturulması hedeflenmektedir.

Diplomasi Akademisince 2015 yılında 51. Dönem Meslek Memurları, Beşinci Dönem Konsolosluk ve İhtisas Memurları, 2015 Kararnamesi’yle yurtdışına tayin olan personel ve eşleri, başkonsoloslar, büyükelçiler, ataşe yardımcıları, merkez memurları ve daire başkanlarına yönelik eğitimler düzenlenmiştir.

Yabancı diplomatlara yönelik faaliyetler, Diplomasi Akademisi'nin kamu diplomasisi açısından yerine getirdiği önemli bir işlevi teşkil etmekte ve ülkemizin doğru şekilde tanıtılmasına katkıda bulunmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla bağımsızlığını kazanan ülkelerde Dışişleri bürokrasisini oluşturmak ve Dışişleri Bakanlıkları'nda ülkemizi tanıyan ve yakınlık duyan kadroların gelişimine katkıda bulunmak amacıyla 1992 yılında başlatılan ve o tarihten bu yana her yıl düzenlenen "Uluslararası Genç Diplomatlar Eğitim Programı"nın gördüğü ilgi her geçen gün artmaktadır. 2015 yılında yirmi birincisi kış ve bahar dönemi olarak düzenlenen programa Kafkasya, Orta Asya, Balkanlar, Orta Doğu, Uzak Doğu, Latin Amerika ve Afrika bölgelerinde yer alan 68 ülkeden birer diplomat katılmıştır.

Diplomasi Akademisi, şimdiye kadar 79 ülkenin Diplomasi Akademisi'yle işbirliği yapılması amacıyla Mutabakat Zabitleri imzalamıştır. 2015 yılında Bosna-Hersek, Çad, Guatemala, İran, Kongo Cumhuriyeti, Kırgızistan, Malta, Moğolistan, Panama, Sao Tome ve Principe'yle İşbirliği Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Sadece son iki yılda imzalanan Mutabakat Zaptı sayısının 23'e ulaşması Akademimizin uluslararası alanda geldiği konumu da göstermesi açısından kayda değerdir.

2015 yılında ikili eğitim programlarına yönelik yoğun bir taleple karşılaşılmıştır. Bu kapsamda Afganistan, Butan, Çad, ÇHC, Güney Sudan, Gürcistan, Kenya, Kosova, K.K.T.C, Lesotho, Namibya, Moldova, Somali ve Somaliland, Sudan ve Türkmenistan'dan genç ve kıdemli diplomat heyetleri ülkemizde eğitim almışlardır. 2015 yılında ikili eğitim programları kapsamında eğitim verilen toplam diplomat sayısı 162 olmuştur. Benzer şekilde, genç diplomatlarımızdan oluşan heyetler de yurtdışında eğitim programlarına katılmaktadır. Bu çerçevede, genç diplomatlardan oluşan bir heyetimizin 2014 Şubat ayında ÇHC ziyaretine karşılık olarak, 2015 Ağustos ayında Çinli genç diplomat heyeti Akademi Başkanlığımız tarafından düzenlenen eğitim ve inceleme gezisine katılmıştır.

Ülkeler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi, derinleştirilmesi, yoğunlaştırılması, Dışişleri Bakanlıkları arasında diplomatların eğitimine ilişkin işbirliği hususunun ele alınması ve ikili işbirliği konuları hakkında fikir teatisinde bulunulması amacıyla çeşitli ülkelerin Diplomasi Akademileri'yle çalışma toplantılarına 2015 yılında da devam edilmiştir. Bu kapsamda, Arjantin Dışişleri Bakanlığı Ulusal Dış Servis Enstitüsü Başkanı ve Vietnam Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi Başkan Yardımcısı Akademimizi ziyaret etmişlerdir. Akademi Başkanlığımızca da Hırvatistan ve Kırgızistan'a benzer ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

Diplomasi Akademisi Bakanlığımızın personeli ve yabancı diplomatlara ilave olarak gelen talepler doğrultusunda, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının dış ilişkilerle görevli personeline dış politika, protokol ve müzakere teknikleri seminerleri düzenlemekte, diğer kamu kurumlarında sürekli görevle yurtdışına atanan memurlara yılda dört kez Yurtdışı Görev Yönlendirme Kursları vermektedir. 2015 yılında 30 kurumdan toplam 1.800 kişiye bu kapsamda eğitim verilmiştir.

TERCÜME VE ARŞİV FAALİYETLERİ

Tercüme Dairesi, kendisine ulaşan talepler ve yayınlanan çeşitli yönergeler çerçevesinde, başlıca üç alanda çeviri yapmaktadır:

Ülkemizin taraf olduğu uluslararası ve ikili anlaşmalar: Müzakeresi Bakanlığımız tarafından yürütülen anlaşmaların tümünün çevirileri ilgili birimlerimizin talebiyle Tercüme Dairesi tarafından yapılabilmektedir. Müzakerelerini diğer kurumlarımızın yürüttüğü anlaşmaların çevirileri de, yine ilgili birimlerimizin talebi üzerine Tercüme Dairesi tarafından kontrol edilmektedir. Bu uygulamayla, anlaşmaların onay sürecinde farklı dillerdeki metinlerin uyumuna ilişkin pürüzlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Açıklamalar ve kamu diplomasisi metinleri: Bakanlığımızın tüm açıklamaları İngilizce, Fransızca, Arapça, İspanyolca, Almanca ve Rusçaya tercüme edilmektedir. Keza Bakanlığımızın ve dış temsilciliklerimizin yabancı dildeki internet sitelerinde yayımlanan güncel gelişmelere ilişkin notlar da aynı dillere tercüme edilmektedir.

Diğer tüm dış politika belgeleri: İlgili birimlerimizin talebiyle, dış politikamızı ilgilendiren, yabancı dilden Türkçe'ye ve Türkçe'den yabancı dile çevrilmesi gereken tüm diğer belgeler tercüme edilmektedir.

2015 Ocak-Aralık döneminde Tercüme Dairesi tarafından 6 dilde yaklaşık 6 bin adet farklı hacimlerde belge çevrilmiştir. Bu belgelerin yaklaşık 520 adedi uluslararası anlaşma çevirisi veya kontrolü, yaklaşık 380 adedi siyasi, idari, ekonomik nitelikte çeşitli belgeler, diğerleri de basın açıklamaları, tanıtım ve bilgilendirme içerikli metinlerdir.

Terminoloji çalışmaları: Diğer Batılı ülkelerde gerçekleştirildiği üzere hukuki, siyasi ve ekonomik terimlerin derlenerek, başlıca yabancı dillerde karşılıklarının bulunması ve tüm kamu kurumlarının istifadesine sunulması maksadıyla terim veri tabanı oluşturulması çalışmaları Tercüme Dairesi tarafından başlatılmış ve sürdürülmektedir.

Kamu kurumlarının kendi görev alanlarında terim veri tabanlarını oluşturarak diğer kurumlarla paylaşımları teşvik edilmektedir. Bu meyanda, kamu kurumlarımız arasında çevirilerin yabancı dillerde doğru, tutarlı ve standart bir kullanıma kavuşturulması maksadıyla bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Dil ve çeviri faaliyetlerinde temel alınacak ilkelerin tanıtılması için çalışma grubu çerçevesinde eğitim programları düzenlenmiştir. Öte yandan, yapılan çalışmaların sonuçlarının ortaklaşa kullanılması için Hacettepe Üniversitesi'nin işbirliğiyle TÜRKTERM Projesi yürütülmektedir. Proje uyarınca yazılım programı satın alınıp, kurumlarımızın istifadesine sunulmuştur. Kurumlarımızın hazırladıkları terminoloji listelerini TÜRKTERM veri tabanına yüklemeleriyle tüm kurumlarımızın ortaklaşa yararlanmaları mümkün hale gelecektir.

Çeviri kalitesinin artırılması ile ilgili çalışmalar: Yukarıda sayılan dillerden Arapça ve Çince dışındaki tüm çeviriler, düzeltmeler tarafından kontrol edilmektedir. İngilizce metinler, istisnai durumlar dışında tercümandan sonra iki yetkilinin kontrolünden geçmektedir. Tercümelerin en az ikinci bir kişi tarafından kontrol

edilmesi, Avrupa'daki kamu tercüme birimlerinin genel olarak benimsediği bir kalite güvencesidir.

Bunun yanı sıra; Fransızca, İspanyolca ve Rusça konuşulan ülkelerde bulunan temsilciliklere yönelik olarak çeviride personel yetersizliğinden kaynaklanan sorunları aşmak için bölgesel çeviri merkezlerinin geliştirilmesi, tek elden belge üretme çalışmalarına başlanması planlanmıştır. Bu çalışma kapsamında ilk olarak Fransızca konuşulan Afrika ülkelerine öncelik verilmektedir.

Tercüme Dairesi'nin yabancı dilde yazımın standardizasyonu amacıyla tarafımızdan kullanılan yabancı dillerde imla, noktalama vb. kuralları alanında bir kılavuz derleme çalışması da bulunmaktadır. Bu bağlamda, 2015 yılında tercüme faaliyetlerinde tutarlılık, kalite ve standart dil kullanımının sağlanması amacıyla tercüme çalışmalarında kullanılmak üzere bir Biçem Kılavuzu hazırlanmış olup bu yıl içerisinde sözkonusu Biçem Kılavuzunun tercüme çalışmalarında etkin bir şekilde kullanımına başlanması öngörülmektedir.

Öte yandan, Türkçe'nin uluslararası dil olarak kabul görmesi, terim ve kavramlarının uluslararası standartlara göre oluşturulması maksadıyla ISO dil ve terminoloji temel standartları oluşturulması çalışmalarına katılım sağlanmaktadır.

Uluslararası ilişkiler: Ülkemizde kamu kurumlarının dil ve terminoloji çalışmalarının yeterli düzeyde bulunmaması nedeniyle özellikle dil teknolojilerini ve terminoloji programlarını uzun süredir kullanan birikim sahibi ülkelerle işbirlikleri geliştirilmekte, bu meyanda veri tabanı değişimi ve mesleki eğitim alanında destek sağlanmaktadır. Öte yandan dil ve çeviri alanındaki uluslararası projelere katılım sağlanmak yoluyla bir yandan Türkçe terimlerin çeşitli uzmanlık konularında uluslararası alanda kabul görmesi sağlınırken, bir yandan da ülkemizde de bu alanda tutarlı ve standart kullanımların yerleştirilmesine çalışılmaktadır.

ARŞİV FAALİYETLERİ

Bakanlığımızın arşiv envanterinde 2015 yılı itibarıyla 111 bin kutu/klasör evrak ile 9 bin adet defter bulunmaktadır. Sözkonusu kutu/klasörlerde yaklaşık 65 milyon belge bulunduğu tahmin edilmektedir. Arşivimizde, ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı anlaşmalar da muhafaza edilmektedir.

Türkiye'nin olduğu kadar bölgemizin de yakın tarihine ışık tutabilecek nitelikte belgeleri içermekte olan ve 1919'dan günümüze uzanan dönemi kapsayan diplomatik arşivimizin tasnif ve sayısallaştırma işlemlerinin tamamlanarak arşiv belgelerine hızlı ve kolay erişimin sağlanması öncelikli hedeflerimizdendir. Arşiv belgelerinin mevzuatımıza uygun olarak gizliliğinin kaldırılması çalışmalarının sonucunda, akademik camia ve kamuoyunun istifadesine sunulması öngörülmektedir. Bu amaçla yapılan hazırlık çalışmaları sonucunda Arşiv Otomasyon Projemiz, Bakanlığımızın 2014-2016 Yatırım Programına alınmıştır. Yaklaşık 65 milyon sayfadan oluşan arşivimizin 25 milyon sayfalık kısmı 2015 sonu itibarıyla elektronik ortama aktarılmıştır.

Hâlen devam eden sayısallaştırma projemizin Cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı arşiv çalışması olduğu gibi dünya çapında bir know-how ve AR-GE faaliyeti olarak da nitelendirilmesi mümkündür. Hâlihazırda 280 kişinin çalıştığı proje alanında ayırıştırma, tarama, indeks ve kalite kontrol olmak üzere dört istasyon bulunmaktadır. Bunlardan özellikle tarama istasyonunda kullanılan ekipman dünyada örnek gösterilecek düzeydedir.

Proje sayesinde Bakanlığımızın arşivine hızlı, rahat ve güvenli erişim sağlanacaktır. Projenin diğer bir amacı ise, arşivin araştırmacılara açılmasıdır. Bu noktada, Bakanlığımızın arşivinin yaklaşık %40'ı gizli ibareli evraktan oluştuğu cihetle, gizlilik kaldırma çalışmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Gizlilik kaldırma çalışmaları da hızla sürdürülmektedir.

Projemizin verimli şekilde yürütülmesi ve öngörülen hedeflere erişilebilmesi bakımından, ilgili uzman kurumlarımız ile akademik camiamızın bilgi birikimi ve görüşlerinden yararlanmak düşüncesiyle, belirli aralıklarla toplanan bir Danışma Kurulu oluşturulmuştur.

Arşivimizin tamamlayıcı bir unsuru olarak, Bakanlığımızın Ömer Haluk Sipahioğlu Kütüphanesi bünyesindeki basılı ve sayısal ortamdaki kitap, makale, veri tabanı gibi bilgi kaynaklarını geliştirip çeşitlendirmeye yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Bu çerçevede, 601 adet Türkçe, 142 adet İngilizce olmak üzere toplamda 743 adet basılı kitap, 115 adet de elektronik kitap 2015 yılında kütüphanemize kazandırılmıştır.

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ

Hukuk Müşavirliğimiz Türkiye Cumhuriyeti adına yapılan uluslararası anlaşmalara ilişkin andlaşmaların hazırlanması, akdedilmesi, uygulanması, değiştirilmesi ve sona erdirilmesi konularında görüş vermekte ve ayrıca imzalanmış olan andlaşmaların onay işlemlerini yürütmektedir. Bu çerçevede, ülkemizin tarafı olduğu andlaşmaların onay süreçlerini takip etmekte, buna ilişkin dairelere gerekli bilgileri vererek, onay, yürürlük ve tescil süreçlerine dair yazışma ve işlemleri yürütmekte ve uluslararası andlaşmaların kayıtlarını tutmaktadır. 2015 yılında bu kapsamda Resmi Gazete 'de yayımlanan 124 uluslararası andlaşmanın onay süreci tamamlanmıştır.

Uluslararası andlaşmaların onay sürecinin hızlı ve etkin biçimde yürütülmesini teminen Bakanlığımız bilişim uzmanları ve Müşavirliğimiz personelinin koordinasyonu ile oluşturulan yazılım ile andlaşma dosyalarının akim kalmasını önlemek için gerekli tedbirler de alınmaya devam edilmektedir.

Müşavirliğimiz Bakanlığımız birimlerinden gelen hukuki konularda görüş vermekte, adli ve idari davaları da takip etmektedir.

TEFTİŞ KURULU

Makam tarafından onaylanan 2015 yılı Olağan Denetim Programı çerçevesinde, 14 Büyükelçilik, 15 Başkonsolosluk ve 4 Daimi Temsilcilik olmak üzere toplam 33 temsilciliğimizin olağan denetimi gerçekleştirilmiştir. Bunlar; Astana, Kopenhag, Abu

Dabi, Lüblıyana, Üsküp, Bakü, Brüksel, Ulanbator, Meksika, Bogota, Lima, Tiran, Potgoritsa, Priştine Büyükelçiliklerimiz, Aktau, Zürih, Milano, Batum, Gence, Brüksel, Düsseldorf, Hamburg, Köln, Atina-Pire, Selanik, Anvers, Boston, Şikago, Salzburg Başkonsolosluklarımız ve UNESCO, OECD, DTÖ, BMCO Daimi Temsilciliklerimizdir.

2015 yılında Bakanlığımıza intikal eden şikâyet ve talepler çerçevesinde merkezde 2, yurtdışında Cibuti ve Berlin Büyükelçiliklerinde olmak üzere yapılan araştırma, inceleme, soruşturma ve değerlendirme sonucunda düzenlenen rapor sayısı 4'tür.

IV. BÜYÜKELÇİLER KONFERANSI

Büyükelçilerimizin mesleki bilgi ve tecrübelerini paylaştıkları kurumsal bir istişare platformu oluşturmak, dış politika gündemimizde yer alan konular hakkında genel bir değerlendirmede bulunmak, önümüzdeki döneme dair öncelikleri ve hedefleri tespit etmek, dış politikamızın uygulanmasında rol oynayan kurum ve kuruluşlarla eşgüdüm sağlamak hedefiyle ilk kez 2008 yılında Büyükelçiler Konferansı yapılmaya başlanmıştır. Aynı zamanda dış politikamız hakkında yurtiçinde farklı çevrelerin bilgilendirilmesi ve kamu diplomasisi bakımından da önemli bir işlev gören Büyükelçiler Konferanslarının bir bölümü ülkemizin farklı şehirlerinde gerçekleştirilmektedir.

Zaman içinde giderek kurumsallaşan Büyükelçiler Konferanslarının yedincisi 5-10 Ocak 2015 tarihlerinde “Yeni Türkiye: Dış Politikada Süreklilik ve Değişim” temasıyla Ankara’da düzenlenmiştir. Konferans’ta sözkonusu tema çerçevesinde, dış politikamızda devamlılık gösteren ve küresel dönüşüm dalgalarından etkilenen boyutlar ele alınmış, dış politikamızın süreklilik ve değişim unsurlarını birbirleriyle etkileşim içinde bünyesinde barındırdığı tespitinde bulunulmuştur. Sayın Başbakan Yardımcılarımız ve Sayın Bakanlarımızın da katıldıkları Büyükelçiler Konferansı’nda toplam 32 oturum düzenlenmiş; Büyükelçilerimizi kabul eden Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın TBMM Başkanımız ve Sayın Başbakanımız hitaplarda bulunmuşlardır.

Konferansın uluslararası boyutunu kuvvetlendirmeyi de amaçlayan, üst düzey yabancı konukların davet edilmesine yönelik uygulama çerçevesinde Konferansa üç farklı kıtadan ve üç uluslararası örgütten altı Dışışleri Bakanı/üst düzey temsilci katılmıştır. Bu kapsamda UNESCO Genel Direktörü İrina Bokova, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Thorbjorn Jagland, dönemin BM Mülteciler Yüksek Komiser Antonio Guterres, Arjantin Dışışleri Bakanı Hector Timerman, Hollanda Dışışleri Bakanı Bert Koenders ve Nijerya Dışışleri Bakanı Aminu Bashir Wali Konferansa katılarak Büyükelçilerimize hitap etmişlerdir.

V. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Güçlü Yönlerimiz

Bakanlığımız, dış politika faaliyetlerimizde üstlendiği sorumluluğu mütevazı bir kadroyla ve kısıtlı bir bütçeyle yerine getirmektedir. Diplomasi alanındaki geniş birikimimiz, özverili çalışma anlayışı gelişmiş ve nitelikli insan kaynağımız ile nesilden nesile devredilerek gelen çalışma anlayışı ve tecrübemiz başlıca güçlü yönlerimizi oluşturmaktadır.

Ülkemizin coğrafi ve stratejik konumu ile Türkiye’yi yakından ilgilendiren bölgesel ve uluslararası gelişmeler, dış politikamızın yürütülmesinde asli sorumluluk taşıyan Dışişleri Bakanlığının üstlendiği hassas görevleri en iyi şekilde yerine getirebilmesi için, merkez ve yurtdışı teşkilatımızın, teknolojik gelişmeler ve insan kaynakları açısından yeterli imkân, kabiliyet, donanım ve esnekliğe sahip olmasını zorunlu kılmaktadır.

2015 yılında son teknolojinin, genel bilişim ve haberleşme altyapımızda daha ileri bir düzeyde kullanılmasına yönelik çalışmalar devam etmiş, yeni açılan dış temsilciliklerin bilişim ve haberleşme altyapısı tamamlanmıştır.

8 Kasım 2014 tarihinde kullanıma açılmış olan konsolosluk otomasyon projesi çerçevesinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla entegrasyon çalışmaları 2015 yılında sürdürülmüş olup, vatandaşların ihtiyaçlarına göre güncellemelere devam edilmiştir. Bununla birlikte daha önce sadece pasaport başvuruları için kullanılmakta olan “konsolosluk.gov.tr” randevu sistemi tüm konsolosluk işlemleri için bazı temsilciliklerimizce aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Bugüne kadar 7 gün 24 saat telefon ile ulaşılabilen Konsolosluk Çağrı Merkezi’nden yeni web sitesi ile birlikte canlı yardım alınmaya başlanmış, bu çerçevede 2015 yılında 8.612 adet canlı yardım talebine yanıt verilmiştir.

2015 yılında gerçekleştirilen 7 Haziran ve 1 Kasım Genel Seçimlerinde yurtdışı misyonlarımızın seçim için gerekli altyapıları oluşturulmuş, kurulan sandıklarda kullanılan oy pusulalarının ülkemize getirilmesi, Bakanlığımız tarafından itinalı bir çalışma ile başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız bilişim alanında elde ettiği tecrübeleri, bunlara ilgi gösteren ve talep eden dost ve kardeş ülkelerle paylaşmakta olup, bu bağlamda KKTC, Sudan, Somali, Moğolistan ve Kırgızistan ile bilişim alanında tecrübe paylaşımına dayalı işbirliği projeleri geliştirilmiştir.

Bakanlığımızın diğer kategorilerde yer alan personeli de görevlerini, sorumluluk bilinci ve dış politika faaliyetlerimizin giderek yoğunluk kazandığı günümüzde her geçen gün artan bir fedakârlık anlayışı ile yerine getirmektedir.

B. Güçlendirilmesi Gereken Yönlerimiz

Çok boyutlu ve vizyoner dış politikamızın bir sonucu olarak çeşitli alanlarda ve coğrafyalarda yeni görev ve sorumluluklar üstlenmeyi sürdüren Bakanlığımızın % 0,48 olan genel bütçe içindeki payının günümüz koşullarına uygun olarak artırılması gerekmektedir.

Bakanlığımızın, Merkez ve Yurtdışı Teşkilatında verilen hizmetlerin özellikleri ve yoğunluğuyla orantılı fiziki koşul ve mekânlara ivedilikle kavuşturulması önem taşımaktadır.

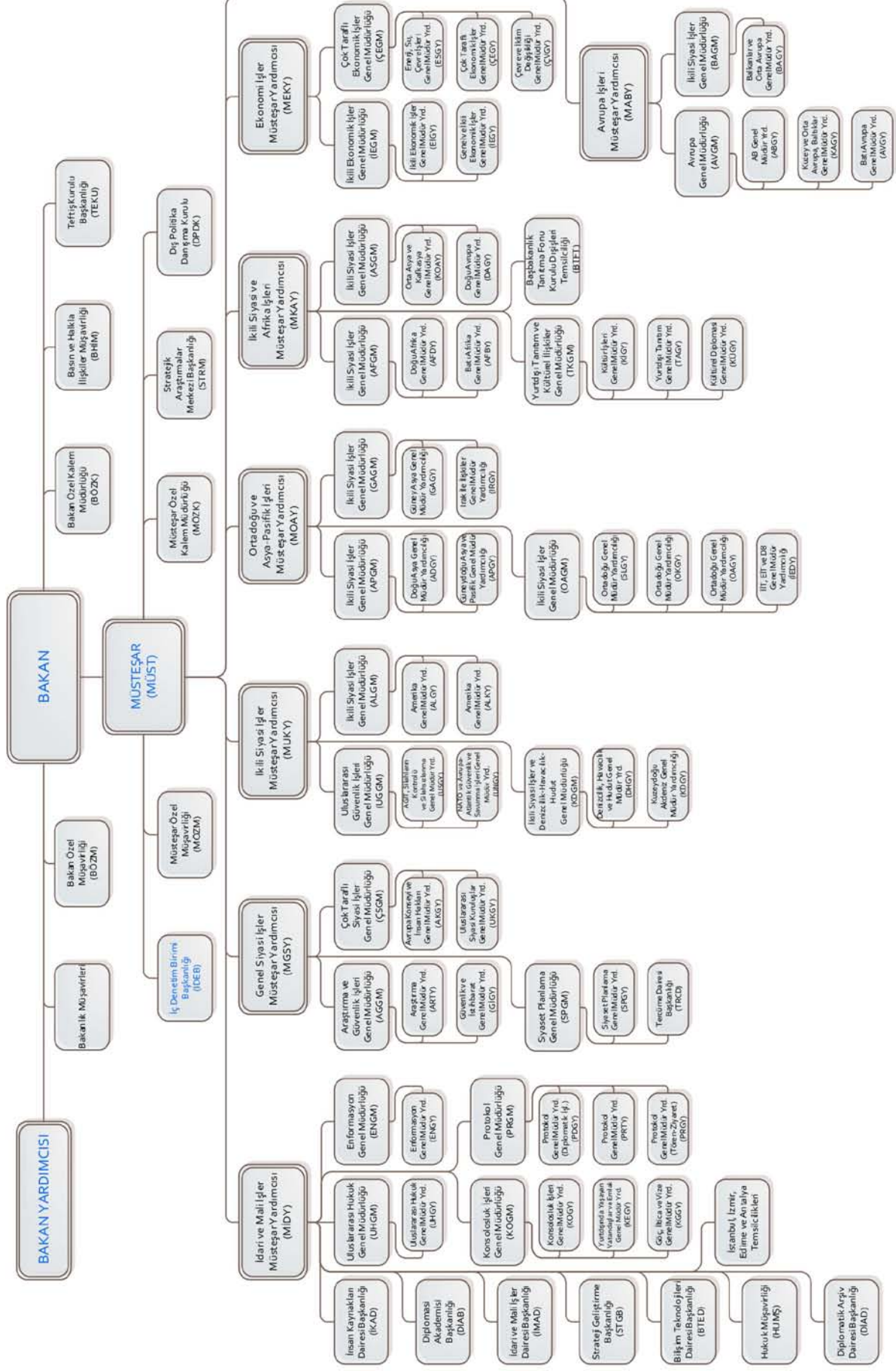
Bakanlığımızın teknolojik imkânlardan en yüksek düzeyde yararlanan bir kurum konumuna ulaştırılması yönünde çalışmalara daha da hız verilmelidir.

Dışişleri Bakanlığı çalışanlarının mali ve sosyal haklarının merkezdeki eşitlerine ve diğer ülkelerin benzer görevlerdeki memurlarının düzeyine ulaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmelidir.

Başta komşu ülkelerde konuşulan diller olmak üzere, İngilizce, Fransızca, Almanca gibi diller dışında kalan yabancı dillere hâkim personel sayısının artırılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

Müteakip yıla ilişkin hizmet içi eğitim faaliyet ve süreçlerinin, Bakanlıktaki her düzey memuru kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması, programa bağlanması ve bütçelenmesi gerekmektedir.

TEŞKİLAT ŞEMASI

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dahilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim. **27/06/2016**

Feridun SİNİRLİOĞLU
Büyükelçi
Müsteşar

MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali hizmetler birim yöneticisi olarak yetkim dâhilinde;

Bu idarede, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ile diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, izlendiği ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

İdaremizin 2015 yılı Faaliyet Raporunun “III/A-Mali Bilgiler” bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim. **27/06/2016**

Mehmet Vakur Erkul
Büyükelci
Strateji Geliştirme Başkanı

